

מבחר עלונים

וישב
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:57	05:35	05:19	04:03	ירושלים
05:53	05:31	05:21	04:17	בני ברק
05:53	05:31	05:18	04:07	חיפה
05:54	05:32	05:22	04:18	אשדוד
05:56	05:34	05:20	04:02	בית שמש
05:56	05:34	05:21	04:20	קרית גת
05:53	05:31	05:17	04:10	נוף הגליל

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-18!
לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד, כמו"כ תוכלו לבחור מורה פרטי המתאים לכם.

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה
פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com
או להרב שמואל גנגן- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנזביק
ואתנזבות
לפעילות
'אאוחדים'

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

בְּשׂוֹרָה טוֹבָה! הַיְצִירָה הַנִּפְלְאָה "מִדּוֹת טִישׁ" רְאֵתָה אֹר בְּשַׁעָה טוֹבָה וּמְצַלַּחַת!

גיליון מס' 385
שנה 7

פרשת וישב, כ"ג בכסלו תש"פ
מברכים חודש טבת. מולדו: ליל ו' שעה 8 עם 2 דק, 8 חלקים. ראש חודש: בשבת קודש מקץ ויום ראשון שאחריו.

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

רמז יש לאדם בסדר הפרשות וישב, מקץ, וישב, ויחי. הישב בלי תורה ומבלה ימיו לריק, בא לקצו ללא תכלית ומטרה. אבל מי שמגיש את עצמו לתורה, זוכה לויחי וימיו מלאים וארבים. (פניני שבח)

וישב יעקב (לו, א) - וישב ראשי תבות וישב יעקב שלוח בישוב, כי תחלה ישב לבטח, ואחר כך וישב יעקב - ויבקש יעקב שבת בשלוח, קפץ עליו בלבול יוסף. ארבע צרותיו של יעקב, לבן, עשו, דינה, יוסף, רמזות בתבת וישב שמופיעה בכל אות שניה מארבעתן, אך וישב גם ראשי תבות יסורים בתחלה ולבסוף שלוח. (שמן המאור)

אתו אהב אביהם מכל אחיו (לו, ד) - בגימטריה שגלה סוד לו בלבד, לא להם. (מעין התורה)

והנה אנהנו מאלמים אלמים (לו, ה) - בפסוק זה 16 תבות ו-78 אותיות, כמנין ויחלם, שבתלום נרמזו תני יוסף. בתלום הראשון 16 תבות ו-78 אותיות, בשני 12 תבות ו-50 אותיות, וחד בגימטריה 156 כמנין יוסף. (חדשים לבקרים)

ויאמר ישראל אלי יוסף (לו, יג) - כששלח יעקב את יוסף אל אחיו בשכם, שלח עמו את זכות האבות והאמהות, וכלם רמוזים בפסוק. ויאמר ישראל - זה יעקב, ראשי התבות יוסף הלוא אחיך רעים בשכם לכה - בגימטריה אברהם, ראשי התבות הלוא אחיך רעים בשכם - בגימטריה יצחק, הלוא - אותיות וילאה, ראשי התבות רעים בשכם לכה ואשלחך - בגימטריה רחל, הלוא אחיך רעים בשכם לכה בגימטריה שרה ורבקה. (אבות ישראל)

לעשות מלאכתו ואין איש (לט, יא) - ואין איש ראשי תבות ודמות אביו יעקב נראתה אל יוסף שם, כי סגלה היא לכל אדם להנצל מעון לציר דמות דיוקנו של אביו. (החיד"א)

וישבו בגדו אצלי (לט, טו) - אצלי ראשי תבות צלם יעקב אביו לראות, וכן צורת יעקב אביו לידו, וכן לראות צורת יעקב אצלו, שמפני שראתה דמות דיוקנו של אביו, עזב בגדו אצלה וינס החוצה. (זרע אברהם)

ספורים בפרשה

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לו, א)

לאחר פטירתו של רבי שמעון סופר מקרקא, שמשם כנציו היהודים בפרלמנט האוסטרי שבוינה, הצעה מעמדותו של רבי יוסף שמואל בלוד, שנודע בפעילותו הנרחבת נגד האנטישמיות והקה את ראשי המסיתים שוק על ירך. מנגד, העמד נציו כללי שזכה לתמיכת המשפילים והמתבוללים והללו פעלו רבות להצלחת נציגים. הבחירות התקיימו ביום ראשון של פרשת וישב, ואת נאומו הנלהב סים רבי יוסף שמואל במשפט המחץ שעוזר הדים רבים: "זכרו נא יהודים, שאנו עומדים עתה בפרשת וישב. וישב ראשי תבות וועלט יוסף שמואל בלוד (הצביעו ליוסף שמואל בלוד)... הנאים השפיע רבות והוא הכיס את מתתרהו, כשנבחר ברב גדול.

ויהי ביום השלישי יום הולדת (מ, כ)

בשנת תרכ"ט, שקה ה"כתב סופר" בעיר פסט בעניני הכלל, ובהגיע ראש חודש אדר, יום הולדתו, הסתגר בחדרו ובקש ממשמשו שלא להכניס אף אחד אליו, ורב המבקרים שבו על עקבותיהם. בין הבאים היה גם רב נבדל, שהיה קרוב משפחתו של ה"כתב סופר" והיה נחשב לאחד מחשובי תלמידיו. המשמש התקשה להשיב פניו ריקם והתיר לו להכנס לחדר רבו, אך בהקנסו נהרד לראות את ה"כתב סופר" יושב וגועה בכבי מר. למראה בהלתו, נענה רבו והסביר: "דע לך, שהיום מלאו לי ג'ד שנים, ויושב אני וד"ן עם עצמי במה עסקתי כל השנים, והגעתי למסקנה שאין בי לא תורה, לא חכמה ולא צדקות. יושב אני אפוא ומקמר בכבי, על הימים שעברו וכלו ושוב אינם חוזרים". כששמע התלמיד את דברי רבו בכה גם הוא, ואמר "אם בארזים נפלה שלהבת, אם מורי ורבי שכל ימיו הם מקשה אחת של תורה, עבודה וגמילות חסדים, בוכה ודואג על אבוד ימיו, מה יענו אזובי הקיר, וכמה צריכים אנו לדאג על כך". ביציאתו, ספר את הדברים בפני קהל הנאספים, והדבר עורר אותם לתשובה ולנצול הזמן.

ולא יזכר שרי המשקים אתי יוסף וישפחהו (מ, כג)

ישב פעם רבי יצחק מוורקא, והזכיר את דברי המדרש שדרשו את הפסוק בתהלים "אשרי הגבר אשר ישם ה' מבטחו ולא פנה אל ידיו וישיב כוב" זה יוסף, והדברים תמוהים, שהרי יוסף פנה אל שר המשקים שיזכיר אותו, ומדוע נאמר עליו שישם ה' מבטחו? תמוה הנוכחים לשמע הקשיה האינתנה, והרבי נענה ואמר: "אתרץ לכם תמיהה זו על-פי מעשה שארע עם הרבי ר' אלימלך מליז'נסק, שפעם הלך לערך 'תשליך' בראש השנה עם הסידי רבי זאב וולף בעל 'לשון הזהב', ואחר שנער הרבי את שולי בגדיו כנהוג, נתן מלוהו ובקש לאסוף את 'עברותיו' של הרבי, שכן מה שנחשב בעיני הרבי לחטא, זכות ומצוה היא לגבי שאר אנשים. וכך היה גם במעשה של יוסף הצדיק, שהיה במדרגה גבוהה של בטחון בה', ורק עתה בקש להשתמש מעט בדרך הטבע, ולכן בקש משר המשקים להזכיר אותו לפני פרעה, אלא שבשביל צדיק כמותו נחשב הדבר לחטא, ואלו לשאר אנשים זוהי זכות. ולכן אשרי הגבר שיהיה בעל בטחון כמו יוסף, שכל חטאו לא היה אלא זה שבקש להלביש בטחונו בספה טבעית."

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי' זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.03 צאת השבת 5.19 רבנו תם 5.57

לקבלת הגיליון והנחיות
או"ח: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה שמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אנייה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

היה היה

ואשר-הוא עשה ה' מצליח

ר' גדליה הולפריין, מחשובי העיר סקול שבגליציה היה וראש הקהל שבה. עשיר גדול היה, ותורה וגדולה התאחדו על שלחנו. את פרנסתו מצא בהרחבה מהזביון המשולתי אשר בידו, לספק עלי טבך לבית החרשת הממלכתי שעמד בכפר אחד בשם ויניקי. מדי שנה, היה רוכש מסוחרים שונים את הכמות הגדולה של עלי הטבך הדרושים ומעביר אותם לבית החרשת, ובתמורה לכך קבל תשלום הגון שהותיר לו רוח גדול גם לאחר ששלם לסוחרים את המגיע להם. השנים נקפו בזו אחר זו, וההצלחה הייתה בת ליתיה כל העת, עד ששנה אחת פתו עליו יצר הממון והוא החליט להגדיל את עשרו בדרך עקלקלה.

בבקורו הקרוב בבית החרשת, נטל עמו ר' גדליה צרור גדול של מעות, ובאין רואים פנה אל מנהל בית החרשת והציע לו את המעות פשוט כדי שיעלים עין מאיכות השקים עם עלי הטבך, שהוא מספק מדי שנה לבית החרשת. מאז, החל ר' גדליה לספק שקים עם עלי טבך שבהם הייתה תערובת של חול ואבנים, כדי להכביד את המשקל והמנהל העלים את עינו מן הענין עקב השוחד הרב שקבל מר' גדליה. מדי פעם היה המנהל מאשר את המשקל הכללי של עלי הטבך, לרבות תערובת הפסלת שבהם, שהייתה מכסה פמוגן פראי בשכבה עבה של עלי טבך מחשש עינא בישא.

ימים ארכים התנהל ההסדר למישרין, אלא שיום אחד הגיע שליח מהיר אל ביתו של ר' גדליה ובקדו אגרת חתומה שנשלחה בידי מנהל בית החרשת. אף הציץ ר' גדליה בתוכן המכתב, ופניו חררו פסיד. התברר, כי פקיד גבוה נשלח במיוחד מעיר הבירה וינה, על מנת לערוך בקורת בבית החרשת, וראשית דבר נעל את אוצרות בית החרשת ואת מחסניו, והחתיים אותם בחותמתו. נבהל מנהל בית החרשת עד מות, וידע כי בבדיקה קצרה יתברר דבר המרמה והפסלת שתגלה בנקל. לפיכך מהר להודיע את הדבר לר' גדליה, כדי לטפס עצה יחד ביצד לקדם את פני הרעה.

כמעט שאבד ר' גדליה את עשתונותיו, וכשראה שאין מוצא מן הספק, קם ונסע לרבו רבי מאיר מפרימישלו, שחבבו משפכר עקב ידו הפתוחה לכל דבר שבצדקה. פשהגיע לפרימישלו, היה הדבר ביום ששי ערב שבת-קדש פרושת וישב, ומפיון שהיום כמעט העריב לא היה ספק בידו לגלול את צרתו בפני רבו, והוא מהר להתבונן לקראת קבלת פני השבת. נוהג היה רבי מאיר לקדם בברכה לאחר תפלת ערבית של ליל שבת-קדש, את פני אורחיו שלא הספיקו לטל ברכת שלום מעוד יום. אף ר' גדליה היה בין העוברים לפני הצדיק, אלא שעקב קדשות השבת לא היה בגפשו לשוחח עם רבו על עניני חליו וחכה לעת מצא.

למחרת, בתפלת שחרית של שבת-קדש, עבר רבי מאיר פמנהגו לפני התבה ואף קרא בתורה, וכאשר הגיע לעלית ששי, כבד את ר' גדליה לעלות לתורה. תחלה, שמח ר' גדליה על שהרבי מכבדו בעלית ששי ששחשבת לעליה מכבדת, אף שמחתו לא ארכה זמן רב. כשקרא רבי מאיר את הפסוק: **"ויקח אדני יוסף אתו ויתנהו אל-בית הסהר מקום אשר-אסירי המלך אסורים ויהי-ישם בבית הסהר"**, עצר את הקריאה, על אף שנותרו שלשה פסוקים עד שביעי, ורמז לר' גדליה לברך את ברכת התורה לאחר הקריאה. נחרד ר' גדליה והבין, כי הרבי פסק לו את פסק דינו לשבת בבית האסורים, ומפיון שפסק היה סרב לברך, והמתין שהרבי ימשיך בקריאתו. הביט בו הרבי ונסה לזרוז ברמו, אולם ר' גדליה עומד ושותק, פשפניו חרות וידיו רוטטות, אף פיו חתום וסגור, כשבלבו ההחלטה האמיצה לא לברך ויהי מה. המתין רבי מאיר עוד זמן מה, ולבסוף פאלו נכנע לר' גדליה והמשיך לקרא את הפסוקים עד עלית שביעי, כשהוא מסיים בפסוק: **"אין שר בית-הסהר ראה את-כלי-מאומה בידו באשר ה' אתו ואשר-הוא עשה ה' מצליח"**.

במוצאי שבת, נכנס ר' גדליה אל הצדיק, ורבי מאיר נענה ואמר: "גדליה פקח יותר ממאיר-ל. אבל אמו נא לי גדליה, האם אינך ראוי באמת לענש פנה? איד מרשה לעצמו אדם כמוך, אדם אמיד ובעל פרנסה בהרחבה, לעשות מעשה רמאות כזה ולהעמיד את עצמו בסכנה? אף מפני שבדאי כבר נשבר לבך בקרבך ואתה מתחרט על פיזיותך, מקרבך אני אותך שתושע מצרתך, ובכלבד שתבטיח לי שלעולם לא תעשה שוב מעשים פסולים כאלו של רמאות וכזב".

זמן קצר לאחר ששב ר' גדליה לביתו, הגיעה אליו ידיעה נוספת ממנהל בית החרשת, כי המבקר הממשלתי חלה לפתע אנושות, הווד כדי שהותו בבית החרשת, וכי הוא מוטל על ערש דווי. שוב עקדה לו לר' גדליה פקחותו ואף ברכתו של רבו, והוא מהר ונסע אל בית החרשת, כשהוא נוטל עמו את אחד הרופאים המקומים שבאזור. שבועות מספר שהה ר' גדליה בכפר ויניקי, בו עמד בית החרשת, כשהוא לא חוסך כל הוצאה למען בריאותו של הפקיד הממשלתי. סכומי פסף גדולים בוצרו ר' גדליה לרפואתו של חלה ובעצמו עמד ושמש אותו במסירות נפלאה, עד שהלה הבריא והחלים ממחלתו הכבדה. מסירותו הגדולה של היהודי ר' גדליה נגעה ללב של הפקיד, שלא ידע ביצד להודות למצילו, וכאשר נודע לו כי הלה הוא הפסק הראשי של עלי הטבך לבית החרשת מהר לחתם על האשור פי בבדיקתו מצא את הכל על מקומו בשלום, והיתה לר' גדליה הרוחה.

מאורות

רבי דוד טבלי הכהן שיה מלונדון זצ"ל
ליום ההולולא כ"ג בכסלו תקנ"ב

אצא למשפחת שיה המעטירה בפרנקפורט דמין. אביו רבי זלמן היה מצאצאי הדין רבי אורי פיבוש שיה שנפטר בשנת רמ"א, ומקורבו משפחתו של המהר"ם שיה מפולדא. גם אחיו רבי מאיר היה דון בפרנקפורט במשך פארבעים שנה, ונספד בידי החתם סופר, והשתמר חבורו "דרך-אניה בלבים" על הש"ס. למד מפי רבי יעקב פ"ו מפרנקפורט פעל "שב יעקב" וה"פני והושע", ומגדולי תלמידיו היה הנשר הגדול רבי נתן אדלר. לאחר נשואיו עם בת משפחת זינצהים המעטירה שמוצאה מאשכנז, התמנה לראש הקלוין בווירמזא, והשתמר דרשות שששא שם. לאחר מכן חזר לפרנקפורט עיר הולדתו, שותרה בזכרונה כל הימים ובאחד ממכתביו כותב שמצטער הוא עליה שיזדה מגדלתה ואפיה המקורי השתנה, והתמנה לדון בבית דינו של רבי אברהם אביש מפרנקפורט פעל "ברפת אברהם". בשנת תקכ"ו, התמנה לרבה הראשי של לונדון הבירה, ואותה הנהיג ברמה במשך כעשרים ושבע שנה. משם עמד בקשרי מכתבים בהלכה עם גדולי הדור, בהם רבי ישעיהו פיק מברלין, רבי שאול מאמסטרדם וה"נודע ביהודה", והללו כבדוהו מאד והפליגו בשבחיו. השתמר מקום קבורתו בבית העלמין הישן בלונדון, ולאחרונה שחורה מצבתו, בה נאמר שהנה כל ימיו בתורה ו' והיה בקי בכל תורה, והעמיד תלמידים הרבה. בשנת תקפ"ב, הדפיס נכד אחותו את ספרו "לשון זהב" חדושים על סגות הש"ס ובאורים על התורה.

יוסיף דעת

יוסיף הצדיק בשעתו, נכלאו רבים מגדולי הדורות בעת הסוהר בעליות שונות, אך גם שם המשיכו לשקוד על דלתי התורה והעלו את חידושיהם על הכתב במצור ובמצוק. המפורסם בהם הוא המהר"ם מרוטנבורג שנכלא לאחר שביקש לעלות לארץ הקודש ונפטר בכלאו, וגם בישיבתו בבית העלוי חידושים, כפי שמעיד המהרש"ל שבכל מקום שחותר "העני", אלו הם חידושיו מתקופת מאסרו. קדם לו בהרבה רבנו אברהם הכהן מפיטני ארץ ישראל לפני כאלף שנה, שנכלא בגלל חוב של 140 זוזובים לקרא רע מעללים, וישב בכלאו שלושה חודשים. בהם חיבר כמה פיוטים שארבעה מהם השתמרו. כך היה גם עם הפייטן רבנו משה אביעזרא ורבנו טודרוס אבולעפיה, ושניהם כתבו במאסרם קינות על צערם בכלא. הפייטן רבי משה רימוס מרומי, חיבר פיוט בן מ"ו בתים יום אחד לפני שהוציאוהו להורג בעלילה. רבי יהודה ב"ר יוסף ברסאני מפאס שבמרוקו, נכלא אף הוא בכלא ומשם חיבר כמה ספרים עמוקים בסודות התורה, וכן רבי שמואל אבן מוטוט, רבי גרשון ב"ר חזקיה מצרפת חיבר בכלא 'ספר רפואה', שנותר ככתב-יד. רבי זכריה בן סעדיה אלוהרי מתימן, חיבר חלק מספר המוסר שלו בשמותו במאסר, וכן רבי אברהם גל מאטיליה שחיבר בכלא את הספר "גיא חיוני". רבי דוד חזן מאיזמיר חיבר בכלא פירוש על פרקי אבות, והחיד"א חיבר את ספרו הנודע "שם הגדולים" בארבעים יום בלבד מביתו שרוב בחסגו בליוונג. הרד"ל, רבי דוד לוריא מביכוב, נכלא במצודה ליד פטרבורג במשך ארבעה חודשים לאחר שהעלילו עליו שהוא מורד במלוכה, וביושבו בבית הסוהר חיבר לוח שנה לשנת תקצ"ט כדי לדעת את סדר המועדים, כפי שהוא מספר באחת מתשובותיו. רבי גרשון חנוך העניך מראדוין בעל התכלת בכלא אף הוא בעלילה, וחקירותיו נמשכו בימי בין המצרים, ותוך י"ב ימים עלה בידו לחבר פירוש נפלא לספר ארחות חיים של רבנו הרא"ש.

כי אם-זכרתי אתך כאשר ייטב לך

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ויהי ה' את-יוסף ויט וגו' - פרוש, כי בהשגחת שכינה על האדם ישפע הנסמך מהמשרה שכינתו ממה שבו, וידוע הוא הן המקום ברוך הוא כי הוא מקור החן, והוא אומרו ויהי ה' את-יוסף ויט וגו' אליו חסד, פרוש מליאל, ואומרו ויתן חנו להיות כי לא תרגיש בחינת הרע דמתק חסו, לזה הצדד ה' להרביע בעין שר בית הסהר אמצעי לערב אליו חן צדיק, והוא אומרו ויתן חנו בעיני וגו', והבן:

הוא היה עשה - תרגום פרוש על מימרה. ולדבריו למה לא ידבר הקתוב צחות, ויאמר כפרוש על-פיו היו עושים, ואולי שנתפון הקתוב בשנותו את טעמו להודיע גם בן שהגם שהיה הוא המנהיג לא היה מתנהג בשורה ומונע עצמו מתשמיש, דבר אשר היו עושים שם האסורים, אלא ידו כיד כן שוה, וזה יגיד מוג טבעו כי טוב הוא ומצא חן ושכל טוב בעיני ה' ואדם:

ולא זכר שר המשקים וגו' - פרוש, הגם שלא שכחו בתחלה, לא זכר שמו כאשר צוה עליו יוסף דכתיב וזכרתי. ועוד מודיע הקתוב ששכחו גם מלבו. והכונה בזה, כי לצד שהחליט שלא לזכרו נשכח מלבו, כי אם היה מלבו וזכרתו צד אחד לזכרו, באמצעות זה היה קצת נזכר, אלא לצד החלט הדבר נשכח ממנו מלבו. ואולי ידמו עוד וישכחו, שהיה משכחו מלבו ומדעתו עת עלות על זכרונו, עד עת קץ שפקד ה' את יוסף ויזכרהו. ואולי שיימז באומרו וישכחהו על זה הדרך, וישכח הוא, אבל הקדוש ברוך הוא לא שכחו ויזכרהו לטובה, ויהי מקץ וגו', ואז שר המשקים זכר אותו בעל-פיהו:

דברי הימים

יוסף הצדיק נולד בשנת ב'קצ"ט, ביום א' או כ"ז בתמוז, לאחר שאמו רחל היתה עקרה במשך 7 שנים. היא היתה אז בת 28 ויעקב אביו בן 91. בהיות יוסף בן 17 שנה, בשנת ב'רט"ו, נמכר לעבד בידי אחיו בעיר שכם, והובא לבית פוטיפר שבמצרים. לאחר שעבד אצלו במשך שנה אחת, העלילה עליו זליכה אשת פוטיפר עליה שפלה, והוא נכלא למשך 10 שנה בבית הכלא, ונוספו לו עוד 2 שנים לאחר שביקש משר המשקים שיזכרהו. בשעה שהוכנס יוסף לבית הסוהר, היה אביו יעקב בן 108, ואף זקנו יצחק היה עדיין בחיים והיה אז בן 168, אך נבטר שנה אחת לפני יציאת יוסף מבית האסורים, שיצא בשנת ב'רכ"ט בהיותו בן 30 שנה, ואז פתר את חלומות פרעה.

אשתו של יוסף היתה אסנת, שהתגדלה בבית פוטיפר מפני שהיה חשוך בנים. היא היתה בתה של דינה בת יעקב משכם בן חמור, ויעקב תלה לה בצווארה טס של מתכת עליה כתב את שמה, ולאחר שיצאה מביתו נדדה בדרכים עד שהגיעה למצרים. לאחר שלא עלה בידי חוטומי מצרים לפענח את הכתוב על הטס, ביקשה מיוסף לקרוא את התיבות שכן היה בקי בשבעים לשון, ולאחר שגילה שהיא בת אחותו, נשאה לאשה. ממנה נולדו לו שני בנים מנשה אפרים, בשנות השבע בין השנים ב'רכ"ט - ב' רל"ו, טרם באו שנות הרעב במצרים.

לאחר מכירת יוסף, נשא יהודה את בת שוע בהיותו בן 21 ונולדו לו ער ואונן שמתו בעוונם. תמר כלתו, שהיתה נכדת שם בן נח מבנו עילם, ילדה לו את פרץ וזרח בהיותו בן 33, ולזרח נולדו חצרון וחמול נכדי יהודה. כל זאת אירע בתקופה קצרה של 22 שנה, שכן בדרות הראשונים היו יולדים גיל 7 בלבד.

שליטה המפרסם של צרפת, נפוליון בונפרטה, נחשב פאחד מגדולי המצביאים, ובכשרונו הצבאי המזהיר הצליח לכבש כמעט את אירופה כולה, עד שבסופו של דבר הובס בידי ריביו. לאחר הנצחונות המזהירים שלו באירופה המזרחית, נערך לכבודו משה גדול בחצרו של אחד האצילים שפפלך קובנה. אל המשתה הזמנו אצילים ורוזנים, ואף נציגי כל הדתות, למעט נציגי הדת היהודית. שעה ארוכה נמשכו הנאומים הנמלצים, שהיו מלאים בדברי שבח ותהלה למצביא המהלל, ובשפך נקעה נפשו של נפוליון מהנאומים הארפיים, שם לבו לפתע על העדרו של נציגי היהודים והביע את תמיהתו על כך. פדי להפס את דעתו, מהרו עושי דברו לתור אחר רב יהודי, וכשנודע להם כי בעירה הסמוכה מתגורר רב זקן וישיש, מהרו להביאו אל המשתה. לא היה ספק בידו של הרב להתפונן לנאומו, ומיד עם הכנסו דרש ממנו השליט לשאת בפניו נאום בפני נציגי היהודים. החל הרב להצטדק ולהתנצל על כך שאין הוא רגיל לשאת נאומים בפני מלכים ורוזנים, ואין כחו אלא בדרשות של דברי תורה, אגדות והלכות, אך הקיסר הפציר בו לנאם ואמר: "מבקש אני לשמע פעם דרשה של רב יהודי, שיחנה את דעתו בפני על מלחמותי ומעשי גבורתי". התעודד הרב הישיש ופתח בנאומו. "אדוני הקיסר. ודאי ידוע לך ולכל הנאספים המעשה של יוסף הצדיק והחלומות שפטר לשו המשקים ולשר האופים. פידוע לכם, אחרי שהבטיח יוסף לשר המשקים שאחרי שלשה ימים יחזירו פרעה על פנו, דרש יוסף ממנו שיזכיר אותו לפני פרעה שיזציאו מבור הכלא, שכן לא חטא מאימה. אף תמיהה גדולה יש לי על לשונו של יוסף בפנותו אל שר המשקים, שכן פנה אליו ואמר 'כי אם-זכרתי אתך כאשר ייטב לך', והדבר תמוה, מדוע פתח יוסף והוסיף את תבתי 'כי' לבקשתו? הרי בתבה זו משתמשים פדי לתת טעם לענין אחר, ואיזה טעם יש באך?"

הביט הרב בנאספים וראה שפלים מקשיבים בקשב רב לדבריו, התעודד ברוחו יותר והמשיך: "הבה ואסביר לכם את הענין ואבאר לכם גם מדוע נושא אני דברים אלו לפני המצביא המהלל. ידוע לכם בודאי, שישנם שני סוגי מעמדות בחצר המלוכה. אם פקיד בדרגה נמוכה סרח בפני המלך ועבר על דבריו, מיד מטילים אותו לבית הסהר ומעמידים אותו בפני בית המשפט. והיה, אם השופטים מגלים שהוא זכאי ולשווא חשדו בו, יוציאו את דינו לזכות ויחזירו אותו על פנו. אולם, אם שר חשוב נחשד בעברה כלשהי, אין מהירים להשליכו אל הכלא, אלא תחלה בודקים וחוקרים את הענין, ורק כאשר מתברר שאמת יש בדבר, מפטרים אותו ממשרתו, ולעתים אף אוסרים אותו בבית הסהר כאשר העברה חמורה מאד. נמצא אפוא, שפכל שהפקיד נמצא בדרגה נמוכה יותר, כך הספוי שלו לחזור למשרתו גדול יותר, אבל בשר גדול וחסוב, שאין מכניסים אותו לבית הסהר אלא לאחר שמתברר שבאמת חטא, אין תקנה שיחזור בחזרה למשרתו במקדם."

שוב הביט הרב בנאספים, והמשיך בדרשתו המאלפת: "כאשר יוסף פתח לשר המשקים את חלומו, היה זה לאחר שנה תמימה מאז הכנס לבית הסהר, וכאשר אמר לו שבעוד שלשה ימים ישיבו אותו על פנו ויחזירו אותו להיות שר המשקים אצל פרעה, היה הדבר תמוה בעיניו, כיצד יתכן ששר גדול פמותו שפכר שנה שלמה בכלא, חזר למעמדו הרם כמקמים ימיה. פדי להסיר כל תמיהה מלבו, הזכיר יוסף לשר המשקים שפכל פניסתו לכלא היתה כלי חקירה ודרישה, מפני שמן השמים גלגלו את פניסתו לבית האסורים פדי שיפגש ביוסף ויציילו משם. יוצא אפוא, שפכל משרת פניסתו של שר המשקים לבית האסורים היתה בשביל יוסף, ולכן סים יוסף ואמר 'כי אם זכרתי', שפכל פניסתך לכאן היא רק בשביל שתזכיר אותי לטובה בפני פרעה."

פשהגיע הרב הישיש בדרשתו להסבר זה, פנה בקול רועד לנפוליון ואמר לו ברב רגש: "אדוני הקיסר הנכבד. גם עליך עלתה בלבי תמיהה גדולה, שכן מה לך שמושל אתה באירופה המערבית המשפעת כמזון רב, לאירופה המזרחית השרויה בפענויות ותושפיה פאלו סגורים פה בבית האסורים? מדוע גלגלו בשבילך מן השמים שתכבש ארצות שונות ותגיע בסופו של דבר לחבל ארץ זו, שנחשבת נחשלת וזניחה לעמת ארץ הלהתה? אין זה אלא שמן השמים גלגלו אותך, כמו שגלגלו את שר המשקים אל בית הסהר פדי לראות את יוסף הצדיק שרוי של בצער, ואף אתה פאת לכאן פדי לראות את בני פניו של יוסף שרויים בצרה ובשביה, סובלים מחקים אכזריים שפפלים אותם לרעה וגורמים להם סבל רב. מן השמים נתנו לך אפוא כח פדי לנצח את כל עמי אירופה המערבית, פדי שתוכל להגיע אף לכאן 'כי אם זכרתי', רק בשביל שתוכל לזכר אותנו ולחוקק לנו חקים ישרים להושיענו ממבקשי רעתנו."

פספס הרב הישיש את דרשתו, אותה נשא מעמק לבו, הודה לו נפוליון נרגשות וגלה לו כי בדבריו פקח את עיניו והעניק לו ראייה מחדשת על פל מהלך המלחמה. עבדה ידועה היא שנפוליון בקש להיטיב עם היהודים ובקש להעניק להם שויון זכויות מלא, אלא שבעקבות זאת החלה לנשב רוח השפלה ותדשנות בקרב יהודים רבים באירופה המערבית, והדבר גרם להם להתרחקות מדרך התורה והמסורת. אף לעמת זאת, באירופה המזרחית, שם לא היתה אחיזתו של נפוליון איתנה, המשיכו בני הקהלות שפה לדבק בדרכי אבותיהם.

מטעים

וימאן (ט.ט.)

ארבע פעמים מופיע הטעם שלשלת בתורה, בתבות ויתמומה, וימאן, ויאמר, וישחט. רמז יש בזה לאריכות הגלות, כי הטעם שלשלת הוא בטעם מאריך ושוהה, ואם רואה אתה שהגאולה מתממהת והגלות מתארכת, צריך לקנח ויאמר על-ידי תפלות ובקשות, ואמירה היא גם מלשון נגד שנקאר בטעם אמרתו, שעל ידי התפלות נעשים לבושים כבוכול לשכינה. והגם שיהיה הדור בבחינת וימאן בשפל המדרגה, כמו שאמרו חז"ל שקטנה יוצאת במאון, על אף זאת ישחט הקב"ה את שרו של עשו וימחר הגאולה. (שופרא דיעקב)

וינס ויצא החוצה

(ט.ט.)

תבת וינס מפקדת בטעם טפחה, מפני שרק בבית נס יוסף, אבל ביציאתו החוצה הלך בלי מרצה, שכן בקש להתרחק מאשת פוטפר אף לא ברח ביציאתו כדרך האשמים, ולכן מפקדת תבת וינס בטעם טפחה מהתבות ויצא החוצה, כי ביציאתו לא נס, ואף אשת פוטפר ספרה לאנשי ביתה את המאורע כמו שהיה ואמרה על יוסף וינס ויצא החוצה. אולם כאשר ספרה את המאורע לבעלה פוטפר, שנתה את דבריה ואמרה ועוב בגדו אצלי וינס החוצה, השמיטה את תבת ויצא והכרה את תבת וינס אל תבת החוצה, כדי לחזק את החשד ביוסף שברח החוצה כדרך האשמים. (אמרי יוח)

מדגש

טעות נפוצה היא, שקנתת הפסים של יוסף נקראת כן מפני שהיו בה קוים לאורך הבגד, ואין זה אלא שבשם מחלט, שכן המקור פס במובן של קוים ארימים היא מלה מהישות ונזכרה בעקבות שפות זרות בהן משמעות המלה היא העברה ומסירה, ומכיון שהיא נמסרת באופן ישר נוצר בלשוננו הפס במובן של קו ישר. על באור הפסים נחלקו הראשונים ורבו הדעות בענין זה. האבן עזרא מבאר שהיו בו ציורים שונים, הרד"ק כתב שהיו בו גנים שונים. אבן נאח מבאר שהיו בו פסות רבות של בד, והרשב"ם מפרשו מעיל. יש אומרים שלבגד היו בתי ידים שהגיעו עד פס ידו של יוסף, או עד הרגלים כנאמר ביהזקאל "מי אפסים", מים עד הרגלים, וכן קנתת הפסים שאצל תמר ואמנון. מפרשים רבים, בהם רש"י, מבארים, שהבגד נקרא על שם הבד ממנו היה עשוי, כגון צמר או משי.

ממלה

בקהלות רבות פזולה, מני השלטונות רבנים מטעים שלא קראו ולא שנו והיו לשניה בעיני כל רואיהם. בני הקהלה, שאולצו לקבל את החלטת הממשלה, היו ממנים עליהם רב נוסף שהיה בר אורן להתנהיגם. אחד הרבנים הללו עמד פעם בפרשת וישב, ונשא דרשה על פרשת שבוע, בה הפליג בשבחיו של יוסף הצדיק שקמד בגבורה ובאמץ בסיון הקשה, ועזב את בגדו אצל אשת פוטפר וינס ויצא החוצה. וישו נא בנפשם, התלהב הרב ויחסיף בהתפעלות רבה, "אימתי ארע הדבר שיוסף נס החוצה בלי בגדו? הדבר ארע בפרשת וישב, בעצמו של החרף הקר..."

נוהג היה רבי שמואל החסיד מראסין, מרואי פני הגר"א מוילנא שחבבו מאד, לקום לפני עלות השחר ולהסיק את התנור בבית המדרש, כדי שתלמידיו שהיו באים בבקר השכם לשמע את שיעורו, לא יתקררו חלילה בקר העז שגבית הפנסת. פעם אחת, כשהצית באשמרת הבקר את האש בתנור, גלה כי העצים שהיו מוכנים להסקה, רטובים ולחים הם ואין האש נאחזת בהם היטב. הכנים רבי שמואל את ראשו ורבו לתוך התנור, והחל לנענע בעצים ולנפח עליהם כדי שהשלהבת תתפשט בעצים פראוי. באותה שעה נכנס יהודי אחד לבית המדרש, ובקראו אדם אחד רוכן לתוך התנור, חמד לו לצונן וטפח לו על גבו. רבי שמואל לא ידע מי הוא המכה, אך מפני שלא רצה להוציא את ראשו כדי שהלה לא יגלה פתאום שהכה את הרב הנערץ ובהוה, העדיף להשאר בתוך התנור על אף שהאש החלה להתפשט בו ואף החלה לחרף את שערות זקנו וריסי עיניו, וכך שהה שם עד ששמע את צעדי האיש המתרחקים ויוצאים. כשבאו התלמידים, נבהלו לראות את רבם וישב ועל פניו מקנות אש ושערו חרוף, ולשאלתם ספר להם מה שארע. תמחו התלמידים ושאלו: "האם צריך לסבל יסורים כה גדולים כדי שלא לביש אדם שנתה קלות ראש בעצמו?" יסרם רבי שמואל ואמר: "זהלא כך דיוקן אמרו חכמינו זכרונם לברכה, שנוח לו לאדם להפיל עצמו לתוך בבלון האש ואל ילכין פני חברו ברבים".

באחת האספות למען חזק הדת, שבנסה בידי רבני ירושלים וגאונים, השתתף גם רבי זרח ראובן בורמן, ראש ישיבת מאה שערים ומגדולי תלמידי מהר"ל דיסקין. אחד הנוכחים מצא לו שעת כשר להשיב מוסר ולמחות על פעלה סמימת שנגעשה בישיבת מאה שערים, אשר לדעתו לא היתה ראויה להעשות. את הקולר תלה בראש הישיבה רבי זרח, למרות שלא טרח לבדק אם לאמתו של דבר היה אמנם קשור לענין. בדבריו, התלהט הלה והשיב את רבי זרח בדברי באי וזלזול, כשכל אותה שעה עמד רבי זרח עצמו מן הצד ושתק, עד שכל הנאספים היו סבורים כי הצדק עם הדובר, שהרי שתיקה בהודאה. לאחר האספה, תמחו כמה תלמידים בפני רבי זרח למראה שתיקתו אל מול הבויונות הגדולים שספג, לאחר שידעו שאין הוא אשם בענין, והביעו פליאה על כך שלא חס על הזלזול כבוד התורה שנגרם כתוצאה מהדרשה הנוקבת. אמר להם רבי זרח: "מהיה בידי לעשות? אלו הייתי מסביר את עצמי שאין די בענין, היו בלם מכינים מיד שיד גבאי פלוני בדבר והייתי מביא עליו בושח גדולה. זכרתי היטב את דברי חז"ל שנוח לו לאדם להפיל עצמו לתוך בבלון האש, והעדפתי שלא להלכין פני חברי ברבים, על-אף הפגיעה בכבודי וחשד השוא שדבק בי".

ספר פעם רבי אהרן בקשט, כי פעם הוזמן לביתו של רבי יצחק בלזר מפרטבורג בשעה שהסב לארוחת צהרים. הרבנית היתה אז רחוקה למטתה עקב חליה, ובבית שהתה אשה עניה אחת שפאה לסייע לה בעבודות הבית. בקשה הרבנית מהעוזרת להניח לבעלה את ארוחתו בחדר השני, ומרחוק שמע רבי אהרן כיצד הרבנית קוראת בקול לא המשרתת ומדריכה אותו להניח לבעלה את הדגים, את המרק ואת העוף. המשרתת השיבה כל העת בחיוב פאחה שיעושה פן, אולם לאמתו של דבר הגישה לו רק לחם ומרק, ואלו את הדגים ואת העוף נטלה לעצמה. כל אותה יושב רבי איצ"ל ולא הגיב אפילו ברמז על התנהגותה הבזויה של המשרתת, בכדי שלא לצערה והעדיף לאכל לחם יבש כדי שלא לבישה ברבים.

נוהגים היו תלמידיו של רבי יהושע ליב דיסקין, להתאסף בביתו מדי מוצאי שבת כדי לשמע את שיעורו על פרשת השבוע. ספר רבי ישראל שניקר, שפעם טעה המשמש המוזג והחליף בין הספר לבין המלה, והניח בכוסו של הרב מלח בשפע, מפני שהוא היה זקוק לכמות גדולה של ספר עקב חלשתו. גמע רבי יהושע ליב את הכוס ושומעי לקחו לא ראו שום שנוי על פניו, עד שפתאום נכנסה הרבנית אל המטבח בעוד המשמש עסוק בהקנת התה לנאספים, וגלתה את המשנה שיעשה. במהירות נכנסה אל חדר הלמוד וקראה לבעלה הגדול: "יש מלח בכוסך". הפתעו התלמידים למראה כחות נפשו של רבם הגדול, וכאשר תמחה הרבנית בפניו כיצד הרשה לעצמו לעשות כחות מים מלוחים אשר עוללים להשפיע על בריאותו. השיב: "והלא שנינו כבר, נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילכין פני חברו ברבים".

דרשן אחד היה בירושלים, שהיה מאריך בדרשותיו בשבת אחר הצהרים עד שעה מאחרת, ולכן נהגו כלם להתפלל לפני הדרשה. שבת אחת, הוזמן תלמיד חכם אחד אל הדרשה, אלא שהוא לא התפלל עדין מנחה, וכאשר ראה שהדרשה מתארכת למעלה מן המדה, יצא באמצע כדי להתפלל טרם תשקע החמה. לאחר מעשה, היה לבו נוקפו שמה פגע בדרשן בשעה שיצא באמצע דבריו, וביום ראשון נסע לבני ברק כדי לשאל את פיו של "חזון אי"ש" אם טוב עשה. תמה החזון אי"ש ואמר: "איני מבין קלל את שאלתך, הרי לצאת באמצע דרשה זו הלבנת פנים לדרשן ובויו תלמיד חכם, ובוודאי שאין תפלתך דוחה הלבנת פנים זו".

דרך בני האדם, שבהצלחתם שוכחים הם כי ה' הוא הנותן להם כח לעשות חיל, ורק כאשר נמצאים במצב ביש אז נזכרים בה' ופונים אליו בתחנונים. לא כן נהג יוסף הצדיק, שגם כאשר היה "איש מצליח", גם אז ויהיה ה' את-יוסף", שהיה קרוב לה' גם כאשר היה מצליח בדרכיו... (הרבי ר' בונים מבשיסחא)

עם התקרב חג החנוכה - מאמר מיוחד:

סיפור נפלא - גודל עת הרצון לתפילות על חינוך הצאצאים בזמן הדלקת נרות החנוכה

החבר התעורר בבהלה, "זה אמיתי!!!"
"אבל עכשיו שבת, מה באפשרותי לעשות???"
מחשבות חרטת מלאו את ליבו. "מדוע המתנתי עם השליחות עד היום, הרי זו כבר הפעם השלישית שהוא מגיע, ומבקש, ומתחנן..."
מיהו החבר? ואיזה שליחות הוטלה עליו? ומדוע לא יכול לעשות זאת בשבת? לקבל תשובות על השאלות הללו, ולהתפעם ממסר ברור ואמיתי מעולם האמת עלינו לחזור לאחור, עם פרוס החנוכה בשנת תשע"ז.
בעצם, עלינו לחזור עוד יותר אחורה לשנת תשע"ג.
ואולי לתחילת הסיפור, שנת תשס"ח.
הרב אוריה שטיין זצ"ל בנו של המגיד מירשם המפורסם הגאון רבי מנחם שטיין שליט"א, חלה במחלה האיומה.
אברך צעיר עם 2 ילדים!
במשך שש שנים התמודד ונלחם על חייו הרב אוריה כאריה, במהלכם אף הוציאו את אחת מעיניו - בכדי להציל את חייו.
במהלכם קידש שם שמים בצורה מדהימה ובלתי נתפסת בדרגות גבוהות של אמונה, של בטחון בהקב"ה, של "שמחים ביסורים".
בניגוד גמור לתחזיות הרופאים שלא נתנו לו יותר מחודשים ספורים, המשיך לחיות עוד שש שנים כאמור, ויתירה מכך - נולדו לו עוד שני ילדים ב"ה.
בשנת תשע"ג נלקח נפש נקי לבית עולמו, והותיר אחריו משפחה שבורה, אלמנה, ארבעה יתומים - שלשה בנים ובת אחת, וכמובן ההורים והסבים האחים והגיסים וכו'.
הילדים - היתומים - גדלו, ונכנסו כולם ללמוד באותו תלמוד תורה חשוב בשכונת "בית וגן" בירושלים.
וכאן מתחיל סיפורנו...
תשע"ז. תחילת החורף.
מנהל ה'תלמוד תורה' יוצר קשר עם אם הילדים ומדווח על חוסר חשק ללמוד של הבן - היתום - כבן העשר וחצי שנים שנמצא לאחרונה "מחוץ לעניינים" כלשון המונחן.
האם מאוד הצטערה, אך אי אפשר לומר שהופתעה, גם היא ראתה את חוסר חשקו ללכת לחיידר.
כל המעורבים בדבר טכסו עצה כיצד לרומם את הילד ולהצית בליבו שוב את חשק התורה - המחנכים והנהלת החיידר, הסבים - הרב שטיין שליט"א והסבא השני, אבי האלמנה. ניסו כך וניסו כך, ללא הצלחות מיוחדות.
באותם ימים, חברו הטוב (לשעבר) של הרב אוריה ז"ל - חבר שהיה בקשר מאד טוב עימו בחיים חיותו - להבדיל. מתעורר בבוקר בבהלה.
הוא ראה את אוריה בחלום--
ככל שהוא מהרהר בחלום, נזכר הוא בכל הפרטים המצמררים:
אוריה הגיע אליו ואמר לו כך: "אחד מבני לא לומד כל כך בתקופה האחרונה. אני מבקש ממך שתיצור קשר עם אימי ותגיד לה שכיון שימי החנוכה מתקרבים, והילד הזה זקוק ליותר תפילות כדי שיחזור לו הטעם בלימוד, שתראה לנצל את העת רצון המיוחדת בשעת הדלקת הנרות ותבקש במיוחד עבור הבן הזה" - - -
חלום מוזר - חושב החבר לעצמו.
"וכי לא היה לו אל מי להגיע? מה הוא צריך לבא אלי שאני יפנה אל אימו? אין הוא מכיר את כתובתם?"
"ובכלל, מה יותר מתאים שהאמא - אם הילד בעצמה שתבקש עבור בנה - בנם. ככל הנראה שזה סתם חלום, 'חלומות שוא ידברו'".
כעבור יומיים -
"ויחלום שנית", אותו החלום פוקד אותו שוב.
החבר מבטל זאת שוב בליבו וחושב לעצמו: "כנראה שחשבתי ביום על החלום הקודם, ולכן חלמתי זאת שוב".
עברו עוד כמה ימים.
חג החנוכה מתקרב, הגר הראשון יחול בליל מוצאי שבת קודש הקרוב.

הגיע ליל שבת קודש -

עשרים וארבע שעות לפני שחג החנוכה יפרוס את כנפיו, כל בית ישראל ידליקו נר ראשון.

החבר עולה על יצועו, מבלי להתכונן למה שעומד להתרחש בלילה הזה.

אוריה זצ"ל מופיע בפעם השלישית.

הפעם, עם כל העוצמה! בלי להשאיר ספקות או סימני שאלה.

"תגיד לי אתה חבר שלי או לא?" פתח מיד בתביעה נחרצת!

והמשיך מיד -

"אתה לא מבין שיש לי צער מזה שבני אינו לומד?" "אני לא יכול לפרט לך מידי הרבה, אבל יש לי ממש צער מזה!!!"

"מה בסך הכל ביקשתי ממך, תפנה אל אמא שלי ותגיד לה שתנצל את העת רצון בזמן הדלקת הנרות להתפלל על בני! שערי שמים פתוחים בזמן הדלקת הנרות ושהיא תתפלל על בני שיחזור לו הטעם בלימוד!!!"

והוסיף בחרדה ממש: "מחר בלילה כבר חנוכה! מה יהיה?!!!" - - -

אוריה ז"ל ממשיך ומתרחץ לו מעצמו את אחת השאלות שנקרו במוחו מאז החלום הראשון -

"אני לא רוצה לבא ישירות להורים שלי, אני לא רוצה להבהיל אותם"

"תגיד לאמא שלי שאמנם היא מתפללת על הנכדים, וזה עוזר! אבל הבן הזה זקוק ליותר תפילות. ואי אפשר, וחס וחלילה, שלא נפספס את העת רצון המיוחדת בעת הדלקת נרות החנוכה להצלחה בחנוך הילדים!"

החבר היה המום!

תוך כדי החלום, אזר אומץ ושאל את אוריה:

"למה אתה מגיע אלי, למה שלא תפנה ישירות לאשתך - האלמנה - אם הילדים, שהיא תתפלל עבורם!!!"

עונה לו אוריה:

"מכיון שהיא נישאה, שוב אין לי יכולת להגיע אליה" - - -

תוך כדי הדו שיח, שם לב החבר כי פניו של אוריה מאירים ובפניו מופיעות שתי עיניים יפות וברורות, ומיד הוא שואל את אוריה:

"היכן נעלמה הרטיה הקבועה שהיתה לך בשנים האחרונות?"

אוריה ענה לו בתוכחה:

"שכחת היכן אני נמצא? אני רואה פי אלף יותר טוב ממך! מה זה בכלל הגוף?!" מעטפת חיצונית בלבד!

בסיום משפט תוכחה זו - נעלם מעיניו!

החבר התעורר באחת!

זה אמיתי! אמיתי לגמרי!

עכשיו ליל שבת, לישון - אני כבר לא אצליח יותר הלילה הזה. הוא קם, פתח ספר תהילים והתחיל לקרא ברגש רב עבור נשמת חברו הטוב - אוריה ז"ל.

המחשבות רצות, והוא כולו לחוץ, "אני חייב להשיג את אמא שלו לפני שהם מדליקים נרות, ויהי מה!"

"אוי ווי! יש בעיה!"

דאגה כבדה ממלאת את ליבו של החבר - "מה אעשה אם הרב שטיין מדליק נרות מיד בצאת השבת, ואני הרי כן נוהג להחמיר להוציא את השבת רק בזמן רבינו תם".

מראהו המתחנן של אוריה לא משאיר אצלו מקום לספיקות, ומחליט הוא לעצמו - אדעתא דהכי לא קיבלתי על עצמי להחמיר.

מיד, אבל מיד בצאת השבת, ניגש החבר אל הטלפון ומתקשר לבית הרב מנחם שטיין שליט"א, ובליבו תפילה שיצליח במשימתו לתפוס את הרבנית שטיין - לפני הדלקת הנרות!

מתקשר ומתקשר, שוב ושוב, - אין מענה!

"רבונו של עולם, תעזור לי! שיענו כבר, שיענו לפני הדלקת הנרות!"

עבר זמן רבינו תם. והוא מתקשר ומתקשר - - -

הרב שטיין, מגיע הביתה, והרבנית פונה אליו בדאגה: "החל מזמן זאת השבת של הגאונים - הטלפון לא חדל מלצלצל! איני מכירה את המספר, מי יודע מה קרה..."

הרב שטיין ממחר לענות לטלפון:

"שבוע טוב הרב שטיין! מדבר החבר של בןך אוריה ז"ל, האם כבר הדלקתם נרות חנוכה????? - - - יודים יקרים, סיפור זה שמע כותב השורות מפי בעל המעשה - הרה"ג רבי מנחם שטיין שליט"א, בכלי ראשון. להשלמת היריעה, אציין בפניכם שתי שאלות ששאלתי בסיומו לספר סיפור זה:

שאלה ראשונה, אומרים אתם שבנכם ז"ל טען בפני חבריו שיש לו צער מכך שבנו נמצא בירידה רוחנית, האם אכן הילד התדרדר מבחינה רוחנית בצורה משמעותית ח"ו או ש'רק' לא למד? ענה הרב שטיין: ממש לא משהו מיוחד. פשוט חוסר חשק ללכת לחיידר וחוסר חשק ללמוד.

שאלה שנייה שאלתי: האם הבן אמר להצמיד חברות או לשלוח את הבן ליועץ מסוים וכדומ', משהו של "השתדלות" או רק תפילה? עונה הרב שטיין: הבן ביקש, אך ורק להתפלל!!!---

כפי שמובא וידוע ומפורסם בספרים הקדושים שחג החנוכה מסוגל מאוד לבקש על חינוך הילדים, הנה לנו חיזוק רב, ומעשה מפעים בגדולת הזמן הקדוש.

מי יכול להשיג ולהעריך כח של אמירת "תפילת השל"ה" על ידי אם בישראל המבקשת ומתחננת בזמן הדלקת הנרות עבור צאצאיה שיאירו במעשיהם הטובים, שיטעמו את אור התורה ויהנו מכל נר מצוה ותורה אור! הבה ננצל את הזמן הקדוש הזה למשאת חיינו לראות את הצאצאים גדלים ומאירים בתורה וביראת שמים וכלשון התפילה קודם הדלקת הנרות:

...ולא ימוש התורה מפנינו ומפי זרעינו ומפי זרע זרעינו מעתה ועד עולם, ונזכה לננים תלמידי חכמים אמן כן יהי רצון.

בכרכה ארוכה

האריך

צאת, דפירת השבוע...

וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: (לו, ד)

כהקדמה לפרשת וישב, ועל הזהירות הנצרכת בדברנו על יוסף והשבטים מן הראוי להביא מעשה רב כדלהלן.

היה זה באחת התקופות הסוערות בקרב היהדות החרדית כאשר גבה טורא בין גדולי ישראל בהשקפה הנצרכת לעניין מסוים שעלה על הפרק. אחד העסקנים פתח את פיו ודבר סרה בצד השני כמבין גדול ופסל את הצד השני מכל וכל. מרן הרב מטשעבין זצוק"ל אשר שמע מדבר זה ביקש לקרוא לאותו עסקן.

כאשר הגיע אל הרב מטשעבין בקש אותו הרב מטשעבין אם יכול לומר "אתה חוננתנו" בעל פה. העסקן התפלא על הבקשה, אך כמובן ציית ואמר "אתה חוננתנו" מרישא ועד גמירא. כעת - ביקש הרב - תאמר "ותודיענו" בעל פה... העסקן התחיל: ותודיענו ה' אלוקינו את משפטי צדקך... ונתקע. "אני לא זוכר" "זה הרי ברכה נדירה רק כשחל יו"ט במוצ"ש. ועיניו מביטות אל הרב בבקשת הסבר לבקשות המוזרות האלו

אמר לו הרב מטשעבין, בא והסבירך נקודה חשובה. היודע אתה מדוע ידעת לומר "אתה חוננתנו" ולא ידעת לומר "ותודיענו"? כי להבחין בין קודש לחול זה דבר קל אבל להבחין בין "קודש לקודש" זה לא כל אחד יודע!...

זומנים אלו, המשיר הרב מטשעבין, החכמה היא לשבת בשקט ולא לחוות דעה כלל בין קודש לקודש.

כך, כשבאים לדבר על יוסף והשבטים צריכים זהירות שבעתיים שאין לנו שום מושג ואחידה בגודל קדושתם ואין אנו רשאים לנסות להבין צד כזה או אחר וכסומא לא יבחין צבע אנו לא נבין את הנהגתם הקדושה. (טעם הצבי) **כי בן זקונים הוא לו (לו, ג)**

וברש"י: "ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה, כל מה שלמד בבית שם ועבר מסר לו."

ראש ישיבת תורה ודעת באמריקה רבי יעקב קמיינצקי זצ"ל, שאל:

יעקב אבינו למד תורה גם מאברהם ויצחק, וגם משם ועבר. את יוסף הוא לימד, לפי המבואר ברש"י, את מה שלמד משם ועבר. ויש להבין מה ההבדל בין שתי התורות הללו? מדוע את יוסף לימד יעקב את "תורת שם ועבר", ואת יתר השבטים, כך משמע, לא לימד תורה זו אלא "תורת אברהם"?

הוא מבאר: תורתו של אברהם אבינו היתה להשפיע אמונה בעולם, להשפיע אידישקייט. "תורת אברהם" היתה מסכת עבודה זרה של ארבע מאות פרקים...

לא כן תורתם של שם ועבר. להם היה סוג אחר של "עבודה". שם חי בתקופת דור המבול, דור מושחת, "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ". עבר חי בתקופה של דור הפלגה, דור שהולך להילחם עם ה', כביכול. תורתם

את התורה הזאת, "תורת שם ועבר", לימד יעקב רק את יוסף. יוסף שעתידי לחיות עשרים ושנים שנה בתוך סומאת מצרים, תועבותיה וערוותה, צריך ללמוד כיצד לא להיות מושפע מן הסביבה.

יתר האחים לא היו זקוקים ללמוד את התורה הזאת משום שכשהם ירדו למצרים - הם ירדו כולם יחד, ולמדו בישיבה שהקים יהודה לפני בואם מצרימה.

(יחי ראובן)

והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה (לו, ב)

כתב רש"י "את בני בלהה - כלומר רגיל אצל בני בלהה לפי שהיו אחיו מבזין אותן והוא מקרבן". יש להבין היכן נרמז בפסוק שהיה מקרב את בני השפחות?

אפשר לבאר עפ"י המעשה שהיה עם הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע, שדרכו היה, שאם נצרך אחד לאיזה שליחות כגון לקנות משהו או לסדר היה אומר שיתנו לו לסדר זאת כיון שיש לו נער אחד שמוכן לעשות כל השליחויות, במשך הזמן עקבו אחריו, וראו שהוא בעצמו מבצע הכל. שאלוהו למה אמר שיש לו נער?

ענה ואמר, שבדרך כלל כל אחד, בהיותו בחור ונער צעיר, מוכן לבצע שליחויות לאנשים מבוגרים, אבל כשגדלים, מפסיקים מכך. אמר רבי מאיר, אני, נשארתי "נער" לגבי המידה הזאת, ואני מוכן לעשות הכל בשביל השני... לפי"ז, כאן יוסף העדיף לקרב את בני השפחות אף שזה לכאורה כפחיתות כבוד להתרועע עימהן ולא עם אחיו בני האמהות, אבל יוסף העדיף לעשות "מעשה נערות", וזה מה שאמר הכתוב "והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה".

(ציוני תורה)

ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אמרים נלכה דתינה (לו, יז)

במדרש רבה על הפסוק "נסעו מזה" כי שמעתי אמרים נלכה דותינה וגו' נסעו מזה ממדותיו של הקב"ה.

וצריך להבין מה זה ועל מה זה. ויש לפרש על פי מה דאיתא בגמרא ובמדרש על הפסוק ויתנכלו אותו להמיתו שראו שיצא ממנו ירבעם שעתידי להחטיא את ישראל וכו' עיין שם. אם כן חזינו שהאחים דנו את יוסף על שם סופו. והנה ידוע דמדת הקב"ה אינו כן דאינו דן אלא באשר הוא שם כמו שמצינו גבי ישמעאל כידוע. וזה הוא שאמר המדרש נסעו מזה ממדותיו של הקב"ה שאינו דן אלא באשר הוא עכשיו והם רוצים לדון אותך על שם סופך: (חנוכת התורה)

וישמע ראובן ויצלהו מידם (לו, כא)

במדרש רבה (רות, ה, ו) "אלמלא היה ראובן יודע שעתידיה תורה לכתוב עליו וישמע ראובן ויצלהו מידם, על כתיפו היה מוליכו לאביו". וכבר נלאו כל המפרשים למצוא פשט בדברי המדרש.

והנה בגמ' שבת (כב, א) "והבור ריק אין בו מים - אבל נחשים ועקרבים יש בו". יש להבין אם יש בו נחשים ועקרבים, אם כן מה הצלה שייך בזה? הרי ימות מחמת הנחשים והעקרבים.

ויש לישב על פי דברי הזוהר הק' שתמיד יותר קל להציל מיד מזיק שאינו בעל בחירה מאשר להציל מיד אדם שהוא כן בעל בחירה. לכן אמר ראובן להשליכו אל הבור שאז צריך להינצל מידי נחשים ועקרבים שאינם בעלי בחירה, כיוון שראובן סמך על זכותו של יוסף שאם אין לו חטא של לשון הרע, יזכה להינצל.

והנה ראובן עצמו היה מסופק האם באמת יוסף אין בו נדנדו של לשה"ר או שמתא הדין עם אחיו השבטים הקדושים. לכן אמר להשליכו אל הבור כאמור. אמנם, אם היה יודע ראובן בוודאות שיוסף אין בו שום נדנדו של לשה"ר, היה מצילו בידיים. וזה מה שאמר המדרש, שאם היה יודע ראובן שעצתו להשליך את יוסף אל הבור היא הצלה גמורה שהרי התורה אומרת "ויצלהו מידם", אם כך וודאי שיוסף אין בו שום חטא, ואם כך היה מצילו בידיו.

(זהב שבא)

והבור ריק אין בו מים (לו, כד)

אומרת הגמרא {מסכת שבת כא, ב. כב, א} - אמר רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום רב נתן בר מניומי, בדרשו לפני הציבור, לימד בשם רבי תנחום: נו של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי: ואמר רב כהנא: דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב מהי כוונת הכתוב {בראשית לו-כד} בענין הבור שנתוכו השליכו אחי יוסף את יוסף: והבור ריק אין בו מים? והלא ממשמע שנא' "והבור ריק", איני יודע שאין בו מים?! אלא מה ת"ל מה בא הכתוב ללמד במילים 'אין בו מים'? שרק מים אין בו בבור. אבל נחשים ועקרבים יש בו.

אלו שתי המימרות, שסמוכות אחת לשניה.

נשאלת השאלה – אם בבור הזה היו נחשים, איך התורה מעידה שראובן רצה להחזיר אותו לאביו? ועוד, אם הוא יצא מתוך בור של נחשים ועקרבים, איך האחים מכרו אותו למצרים, לאחר נס כזה שאירע לו?

אומר בעל התורה תמימה - וצ"ל שראובן ואחיו לא ידעו שבבור יש נחשים ועקרבים, שהרי חשב ע"פ עצה זו להשיבו אל אביו, וגם אחיו אלו היו יודעים וראו אח"כ שנצל ממקום סכנה ודאית, א"כ זכותו גדול מאד, ואז הלא בודאי לא היו הולכים עמו אח"כ בקרי, במכירה למדיניים, כי הלא אפילו נבוכדנצר שהי' רשע מוחלט, בכ"ז אחרי שראה לחנניה מישאל ועזריה שנצולו מכבשן האש, הרהר תשובה בלבו, וכש"כ בני יעקב. ולא יפלא אם לא ראו מה שבתוך הבור, כי לפי מה שכתב המפרש למס' תמיד ספ"ק דאין השלכה פחות מעשרים אמה, וכאן דכתיב 'וישליכו', א"כ היה הבור עמוק עשרים אמה ויותר, וקיי"ל דלמעלה מעשרים אין עינו של אדם שולטת כמו דקיי"ל לענין נר חנוכה וסוכה [ויש לכיוון לפי"ז סמיכות ושייכות דרשא זו בגמרא עם הדין נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה משום דלא שלטא בה עינא, ולבד הסמיכות שנאמר שני העינים מחד אמורא, י"ל עוד משום דטעם שניהם שוה, להורות דלמעלה מעשרים אמה אין העין שולטת, ודו"ק]. ודע - דע"כ צ"ל דהא דניצל יוסף מן הבור הי' בנס, שהרי קיי"ל בסוף יבמות {קכ"א}, א: נפל לבור מלא נחשים ועקרבים מעידין עליו שמת ובתירים את אשתו, משום דאמרינן ודאי מת שם, יעו"ש, וא"כ בדרך הטבע לא הי' יכול להינצל משם.

יוצא, שאם העין לא שולטת בגובה של כ' אמה למעלה, ודאי שהיא לא שולטת גם למטה, כיון שהקירות שנמצאות בדפנות הבור, מסתירות מה נעשה בתוכו. לכן זרקו האחים את יוסף לבור, אעפ"י שנחשים היו בו, אבל הם לא ראו שהם ישנם שם, כי העין לא שולטת בגובה כזה. לכן באה הגמרא, ומביאה את שתי המימרות האלה בסמיכות זו לזו.

וילך יוסף אחר אחיו וימצאם בדתן: ויראו את מרחק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו...

האחים רוצים להרוג אותו... למה?

ישנם כמה וכמה שיטות... לא ניכנס עכשיו להרחיב בזה... נאמר רק את השיטות... מי שרוצה, יעיין במקורות בפנים:

דעת הספורנו - הם רצו להרוג אותו, מדין רודף.

הש"ל"ה הקדוש {תורה שבכתב, מאמר צאן יוסף, פרשת וישב} **כותב** - הסיבה שאחיו רצו להרוגו היתה, משום מרידה במלכות. היות והם יהודה שיהודה צריך להיות המלך, ויוסף חולם חלום, שהוא יהיה מלך וכולם ישתחוּ לו... הם הבינו שהוא מורד במלכות... ודין של מורד במלכות - חייב מיתה. האור-החיים הקדוש **סובר** - הם רצו להרוג אותו, מדין עד זומם. **האדמו"ר מאו"רוב** מביא דבר נפלא, שהאמת היא, שזה מופיע במדרש, והוא מרחיב בזה...

במדרש כתוב, שהשבטים ראו ברוח הקודש, שמיוסף הצדיק, עתיד לצאת ירבעם בן-נבט, והיותו עתיד לצאת ממנו ירבעם בן-נבט, שעתידי לחלק את מלכות ישראל... הוא יקח עשרה שבטים, וישאיר ליהודה רק את בנימין... וזה מלכות דוד...

אם ככה, הם ראו שמיוסף, עתיד לצאת אחד שיחלק את המלוכה!

אז אם כמו שכותב הש"ל"ה הקדוש, שהם רצו להרוג אותו מדין רודף במלכות... זאת היתה הסיבה...

כותב החיד"א {חומת אנה} - **ויראו אתו מרחק**. הם ראו "מרחוק", מה עתיד יוסף לעשות, עם ירבעם בן נבט, ולכן רצו להרוג אותו!

ויתנכלו אתו להמיתו... למה? בגלל שעתידי לצאת ממנו ירבעם בן-נבט, ובגללו רצו להמיתו.

היות והם חשדו שהוא חולק על מלכות בית-דוד, כיון שאמרו **המלך תמלך עלינו** - **אם-משול תמשל בנו** - חשבו שהוא רוצה לחלוק על יהודה, אבל כשהוא ראה ברוח הקודש - "מרחוק", שעתידי לצאת ממנו ירבעם בן-נבט, אז הם ראו שמה שהם רואים, זה נכון... אם ככה, הסכים גם יהודה, להריגתו של יוסף...

למרות שהוא אמר אחר-כך **מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו**... אבל אחר-כך גם הוא הסכים, שיש לו דין שהוא מורד במלכות...

אומרת התורה - {לז, כ} **ועתה לכו ונהרגוהו ונשלכוהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה-יהיו חלמתיו: {כא} וישמע ראובן ויצלחו מידם ויאמרו לא נכנו נפש...**

מביא כאן רש"י, שאלה שמתבקשת - אם האחים אומרים, בוואו ונשליך אותו לבור, ונגיד "חיה רעה אכלתהו"... אז מה הם אומרים " ונראה מה יהיו חלומותיו"? אם הוא מת, על איזה חלומות אתה מדבר!?

אלא אמר רש"י, שזה רוח הקודש אומרת זאת... אתם אומרים - בוואו ונהרגו אותו, ורוח הקודש אומרת - נראה מה יהיו חלומותיו... אתם תראו, שכל החלומות יתקיימו!

לשון רש"י - **ונראה** מה יהיו חלומותיו. אמר ר' יצחק מקרא זה אומר דרשני, רוח הקודש אומרת כן. הם אומרים נהרגוהו, והכתוב מסים ונראה מה יהיו חלומותיו, נראה דבר מי יקום או שלכם או שלי. ואי אפשר שיאמרו הם ונראה מה יהיו חלומותיו מכיון שהרגוהו בטלו חלומותיו.

בא הפנים יפות, ואומר ביאור נפלא :

ישנה גמרא {מסכת תענית כא, א} **שמספרת** - אילפא ור' יוחנן הוו גרסי באורייתא דחיקא להו מילתא טובא הגיעו למצב של פת לחם... לא היה להם מה לאכל אמרי ניקום וניזיל וניעבד עיסקא ונקיים בנפשינן {דברים טו-ד} **אפס כי לא יהיה בך אביון אזלו אותבי תותי גודא רעיעא הוה קא כרכי ריפתא הלכו בדרך, ישבו מתחת לקיר רעוע לאכל אתו תרי מלאכי השרת שמעיה רבי יוחנן דאמר חד לחבריה נישדי עלייהו האי גודא ונקטלינהו בא ונזרוק עליהם את הקיר הזה, ונהרוג אותם שמניחין חיי עולם הבא ועוסקין בחיי שעה אמר ליה איך שבקינהו דאיכא בהו חד דקיימא ליה שעתא עזוב אותם, אחד מהם עתיד להיות ראש ישיבה, ועדין לא הגיע זמנו למות רבי יוחנן שמע אילפא לא שמע אמר ליה ר' יוחנן לאילפא שמע מר מידי אמר ליה לא אמר מדשמעי אנא ואילפא לא אם אני שמעתי, ואילפא לא שמע, שמע ש"מ לדידי קיימא לי שעתא אם אני שמעתי והוא לא שמע, סימן שאני הולך להיות ראש ישיבה אמר ליה רבי יוחנן איהדר ואוקי בנפשיא {דברים טו-יא} **כי לא יחדל אביון מקרב הארץ****

אומר בעל ההפלאה תירוץ נפלא - היתה כאן בת קול. האחים אמרו "נהרוג אותו, ונזרוק אותו לבור", והבת קול אמרה - "ונראה, מה יהיו חלומותיו"... **אומרת התורה** - **וישמע ראובן** - היחיד ששמע את הבת-קול, היה ראובן. שאל ראובן את האחים - תגידו, שמעתם איזה בת-קול? אמרו לו - לא.

אם ככה, אמר ראובן - זה דיבר אליי - {כא} **וישמע ראובן ויצלחו מידם**... זאת אומרת, שראובן היחיד ששמע את הבת-קול, כמו ר' יוחנן, אז הוא הלך להציל אותו...

כך כותב בעל ההפלאה, תירוץ נפלא. (ברוך שאמר) **ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: לז, כו**) ואני שמעתי מעטרת ראשי הרב אבא מארי זלה"ה, ששמע מרבו הרב המופלא מהר"א יצחקי ז"ל, ורבו מרבו, הרב הגדול המג"ן, שהשבטים היו רוצים להמיתו בהוראת שעה, כהוא דרכ על סוס בשבת, ודונוהו בסקילה למגדר מילתא ולהוראת שעה, וכן השבטים רצו להורגו להוראת שעה, שלא יהיו רגילים בלשון הרע, והשיגים יהודה מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו, דמאחר דמשום כבוד אבא נכסה דמו, אין כאן הוראת שעה, דמי שמע כזאת לקחת מוסר השכל, עד כאן שמעתי.

(הרב החיד"א בספרו ראש דוד) שמעתי כי נגזר על המת שישתכן מן הלב וזה המצאת יהודה שאם יהרגוהו באיזה זמן ישתכן מהלב ותשרה שכניה על יעקב אע"ה יודע מי הרגו ויענישם אך אם לא יהרגוהו יתעצב ולא ישרה עליו רוח הקדש ולא יודע הדבר וז"ש מה בצע כי נהרוג את אחינו בהריגה "וכסינו את דמו"? בתמיה זה לא אפשר דישתכן וברוח הקדש יודע לאבינו ולכן לכו ונמכרנו וגו' (הרב החיד"א בספרו נחל קדומים)

וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף (לז, כה)

בפרקי דרבי אליעזר כתב שמכרו את יוסף בעשרים כסף וחלקו את המעות ביניהם והגיע לכל אחד שתי כסף ולקחו מהמעות נעליים. ותמוה למה לקחו דוקא נעליים, ומה רומז החשבון של שתי כסף.

וני"ל דאיתא במדרש הנה בעל החלומות הלזה בא שעתידין בניו לעשות בעלים לע"ז. ואיתא בהרבה מהמפרשים שהטעם שלכך רצו השבטים להרג את יוסף היה בשביל ירבעם שעתידי לצאת ממנו, ויגרם חרבן ביהמ"ק מכח שלא היה מניחם לעלות לרגל ונתרבה ע"ז. וזה הרמז בנעליים עפ"י הכתוב "מה יפו פעמיך בנעלים" שבני ישראל משתבחים בעלייתם לרגל בנעליים, לכן קנו נעליים מיד לאחר המכירה לרמז שכעת יוכלו בני"י להתהדר בנעליים בעלייתם לרגל. וקנו דוקא בשתי כסף כדאי' בגמ' שקרבן חגיגה עולה לפחות שתי כסף.

{בן פורת יוסף - תקנ"ו}

במה שכתב שקבלו עשרים כסף, וכל אחד קנה נעליים בזה, יש להבין, מה עשו עם שתי הכסף המיותרים, שהרי הרי בשעת המכירה היו רק תשעה שבטים וצירפו את הקב"ה עימהם כמובא ברש"י.

איתא חידוש נפלא ב"מדרשי תימן": באותה שעה לקחו השבטים את שתי הכסף וזרקו כלפי מעלה, כביכול ליתן להקב"ה את חלקו, שהרי צירפו את הקב"ה לחרם כנ"ל. המעות שזרקו נפלו באיזה מקום בסביבתם. לאחר הרבה הרבה שנים, בא יוסף אבי התנא הק' רבי עקיבא, ויוסף זה היה גר, עני ואביון, יוסף זה רצה לישא אשה ולא היה לו במה לקדשה, אותה האשה ג"כ היתה עניה מרודה ולא היה לה נעליים לרגליה. יוסף זה מצא מטבע - את אותה מטבע שזרקו השבטים - וקנה עם זה נעליים וקידש את אשתו בנעליים אלו. ונולד להם רבי עקיבא.

והנה ידועים דברי הגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי ב'מעשר בהמה', הרמז שמביא שם שרבי עקיבא היה מעשרה רהוי מלכות, והרי לא היה מצאצאי השבטים ולמה נתפס בעוון זה? אלא שהוא כנגד הקב"ה. ולפי דברי המדרש הרי זה מובן ביותר שהרי באמת נולד ר"ע בזכות הכסף שהיה כביכול עבדו הקב"ה.

{הגרמ"י רייזמן}

וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא (לז, ל)

במדרש: "ואני אנה אני בא במעשה בלהה", וצריך ביאור. בספר "ארץ חמדה" להמלבי"ם, וכן הוא בחומת אנך להחיד"א, ביארו עפ"י דברי האריז"ל ששכשהניח יעקב מיטתו באוהל בלהה אחר פטירת רחל, חשב להעמיד ממנה עוד ב' שבטים. וכשבלבל ראובן את יצועי אביו, שוב לא העמיד עוד שבטים. אמנם, הספיקה מחשבתו של יעקב, בכדי שיתעקרו שתי נשמות ממקורם, וכיוון שלבסוף לא העמיד עוד שבטים, נשארו תלויים ועומדים, עד שבא יוסף והוליד את מנשה ואפרים. וזה מה שאמר יעקב מנשה ואפרים כראובן ושמעון יהיו לי, שנשמתם שייכת אלי וכבני הם.

והנה ראובן, גם הוא ידע כל זאת, וקיווה שאכן יוסף יהיה הדומה ליעקב בזיו איקונין שלו, דוקא יוסף יכול לתקן את הנשמות הנ"ל, וכעת שראה שיוסף איננו בבור נתבהל שלא יהיה תיקון למעשה בלהה, וזה מה שאמר המדרש "ואני אנה אני בא במעשה בלהה".

יש להבין בפסוק זה, מהו הלשון של "כמשפט הראשון", הרי כבר אמר והשיבך וכו', כמו"כ מה שאמר "כי אם" וכי רק אם יזכרוהו ישוב לתפקידו הראשון? עוד יש להבין וכי יוסף אכן אמר זאת רק בשביל להינצל, ולא סמך ח"ו על הקב"ה?

אלא, מתרץ הגאון רבי עקיבא אייגר זי"ע, ידוע ש"הנכווה ברותחין נזהר בפושיין", שר המשקים חשש שאף אם יחזור לתפקידו הראשון, הרי שיוקשה עליו העבודה מחמת הזכרונות וה"משקעים" שיש לו מהזבוב שנמצא, ובגלל זה הושלך הרי לבית האסורים, ומעתה בכל פעם יעביר את היין בסינון אחרי סינון לאין גבול ומספר.

על זה הבטיחו יוסף ו"השיבך על כנך ונתת כוס פרעה כמשפט הראשון אשר היית משקה" אתה יכול לעשות את מלאכתך כבראשונה, בלא שום חשש. כי כל מה שנגרם לך כעת שנפל הזבוב אל תוך היין והושלכת לבית האסורים זהו רק "כי אם וזכרתני" רק בשביל שתספר לפרעה בוא העת על פתרון החלום שאמרת לי. וזה היה עם מטרה מיוחדת משמים. (ע"פ זר סופרים).

מאוצרות המגידים

וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו, וגו' מדוע פניכם רעים היום (מ, ז)

כשלומדים אנו פסוק זה, צריך להבחין ולהתעורר בנקודה חשובה מאוד, והוא, שחובת האדם להיות מטיב פנים לחבירו בכל מצב, וכדאמרו "לעולם יקדים אדם שלום לכל אדם ואפי' לגוי שבשוק".

"לעולם" מהו? כי אצל האדם יש לפעמים מצבים קשים, שרוחו שבורה בקרבו מפני הצרות שיש לו, וכשחבירו נפגש בו ומברכו ב"בוקר טוב" לבבי, משיב לו בפנים קודרניות... וכ"ש אם כמה ערביים שבשוק יפנו אליו לברכו, שלא יביט לעברם כלל, וק"ו בן בנו של ק"ו לראות גוי במצוקה ולגשת אליו ולשאלו "מה אירע"? "מה אפשר לעזור"? דברים כאלו לא עולים על דעתנו בזמני צער ויגון.

והנה, יוסף במצרים מכור לעבד, נתפס על מעשה שלא היה ולא נברא, והוכנס לבית הסוהר, וכבר עשר שנים יושב שם ללא עוול בכפו, ואינו רואה פתח הצלה משום מקום, ובוודאי שמצב כזה היה לכאן צריך להעכיר את רוחו, לפי מושגינו, ובוקר אחד, רואה יוסף שני הערביים שאתו בבית הסוהר ומבחין כי פניהם רעים היום הרי בהכרח שהבין וראה כל אותם הימים יום יום וראה את שלומם, שלכן הבחין שהיום אירע משהו, וכבר הוא מקדים לשאלם "מדוע פניכם רעים היום", ולא שהם באים להתיעץ עמו, ואינו ממתין יום או יומיים לראות מה מצבם אלא תיכף הוא שואל אותם למצבם.

היא מוצאת (לח, כה)

"אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: נח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים. מנלן – מתמר, שנאמר "היא מוצאת" (ברכות מג, ב)

ידוע המעשה שהיה מספר רבי ישראל שיינקר זצ"ל, כי רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל, למעטמי בריאות, היה עליו לשתות את התה שלו עם הרבה סוכר. ויהי היום, ובעת השיעור הכניס לו השמש כוס תה שבטעות הניח שם מלח במקום סוכר, וכיון שהשמש ידע שהוא זקוק להרבה, הכניס הרבה מלח...

רבי יהושע לייב שתה את התה, ולא ראו עליו שום תגובה חריגה, שתה עד הסוף.

באמצע נכנסה הרעבצין בבהלה ולחשה לתלמידים: "אוי וי, היכן התה? אני מגלה שהשמש טעה והשתמש עם צנצנת המלח!"

התלמידים הרגיעו אותה, ואמרו כי כנראה היה שם סוכר כרגיל.

"מהיכן אתם יודעים?" שאלה.

"כי הוא שתה את הכוס כמידי יום, כרגיל, ללא תגובות" ענו התלמידים.

היא טעמה את השיריים וצעקה: "כן כפי שאני אומרת, הרי זה פקוח נפש בשבילי!"

למחרת שאלוהו התלמידים: "ילמדנו רבינו, אם זה פקוח נפש, מדוע הרב שתה?"

והרב השיב בפשיטות: "למדנו, נח לו לאדם שיפיל לתוך כבשן האש ולא ילבין פני חבירו ברבים"

ויחי אחר הדברים האלה (מ, א)

וברש"י: לפי שהרגילה אותה ארורה את הצדיק בפי כולם לדבר בו הביא להם הקב"ה סרחונם של אלו שיפנו אליהם ולא אליו. ועוד שתבוא הרווחה לצדיק על ידיהם.

הנה מכאן יקבל האדם הבטה והשקפה אחרת לגמרי על החדשות המפליאות המופיעים על העתונים מידי יום ביום, כי כולם מתרחשים ונשמעים במחשבה ובכוונה מאת השי"ת נורא העלילות, והוא היודע נסתרות סיבת פרסום כל דבר בעולם כקטון כגדול, כי יתכן ששני שרים גדולים ונכבדים כאלה הקרה לפנייהם מכשול ונתפרסם בפי כל אך ורק לתכלית מיוחדת להסיר חרפת נבל מאותו צדיק, והמכשול וכן הפרסום הכלל במכוון.

(דעת תורה)

ויאמר לו יוסף זה פתרנו שלשת השרים שלשת ימים הם: ויען יוסף ויאמר זה פתרנו שלשת הסלים שלשת ימים (מ, יב יח)

כשפתר לשר המשקים כתוב "ויאמר יוסף" ואילו כשפתר לשר האופים כתוב "ויען יוסף".

והנה הגמרא (סוטה לב, ב) אומרת שכשכתוב לשון של ענייה היינו שיש לומר בקול רם כמו "וענית ואמרת". אם כן יש להבין למה אצל שר המשקים אמר שלא בקול רם, ואצל שר האופים אמר בקול רם?

מבאר הגר"ח קנייבסקי שליט"א, עפ"י הגמרא ברכות (נה, א) "ואמר רב חסדא חלמא בישא עצבותיה מסתייה, - חלום רע, העצבות ממתיקה אותו, דהיינו מה שהאדם מתעצב עליו מבטל את החלום] חלמא טבא חדויה מסתייה [חלום טוב, השמחה מבטלת אותו].

יוסף הרי ודאי רצה שיהיה להם טוב. והנה כשמפרסמים על אדם שהוא הולך לעלות לגדולה, זה כבר גורם לו שמחה גדולה. כמו"כ כשמפרסם על אדם שהוא לא היה רג, כבר יש לו מזה עצב גדול.

לכן, אצל שר המשקים רצה יוסף שיתקיים, ושלא תהיה שמחה גדולה מדאי שלא יתבטל אז רק "ויאמר יוסף", שלא אמר בקול רם. משא"כ אצל שר האופים, שרצה שיתבטל החלום, "ויען יוסף" אמר זאת בקול רם, כדי שיתעצב ואולי עי"ז יתבטל החלום.

(טעמא דקרא)

בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו והשיבך על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקה: כי אם זכרתני אתך כאשר וגו' (מ, יג)

מכרה בשלש עשרה עליות מלאות דינרי זהב. אמר לו אותו סבא [אלוהיה הנביא (תוספות חולין ו ע"ב)]: מי שמלוה לשבת, השבת פורעת לו!

והנה, אילו לא היה אותו נכרי מוכר כל נכסיו ומשקיע תמורתם במרגלית, איך היה יוסף זוכה בכל הנכסים הפזורים? נמצא, שכאשר בקש להפך את הגזרה פעל למעשה בשליחות עליון!

ובענין זה -

רבנותנו נתנו טעמים רבים, מדוע קוראים בספר יונה ביום הכפורים בין הערביים, בשעה הדוחקת והקובעת ביותר בשנה. גם רבנו ה"חפץ חיים" זצ"ל נדרש לכך ("שער הציון" תרכב, ו) וכתב, שספר יונה בא לומר שאין אדם היכול לברוח מה, ועצת ה' היא תקום בכל מקרה, וכן אמרו בירושלמי (סוף מסכת ברכות) "אתה מרום לעולם ה'" (תהלים צב, ט), לעולם ידך על העליונה!

ויותר מכך -

אשאל שאלה: אילו היה יהודי גדול, צדיק ובעל רוח הקודש, ה"חפץ חיים" למשל, מגיע לעיר זרה במדינה זרה, עיר של פריצות והוללות. פריז, למשל. למרות ששמעתי שפריז מלאה ביראת שמים. כי יהודים רבים הגיעו אליה, והשאיף שם את היראת שמים שלהם. אבל זה רק משל. והיה הולך בשדות שאנס אליזה ומכריו: "בעוד ארבעים יום פריז נהפכת". האם היה סיכוי שמישהו ישם אליו לב? שיקבל איזו פינה בעתון?

יונה הנביא נשלח להחזיר את נינוה בתשובה, כי הקדוש ברוך הוא חס על מעשה ידיו. פחד יונה שאכן יחזור, ותשובתם תעורר קטרוג על ישראל. לכן החליט לערוק ולברוח. ניחן שהיה הולך, וקורא את קריאתו, איזה הד היה לה? היו מושכים בכתפיהם וממשיכים במעשיהם. ככלות ארבעים הימים היו נבלעים באדמה, אות לבני מרי. והי המתברר למפרע שחשש שוא חשש, ולא התעורר כל קטרוג על העם. אדרבה, יכול היה להשתמש בענשם כאזהרה לישראל, ככתוב: "הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם מבלי עובר, אמרתי: אך תיראי אותי, תקחי מוסר" (צפניה ג, ו).

ובענין זה -

מסופר, שסוחר יהודי המתגורר בסין החליט ליבא בעצמו סחורות מאירופה. הפליג ויצר קשרים עם יצרנים וספקים, ולפני שובו נסע לראדין לקבל ברכת ה"חפץ חיים". הציג עצמו: מסיני הגיע.

סין, בקצה העולם.

"מה נשמע בסין", התעניין ה"חפץ חיים".

נאנח: "העניינים יגעים. היהודים מפוזרים. אין חינוך יהודי, אין שחיטה כשרה, יש נסיונות קשים בשמירת השבת, השם ירחם".

ה"חפץ חיים" לא התפעל. ענה: "צרתכם צרת רבים בדורנו, בקהילות רבות, מאוסטרליה ודרום אפריקה ועד לדרום אמריקה וצפונה. חברתי עבורם את ספרי נדחי ישראל". קח עמך כמה ספרים, תפני אותם בסין. הם מורים איך להחזיק מעמד בתנאים הקשים -

ומה עוד נשמע בסין?

תמה: על מצב היהודים כבר ספר, על מה עוד ידווח? אמר: "זה כמה שבועות שיצאתי משם" -

"אבל לפני שהפלגת, על מה דברו שם. על מה דווחו העתונים?"

ענה: "הסינים בנו סכר ענק, שפינה עמק שלם להתישבות חקלאית. אבל הסכר נבנה ברשלנות ומסת המים הכבירה ערעה אותו. הוא קרס, ומאה אלף סינים טבעו למוות!"

ה"חפץ חיים" הזדעזע: "אוי ואבוי. מידת הדין מתוחה, עד לסיני הגיעה!"

"הרב, מותר לשאול שאלה?"

"ודאי".

"כשספרתי על מצבת העגום של היהודים, הגיב הרב בהשלמה. וכשספרתי על טביעתם של קולים, אכרים סיניים, מזדעזע הוא כל כך?!"

"ברכות יחולו על ראשך! אמור לי, בורשא היית?"

"ודאי!" לראדין, מגיעים דרך ורשא.

"כמה יהודים גרים שם, ומה חלקם באוכלוסייה?"

תמה, אבל ענה: "מספרים שכשלוש מאות אלף יהודים, מתוך כמיליון תושבים"

"כן", אישר ה"חפץ חיים", "כך אומרים. אמור נא, אילו היית רואה אדם עומד בככר העיר ונואם באידיש, אל מי היה פונה?"

"מה השאלה, ליהודים העוברים ושבים!"

"אבל בעצמך אמרת שאינם אלא מיעוט!"

חייך: "אכן, הגויים הם הרוב, אבל אינם מבינים אידיש. אם דיבר באידיש, ליהודים דיבר".

"כדברייך", הנהן ה"חפץ חיים". "אם כך, הלא תבין. שטפון הגורף מאה אלף יצורי אנוש, 'מי במים', השם ירחם, שפת שמים הוא, איתות ממרום. אך מי מבין אותו, מי יתבונן בו ומי יזדעזע ממנו. הסינים? הרי אינם מבינים שפה זו! אם כן, אל מי פנו, למי אותתו? לנו! אבל אנו, בראדין אנו. ומהיכן נדע על האיתות, איך נשמע את הנאום השמימי? הביאוך הנה, שתספר אודותיו..."

זה המבט הנכון, המפוכח. המבט של ה"חפץ חיים" זצ"ל!

זה מה שהיה קורה, אילו מילא יונה את שליחותו.

אבל הקדוש ברוך הוא אכן ביקש שבני נינוה ישובו בתשובה. ולכן, לכאורה, אין סיכוי.

ברח יונה.

ירד בספינה, והתרגשה סערה. המלחים קראו איש לאלוהיו, ולשוא. יונה התגלה בירכתי הספינה וסיפר סיפורו, וחרדו חרדה גדולה. הורידוהו לים, ושקט מיד. העלוהו, והסערה התחדשה. הורידוהו שוב, ובלעו הדג. "וייראו האנשים

יראה גדולה את ה', ויזבחו זבח לה', וירדו נדרים" (יונה א, טז). התפלל יונה ממעי הדגה, והקיא את ליבשה. שב ונצטווה, והלך. קרא קריאתו, "ויאמינו אנשי נינוה באלקים". כתב הרד"ק: "כי אנשי האניה היו בעיר והעידו עליו כי הטילוהו אל הים וכל ענינו כאשר היה, לפיכך האמינו בנבואתו ושובו בתשובה שלמה" -

הרי לנו שכאשר האדם מנסה להתחכם על רצון הקדוש ברוך הוא, "וישב בשמים ישחק, ה' ילעג למו" ואדרבה, על ידו יסובב את עצמו ביתר שאת ועוז!

(והגדת)

"נכאת וצרי ולט"

יום אחד פגש בי ר' יצחק וידר, יהודי בני ברק, חסיד בורשא. סיפר לי סיפור אודות דין תורה מעניין שבא לפני הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל מברודי. (היה זה לפני הגאון המהרש"ם מברעזאן, ומופיע בשו"ת מהרש"ם) ומעשה שהיה, כך היה. פרנס הקהילה זומן ללשכת המושל. זימן כזה לא בישר טובות. עלה, וחששו התאמת. המושל הודיעו שגדוד צבא עומד לערוך אימונים במחוז, ויהודי העיירה נדרשים לארח את החיילים, חייל ושנים במשפחה. חשכו עיניו: לארח בריון גוי בבית, על הליכותיו ושפתו הממונית וגדופיו הנוראים. לאהביסו, ולהשביע רצונו, שאם לא כן מי יודע כיצד יביע מורת רוחו. ובבית נערוט צנועות. בקצרה, בשורת איוב. אבל גזרת המלכות היא. כינס את יהודי העיירה והודיעם.

הידיעה הממה, אבל היו ביניהם חסידים שהתעשתו מיד: "נפנה אל הרבי, ויעתיר להעביר רוע הגזרה!" היו שם 'מתנגדים' שהתייחסו בספקנות, אך מובן שלא התנגדו.

הגיעה המשלחת אל הרבי, שנענה: "כמה שווה עבורכם להעביר רוע הגזרה?" אמרו: "כל מחיר, רביו!" מלבד הפגעים הרוחניים, הרי 'הארוח' יעלה הון עתק! אמר הרב: "אני אוסף עתה כספים למצוה רבה של פדיון שבויים. אם תתנו לי אלף קרונות - אלף כתרים, המטבע האוסטרית - תושעו!"

אורו עיניהם. אם יחלקו סכום זה בין המשפחות, יצאו מורווחים. שבו לעיירתם ובשרו על הישועה. החסידים שמחו, וה'מתנגדים' פקפקו.

בטחו החסידים בכוחו של רבם, והציעו עסקה: יתנו הכל את חלקם, ואם הרבי לא יפעל לבטול הגזרה יחזירו להם החסידים את כספם!

היתה זו הצעה שאין לסרב לה. שבה המשלחת אל הרבי וצורר הכסף בידה. שמח והבטיח שבזכות המצוה "שאיין לך מצוה גדולה כמוה" ומצוות אין ספור כלולות בה (רמב"ם הלכות מתנות עניים פ"ח ה"י) לא יהיו הם שבויים בכף אורחיהם.

כעבור ימים מספר נקרא פרנס הקהילה אל המושל. הודיעו שהגיע מכתב המבטל את התכנית הקודמת. האימונים לא יתקיימו במחוז זה, וגזרת הארוח בטלה. לחסידים היתה אורה ושמחה וששון ויקר. אחת היא, אם פעל זאת רב או זכות המצוה פעלה.

ה'מתנגדים' לא ויתרו. עלו אל המושל, ובקשו לראות את המכתב שהגיע מעיר המלוכה. עיינו בו ומצאו, שנכתב לפני שבועיים ימים והתממה בשיגורו וכדרכי הדואר. הווה אומר, שהגזרה בטלה עוד לפני שהיו אצל הרבי. הווה אומר, שלא הרבי פעל את הישועה.

תבעו שהחסידים יעמדו בדיבורם וישבו להם את כספם.

החסידים טענו שהרבי צפה הכל ברוח קדשו, וביטל את הגזרה בשרשה עוד לפני בואם. ה'מתנגדים, בטלו ולעגו, והעיירה היתה כמקרה. החליטו להגיש תעצומותיהם לפני הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל. אבל לפני כן, הצהירו נציגי ה'מתנגדים': 'רבי, אין רצונו בפשרה אלא בדין תורה, ונבקש לדעת 'מהיכן דנתנו', מה מקור הפסק!"

שמע את טענות הצדדים, ואמר: "דינו לבקר משפט (ירמיה כא, יב), שובו מחר".

הזכיר ה'מתנגדים': "אך ורק דין תורה!"

מוסכם.

למחרת התיצבו, והרב פתח: "התנך, הוא מקור מספק?"

בלי ספק.

"ובכן, הבה נלמד פרשה נביא (שמואל ב, ו). דוד המלך ביקש להעלות את ארון הברית מקרית יערים לירושלים. נהג בו עוזא שלא בכבוד הראוי, וה' המיתו. כיון שכך, פחד דוד מקדושת הארון, מי יוכל להזרה בו, והביאו לבית עובד אדום הגיתי שהיה לו, וראוי לשרת לפני הארון. ראה דוד שבית עובד אדום הגיתי התברך בעבור ארון האלקים, והעלהו לירושלים. עד כאן, דברי כתוב.

ואמרו בגמרא (ברכות סג ע"ב): מה היא ברכה שברו? זו חמות [הינו אשת עובד אדום] שמונה כלותיה [הנשואות לשמונה בניה] שילדו ששה ששה בכרס אחד. שנאמר (דברי הימים א, כו) "ולעבד אדם בניים שמונה כי ברכו אלקים, ששים ושנים לעבד אדם". כלומר, היא וכלותיה ילדו ששה בכרס אחד הרי חמשים וארבע, ועם שמונה הבנים מנו ששים ושנים.

הבה נתבונן. כמה הם ירחי לדה, תשעה. ויש מיעוט, היולדות לשבעה (יבמות ז' ע"א). וכמה זמן היה הארון בבית עובד אדום הגתי, פסוק מפורש הוא: "וישב ארון ה' בית עבד אדם הגתי שלושה חדשים ויברך ה' את עבד אדם ואת כל ביתו" (שמואל ב, ו, יא), פרש רש"י: אשתו ושמונה כלותיה ילדו ששה בניים בכרס אחד - "ויגד לדוד לאמר בך ה' את בית עבד אדם ואת כל אשר לו בעבור ארון האלקים, וילך דוד ויעלהו עיר דוד בשמחה" (שם, יב).

והנה, אם ילדו כעבור שלושה חדשים, הוברר למפרע שהתעברו חצי שנה לפני כן. אם כן, מה הראיה שבית עובד אדום התברך בעבור ארון הברית? על כרחך, שהקדוש ברוך הוא מכין הברכה והישועה מראש כשכר עבור מה שיעשה בעתיד, ובפועל בא השכר לאחר המעשה הטוב -

כך בבית עובד אדום, וכך בעניינם. שנתם עבור פדיון שביים, והרבי התפלל, ובאה הישועה. וגם אם הוכנה מראש, עבור המצוה והתפלה הוכנה!"

נענית ואמרת: "נאה פסק, אך מזלם של החסידים שהיו מוחזקים בכסף, והמתנגדים בקשו להוציא מידם..."

ר' יצחק וידר נדרך: "מה מבקשים אתם לרמוז, שאם המתנגדים הבטיחו ועדיין לא נתנו חלקם, לא היו החסידים יכולים לתבוע מהם!?"

אמרת: "יכולים היו לטעון שאין משם ראייה. כי בתלמוד הירושלמי (יבמות פ"ד ה"ב) ובמדרש (במדבר רבה ד, כ. שיר השירים רבה ב, יח) אמרו, שילדו שנים בחודש, ששה בשלושה חודשים. ואם כך, אין משם ראייה..."

ומהרתי להרגיעו: "אבל היסוד, עמוד של ברזל! ואביא לך ראייה. שספרו בגמרא (כתובות סד ע"ב): מעשה בעני אחד, שבא לפני רבא. שאלו: במה אתה סועד? אמר לו: בתרנגולת פטומה, ויין ישן. אמר לו: ואיך חושש להטיל עצמך על הצבור. הרי מקושש אתה נדבות למחיתך, מי התיר לך להרגיל עצמך בכאלו מותרות על חשבונם? אמר העני: וכי משלהם אני אוכל, משל הבורא אני אוכל! שלמדנו: "עני כל אליך ישבור ואתה נותן להם את אכלם בעתו" (תהלים קד, כז), 'בעתם' לא נאמר, אלא 'בעתו', מלמד שכל אחד ואחד נותן הקדוש ברוך הוא פרנסתו בעתו!-

אדחכי, בינתיים, הגיעה אחותו של רבא שלא ראה אותה שלש עשרה שנה, והביאה איתה תרנגולת פטומה ויין ישן.

אמר רבא: "מאי דקמא". פרש רש"י: מה דבר זה שארע לפני עתה, שלא הייתי רגיל בכך. שבאה זו לכאן ותרנגולת ויין ישן בידה. "נענית לך", דברתי יותר מדאי, "קום אכול!"

עד כאן דברי הגמרא. ואני שואל: יש כאן אשה שזכתה שאחיה הוא רבם של ישראל, עומד בראש הסנהדרין [כמבואר בקונטרס הסמיכה לרלב"ח, אלא שלא היה להם דין בין דין הגדול], ראש לכל החכמים (יומא נג ע"ב), חכם ועשיר (מועד קטן קח ע"א), גדול בנגלה (ערובין כט ע"א) ובנסתר (סנהדרין סה ע"ב) -

ואינה מתראת אתו - לא חודש וחודשיים, לא שנה ושנתיים - שלוש עשרה שנה?!

כנראה שהתגורר ברחוק מקום.

ומה ארע כעת? כנראה שתקפו עליה געגועיה.

והחליטה שלא תבוא בידיים ריקות. נשאה עמה תרנגולת פטומה, ויין ישן. מתי יצאה לדרך? לפני ימים. ומתי הגיע העני? לפני דקות. ואיך הגיעה האחות בדיוק עתה, הזדמנה ברגע הנכון, ובידה התשורה המותאמת? "מאי דקמא!?" איזה תזמון!

ומוכח בעליל, שממרום מכינים מראש כל הנצרך, שיגיע ברגע הנכון! - והוספתי: "בין אם המקור ליסוד זה מהגמרא, בין אם מהנביא, ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, אין לך דבר שאינו רמוז בתורה!"

והיכן, כאן בפרשתנו. בעניי מכירת יוסף.

האחים מתנכלים ליוסף להורגו, בחסדי שמים מתערב ראובן ומצילו מידים, משכנעם להשליכו אל הבור. יהודה מציע למכרו לארחת ישמעאלים מזדמנת - השתלשלות מקרים אקראית. והנה מתברר שהשירה לא נושאת נפש ועטרן, אלא נכאת וצרי ולוט, שלא יסבול אותו צדיק מריח רע אלא אדרבה, ישיב רוחו בבשמים משובבי נפש!

מתי יצאה השירה מגלעד, מתי רכשה והטעינה מטענה -

אבל במרום מכינים הכל, לזמנו ברגע הנכון!

(והגדת)

"זה פתורנו"

ידועה השאלה, שר המשקים ושר האופים חלמו חלומות כענין עבודתם. האחד חלם שהוא סוחט ענבים עבור כוס פרעה, והשני שהוא נושא סלי מאפה על ראשו. שמע יוסף, ופתר לשר המשקים לטובה, שבעוד שלושה ימים, כמנין שריגי הגפן שראה, ישיבו פרעה לשרת לפניו. ולשר האופים פתר שבעוד שלושה ימים כמנין הסלים שראה יתלחו פרעה. כיצד ידע לפתור לזה לרעה ולזה לטובה? כאמור, ידועה השאלה ותשובות רבות לה, וכולן נכונות. אבל אנו, להרגלנו, חותרים לתשובה מחיבת, שתזעזעו ולו במעט את שוין הנפש. שתבקיעו ולו כסדק את שריון האדישות.

וכהרגלנו, נפתח בספור.

איכר צר יבולו בשק, כתפו על שכמו והלך למכרו בעיירה הקרובה, להרויח כמה פרוטות. רוח נעימה נשבה, וכובע הקש רחב היתורא הצל מפני קרני השמש היוקדת. הדרך השתרעה לפניו למלא העין, והיה לו פנאי למכביר לחשוב. וכפי שנראה, בחור הוגה היה.

אמר לעצמו: אשרי שיש לי רגלים, להלך בהן לעירה.

ואשרי שיש לי כתף, לכתף עליה את השק הכבד.

ואשרי שיש לי גב, לתמוך את השק הכבד.

אבל ראש, למה?!

חשב וחשב, ואשריו, שהדרך ארוכה. יכול היה להקדיש זמן רב למחשבה.

הפך בה והפך בה, יגע ומצא: ודאי, מה השאלה -

הראש, לחבוש עליו את הכובע הרחב, להגן מפני קרני השמש הקופחת!

ואם זו המסקנה אליה הגיע, באמת לא היה לראשו כל שמוש אחר!

אנו, הרי יודעים עבור מה נועד הראש -

"שיר המעלות, אשרי כל ירא ה' ההלך בדרכיו. יגיע כפיך כי תאכל, אשריך יטוב לך" (תהלים קכח, א-ב). ודרשו רבותינו: "יגיע כפיך", ולא יגיע מוחך. וכבר

דרש רבנו ישראל מסלאנט זצ"ל ("אור ישראל" אגרת טו) שירגיל האדם עצמו לעסוק במלאכתו ובמסחרו וראשו יהיה שקוע בתלמודו.

וכבר היה מעשה -

בחור בן עליה, מתמיד ושקדן, בנה ביתו. חותנו הבטיח נדוניא נאה, וחמש שנות מזונות. נצל האבך את שנות השבע לשקוד על דלתות תורה, הרחיב ובסס ידיעותיו. בנתיים גדלה המשפחה, ושנות המזונות כלו. בקש את כספי הנדוניא, וחיפש מלאכה נקיה וקלה, שתאפשר לו להמשיך ולשקוד על התורה במדת האפשר. יגע ומצא: ירכוש סוס ועגלה ויהיה לעגלון. יסיע אנשים ויוביל משאית. לא עשה את הצעד בטרם נסע לרבו, לקבל רשותו וברכתו.

שמע הרב, הסכים וברך.

קנה את הסוס והעגלה, רכש את המקצוע והצליח בו. הסיע והוביל, ונצל את הדרכים הארוכות לשנון מזמורי תהילים, פרקי משניות ודפי גמרא. לתקופת הימם נסע לרבו. אך ראהו, פסק פסקו: "תמכור את הסוס והעגלה, ותחפש מלאכה אחרת" -

תמה: "הלא הייתי אצל הרב ונועצתי בו, קבלתי הסכמתו!"

ענהו רבו: "אכן כן, אבל לא שערתי בשעתו, שאם תרכוש סוס ועגלה תעשה את מוחך לאורווה!..."

איי, כמה אברכים יש, שראשם הוא מסלקת גמ"חיים, או קיטון של יעוץ השקעות. קטלוג של ריהוט או מפת מסלולים...

שאלנו שאלה, והנה התשובה -

שר המשקים פעל בידי, סחט ענבים והניח את הכוס על כף פרעה, ניחא. אבל שר האופים השתמש בראשו ככמדף, שלושה סלי חרי על ראשי -

וכי עבור זה נועד הראש?!

(והגדת)

כי אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתי אל פרעה והצאתני מן הבית הזה (מ, יד)

במדרש רבה מקץ [פ"ט ג'] איתא "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף. ולא פנה אל הרבים ע"י שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי ניתוסף לו שתי שנים" וכו'.

והנה בתי הלים (כז, יד) כתיב "קוה אל ה' חזק ויאמץ לך קוה אל ה'".

ובחידושי מרן ר"י הלוי על התורה ביאר כוונת הפסוק, דמי שבוטח בה' אין שכר בעולם אשר יוכל הקב"ה לשלם בו שכרו, אלא רק שיעשונו בעל בטחון גדול יותר. וזהו דכתיב "קוה אל ה' וגו', שכרו יהיה "קוה אל ה'" היינו שהקב"ה יחזק ויאמץ לבבו, ויהיה בטחונו עוד יותר גדול ויותר חזק. יעו"ש בדבריו.

והנה כאשר אמר זאת מרן הגר"ח זצ"ל, ישב שם סוחר אחד והתפעל מאד, והיה חוזר ואומר "זייער א גוטער ווארט..." והתפעלותו היתה עצומה. שאלו מרן זצ"ל "נו", ר' פלוני אולי באמת תניח את עסקיך, ועם בטחונך הגדול בהקב"ה תשב ותלמד תורה ובעז"ה תמצא פרנסתך... וכמובן שלא השיבו הסוחר דבר.

התבטא מרן זצ"ל "דאס נישט!"

וסיפר דכשהיה מרן הגר"ח האב"ד דבריסק, היה בבירסק משולח אחד שהיה נוסע לאסוף כספים והתפרנס מן האחוזים כדרך משולחים. והיה בסוף החורף, כשהלך לדואר לשלוח לביתו כמה מאות רובל, שכרו מחודשים ארוכים של אספי כספים, ראה לפתע כי הכסף איננו.

ומיד נסע לבית מרן הגר"ח זצ"ל, התפרץ לחדרו וגעה בכייה עד שבקושי היה ניתן להרגיעו לספר המעשה. תוך כדי שסיפר את כל השתלשלות הענינים הוסיף כי יודע הוא מי שגנב ממנו הכסף, כי שם בדואר ראה אדם אחד אשר ג"כ הולך לשלוח דבר מה, ונכנס הלה עמו בדברים ואמר לו "ר' יהודי הלוא תראה כי מעילך קרוע" ונכנס עמו למשא ומתן למכור לו מלבוש חדש. וכדי לראות את מדתו היה ממשמש בכל הצדדים בהמלבוש שלבש. ובתוך כדי כך ודאי גנב את הכסף.

והנה מרן הגר"ח זצ"ל הרגיעו באמרו לו, שישתדל עבורו אצל עשירי העיר לאסוף עבורו את הכסף שאבד. ובקשו שיכנס אליו בעוד שבוע ועד אז הינו תקוה כי יצליח לאסוף עבורו סכום נכבד.

לאחר שבוע כשנכנס הנ"ל שוב לבית הגר"ח זצ"ל קבלו מרן הגר"ח בשמחה, ובישר לו כי הצליח למעלה מן המשוער, וכי יש לו עבורו את מלוא הסכום אותו איבד ועוד עם תוספות וכו'.

באותה שעה ישבו בבית מרן זצ"ל דיני הבית דין דבריסק. המשולח בראותו שכבר נאסף הכסף התבייש על שכחה התמרמר ובכה אודות "כסף" לפני שבוע. ונענה כי מה שהצטער כך ובכה אודות מה שקרה לו, לא היה זה רק כיון שאבד את הכסף אלא היה זה כיון שהצטער על עצמו... על שכחה היה שוטה להיכנס בדברים עם אותו אדם שרצה למכור לו המלבוש, ולא הבין מיד שהוא גנב. ענהו הגר"ח זצ"ל "אם כך הם פני הדברים שעל הכסף אינך מתמרמר, ואלא רק על שהתפתית לשוחח עם אותו גנב, ומחשיב אתה את עצמך כשוטה, הנה הכסף נדע מה לעשות בו לדבר אחר שבצדקה, ומה שכבודו דואג שנחשב "לשוטה" הנה אני והבית דין ניתן לך "כתב בית דין" שאתה חכם ולא שוטה..."

המשולח בשמעו זאת, התחיל לצווח "אבער די געלט... אבער די געלט..."

כך המשיך מרן הגר"ח זצ"ל לאותו סוחר שהתפעל מן הוורט על "קוה אל ה'" "אבער די געלט, אבער די מסחר..."

יש בנותן טעם להוסיף כאן מעשה בענייני השגחה ובטחון בה'.

לאחר שהיתה שריפה הגדולה והידועה בעיר "בריסק" אשר כלתה הרבה מבתי העיירה עמד אחד בהשטיבל של הבית דין וסיפר לאנשים שעמדו שם, שהוא אחד מאותם אנשים אשר בסביבת מקום מסחרם אירעה הדליקה. שיש לו

מחסן עם הרבה סחורה יקרה, וכל אותה העת כשהשתוללה השריפה פחד ודאג על רכושו לבל תכלה אותו האש.

ובשעת מעשה כשאחזה השריפה באותו רחוב שבו נמצא רכושו, אמרו לו כמה אנשים שיתנו לו בעבור סחורתו חמשים אחוז משווייה, אם ימכור להם עתה את סחורתו, ולא הסכים. וכשנתקרבה האש יותר למחסן שבו נמצאת סחורתו, באו והציאו לו עשרים אחוז משווי הסחורה, וגם לא הסכים. ואף כשהגיע האש לאותו בית עצמו והציגו לו עשר אחוז משווי הסחורה לא הסכים.

ואכן להפתעת הכבאים וכל האנשים שעסקו בכיבוי השריפה, נעצרה האש ממש בפתח המחסן של אותו האיש, ויהי לפלא!
וסיפר זאת הסוחר לאנשים שעמדו בפתח בית הדין, כדי להראותם גודל חכמתו ופקחותו, שלא התפתה למכור את סחורתו היקרה בפחות משווייה.
מִן הַגֵּר "ח צ"ל שמע מהחדר הסמוך את כל סיפור המעשה שסיפר אותו הסוחר, אך יצא ואמר לסוחר "הנה כי כן אתה התכוונת לספר את גודל חכמתך ופקחותך, מִן האמת דהוא להיפך, ספרת זה עתה את גודל טפשותך. דהא עפ"י השכל לא היה שום צד הצלה לסחורתך כהאש אחזה בתחילת הרחוב, וכל שכן כשכבר אחזה האש באותו הבית ממש, וכל מה שהיו נותנים לך באותן דקות גורליות, היה לך לרווח נקי, והיית צריך למוכרו.
אכן זה עתה ספרת דבר אחר והוא "שאפילו אם האדם הוא טיפש גמור, מ"מ אם נגזר עליו שלא יפסיד את כספו לא יפסיד מאומה, אפילו יעשה כל טפשות שבעולם..."

זכה העולם שרבינו הקדוש הגרי"ז זצוק"ל העלה על הכתב את הביאור הנ"ל, ונדפס ב"חדושי מרן ר"י הלוי" על התורה [דף ג ע"א]

וזה לשון קדשו שם: "קוה אל ה' חזק ויאמץ לך וקוה אל ה'. נראה להסביר כוונת הפסוק, כי הכתוב אומר שהתשלום הגדול שיוכה לזה הבעל בטחון הוא שהקב"ה יחזק ויאמץ לבבו ויהי" טחוננו עוד יותר גדול ויותר חזק.

ואבאר דברי בדרך משל לשני אחים, אחד עשיר ואחד רש, והאחד העשיר הי' טוב לבב, והעניק מעשירותו לאחיו העני בכל מלוא מדת ההרחבה, הן באכילה ושתית והן בלבישה ודירה נאה, ושאר דברים, הכל ביד רחבה, עד שלא נשאר בהנהגתם שום חילוק ביניהם.

פ"א אמר העשיר לאחיו העני: אמת כי לא יחסר לך שום דבר, אבל זה בעצמו הוא לא טוב, כי יהי' כל מצרך תלוי בי, וכל מחסורך יהי' נשען על טוב לבי מה שאני אתן לך. ולכן הציע לו כי יקציב למענו סכום גודל, ויעשה לו ממנו עיסקה שימצא בה כל פרנסתו ברווח, ולא יהי' עוד תלוי בו ובטוב לבו.

והנמשל מזה לענין בטחון, שהכתוב מעיד שע"י מדת הבטחון יכולים להשיג כל דבר, כענין שנאמר והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, ביאור הדבר, שאם תהי' בטחונך בה' כל כך חזק עד שתתענג ע"י זה, אז יתן לך משאלות לבך, וכן הכתובים מעידים להלן גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה והוציא כאור צדק ומשפטך כצהרים, וכן דום לה' והתחולל לו, שכפי פי' חז"ל ענין הכתוב שם, לאדם שונאים המבקשים רעתו ידום והי' יפילם לפניו חללים חללים, הכל לפי ערך שלימות הבטחון ככה ישלם מאתו ית"ש לפי אותה מדה, וישיג כל משאלות לבו בהרחבה.

אבל האם נוכל לומר גם שהקב"ה ישיפע לו עשירות גדולה עד שלא יצטרך עוד לבטחון, וזהו דבר שא"א לאומרו.
כי הנה בחובת הלבבות בשער הבטחון מסביר והולך שמדת הבטחון יתירה בערכה על כך מה שיש בעוה"ז כגון שדות ובתים וכרמים וכל עשירות שבעולם וגם מבעל האלכימיה שבידו להפוך כל מיני מתכות לזהב שכל אלו יש להם פחד מבני"א ומגנבים וליסטים וש"ד ואילו הבעל בטחון יש לו תמיד מנוחה שלימה ואין לו דאגה משום דבר עי"ש בדבריו, באופן שהבטחון בעצמו יתירה ערכו על כל עשירות שבעולם, ואיך נאמר שה' ישלם לו בעד מדת בטחוננו דבר שהוא פחות במעלה מהבטחון, אלא מה הם התשלומים יותר גדולים שיכולים להשיג ע"י מדת הבטחון הוא שהקב"ה יחזק ויאמץ לבבו ויזכה לבטחון עוד יותר גדול ויהי' עוד יותר מאושר, והן הן דברי הכתוב קוה אל ה' יחזק ויאמץ לך וקוה אל ה', שבזכות הבטחון יזכה לבטחון עוד יותר גדול וזהו שכרו, ודו"ק, עכ"ל רבנו מרן הגרי"ז הלוי זצוק"ל זי"ע ועכ"א.

וזכינו ללמוד בדבריו הקדושים הללו של רבינו הגרי"ז זצוק"ל, שאמנם כן "שהכתוב מעיד שע"י מדת הבטחון יכולים להשיג כל דבר", והנה רבים מקשים ושואלים: שהנה יש להם [לפי דמיונם] מדת הבטחון, ולא השיגו על ידה כל דבר, והנה בא רבנו הגרי"ז זצוק"ל וביאר לנו הסיבה: אמר הוא זה "מדת הבטחון" אשר על ידה "יכולים להשיג כל דבר" - "כענין שנאמר והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, ביאור הדבר, שאם תהי' בטחונך בה' כל כך חזק עד שתתענג ע"י זה, אז יתן לך

זוהו וישב יעקב, כנודע שמדת התפארת אע"פ שהיא מדה המכרעת אך היא נוטה יותר לצד החסד, וישב יעקב בארץ מגורי אביו, מגורי לשון רבים, היינו הן אביו יצחק והן אבי אביו יעקב, כמבואר בראשונים דברי המדרש שתיבת 'מגורי' בגימ' מספר שנות אברהם ושנות יצחק ושנות יעקב עד לאותו יום, כי אברהם היה חי מאה שנה לפני לידת יצחק, יצחק היה חי ק"פ שנה הרי ר"פ, ויעקב עדיין חי ונבלע בשנות יצחק. מגורי בגימ' רנ"ט, וחסרים כ"א שנה שהם מחיי יצחק עד לאחר מכירת יוסף כנודע. ויש שהקשו בחשבון זה ואכמה"ל.

ולזאת מגלה הפסוק איך יכולים לחבר שני העבודות כאחד; 'בארץ כנען' לשון הכנעה, כשאדם נכנע ושפל בדעתו, אזי יוכל לזכות למדת אהבה ויראה כאחד. ולכן כתוב 'וישב יעקב' ולא 'וישב ישראל', כי עתה מדבר מענין הענוה והשפלות הרוח בחי' יעקב, עקב ענוה. וממשיך הפסוק 'אלה תולדות יעקב יוסף', פי' הרה"ק מבלאז'וב שמספר החשבון של 'יראה - אהבה - ענוה' הוא בגימ' 'יוסף הצדיק'. כי כל מה שזכה יעקב לחבר שני העבודות כאחד, היה ע"י ענוה, ולכן אלה תולדות יעקב יוסף, שיוסף הצדיק בגימ' אהבה יראה ע"י הענוה. וזה רבינו המגיד הגדול זי"ע שכל צדיקי הדורות אמרו תורה ע"פ היסודות שלו בעבודת השם. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

(הגרמ"י רייזמן)

בדרך הדרוש

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לו, א) רד"ו שנים, הוא משום דקושי השעבוד השלים הדי' מאות מעלה אין עונשין פחות מכן עשרים, דכיון שהי' בר חכים' וברשי' יועד נדרש בו וישב ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף. יש לומר עפ"י הפלח הרימוון דלכן ביקש יאע"ה לישב בשלוה דסכר ההגלות אינו מתחיל מאביו, והטעם שלכן לא יהיו בני' במצרים אלא רד"ו שנים, וזה יתכן אי אולינן בתר חשבון האיכות, ובאיכות א"כ לפי חשבון האיכות הוא כבן עשרים. ובהו מובן, אכן נשלם הזמן. אבל אי אולינן בתר חשבון הימות, שביקש יעקב לישב בשלוה דאולינן בתר חשבון האיכות קישוי השיעבוד אינו משלים הזמן. והנה הקדמונים ז"ל לכן קפץ עליו רוגזו של יוסף שנענש כיוון דאולינן בתר כתבו דהא דנענש יוסף על שהוציא דבה, אע"ג דבי"ח של חשבון האיכות. (בנין דוד)

גלין זה לעילוי נשמת הרה"ח ר' אברהם בן ר' שמואל יצחק ז"ל ויטריאול נלב"ע נ"ח נסליו

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

"אלה תולדות יעקב יוסף" (לו, א)

"ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף" (רש"י). זקני הרה"ק רבי אלעזר רובין מסאסוב-גלאגוב זיע"א חלה פעם בצעירותו במחלת הטיפוס, וכשבא חותנו הרב מבלקאמין זצוק"ל לבקרו סיפר לו בתוך דבריו מעשה, בגנב אחד שהצטרף לחבורה של גנבים ובימיו הראשונים התחילו ללמדו איך לגנוב, ואחד מן הכללים שלימדו בכדי להצטרף לחבורתם הוא, שאם יתפסו אותו יום אחד וייסרו אותו, אפילו במכות קשות, לא יגלה בשום אופן מי שלח אותו לגנוב. והיה היום, תפסו אותו שוטרי העיר והתחילו לייסרו בכל מיני עינויים וחקירות, עד שיגלה ויאמר מי שלחו ומי בני חבורתו. אך הוא עומד בשלו וכפי שלימדו אותו לא פתח פיו, ועל אף שהיכו בו מכות נוראות עמד

בכולן ולא סיפר מאומה. החליטו השוטרים לקחת את בנו של אותו גנב ולהכותו מול אביו, מיד כשראה איך מייסרים את בנו לא עמד בזה, והסכים לגלות את כל שמות חבריו הגנבים, כשתפסו אותם ונפגשו עימו, שאלוהו מדוע הסגירם לשוטרים, הלא הוא הפר את הכללים. השיב להם: אמנם קיבלתי על עצמי לעמוד אפילו בעינויים קשים, אך זה היה על גופי ולא כשאני רואה איך שמכים ומענים את בני, שהרי לא ייתכן שאב יוכל לראות את בנו מתייסר.

וזהו: "ביקש יעקב לישב בשלוה", יעקב אבינו בצרותיו עצמו קיבל בשלוה ונלחם במוחו לראות שהכל מאתו יתברך, אך "קפץ עליו רוגזו של יוסף", כשהגיע לצרת בנו שם היה הניסיון קשה עד מאוד. (שיח יעקב יוסף)

ואף העז מפעם לפעם לנוח מעט על אפו. ניסה האיש שוב ושוב להעיפו משם, אולם הזבוב ערך סיבוב קצר וחזר להטרידו. לבסוף כאשר החל העניין להימאס עליו, הניף האיש את ידו והיכה בזבוב שנפל מת על השולחן. כשראה זאת האיש החוויר כולו, ברגע זה עבר על מלאכה דאורייתא, נטילת נשמה!

ולא פחות ולא יותר עשה זאת על שולחנו של הרבי הקדוש! הרבי ראה ושתק. והנה לאחר דקות אחדות התאושש הזבוב פרש כנפיים ועף.

כשראה זאת החסיד שמח שמחה גדולה שנמנע מחילול שבת. אז אמר לו הרבי: היצר הרע דומה לזבוב גם אם אתה משוכנע שמכת המחץ שנתת לו גרמה למוותו, הוא עוד רחוק ממוות ועדיין חי ובעוד רגעים

אחדים יתעופף כרגיל. מסקנא: גם אם חשבת לרגע שתוכל לישב בשלוה! תדע לך שהיצר בבחינת 'קפץ עליו' בכל רגע.

"וישנאו אותו..." (לו, ד)

שאלו רב אחד כיצד יכול הוא לקרב את החופשיים ולאהוב אותם כשהם עוברים על כמה עבירות שבתורה? השיב: מוטב שאכשל באהבת חינום מאשר בשנאת חינום.

משכיל אחד היה מבאי ביתו של בעל "ערוך השולחן", ר' יחיאל מיכל אפשטיין, ואף הוא היה מקרבו. שאלוהו: הייתכן שהוא מקרב יהודי שעובר על עבירות חמורות שבתורה הרי נאמר

משנאיך ה' אשנא? השיב: ייתכן שעל פי דין מחויב אני לשנאותו, אבל מה אעשה שאיני יכול לשנוא יהודי.

"וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (לו, ד)

"לא יכלו דברו לשלום" - מעיר רבי יהונתן אייבשיץ, שעיקר הצרה הייתה שלא יכלו לדבר אחד עם השני, ואילו נדבר ביניהם - לא מן הנמנע שהיו מוצאים דרך לשיכון השנאה שאפיינה את היחסים שבין אחי יוסף. הוסיף, כי זו אבן-הנגף של

"וימאן ויעזוב בגדו אצלה וינס..." (לט, יב)

מאיפה לוקחים כזאת עוצמה? מאין הכוחות? בסך הכל בחור בן שבע עשרה, צעיר וחסון, מסלסל בשערו וממשמש בעיניו, נמצא במצב שאין לו כביכול מה להפסיד, יתום מאמא, מרוחק ודחוי ע"י משפחתו שמכרו אותו תמורת כמה שקי תבלינים זולים המדיפים ריח ערבי-מצרי בלי להניד עפעף, וכעת שוהה הוא במצרים ערוות הארץ, מבן זקונים ענוג, הפך הוא בבת אחת למנקה ועוזרת בית אצל איזה שייח ערבי מגושם...
והנה סוף סוף יש מישהו שמחכה לו, מישהו שרוצה אותו...

מהיכן שאב יוסף הצדיק את הכוח העצום לזעוק "וימאן" גם במצב כזה ירוד, ועוד במצרים ערוות הארץ?
רעיון נשגב לחינוך הבנים הבליחו מאורי הדורות מתוך סיפור זה:
בפרשה זו אנו מוצאים עוד פעם את המילה "וימאן", "ויקומו כל בניו ובנותיו לנחמו, וימאן להתנחם..."
מה היה שם?...

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"וישב יעקב" (לו, א)

"ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף" (רש"י). בשעת עריכת השולחן הטהור בשבת, אצל האדמו"ר מגור ה"בית ישראל", ישב ליד השולחן אחד מן החסידים המכובדים. לפתע, עלה עליו רוגזו של זבוב אחד. הזבוב זמזם בלי הרף סביבו

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

והירח והכוכבים', ואילו יוסף מופיע כעצמו ללא נמשל 'משתחוים לי'.

והביאור פשוט שני החלומות מייצגים שני השתחויות שהשתחו ליוסף, הפעם הראשונה כשהאחים באו לקנות אוכל- וכבר אנו מבינים מדוע ההורים לא מופיעים בחלום, מהטעם הפשוט שבשעת השתחויה זו הם לא היו ולא השתחו שכן רק האחים ירדו לשבור אוכל. אבל החלום השני מתייחס להשתחויה השנייה שהשתחו כאשר ירדו יעקב ובניו למצרים, שם גם השתחוה יעקב [ובלה שגדלתו כמו, ראה ברש"י על הפסוק 'והנה השמש והירח'].

מעתה נבין גם את ההבדל השני, בפעם הראשונה השתחו האחים ליוסף, לא כי כבדוהו כמלך גדול אלא פשוט מאחר שהם רצו 'אוכל' ועליהם היה להשתחוות כדי לקבל את האוכל, יוסף היה מבחינתם 'אלומת תבואה'-אופציה לקבלת אוכל לכן החלום היה אלומות תבואה שמשחחות לאלומות אחרות, לא כן בפעם השנייה, כשבאו יעקב ובניו למצרים, ההשתחויה הייתה ליוסף כמלך של כבוד, שם החלום היה 'משתחוים לי' לא לאוכל שאני מייצג, אלא לאני עצמי, המלך.

כל מחלוקת, שאין איש נדבר עם רעהו ואין צד אחד מוכן לשמוע את הצד השני ולהבינו. ואם התמונה הייתה שונה - ניתן היה לפתור מחלוקות רבות הנובעות מקנאה ומשנאה - בטוב.

"ויוסיפו עוד שנא אותו על חלומותיו ועל דבריו" (לז, ח)

צריך ביאור מהו 'ועל דבריו'? אילו דברים דיבר מלבד סיפור החלומות?

ביאור הענין כי אמרו חז"ל על עניין החלומות (ברכות נה) 'אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו, שנאמר (דניאל ב כט) 'את מלכא רעיונך על משכבך סליקו'. וכן אמר קהלת (ה, ב) "כי בא החלום ברוב עניין".

וא"כ, אחי יוסף אכן האמינו לו שחלם חלומות אלו אלא שסברו שהם באו לו מהרהורי ושאיפות לבו הקלוקלות למלוך עליהם ועל אביהם, וכיון שראו בו דין מורד דנו אותו להריגה. ועפ"ז מובן גם ששנאו אותו 'על דבריו' היינו על הרהורי ליבו שגרמו לו לחלום.

"ויחלום חלום אחר" (לז, ט)

יש לשים לב לשינויים הדרמטיים שבין שני החלומות של יוסף. בחלום הראשון-רק האחים משתחוים לו, ואילו בחלום השני גם ההורים משתחוים [השמש והירח]. בחלום הראשון, יוסף אף מיוצג על ידי נמשל 'אלומה'-כלומר ה'אלומות' שהם האחים משתחוים ל'אלומה' שהוא יוסף. ואילו בחלום השני, רק ההורים והאחים מיוצגים על ידי נמשל 'השמש

אחד עשרה בניו הנותרים של יעקב אבינו, ושתיים עשרה בנותיו, באו ואמרו לו: **אנא מה אתה בוכה?** תראה איזה שבט יפה הקמת, כולם ראשי ישיבות, ראשי כוללים, מגידי שיעורים, בעלי מוסר, גבירים אגדיים, תומכי תורה, דרשנים מופלגים, ואפילו כמה קנאים יש ביניהם. והבנות, או הן, כולן מנהלות סמינרים ידועים, מרצות מבוקשות, נשות חסד ידועות. אז מה קרה? מתוך עשרים וארבעה ילדים חסר אחד? **לא נורא, בכל משפחה יש נפיל אחד, בכל עדר יש כבשה אחת שחורה.**

המשיכו ואמרו לו: תן תודה, הרי לסביך אברהם אבינו היה ס"ה בן אחד שהלך בדרך התורה... לאביך יצחק 50% מיוצאי חלציו קוראים להם בכלל מחמוד עבדול ונסראללה... אז מה לך לבכות? על אחד מצאצאין שגר במצרים ערוות הארץ "ולא מניח תפילין דרבינו תם"...

אבל יעקב אבינו, לא הסכים להתנחם, וימאן... הוא ידע את נפש בנו יקירו שמאחורי הסלסול בשערו ומאחורי החלומות התכופים, מאחורי הכל עומדת נפשו העמוקה של יוסף הצדיק... **האבא המשיך להאמין בנן שלו גם במצב שלכאורה היה נראה אבוד,** גם במצב שהיה לו את כל הסיבות להתייאש ולהפסיק להאמין שיום יבוא ויוסף יביא לו נחת... גם במצב כזה הוא דבק באמונה שהאמין בבנו.

אמונה זו שיעקב אבינו האמין בכוחו של יוסף, ה'וימאן להתנחם' של יעקב אבינו, זה נתן את הכוח ל'וימאן וינס' של יוסף הצדיק.

זו הכוונה "דמות דיוקו של אביו נראה לו", האמונה שהאבא האמין בבנו, החום והאהבה שמילאו את נפשו של האבא, על אף ולמרות מצבו, הם אלו שנתנו כוח לבן במצב הירוד בו הוא היה נמצא... כל מילה נוספת מיותרת...

(כ"ק מן אדמו"ר מספינקא שליט"א)

"ואביו שמר את הדבר" (לז, יא)

כתב הרה"ח ר' דוד אשר זליג ארליך זצ"ל, נראה לעניות דעתי דה"א"ת" בא לרבות, שאף שיעקב אבינו עליו השלום אמר הבוא נבוא אני ואמך וגו' והלא אמך כבר מתה, מכל מקום היה שומר ומצפה שכל החלום ממש יתקיים, ואף רחל תבא להשתחוות לו, וזה על פי מה דאיתא במדרש (בראשית רבה פד, י) היה יעקב

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

בניו, ולכן גם כאן בקש מיוסף: "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן", ראה האם מקפידים הם לקיים את הוראתי לרחם על ברואיו של הקב"ה. (ומתוק האור)

אבינו סבור שתחיית המתים מגעת בימיו, אם כן שפיר תוכל לבא גם רחל ולהשתחוות לו. (דברי שאול להגרי"ש נתנזון זצ"ל)

"הבור ריק אין בו מים" (לז, כב)

אבל נחשים ועקרבים יש בו. הנה נס ופלא, יוסף הצדיק יצא מזה, בוודאי שאין אנו מבינים חשבונות השבטים, אבל לפי שכתוב שלא יכלו לדברו לשלום, בוודאי אם היו מדברים ביחד היו משיגים הרבה. משל לאדם שהלך לבדו בלילה ונפל לבור. צעק האדם בכל כוחו לעזרה. לפתע הגיע רופא, צעק האדם לרופא בבקשת עזרה אך הרופא שנבהל מעומק הבור זרק לאדם תרופות ואמר לו אם תהיה חולה בבור תיעזר בתרופות. וכך בא הסנדלר שזרק לו נעליים חדשות והקצב שזרק לו בשר טרי. האדם שהתייאש, כמעט ושם סוף לחייו. לפתע הגיע חברו הטוב ביותר שהיה מחוסר מקצוע, הסתכל לתוך הבור ולהפתעתו הרבה של האדם קפץ פנימה. התחיל האדם לצעוק על חברו בשביל מה קפצת לבור, עכשיו שנינו נמות פה, אך החבר הסתכל על האדם ואמר לו: "אתה חברי הטוב נפלת לבור הנורא הזה אבל אני כבר הייתי בבור הזה ואני יודע את הדרך החוצה בוא אחרי". וכך הוציא החבר את האדם מחוץ לבור. העזרה בזמנים הקשים ביותר, לא תבוא משום מומחה, אלא מהחברים הטובים באמת.

"לכה ואשלחך" (לז, יג) "והשיבני דבר" (לז, יד)

ידע יעקב שאחיו שונאים את יוסף, לפיכך אמר תחילה "לכה ואשלחך", כדי לעשותו שליח להולכה ושליחי מצוה אינם ניזוקים, ומכיוון שיש דעה ששלוחי מצוה אינם ניזוקין רק בהליכתם, לכן אמר לו "והשיבני דבר" שיעשה שליח גם לחזרה ויניצל מהם. (אור החיים הק')

"ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר" (לז, יד)

נצייר לעצמינו שאחד מגדולי הדור נסע במכונית וארעה תאונת דרכים. אנשים מתחילים לברר מה קרה בדיוק, האם גדול הדור נפגע, חלילה, מה מצבו וכו'. אם ישאל משהו: "מה קרה לרכב?...?" ודאי נחשוב שדעתו השתבשה עליו. וכי זה מה שחשוב כעת? מענין אותנו דבר אחד בלבד: מה שלום הרב! והנה כאן כתוב: "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן". "אחיך" אלו השבטים. זה מובן - שרצה יעקב לדעת מה שלומם. אך מה פשר צויו לראות גם את "שלום הצאן"? הרי זה כמו שישאלו "מה עם הרכב?...?" והנה לעיל מסופר, שכאשר הגיע יעקב אבינו לארץ ישראל, הוא נסע "סכתה, ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת". ואיך הוא קרה למקום? "על כן קרא שם המקום סכות" (לג, ז). ולכאורה זה דבר פלא: המבנה שעשה למקנהו חשוב יותר מהבית שעשה לעצמו, ולכן דווקא על שמו קרא שם המקום! היתכן?!

**"ברכו נפשי את ה'... סלעים מחסה לשפנים...
הרים הגבוהים לייעלים"**

איך יוכל אדם לברך את ה' הלא אין לו כל מה שרוצה? אלא, יביט אל הסלעים וההרים שאין להם כלום, למעט שהם משמשים את השפנים והיעלים, ואעפ"כ אומרים שירה לקב"ה, כל שכן אני שיש לי חיים, יש לי עוד כמה מעלות, בוודאי ש'ברכו נפשי את ה'.

(א נקודה'לה - ספינקא)

"ויעזוב בגדו אצלה וינס ויצא החוצה" (לט, יב)

מסביר הרה"ק רבי הרשע"לה ליסקער זי"ע, "בגדו" מלשון "בוגד", היצר הרע הגיע ליוסף הצדיק ולחש לו באוזן: "מה אתה בורח? ממתי אתה כזה צדיק? אני יודע בדיוק מי אתה עמוק בפנים, כמה בוגדנות יש בך, מה תפס אותך עכשיו להיות צדיק?...?" אבל יוסף הצדיק עזב בגדו אצלה, הוא אמר ליצה"ר: עם כל הבוגדנות שיש בי, עם כל הנפילות, עם כל הפעמים שלא הלך לי... עדיין דמות דיוקנו של אבי שבשמים עומד לנגדי... עדיין את הפעם הזאת אני יכול להרוויח... 'ויעזוב בגדו', קח לך את הבוגדנות שלי, קח את הנפילות שלי, הם לא מפריעים לי, אני יכול לצמוח איתם ביחד, אני יכול לצמוח דווקא איתם יחד, הם יהיו בשבילי המנוף לצמיחה, לא הבור לנפילה ולליאוש... מסופר על "חכם" מחכמי חלם ויענק'ל שמו, שנסע ברכבת יחד עם קצין רוסי עטור דרגות, שניהם פשטו את בגדיהם העליונים

ובאר ה"אור החיים" הקדוש (שם): "אולי כי עשה דבר חדש בחמלתו על המקנה, מה שלא עשה כן אדם קודם, שיכין סוכה לבהמות, ולשנוי חדש קרא שם המקום עליו". עד יעקב אבינו לא עשו סככות לצאן, ידעו שהצאן הם בהמות שניתן להפיק מהם צמר וחלב, אך מה פתאום לעשות להם סככות שיגנו עליהם מן השמש היוקדת בקיץ וממטרים עזים בחורף. יעקב אבינו הכניס חידוש לעולם: יש לרחם גם על הצאן וליצור עבורם תנאי מחיה סבירים. הם אמנם לא בני אדם, אך ברואיו של הקב"ה הם, ועלינו לרחם עליהם ולבנות להם סוכות. וכיון שהוא הראשון שעשה סוכות לצאן, קרא למקום על שם אותו חידוש - "סכות". לפי זה יתכן לומר, שמאחר וענין הרחמים על הצאן היה חידושו המיוחד של יעקב אבינו, היה לו ענין גדול להחדיר זאת לתודעת

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

תקפיד לנקות את הכוס עשרות פעמים לפני שתמלא אותה, ותשים איזה בד או מסננת מעל הכוס עד שתגישנה לידי של פרעה כדי שלא ייכנס לתוכה שוב זבוב. אבל אליבא דאמת אין לך מה לפחד שמא יישנה המקרה שוב, ולכן: "ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו". שהרי כל הסיבה שבגינה נכנסת לבית האסורים היא רק "כי אם זכרתני אתך", רק כדי להוציאני מכאן נשלחת לבית האסורים, ואשר על כן אין סיבה שתקרה לך תקלה כזו שוב, ובמידה ותקרה תקלה - פרעה לא יחפוץ להשליכך לכלא. (במחשבה תחילה)

"זכרתני" ... "והזכרתני" (מ, יד)

יהודי חסידי בוורשא פנה לרבו בשאלה: היות והוא סובל מחמצן בקיבתו, פקדו עליו הרופאים לאכול רק מאכלים קלים ותכופים לבישולם, הרשאי הוא אפוא לאכול פשטידה בשבת? ענה לו הרב - רשאי הנך לאכול ולא יזיק לך מאומה, שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא. שוב חזר האיש ושאל האמנם, רבי, לא יזיק לי? וציפה להבטחה נוספת. אמר לו הרב, לא, שוב אסור לך לאכול! הישנות שאלתך מוכיחה שאמונתך בכוחה של השבת רופפת היא, משום כך אסור לך לסמוך על זאת, אלא עליך למלא בדיוק אחרי הוראות הרופא.

בזה מובן גם אצל יוסף, אלמלי הסתפק יוסף בבקשה אחת משר המשקים "כי אם זכרתני" לא היה בכך משום עוול, השתדלות שכזו לא הייתה מהווה סתירה לבטחוננו, ואילו הוא שנה פעם נוספת "והזכרתני אל פרעה" פעמיים שטח את בקשתו לפני שר המשקים, בכך הייתה משום הגדשת הסאה לבעל בטחון כיוסף הצדיק, בכך הרי מתח על עצמו חשד שאף הבקשה הראשונה נובעת הייתה מחוסר בטחון דק מן הדק לפי ערכו בבחינת "הקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה" ונענש בשתי שנים נוספות.

"וירא שר האופים כי טוב פתר" ... (מ, טז)

שאלו לרבי מאיר שלום מפוריסוב: מה ראה יוסף לפתור חלומו של שר המשקים לטובה ושל שר האופים לרעה? השיב: סיפורו של שר המשקים הכיל רק מפעלות ה': גפן שעלתה כפורחת, אשכולות בשלים ונץ עולה. בעוד שחלומו של שר האופים התבסס רק על כוחי ועוצם ידי: סלים ומיני מאפה מעשה ידי אדם. חלום כזה איננו מבשר טובות...

"וישכחהו" ... (מ, כג)

בן היה לו לר' מנדל מרימנוב, אביו גדול היה, ואביו הקציב לו שלושה זהובים לשבוע לפרנסת ביתו. טען בנו הנ"ל: בין כה אתה נותן לי למחייתי, תן לי עוד שלושה זהובים ותהיה לי כל הפרנסה. לא! - אמר לו ר' מנדל - אם אתן לך כדי פרנסתך כולה, אטול ממך חלילה, את הביטחון בהשי"ת.

א אט שבת

ונשכבו לישון על הספסל, באמצע הנסיעה התעורר החלמאי ומתוך החושך הכבד הליביש בטעות את בגדיו של הקצין... עדיין החושך שולט והרכבת עוצרת בתחנת חלם... יענק'ל החלמאי טרם התעורר סופית וכבר נחפז לרדת מהרכבת כשהוא לבוש במדיו המגוהצים וענווד בדרגותיו הבכירות של הקצין.

יענק'ל מגיע הביתה, וצווחה נפלטת מפיה של זוגתו החלמאית... מה קרה? יענק'ל זה אתה? מתי נהיית קצין? יענק'ל רץ למראה, ולא מאמין למראה עיניו, "תראו מה קרה" הוא מתחיל לצעוק אוי ויי, בטעות הגיע לפה הקצין הרוסי, ואני נשארתי תקוע ברכבת"... ככה זה כשאדם שופט את עצמו לפי בגדיו...בוגדיו... 'יעזוב בגדו אצלה' זה הכוח של יוסף. הבוגדנות שנפלה עלי אתמול לא תשפיע עלי היום לרעה, אדרבה זה יתן לי את הכוח להמשך. הנפילה תחשל אותי ולא תכשיל אותי. (כ"ק מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א)

"אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו באשר ה' אתו" (לט, כג)

רבי רפאל הלוי זצ"ל, בנו של הרב מבריסק, סיפר כי כאשר ברחו לוולנה בשנת ת"ש, שאל אביו על פסוק זה: הפסוק מדגיש, ששר בית הסוהר לא ראה כל דבר רע אצל יוסף, באשר ה' אתו. והרי לאמיתו של דבר, כל עצם ישיבתו של יוסף בבית האסורים הייתה מחמת עלילה, ולא היה בידיו של יוסף כל עוון, מדוע אפוא נזקק לסייעתא דשמיא מיוחדת, כדי שלא יראו בו עוון ופשע? אלא - אמר הרב מבריסק - רואים מזה, כי לולי הסייעתא דשמיא המיוחדת שהייתה לו, שהיה ה' אתו, כבר היה שר בית הסוהר מוצא עוולות חדשות לטפול על יוסף בכל צעד ושעל. רק "באשר ה' אתו", לא טפל עליו שר בית הסוהר עלילות שווא להתאנות לו.

"בעוד שלושת ימים ישא פרעה את ראשך..."

ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו. כי אם זכרתני איתך כאשר ייטב לך וכו' והזכרתני אל פרעה" (מ, יג-יד)

הגאון רבי עקיבא אייגר עמד כאן על דקדוק לשון הפסוק, וכי מה היה המקרא חסר אילו כתבה התורה: "ונתת כוס פרעה בידו בלא להוסיף" כמשפט הראשון אשר היית משקהו". והוא מיישב זאת ע"י דקדוק נוסף בפסוק, מדוע כתבה התורה "כי אם זכרתני איתך" והלא ניתן היה לכתוב 'כי זכרתני אתך כאשר ייטב לך' וכו'. מהלשון "כי אם זכרתני" משמע שבא למעט משהו. מהו דבר זה?

ידוע בעולם שמי שנשך על ידי נחש מפחד אפילו מחבל ורצועה, וכן מי שנכווה ברותחין נזהר אפילו בפושרין. כך מבאר הגרעק"א את דברי יוסף לשר המשקים: מסתבר שכשתחזור למשרתך, תהיה שרוי בפחד שלא יקרה לך שוב מאורע שילזל בכבודו של פרעה, ולכן

גליון 392
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למספרות קליטן על האיור לשריממש בתמונה

סיפורי חז"ל

ויאבק איש עמו

ר' הונא אמר נדמה לו בדמות רועה, לזה צאן ולזה צאן, לזה גמלים ולזה גמלים, אמר לו העבר את שלך ואחר כך אני מעביר את שלי, העביר יעקב אבינו את שלו, אמר נחזור ונראה אולי שכחנו משהו, כשחזר, ויאבק איש עמו. ורבנן אומרים, כראש שודדים נדמה לו, אמר לו העבר את שלי ואני אעביר את שלך, העביר המלאך את של יעקב אבינו כהרף עין, והיה יעקב מעביר וחוזר ומוצא עוד, מעביר וחוזר ומוצא עוד כל הלילה, אמר לו יעקב, מכשף. לקח סמרטוט ונתנו על צווארו וצעק עליו מכשף מכשף, לבסוף אמר המלאך אני מודיעו עם מי הוא עוסק, מה עשה? נתן אצבעו בארץ התחילה הארץ תוססת אש. אמר לו יעקב בזה אתה מפחיד אותי? אני כולי אש שנאמר (עובדיה א יח) "והיה בית יעקב אש"

(ב"ר עז ב)

פרשת השבוע

וישב יעקב (ל"ז - א')

אמר רבי חוני, משל לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים, ונתיירא מהם וישב ביניהם, כך כיון שראה יעקב אבינו עשיו ואלופיו, נתיירא מהם וישב לו ביניהם (בראשית רבה פ"ד ג')

מסופר על הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א רבה של פראג, שפעם פנה אליו כומר שונא ישראל מפורסם בשאלה ואמר לו, שמעתי שאתם היהודים נוהגים כבוד ברב שלכם, וכשרואים אותו קמים מפניו, כמו כן שמעתי כי מנהגו של היהודי, כשמתנפל עליו כלב ונובח לקראתו לשבת על הארץ, מתכבד אני לשאלך, כיצד אתם נוהגים כשמודמנים לפניכם רב וכלב יחד? כלל גדול הוא בידונו השיב לו הרב מתונות, כשההלכה רופפת ומסופקת בידונו, אז אנו אומרים צא וראה איך העם נוהג, אדרבה בוא ונצא שנינו אני ואתה יחד לרחוב היהודים ונראה כיצד העם נוהג.

מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו (ל"ז - כ"ו)

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מאיר ליפשיץ מגוסטינין זיע"א מתלמידי הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א, שהוכיח פעם סוחר שהיה מוצץ דמם של עניים בהלוואות בריבית קצוצה, ועם זאת היה מדקדק להתפלל בציבור שלש פעמים ביום, ובין השאר אמר לו "מה בצע" ראשי תיבות בקר צהריים ערב, מה תועלת יש בתפילותינו שחרית מנחה וערבית "כי נהרוג את אחינו" אם בעת ובעונה אחת אנו עוסקים בהריגת אחינו בני ישראל על ידי עושק ולחץ בלא רחמים.

אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו (ל"ט כ"ג)

פעם סיפרו להרה"ק רבי חיים ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, על רבי אחד המחולל ועושה מופתים גדולים שאין הבריות חדלים לדבר עליהם. חייך ואמר: כתוב בפרשה "אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו" אין רואים אצלו מופתים, ואף על פי כן הוא יוסף הצדיק באשר ה' אתו.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 5:19 ת"א: 5:21 ר"ת: 5:53

פרשת וישב

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:03 ת"א: 4:17

עם זו הוא איבד את החן השלו והרגוע שהיה בו עד כה. בד-בבד החלו עוברי-האורח הפשוטים להדיר את רגליהם מן הפונדק, שאליו היו רגילים להיכנס בכל פעם שחלפו בסביבה, שברובם היו יהודים פשוטים ותמימים. שם, ידעו, יצפה להם זונדל, הפונדקאי הישר והחביב, שיקדם את פניהם במאור-פנים ויציע להם ארוחה פשוטה, אך חמה ומזינה. כעת נעשה המקום זר ומנוכר והוא דמה יותר למקום של הוללות.

הדבר נודע עד מהרה לצדיק הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א. מששמע זאת התמלא ליבו צער. צער על הבן שייעל'ה, שהרחיק לכת למען הכסף. צער על המקום, שמאכסניה נעימה היה לבית-חטאים, וצער על עוברי-הדרכים היהודים, שניטלה מהם האפשרות לנוח ולסעוד בכשרות. שלח רבי לוי-יצחק לקרא לזונדל ושאלו: "מדוע נטשת את פונדקך ומסרת אותו לידי בנך הצעיר?" ביקש הצדיק לדעת. שטח זונדל את נמוקיו לפני הצדיק: "אינני נעשה צעיר מיום ליום. כל שערותי כבר הלבינו. מי יודע עוד כמה שנות חיים יעניקו לי ממרומים, ובמה אבוא לפני בית-דין של מעלה? הלא כעני בפתח אעמוד לפניו, שכן אין בידי לא תורה ולא תפלה." "עתה, כשהבן דואג לפרנסת הבית, רווח לי. אני קם כל בוקר, מתעטף בטלית, מתפלל מילה במילה בנחת, ויש לי גם את פנאי ללמוד בחומש, משנה וגמרא. כעת אני מרגיש כי אוכל להתייצב לפני בית-דין של מעלה ובאמתחתי תורה ותפילה".

שקע רבי לוי-יצחק בהרהוריו וכעבר דקה ארוכה אמר: כתוב: 'איזהו חכם, המכיר את מקומו'. על כל אחד ואחד מישראל לדעת מהו המקום שהועידה לו ההשגחה העליונה בעולם הזה, מהו שליחותו ותפקידו. וכשהוא יודע את מקומו, עליו להישאר בו ולא לנסות לתפוס את מקומו של חברו. "ועוד למדונו חכמינו ז"ל: כי 'מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע'. כלומר, המלכות במרומים, דומה למלכות כאן בארץ, וכמנהגי המלכות כאן, כך המנהגים גם שם. אוי לה למלכות שאין לה אלא שרי צבא בלבד, וחסרים לה חיילים פשוטים. חייל פשוט הבורח מהמערכה כדי להיות גנרל דווקא, אף הוא נחשב מורד במלכות".

חזור אל הפונדק ומלא את תפקידך

במקום שנקבע לך מהשמים

בכפר קטן, לא הרחק מבארדיטשוב. התגורר יהודי פשוט ישר ותמים ושמו זונדל. 'זונדלי הפונדקאי' כינהו הבריות, משום שכל חייו התפרנס מפונדק שעמד על אם-הדרך, שם קיבל את האורחים בברכה, האכילם והישקם ונפרד מהם לשלום. יום אחד שקע זונדל בהרהורים: רוב שנותי חלפו עלי בכפר, בניהול הפונדק. האכלתי עוברי-אורח יגעים ורעבים ומזגתי משקאות לאיכרים גסים מגושמים ושיכורים, וכן לפריצים פרועים. זמני הדחוק לא הניח לי לפתוח ספר יהודי. כה טרוד הייתי בענייני הפונדק, עד שאפילו להתפלל כיאות לא יכולתי, ומה יהיה עלי ביום שאגש לבית דין של מעלה, ריק וחסר כל מתורה תפילה ועבודת ה' תמימה ופשוטה. כעת, כשנזרק הלובן בשערי, הגיע הזמן ובאה השעה לפרוש מהבלי העולם הזה, ולהתחיל להכין צידה לדרך הרחוקה, לעולם הבא, עולם שכולו טוב.

אמר ועשה. קרא לבנו שייעל'ה, צעיר נמרץ ותוסס, שכוחו במתניו, ומסר לידיו את מפתחות הפונדק. "הרי לך הפונדק שניהלתי וטיפחתי עשרות שנים בעשר אצבעותי", אמר זונדל לבנו, "הגיעה העת כי תקבל אחריות לחייך ולפרנסת ביתך" זונדל עצמו עזב את הכפר הקטן ועבר לגור בבארדיטשוב. את שעותיו חילק בין ביתו ובין בית-הכנסת. כמו רבי עקיבא בשעתו אשר בא לחסות תחת כנפי השכינה בגיל 40, היה זונדל. שכן תלמיד חכם לא היה ואפילו התקשה לקרוא באותיות הקטנות, אך להתפלל ידע וגם לקרוא בחומש היה יכול. כשהוא מבוגר בגילו החל את מסעו בתורה תפילה ועבודת ה' טהורה.

מאז עזב זונדל את הפונדק, שינה המקום את צורתו ואופיו. מפונדק שקט ונעים, נהפך להיות למקום של מסיבות ואירועים. פריצי הסביבה מצאו בפונדק עניין גובר והולך, והחלו לערוך בו את משתאותיהם. מבחינה עסקית טהורה היה הפונדק סיפור של הצלחה. אך יחד

משל ונמשל

איש אשר יתן לכהן לו יהיה

משל לגנרל גדול שפקד על עשרות אלפי חיילים, והיה מבזבז את החלק הגדול ביותר של הכסף, שהממשלה הקציבה לגדודו ושנמסר לפיקוחו. החיילים סבלו רעב ומחסור וככל שהגנרל הרבה לבזוזם, בה במידה הרבה להתנהג עמם בחומרה. בכך התכוון להטיל עליהם פחד, כדי שתמיד יהיו שרויים במורא מפניו ולא יהינו להתלונן עליו.

לימים בא המלך עם פמלייתו לחזות בתמרונים, הרהיבו החיילים בנפשם שסבלם כבר היה קשה מנשוא, והתלוננו על הגנרל בפני המלך, וכשהשתכנע המלך בנכונות התלונות של החיילים, קצף מאד ומיד הדיח את הגנרל והשליכו לבית באסורים כמו פושע. כדי שלא להפסיק את התמרון החשוב, שאל המלך באותו מעמד את החיילים, אם יש ביניהם מי שמסוגל לפקד על התמרון במקומו של הגנרל המודח? מה נשתומם המלך ופמלייתו, כשטוראי פשוט קיבל על עצמו את הפיקוד, ומעשה מומחה העביר את התמרון בהצלחה. פנה המלך אל הגנרל האסור: ראה, בזבזתי עליך עשרות אלפי רובלים, בעוד שטוראי פשוט זה עלה לי בסך הכל כמה רובלים לשנה, הפקדתיך על משרה כה רמה, הממשלה העלתה אותך לגדולה, הפקידה בידך שררה על אלפי חיילים, ואתה לקחת את המזון והציוד שהיה מיועד לטובה החיילים ובזבזת בזדון על תאוותיך והנאותיך. מובן מאליו שענשו היה חמור מאד.

והנמשל: כך קורה גם עם העשירים האנוכיים, שמשתדלים לבזבז הון על כל מיני תאוות ועינוגים, ומזניחים את חובתם לתמוך בתורה ובלומדיה. צריך לזכור "איש אשר יתן לכהן לו יהיה" רק מה שתתן לכהן, ללומד התורה, הוא לבדך ישאר בידך.

(בשם החפץ חיים זיע"א)

רבי לוי יצחק השתהה לרגע קט. אחר כך נתן מבט רך בזונדל והניח כף יד מלטפת על זרועו והמשיך ברצף דבריו: "דע לך, זונדל בני", אמר, "כי גנרלים – כלומר המיוחסים והלמדנים – יש לו להקדוש-ברוך-הוא די בעולמו. לעומת זאת, חסרים לו חיילים פשוטים ונאמנים שדווקא בפשטותם מוכיחים נאמנות אין קץ למלכו של עולם. "הקדוש-ברוך-הוא העמיד כל אדם במקומו שלו. את מקומו של האחד קבע בבית המדרש ללמוד תורה יומם וליל, ואת מקום זולתו קבע בקרוב לבבות ובעשיית חסד אפילו בכפר קטן ונידח. אותך, זונדל, בחר הקב"ה להעמיד בפונדק דרכים, כדי שתגיש לעוברי-דרך עייפים צלחת מרק חמה וכשרה ביום חורף קר, וכוס משקה צונן בקיץ הלוהט. שתאיר להם פנים שוחקות ותחונם. "לא, זונדל, לא ולא! לא כעני בפתח תעמוד לפני בית-דין של מעלה ולא בבושת פנים תתייצב לפני מלאכי השרת. איתך יבואו כל הארוחות הכשרות שהגשת לעוברי-הדרכים ובפרט היהודיים אשר אין ידם תמיד משגת ארוחה כשרה למהדרין כשלך. כל המיטות החמות שהצעת להם, כל החיוכים והמיילים הטובות שהרעפת עליהם – כל אלה ישמשו בעבורך מליצי-ישר ויעמדו על משקל הזכויות. חזור אל הפונדק ומלא את תפקידך במקום שנקבע לך מהשמים והיה שלום".

ציית זונדל לדברי הצדיק וחזר אל הכפר. בתוך ימים שב הפונדק שעל אם-הדרך לפתוח את שעריו לעוברי-אורח יגעים, כמאז, ואילו ההוללים הפרועים הדירו את רגליהם מן המקום וחיפשו להם מקום אחר. זונדל שב לעבודתו הישנה, אך הפעם מילאה קורת רוח את ליבו הוא ידע כי חייל נאמן הוא, העומד על משמרתו, ועושה שליחותו נאמנה. בציווי של הצדיק המשיך את שליחותו בעולם להיות חייל פשוט בצבא ה', המשמש את אחיו היהודים.

צ'ין אדם לחברו

כיצד אוכל לשבת בחום

כל אותן השנים שישב הגה"ק רבי חיים זיע"א על כיסא הרבנות בבריסק, סיפק לו הקהל צרכי ביתו ובכללם נר למאור ועצים להסקה. פעם אחת הרגישו הפרנסים שהוצאת בית הרב לעצי הסקה עולה לת"ק רובל לשנה, תהו ותמהו הוצאה מרובה כזו מניין? אפילו אמידים שבאמידים אינם מוציאים יותר מחמישים רובל לשנה, בדקו ומצאו שדיר העצים בבית הרב אינו נעול, ועניי העיר באים ולוקחים כמתוך שלהם. עמדו ונעלו את דיר העצים ומטרו את המפתח לידו של השמש. כשהרגיש רבי חיים בדבר, צווה להסיר מיד את המנעול ושוב היה דיר העצים פתוח לרווחה ועניי העיר באים ומסתפקים לפי צרכם. באו הפרנסים אצל רבי חיים וקראו תגר: רבנו אין קופת הקהל מספקת לספק עצים לכל העניים שבעיר, אם כן משיב רבי חיים אף בביתי לא יסיקו, כי איך אוכל לשבת בחום בשעה שהעניים קופאים בצינה.

לשמח יהודים

רב ברוקה חוואה היה עומד בשוק של לפט, והיה רגיל לפגוש שם את אליהו הנביא. פעם שאל רב ברוקה את אליהו, האם נמצאים בשוק זה אנשים שהם בני העולם הבא? אמר לו לא, בזה הרגע אין, בינתיים עברו על ידם שני אנשים, אמר לו אליהו אלה הם בני העולם הבא. ניגש אליהם

רב ברוקה ושאלם מה מעשיכם? אמרו לו אנשים שמחים ובדחנים אנחנו, כשרואים אנו אדם שהוא עצוב אנו משתדלים לשמח אותו, וכן אם רואים אנו שני אנשים שמתקוטטים ביניהם טורחים אנו להשלים ביניהם.

תענית כ"ב

מי זקוק יותר

כשישב הגה"ק רבי שלמה זלמן בעל "חמדת שלמה" זיע"א על כסא הרבנות בנאשלסק, היה מעשה והתקינו לו פרווה חדשה לימות החורף, אותו יום ראה רבי שלמה זלמן דרך החלון עני אחד מהלך בחוצות מחוסר בגד עליון. הכניסו לביתו, נתן לו פרוותו החדשה ואמר לו: צריך אתה לפרווה יותר משאני צריך לה, אתה מהלך בחוץ בקור וכפור, ואני יושב בבית מחומם בחומו של תנור.

אין לדקדק על חשבון השני

מספרים, כי פעם ראה הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א את אחד התלמידים מדקדק מאד במצוות נטילת ידיים, והוא מרבה ליצוק ולנסך מים ביד נדיבה ובשפע רב, קרא לו אליו וביקש אותו לא להתנהג כן להבא, כי אין מחובתו של שואב המים לכתת בכל פעם את רגליו לבאר, לשאוב מים ולקפץ על ההרים ועל הגבעות, וללכת כפוף תחת משא הדליים וכו', בכדי שמישהו יוכל להדר במצוות נט"י.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג כסלו
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכוח בעל שם - תקט"ז)

הרה"ק רבי אברהם מאולינב ב"ר יצחק חריף מסמבור (תקע"א)

הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש (תש"ג)

יום ראשון כ"ד כסלו
הגה"ק רבי חיים חוקיהו מדיני ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד - תרס"ה)

יום שני כ"ה כסלו
הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד מקרעמניץ (שבת ישראל - תק"ס)

יום שלישי כ"ו כסלו
רבינו אברהם בן דוד (הראב"ד בעל ההשגות - ד"א תתקנ"ט)

הרה"ק רבי אליעזר מקאזניץ ב"ר משה אליקים בריעה (תרכ"ב)

יום רביעי כ"ז כסלו
הרה"ק רבי חיים ב"ר שלמה (באר מים חיים - תקע"ג)

הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן מתולדות אהרן ב"ר אהרן דוד (תשנ"ז)

יום חמישי כ"ח כסלו
רבי חוקיהו ב"ר דוד די סילוה (פרי חדש - תנ"ח)
הרה"ק רבי עזריאל מייזליש ב"ר צבי (עץ הדעת טוב - תקמ"ז)

יום שישי כ"ט כסלו
הרה"ק רבי גדליה מליניץ ב"ר יצחק (תשואות חן - תקס"ד)
הרה"ק רבי ישראל מאוסיאטין ב"ר מרדכי שרגא (פייבוש) (תש"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רפורם יוסף הירש" על המצוות.

האוכל בשוק (ח)

א) יש שעוררו לגבי האוכלים בבר בחתונות, שעומדים עם צלחת ואוכלים בעמידה, ואף גם הולכים תוך כדי אכילתם, שהגם שאינו בשוק ממש, מכל מקום הוא דרך ביון ממש - ונפסלים לעדות [משנה הלכות ט"ז ס"ב]. אך מאידך יש אומרים שכיון שנהוג כך כיום, אין בזה בושה, ולא נפסל [הגר"י זילברשטיין]. אך ודאי שתלמיד חכם ראוי שיחמיר על עצמו בדבר קל שכזה לילך לשולחן ולאכול עליו כראוי [הגר"י זילברשטיין]. (שלמי חיים, להג"ר חיים מלין שליט"א)

ב) יש מביאים בשם מרן החו"א זצ"ל שעורר על מה שיש אנשים הבאים לים ומביאים עמם אוכל, וקובעים סעודה על החוף, שהוא מנהג מבוזה, ובכלל האוכלים בשוק הם [דרכי החיים ב' ת"ז].
יש מקילין אם יושב במקום אחד ואוכל, דהרגילות לאכול שם [הגר"י זילברשטיין והגר"א דינר]. (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

מברכים חודש טבת

המולד יהיה בליל שישי שעה 8:02

ח' חלקים

ר"ח יהיה ביום שבת קודש וביום ראשון

גליון

310

פרשת וילך תש"פ

"התיידדנו כבר, אנחנו מכירים היטב זה את זה. אני מזמין את כל בני המשפחה, ואתה - כאח לי ממש".

על אף שאין עתותיו בידיו, הזדרז העסקן למעמד הסיום בביתו של ר' משה. כמוהו כל יתר בני המשפחה, התכנסו בערב הסיום בביתו של ר' משה, בלי לדעת על מה הסיום ועל שום מה נערכת המסיבה... ואז, אחרי המנה הראשונה, ביקשו כל האורחים לשמוע את הסיום.

"איזו מסכת אתה מסיים?" - שאלו האחים והגיסיים. ר' משה מילא פיו מים, וניגש לעסקן המלווה אותם מזה שנים, גחן אליו ולחש באוזנו: "אני מבקש שתקום ותספר את הקביעה הרפואית הנחרצת ששמעת בענייני אך לפני שבוע, מול כל הקהל!".

העסקן נאלם ונדהם. "מה????!" - כמעט שאג בתמיהה, "אתה מבקש שאני אקום עכשיו ואספר על הסיכוי האחרון לישועתך שאבד ואיננו? באמת אתה מצפה שאצטט מילה במילה מה שנאמר לי בעניינך?!". "אכן כן!" - שב ר' משה על הקביעה ולחץ על העסקן בהתרגשות.

נעמד אותו עסקן וסיפר: "כולנו יודעים את סאת יגונו של ר' משה ורעייתו, נוכח המתנתם הארוכה לישועה. ר' משה ביקש ממני לספר לכם, כי לפני כשבוע חזרו התוצאות ממהלך מאוד מורכב ומסובך שערכנו בחו"ל, והתוצאות היו...".

היה ניתן לחתוך את המתח בסכין, למשש אותו בידיים. כל הנוכחים ישבו פעורי פה, איש מהם לא חשב שהנושא ייפתח כאן ועכשיו על שולחן הסעודה בקול גדול. הם היטו אוזניהם ושמעו את העסקן מצטט מילה במילה, כשכאב עצור זועק מכל מילה: "לדברי המומחים, אין מנוס מלקבוע בצער שאבד הסיכוי האחרון!".

דממה מרטיטה השתררה. איש לא דיבר, איש לא ההין לפצות את פיו. את הדממה שיסע ר' משה בעצמו, כשקם והכריז בהתרגשות, כשדמעות נוצצות זולגות מעיניו: "ובכן, רבותי, לנוכח הדברים הללו אני עורך סיום הלילה. סיום על מסכת 'ההשתדלות'. 'סליקא לך מסכת השתדלות!'. במעמד זה הריני מודיע כי סיימתי עם כל ההשתדלויות. מרגע זה - אני רק בידי בורא עולם! עד עתה עסקתי בהשתדלות, בהתרצות חוצת גבולות. עכשיו, במעמד זה, אני מסיים

וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אֵתוֹ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' בְּמַצְלֵיחוֹ בְּיָדוֹ (ל"ט, ג')

כי ה' איתו - שם שמים שגור בפיו (רש"י)

'שם-שמים שגור בפיו' היינו שמכניס את הקב"ה בכל עניינו, וסומך רק עליו ולא על ההשתדלות שעושה, בזה זוכה שהקב"ה נמצא איתו - 'וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו'.

בני המשפחה והחברים של ר' משה ג. ורעייתו, הכירו היטב את הזוג הצעיר, שמזמן כבר לא צעיר... הם נחשבו אהובים ואהודים אצל כל מכיריהם וחבריהם, ואולי לכן סאת יגונום הכאיבה כל כך לכל כך הרבה אנשים. כבר יותר מעשור חלף מאז באו בברית הנישואין, ועדיין לא זכו להיפקד, טרם נשמע קול פעיות תינוק רך בביתם... בני המשפחה המורחבת הרבו להזכיר את שמות בני הזוג בתפילה, גם הזוג לא פסק מלפעול בענין, כשלכל אורך תקופת ההמתנה הממושכת עומד לצידם עסקן רפואי בכיר ומוכר שהתרוצץ עימם ברחבי הגלובוס, פתח בפניהם שערים במרפאות ייחודיות, והיה מעורה בכל הפרטים הגדולים והקטנים כדי להחיש את הישועה.

אך השנים חולפות עוברות, וישועה אין. ואז הגיע יום דרמטי במיוחד. היה זה תקופה לאחר ששבו מחו"ל, ממסע מתיש בו נערך מאמץ מורכב בתקווה להגיע לישועה המיוחלת. באותו יום הגיעו התוצאות, והעסקן המטפל נחרד לגלות כי גם הפעם - למרות ההשקעה האדירה - הענין הסתיים בכישלון מהדהד, כואב וצורב. בפנים נפולות התקשר העסקן לר' משה, לבשרו בבשורה הקשה. הוא התחיל בדברי עידוד ותמיכה, אך נאלץ לומר את העובדות ללא כחל ושרק: "ר' משה, אני נורא מצטער להודיע שזהו זה. עשינו את כל מה שאפשר, הפכנו את כל העולם. דיברתי עם הרופא לנוכח התוצאות, והוא פסק את פסוקו ואמר שאין סיכוי, אין סיכוי בעולם!".

העסקן הניח לר' משה לעכל את הבשורה הקשה, והבטיח להתקשר שוב בעוד כמה ימים. אך למרבה הפתעתו, כבר למחרת התקשר אליו ר' משה בנושא אחר לחלוטין, כשהוא מזמינו לסעודת 'סיום מסכת' שהוא עורך בעוד כשבוע. "מאד חשוב לי שתבוא" אמר ר' משה בשיחת הטלפון,

את מסכת ההשתדלות, ואני מפקיד את התיק שלנו בידו הגדולה והרחומה של אבא שבשמים!".

הוא סיים את דבריו הקצרים, ויצא להגיש את המנה העיקרית. כל הנוכחים היו המומים ומופתעים, דבריו שיתקו אותם ממש. את המבוכה וחוסר האונים פתר ר' משה די בקלות, בהגישו בשר ועופות בשמחה ובטוב לבב, כי סעודת סיום היא זו...

סעודת הסיום הסתיימה, כל הנוכחים התפזרו בתחושות מעורבות של הלם, הערכה ורחמים שלובים זה בזה. והנה, לא חלפו אלא 11 חודשים, עד ששב והזמינם ר' משה לעוד סעודה. הפעם, למרבה השמחה, היתה זו סעודת ברית מילה לבנו בכורו, שנולד בשעה טובה ללא כל השתדלות חיזונית, ללא כל עזרה, ללא כל מאמץ! כשהסתיימה מסכת ההשתדלות – התאזרו ר' משה ורעייתו רק בבטחון ואמונה בה, וזכו לראות את ניסיו ונפלאותיו לנגד עיניהם!

סיפור זה, אותו סיפר הרה"צ רבי **צבי מאיר זילברברג** שליט"א, מחזק לנו את התחושה, שכל מה שאנחנו עושים, וכל מה שאנחנו משתדלים, היינו רק כי זהו הציווי שהוטל עלינו, וככל שנדע לשים את הגבול להשתדלות שלנו ולהשקיע הרבה יותר במי שבאמת נותן לנו את ההצלחה – כך נזכה באמת שהקדוש ברוך הוא, ישפיע עלינו מטובו ויעטרנו בשפע טובה וברכה!

סיפר מגיד המישרים הרב **חיים זאיד שליט"א**: "ביום העצמאות בשנת תשע"ו מסרתי שיחה בבית כנסת מפואר בעיר 'יהוד' שהיה מלא וגדוש באנשים. דיברתי איתם על 'דרך ארץ קדמה לתורה', כהכנה לחג השבועות המתקרב ובא, והסברתי כי לפני שלומדים את התורה ומקיימים את מצוותיה, יש להתנהג בדרך ארץ, בכבוד ובנימוס. והנה, ברבע שעה האחרונה של השיחה, נכנס אל בית הכנסת יהודי נחמד, ללא כיפה, וביקש כיסוי לראשו. מיד הביאו לו כיפה, והלה ישב והאזין לשיחתי.

'בעודי ילד קטן', סיפרתי, 'נכנסתי עם אבי אל ה'**בבא סאלי**' צ"ל וראיתי כיצד הוא אוכל צלחת של מרק עדשים לארוחת הצהרים שהגישה לו אשתו. אוי, איזה מראה מופלא זה היה לראות באיזו דרך ארץ מיוחדת הוא אכל כפית אחר כפית, ברוגע ובשלוה, בכבוד ובדרך ארץ, ממש כמלאך ה'. לכן יש להקפיד ביותר להתנהג בדרך ארץ בפרט בשעת האכילה. לדוגמא, אחת מהלכות דרך ארץ בסעודה היא: לא לאכול מאכל בשיעור 'כזית' בבת אחת. נמחיש זאת - אתה מגיע לבית רעב, לוקח 'רוג'לך', פותח פה גדול ואוכל כמעט את כולו בנשימה אחת – כעת עברת על הלכה של דרך ארץ. אז כיצד צריך לנהוג? למרות שהנך רעב עד מאד, עליך לחתוך את ה'רוג'לך' לחתיכה קטנה מ'כזית' ולאכולה בנחת ולאט'.

כך תיארתי את מעלת ההתנהגות בדרך ארץ, כשלסיום בירכתי את הקהל ואמרתי: ש'בעזרת ה' תזכו לפרנסה טובה וחיים טובים', סיימתי.

והנה, אני יורד מהבמה, ומי עוצר אותי? אותו יהודי שאינו שומר תורה ומצוות שהצטרף ברבע שעה האחרונה, ואמר לי: 'כבוד הרב תשמע, ממש נהייתי לשמוע כמה התורה מקפידה על דרך ארץ ובפרט בעת הסעודה. הגעתי לכאן לכמה דקות וזכיתי ללמוד את הלכות חג העצמאות, שצריך לאכול בחג העצמאות בדרך ארץ, וכמו שאמרת בסיום שאם מקפידים על כך אז זוכים לפרנסה טובה'.

חייכתי והתפעלתי מהתמימות של אותו יהודי, אשר הבין כי מי שאוכל ביום הזה, יום העצמאות בדרך ארץ, יזכה לפרנסה טובה, שהרי בוודאי שלא התכוונתי לכך.

'תשמע כבוד הרב', המשיך הלה לספר לי, 'בדיוק הייתי עם אשתי והילדים בדרך ל'על-האש' בפארק 'אריאל שרון' ליד צומת 'מסובים', והנה ראיתי המון אנשים נכנסים אל בית הכנסת לשיעור שלך, מיד פניתי אל אשתי ואמרתי לה: 'את יודעת שמאז שפיטרו אותי מהעבודה לפני כמה חודשים, המצב שלנו ממש קשה בפרנסה. עד עתה עבדתי כאחראי משמרת במאפיה, ועד עכשיו אני מחפש עבודה ולא מוצא, אז אולי אכנס אל בית הכנסת לכמה דקות, אתן נשיקה ל'היכל' ואשב שם כמה דקות, ואולי בזכות זה ישתנה מצבנו ותהיה לנו פרנסה, ואח"כ ניסע לפארק'. אשתי הסכימה וחיכתה בחוץ עם הילדים. והנה, איזה יופי, בדיוק דיברת הרב על כך שמי שאוכל בדרך ארץ ביום העצמאות זוכה לפרנסה טובה. אולי הרב גם יברך אותי לפרנסה?'.

חייכתי מפה לאוזן, ואמרתי לו: 'מה שמך?'. 'אודי חביב', ענה. 'אודי הצדיק', פניתי אליו בחביבות גדולה, 'תדע לך, שאתה באת לשמוע את דבר ה' אפילו לפני ה'על-האש' בפארק עם המשפחה ושמעת רבע שעה של דברי אלוקים חיים – זכית! ובזכות כך ה' יברך אותך', סיימתי ונפרדנו בחביבות.

הקשיבו היטב מה אירע בהמשך ותהיו המומים מעוצמת ההשגחה הפרטית שה' עושה לכל ההולכים אחריו בתמימות ומקיימים את מצוותיו בפשטות. והנה כמה ימים לפני יום העצמאות שבשנת תשע"ז, אני מקבל טלפון. 'שלום הרב, זה אודי חביב, מ'יהוד', אתה זוכר אותי מהשיעור שמי שמתנהג בדרך ארץ באכילה ביום העצמאות זוכה לפרנסה טובה?'.

מיד נזכרתי. 'אה, בטח שאני זוכר'. 'מה שלומך?' שאלתי.

'תשמע כבוד הרב, אני חייב לספר לך מה קרה מיד אחרי שנפרדנו', אמר בהתלהבות. 'יצאתי מההרצאה שלך ונסעתי עם אשתי והילדים לפארק 'אריאל שרון', על מנת לעשות 'על-האש'. בינתיים, עד שהכנו את המנגל, הילדים כבר היו מאד רעבים והציקו לי כל רגע כי הם רוצים כבר לאכול. ראיתי שיקח עוד זמן עד שהאוכל יהיה מוכן, לכן קפצתי עם הרכב לחפש מאפיה על מנת לקנות להם רוג'לך ל'נשנוש' והרגעה זמנית. אלא, שאותו יום היה יום העצמאות וכל המאפיות והחנויות היו סגורות. מה אני עושה? המשכתי

להסתובב ולפתע אני רואה קונדיטוריה גדולה, שבכניסה אליה ניצבות משאיות רבות המעמיסות סחורה מתוך הקונדיטוריה לתוך המשאיות.

'סליחה, אפשר אולי לקנות כמה בורקסים לילדים שלי?' אני שואל את האחראי שם.

'לא, המאפיה היום סגורה לציבור, והינה פתוחה כעת רק לצורך מסחרי בלבד. אנו משווקים מאפים שונים בכמויות גדולות למוסדות גדולים כמו עיריות וארגונים גדולים בכל הארץ לרגל יום העצמאות, ואיננו מוכרים ליחידים ובודדים. מצטערים', הכריז האחראי.

- 'בבקשה תעשה טובה, הילדים שלי ממש רעבים, תן לי כמה בורקסים בודדים ואני אשלם לך'.

אחר הפצרות רבות, הוא נענה לבקשתי והגיש לי שקית עם מיני מאפים ואף סירב לקחת ממני כסף. 'קח את זה ותהיה בריא, רק עזוב אותי', אמר ושב לעבודתו.

שמחתי מאד ועשיתי את דרכי בחזרה לפארק. הילדים קפצו עלי בהתלהבות, אך אז ניצלתי את הבמה ואמרתי להם: 'ילדים, היום זה יום העצמאות, והרב אמר שביום העצמאות צריך לאכול בדרך ארץ, ורק כך זוכים לפרנסה. נכון שאתם רוצים שיהיה לאבא הרבה כסף?'

'כן', הם צהלו. 'לכן אני מבקש מכם לעשות כמו שאמר הרב בבית הכנסת שלא להכניס לפה כמות גדולה של אוכל בפראות, אלא קודם כל לחתוך את הבורקס והרוגלך לחתיכות ורק אז להכניס לפה ולאכול בנחת. אותו דבר אני מבקש שתעשו גם כשנאכל את הפיתות על האש. עשינו הסכם?'

'כן', אמרו הילדים, כשהם רק מתחננים להכניס משהו לפיהם. הילדים תפסו את ה'רוגלך', חתכו אותם לחתיכות והחלו לאכול.

'אבא, מה זה הדבר המוזר הזה ב'רוגלך? זעק בבהלה אחד הילדים, 'אתה חייב לבוא לראות את זה'.

הסתכלתי ברוגלך שלו ולתדהמתי ראיתי שם כמו סיבים וחוטם מוזרים שהיו ממש מוצקים ולא ראויים לאכילה. ניסיתי להריח אותם או לטעום אותם, אך היה לזה ריח נורא של חומר או צבע מחריד.

לקחתי את הרוגלך מידיהם ודהרתי עם רכבי בחזרה אל הקונדיטוריה. המשאיות עדיין עמדו במקום והעמיסו סחורה למוסדות וארגונים רבים שערכו טקסים ברחבי הארץ באותו יום. מיד רצתי אל האחראי ואמרתי לו: 'תעצרו את הכל. תראו מה הולך בתוך הרוגלך. אני אומר לך שאני עבדתי הרבה זמן במאפיות, ולדעתי אירעה תקלה ביצור שלכם והכנסתם לתוך המאפים חומר רעיל'. האחראי הביט ברוגלך ונבהל כולו. הוא נתן הוראה מיידית לפתוח חבילות

שונות שהיו במשאיות, ואכן בכלם התגלו סיבים וחוטם מוצקים ומוזרים שגרמו לריח נורא. האחראי הזמין מיד את מנהל הקונדיטוריה, שהגיע למקום מיד ונבהל אף הוא. לאחר כמה דקות התברר כי בתוך תנורי המאפיה נשפך חומר ניקוי מסוכן אשר חדר אל תוך כל מאות אלפי הקילוגרמים של המאפים. היה זה נס שאלפי אנשים ברחבי הארץ ניצלו מהרעלה וסכנת חיים של ממש.

מנהל המאפיה הורה מיד לזרוק את כל הכמויות העצומות של המאפים לפח, ומיד ניגש אלי רועד ובוכה ואמר: 'תודה רבה לך, הצלת אותנו. המשאיות האלה היו ממש כעת בדרך לארגונים מכובדים ועיריות חשובות, אשר היו תובעים אותנו בתביעות ענק, ואף היה מתפרסם בתקשורת והיינו מסתכנים נורא. אבל אנא, אני מתחנן בפניך שלא תספר זאת ואל תתבע אותנו. גם ככה הפסדתי כאן המון סחורה. אנא, כל מה שתבקש ממני אעשה בשבילך'.

'חלילה, לא אתבע אתכם', השבתי, 'גם אני עבדתי שנים במאפיה ואני יודע שזה לא בכוונה'.

'אתה היית עובד במאפיה?', קפץ המנהל בהתלהבות.

- 'כן, אך פיטרו אותי לפני כמה חודשים'.

'את הכל אעשה בשבילך על כך שהצלת אותי ואת כל החברה', הכריז, 'לכן אני ממנה אותך מרגע זה להיות מנהל המאפיה פה במקומי, בעוד שאני הופך להיות המנהל בסניף שנפתח כעת בצפון'.

הייתי המום ושמחתי מאד. כבר למחרת הפכתי להיות מנהל המאפיה, וב"ה העסק משגשג ומצליח. חזרתי לעבוד עם משכורת גדולה ומכובדת. אני מצטער, כבוד הרב, שאני מודיע לך זאת רק כעת אחר שנה, אך חשוב לי שגם השנה תפרסם את הסגולה - לאכול בדרך ארץ ביום העצמאות, חתם את השיחה.

היהודי הזה קיים את מצוות הבורא בתמימות, מתוך אמונה תמימה שאם הרב אמר - כך עושים! ומיד נושע, מפני ש'ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים', וכוחה של כל מצוה הינו גדול עד לשמים. [מתוך 'האמנתי ואזמרה']

וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בַּיָּדָה וַיָּנֵס (לט, יב)

מספר בעל המעשה: "שמואל הגיע לקחת אותי במכונית שלו. היינו אמורים לנסוע לכינוס גדול שערך ארגון למען שמירת השבת והפצת אור היהדות. אני הייתי המרצה שהוזמן, ושמואל הנהג. בדרך ניסיתי לקשור איתו שיחה מהותית. בחור צעיר שבלורית שחורה מעטרת את מצחו הרחב. מבט עצוב בעיניים וחולצת טריקו צבעונית וזולה. 'אל תסתכל עלי ככה', פתח ואמר, 'למדתי בישיבה בדיוק כמותך. הייתי בחור מתמיד ששומר על הסדרים, מתפלל אפילו ב'ותיקין' ובא תמיד לשיעור הכללי'.

'בשביל לעזוב ישיבה צריך הרבה אומץ', אמרתי לו. מנסה לחבר אותו לכוחותיו. 'ואם יש לך אומץ, יכול להיות שהאומץ הזה יתן לך גם לחזור'.

הוא שתק. נסענו עוד קצת. אחר כך שאלתי למשפחתו. "שמואל גרינהוט", הוא עדכן. "גרינהוט?" קימטתי את מצחי. לאשתי מהבית קוראים גרינהוט. אחר כך סיכמנו שמשפחת גרינהוט גדולה ושבתוח אנחנו בני דודים. המשכנו לדבר עד שהגענו לכינוס.

הכינוס היה ענק. אלפיים חמש מאות איש ישבו. מחצית מתוכם מתנדבים בפועל, והמחצית השניה תורמים או מסייעים. לפניי היו מרצים רבים שחידשו דברי תורה רבים. ממני ביקשו לרגש בסיפורים על מסירות נפש למען השבת. עליתי לבמה בהגיע תורי. הנוכחים שמולי היו דרוכים. אמרתי שכשמספרים לנו על מסירות נפש למען השבת של יהודים מפעם נשמעים הסיפורים פשוטים וחסרי הילה, אולם אלה יהודים שמסרו את כל שהיה להם למען השבת. סיפרתי על חמי ז"ל, אביה של אשתי, הרב גרינהוט, שגדל בגרוסוורדין שברומניה. הוא למד בכיתה עם שישה עשר תלמידים גויים ושישה עשר תלמידים יהודים. מתוך שישה עשר היהודים רק שלושה שמרו על השבת. זה הכל. שלושת הילדים האלה היו ללעג וקלס בעיני חבריהם הגויים והיהודים. לחץ אטומי הופעל עליהם ועל הוריהם לבל ימשיכו לשמור את השבת במסירות כזו, שהרי המצב היה אז בגדר פיקוח נפש. אחרי נישואיו הוא ושני יהודים חרדים לדבר ה' כמותו, פתחו יחד מפעל גדול ליצור כלים בהשקעה ענקית. חמי השקיע את כל נכסיו וקיווה לקצור את הרווחים כמה שיותר מהר. ואז הגיע הוויתור הענק... השותפים שלו קראו לו יום אחד וטענו שלא יתכן לא לפתוח את המפעל גם בשבת. 'העובדים גויים ממילא', אמרו לו, 'ואנחנו רק נפקח מלמעלה'.

'השתגעתם?' צעק חמי על השותפים. 'למכור את השבת בעד רווחים קטנים? השבת שומרת על שומריה. השבת מביאה ברכה. הלא אתם ואני ישבנו יחד בכתה ולא כתבנו בשבת, חרף כל הסכנות'.

השותפים הפעילו לחץ מתון על חמי, שהחליט לא להיכנע. עד מהרה עברה המלחמה לזירה מעשית יותר, והם הודיעו שאם לא יסכים הוא מתבקש לעזוב וללכת. היתה זו אמירה עוקצנית. כל כספו היה מושקע בעסק. סודות מקצוע רבים מכר להם, ועכשיו יעזוב את הכל וילך? אבל כך עשה. כי למען השבת הוא לא היה מוכן להתפשר. עם כל כספו נכנס למפעל, אך בלי כלום יצא ממנו. ועדיין פניו צוחקות ולבו שר שיר של שבת. זה היה הסיפור הראשון במכלול הסיפורים שהשמעתי לקהל המאזינים, ויתכן שזה היה הסיפור הכי פחות מרגש שהבאתי איתי. ובכל זאת היה לו תפקיד... אחרי שהסתיימה ההרצאה חיקיתי ליד מכוניתו של שמואל, רוצה לשוב לביתי. 'היכן שמואל?' - לא נמצא. בהלוך המתין לי ליד ההגה והסתער על הכביש כמו שוחר לקרב, והפעם

איננו... האחראי על ההזמנה שלי לאירוע עזר לי לחפש. מצאנו אותו יושב באולם ההרצאות, ראשו בין כפות ידיו, שקוע בהרהורים.

'שמואל, הרב רוצה לחזור הביתה', טלטל אותו הממונה. שמואל התנער כנשוך נחש. 'הרב?' שאל בבלבול, 'מה הוא רוצה?'

- 'רוצה לחזור הביתה'.

שמואל הגיע, התחלנו לנסוע. אחרי דקות של נסיעה הוא אמר לי פתאום, 'חמיר, זה שיצא מן המפעל בלא כלום'...

'הקשבת להרצאה?' הייתי אחוז פליאה. לא חשבתי שהקשיב.

'אני מכיר את הסיפור הזה מאנשהו', אמר. 'אבא שלי היה מספר אותו כשהיינו קטנים'. 'ההורים שלי גידלו אותנו בבלבול', הוא המשיך. 'הם היו טרודים ועסוקים בפרנסת הבית. לא ידענו באופן ברור מה מותר ומה אסור, והיכן יש גדר אדומה שאין לעבור. אני לא זוכר מסרים חדים מאבא, חוץ מהסיפור הזה. את הסיפור הזה הוא סיפר מפעם לפעם בשולחן שבת כשבעיניו דמעות. הוא אמר לנו שזהו אחד הסבים במשפחה. וכשדיבר על מסירותו לשבת התרגש מאד. ואתה יודע מה? היום אני יכול לעבור על הרבה דברים, אבל לא על שבת. כי אתה יודע, אתה רואה משהו שחשוב לאבא שלך'.

'לא תכננתי בכלל להיכנס להרצאה שלך', הודה, 'אבל היית מוזר כזה. אמרתי לעצמי, מה כבר יש להפסיד. נלך לשמוע מה יש לו לומר. בשניה שאני נכנס, הסיפור המשפחתי והחמים הזה מכה בי בפנים ומזכיר לי את אבא ואת אמא'.

'שכחת עוד חלק אחד בסיפור', התערבתי. עכשיו הרגשתי פתוח יותר ומשוחרר. 'סבא גרינהוט נתן לך את הכוח לעזוב', אמרתי. 'נתן לי מה?' הוא בהה בי. 'סבא גרינהוט היה יהודי שומר תורה ומצוות, איך אתה יכול לומר עליו שהוא נתן לצאצאיו כוח לעזוב?'

'הוא נתן להם כוח', התעקשתי. 'הוא קם ועזב את המפעל בלי לחשוב פעמיים. הוא התנתק ממקום הנוחות שלו, השאיר הכל מאחור והלך. וגם אתה עזבת הכל. אבל הרי אותו כוח שיש בעזיבה יש גם בחזרה, כי גם חזרה היא עזיבה והתנתקות ממקום הנוחות'.

עד שהגענו הביתה הוא לא הוסיף לדבר. אחרי שנה וחצי הוזמנתי שוב להרצאה בארגון. הפעם הגיע נהג אחר לקחת אותי. הוא נסע לאט והיה שתקן חסר תקנה. רק זאת ענה, כשביררתי איתו מה קרה לשמואל. 'כן', הוא אמר, 'הוא עזב אותנו'. המילה הזאת היתה מוכרת לי. 'לאן עזב?' שאלתי, והוא ענה: 'לישיבה. עזב הכל וחזר אליה'. ואז ידעתי שהוא מצא את הכוח בתוכו.

[מתוך 'האמנתי ואספרה']

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "וישב"

"ויאמר ישראל אל יוסף הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני" [לז, יג].

הנני - לשון ענווה וזריזות. נזדרז למצות אביו, אף על פי שהיה יודע באחי ששונאים אותו (רש"י). זו הלשון ('הנני') מורה על דבר גדול, והתבונן גם יוסף שדרך מסוכנת לפניו, אבל הוא בצדקתו ובתומו הלך ויאמר הנני (העמק דבר).

בבית אחד היו נשמעים מדי פעם ההתחמקויות הידועות של הילדים לנוכח דרישות הוריהם: "למה דווקא אני?" [כפי שמצוי בבתיים רבים שכאשר ההורים מבקשים מהילדים לסייע בדבר כלשהו בענייני הבית, כגון לפנות את האשפה, לסדר את החדר או ללכת למכולת, נשמעת התגובה "למה דווקא אני?"] עד שפעם אחת הכל נגמר, ואף ילד בביתו אינו מעז כבר לומר את המשפט ההוא, בעקבות סיפור שסיפר סב המשפחה לנכדיו.

בבית המשפחה, ביקר באותו היום הסבא, והיה נוכח במחזה שמאוד לא מצא חן בעיניו. היה זה כאשר האמא ביקשה מאחד הילדים להוריד את הפח, וזה הגיב: "למה דווקא אני?". גם כאשר קראה לשני, ולשלישי, נשמעו תגובות דומות. הרביעי כבר היה 'מתוחכם' יותר, וביקש מאמו להטיל גורל בין הילדים...

הסבא, שהצטער לשמוע את תגובות נכדיו לנוכח בקשת אמם, קרא לכל הילדים, הפשיל לעיניהם את שרוול חולצתו, ואמר להם: אתם רואים את המספר הזה שצורב כאן על היד שלי? כולכם יודעים שזה הוא הסימן שהייתי באושיץ. עכשיו אני רוצה לספר לכם סיפור, ותשמעו טוב את כל הפרטים.

כשהנאצים ימ"ש כבשו את הכפר שלנו, הם החליטו לא להמתין עם הסלקציה עד להגעה לאושוויץ, אלא לבצע אותה כבר בכפר. יחד אתם הגיעו גם שתי רכבות, אחת חנתה בצד ימין והשנייה בצד שמאל. כל היהודים תושבי הכפר הובלו אל מקום חנייתן של הרכבות, ותנועת ידו של המפקד הנאצי הורתה לכל יהודי לאיזו רכבת עליו להיכנס, הימנית או השמאלית, כשהיהודים האומללים שהופנו לכל אחת מהרכבות לא היו מודעים ליעד אליו הם מובלים.

כשהגענו אימי ואבי וכל הילדים אל מול אותו נאצי, עשה הארור הזה סימן לאבי לצד ימין, ולאימי ולכל הילדים סימן לפנות שמאלה. זה לא הזמן לתאר את מה שעבר עלינו בהיפרדנו מאבינו היקר, את הבכיות והיללות, שעדיין מצלצלות באוזניי, במיוחד לאור העובדה שהיינו משפחה מלוכדת מאוד.

כשהיינו כבר בתוך רכבת המוות, פתחה אימי את החבילה שלקחה איתה מהבית עם מעט הדברים שהיה מותר להוציא, והבחינה לפתע שהתפילין של אבא נמצאות בחבילה.

בגלל המהירות והחופזה שבה נפרדנו, שכח אבא לקחת את התפילין, ועתה הוא לא יוכל להניחם. אמא חשבה לרגע מה לעשות, ואחר כך פנתה אלי ואמרה: "כיון ששתי הרכבות עדיין עומדות במקומן, אנא ממך, רוץ אל הרכבת השנייה, מסור לאבא את התפילין וחזור אל הרכבת שלנו". אינני יודע כיצד היה לי אומץ לעשות זאת, כיון שהיתה בכך סכנה גדולה. החיילים הנאצים עמדו בין הרכבות, וכל מי שהסתובב שם הכוהו עד מוות.

בכל זאת החלטתי לשמוע בקול אימי. בחסדי שמים מרובים, בניסי ניסים, רצתי לעבר הרכבת השנייה, עם התפילין הקדושות בידיי, ממש בסמוך לעמלקים הרשעים וכלביהם האימתניים, וכאילו הייתי בלתי נראה... בס"ד הצלחתי לעלות לרכבת הימנית שהיתה דחוסה ביהודים רבים, והתחלתי לחפש את אבי. לקח לי קצת זמן עד שמצאתי אותו, ומה שקרה באותם רגעים קבע את גורל חיי.

ברגע שמסרתי לו את התפילין ועמדתי לחזור אל הרכבת שבה היו אימי ויתר הילדים, לפתע נסגרו דלתות הרכבת... הרכבת החלה לזוז ממקומה בעוד אני עומד בה לצד אבי, ואילו אימי ואחי נמצאים ברכבת השנייה שגם היא פתחה בנסיעה...

ומה קרה לבסוף? - התברר שכל מי שהופנה לרכבת הימנית, נשלח לעבודה, והרכבת השמאלית הכילה את המובלים למוות!

מהרכבת של אימי אחיי ואחיותיי, שבה הייתי בתחילה, לא נותר אף אחד בחיים. ואילו אני שהזדרזתי לשמוע בקול אימי, ועברתי לרכבת השנייה, ניצלתי.

הסבא פנה לנכדיו, ואמר להם: "עכשיו תחשבו מה היה קורה אלו הייתי אומר לאימי: "אמא, למה דווקא אני?... אולי תשלחי את התפילין לאבא עם ילד אחר?... הרי ברור שאם הייתי אומר כך, לא היינו כאן היום... רק מפני ששמעתי לבקשתה של אימי, ועשיתי את רצונה באופן מייד, חל עלי השפע הטוב של המצוה, והתקיים בי: "למען אריכון ימידך".

כך גם אתם, נכדי החביבים, אל תסרבו אף פעם לאמא ולדבריה; אם היא מבקשת להוריד את הפח או כל בקשה אחרת, אל תתווכחו ותטענו "למה אני?", אלא תשיבו מיד "הנני!"

וכמו שמספרת התורה בפרשת וישב (בראשית ל"ז, י"ג-ט"ד): "ויאמר ישראל אל יוסף הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני...", יוסף הצדיק ידע שאחיו שונאים אותו ועלולים להתנכל לו ולהענישו, וכאשר אביו ביקש ממנו ללכת אליהם, הוא יכול היה להתחמק לטעון בפני אביו "אני מפחד, למה דווקא אני...", אבל יוסף השיב מילה אחת: "הנני", מוכן ומזומן לקיים ציווי אביו. (אחת שאלת).

"ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו, ויפשיטו את יוסף את כותנתו, את כתונת הפסים אשר עליו, ויקהוהו וישליכו אותו הבורה" [לז, כד]. שמירה שמיימית.

שאל ה"מאור ושמש" זצ"ל: מדוע היה עליהם להפשיטו את כותנתו, וכי לא יכלו להשליכו הבורה כמו שהוא? אלא, השיב, אם יעקב אבינו עשה לבנו כתונת מיוחדת, ודאי השקיע בה כוונות וייחודים לשמירה מפני כל אסון ונזק. וידעו שלא יקרהו דבר כל עוד לבוש הוא בכתונת הפסים אשר עליו. לפיכך, ראשית לכל דבר, הפשיטוהו את הכתונת אשר עשה לו אביו!

נפלאים הדברים, ומעוררים למחשבה: אם כח כה רב טמון וגלום בסגולת שמירה מעשה ידי אדם, ויהיה זה הגדול בעולם ובחיר האבות – כמה סגולה טמונה בהנחת התפילין, עליהן נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" שהתפילין עוז הן לישראל, כמה שמירה יש בהן, כמה הגנה מעניקות הן למניחים אותן מידי יום ביומו! והטלית, הקרויה "אור מקיף" השומר מכל רע, כמה סגולה יש בה לשמור ולנצור מכל אסון ופגע!

ותלמוד תורה, שעליו נאמר: "בהתהלך תנחה אותך, בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך!" תורה מגינה ומצילה! מי לא ימהר לעטר עצמו בסגולות שמים אלו, להיות שמור ונצור ומוגן מפני כל רעה ופגע! ונדע דבר נוסף: כשם שאחי יוסף נטלו ממנו את שמירתו ואז גברו עליו, כך יודע היצר הרע שלא יוכל לגבור על האדם אלא אם יטול ממנו את שמירתו. לפיכך, עיקר מאמציו לגרום לרפיון בלימוד התורה, לבטל קביעות, לנתק משיעור תורה. כי אז, חלילה, דרכו סלולה... (מעייני השבוע).

"וישב את שר המשקים על משקהו" [מ, כא].

מדוע סלח פרעה לשר המשקים והשיבו על כנו, ואילו את שר האופים תלה?

אפשר להסביר זאת באבחנה של פרעה במידת מעורבותם של השרים הללו בעבודתם. מי שמעורה היטב בפרטי עבודתו, ומוכן להשקיע בהם את כל אונו, יש לסלוח לו אם קרה המקרה והוא שגה, שהרי יש להניח שהוא מצידו עשה את כל המאמצים על מנת שהטעות הזו לא תקרה, וגם יש להניח שלאחר שקרתה הטעות, הוא יפעל לשינוי ההוראות, על מנת שהטעות לא תחזור על עצמה. אבל מי שאינו מעורב בעבודתו, ומפקח עליהם ב"שלט רחוק", אין טעם לסלוח לו, כי מחר-מחרתיים הוא ישגה שנית.

והנה, אצל שר המשקים נאמר 'ויספר שר המשקים את חלומי ליוסף, ויאמר לו בחלומי והנה גפן לפני; דהיינו, לפני תיאור החלום, מקדים שר המשקים ומספר ליוסף את שלבי הכנת המשקה לפרטי-פרטיה.

כי הוא נמצא ממש ליד עץ הגפן, 'והנה גפן לפני', דהיינו שהוא בעצמו מגיע לעבודה ומפקח על העניינים מקרוב, וחי ונושם את כל ההכנות. 'ובגפן שלשה שריגם, והוא כפרחת עלתה נצה, הבשילו אשכלתיה ענבים', כי מי שנמצא ליד הגפן, רואה את הכל, מבחין שעלו שריגים, שעלתה הנצה, וכו'. וכשהשר נמצא במקום, ולא מפקח על הפועלים מלשכתו, העניינים מתנהלים בצורה היעילה ביותר.

'וכוס פרעה ביד, ואקח את הענבים, ואשחט אותם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף פרעה'. הוא בעצמו עושה הכל, לוקח את הענבים וסוחט אותם, וכו'.

ברם, אצל שר האופים נאמר 'אף אני בחלומי והנה שלשה סלי חרי על ראשי; ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אופה, והעוף אכל אתם מן הסל מעל ראשי'. השר מתאר רק את החלום, אבל אין כאן כל איזכור שהוא בעצמו היה מעורב בשלבי הכנת האוכל.

וכאמור, מי שיעובד טוב, ומכניס את עצמו אל כל פרטי העבודה, אפשר לסלוח לו, שהרי הוא עשה כל המאמצים, וטעויות קורות לכל אחד, מה שאין כן אצל מי שלוקח את ענייני העבודה בקלות.

וכך גם מתנהג השי"ת עם האדם בכל מה שקשור לעבודתו הרוחנית. אם האדם מראה שאכפת לו מ'העבודה', והוא מעורב בה לפני-ולפנים, אפשר לסלוח לו. ברם, מי שחי בעיקר את ענייני הגשמיות שלו, אבל בענייניו הרוחניים הוא 'מרחף', ואינו שם את ליבו למאומה, למה שישלחו לו?

הדבר בא לידי ביטוי מוחשי בחינוך הילדים, כאשר האבא צריך להיות מעורב בכל פרט בחינוכם, ואם הוא מתנהג כך – אזי גם אם הוא עושה פה ושם טעויות קטנות בחינוך, אפשר לעבור על כך לסדר היום.

וכך גם בכל ענייני הבית. כמה מעורבות ואיכפתיות צריך אדם לגלות כדי שהבית יתנהל בצורה הטובה ביותר! ורק מי שמראה שענייני הבית חשובים לו, יזכה שביתו יתנהל על מי-מנוחות, ויהיה בית מקדש לה'.

כדי לזכות לדרגה של אנשים החיים בתוך בית מקדש, יש לנקוט אפוא במעורבות אקטיבית, שעיקרה נועד להוכיח לעקרת הבית שהיא נערכת עליו, ואנחנו מוקירים אותה, ויודעים את מעלותיה, ומעריכים את כל מה שהיא עושה למעננו. ודבר זה אפשר לעשותו בעיקר על ידי נתינת תשומת לב לאשה, ולא דווקא בדברים גדולים. לפעמים, גם מתנה קטנה, שעלותה איננה מגעת אלא לכדי שקלים בודדים, מוכיחה לאשה שבעלה מעריך אותה.

הגאון רבי עזריאל אויערבך שליט"א סיפר שלפני שנים רבות הופיעה בירושלים 'המצאה' חדשה ומחודשת, שעוררה עניין רב אצל עקרות הבית. עד היום ההוא נהגו לקלף את הגזר בסכין פשוטה, ואילו ההמצאה החדשה הביאה לשוק מקלף גזר מיוחד, שבו ניתן לקלף את הגזר הרבה יותר בקלות.

מי היתה האשה הראשונה בירושלים שקיבלה את מקלף הגזר 'המשוכלל' הלזה? אשתו הרבנית של מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל.

אני משער, אמר הגר"י זילברשטיין, שגאון-ישראל זה התוודע לכלי החדש בעקבות שאלה הלכתית שהגיעה אליו, ואולי היה זה בענייני טבילת המקלף, וכיו"ב. ומשמע על הכלי העשוי לסייע לאשתו בעבודות המטבח, החליט להביאו לה כמתנה, כדי להביע בכך את הערכתו לעבודתה המסורה בבית.

כמה עלה מקלף שכזה? – מן הסתם לא הרבה כסף. אבל היה בכך משום הבעת תודה והוקרה מצד הגרש"ז לרעייתו. וכך צריך לעשות כל בעל בעמיו. (ברכי נפשי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור 701 בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיֵּשֶׁב - לְהַפְסִיד הַכֹּל

"וַיִּפְּשִׁטוּ אֶת יוֹסֵף אֶת כְּתָנָתוֹ אֶת כְּתָנֵת הַפְּסִים אֲשֶׁר עָלָיו" (בראשית לז, כג)

להקפיד על קלה כחמורה, ובסופו של דבר- לגלות כי מזכויותי הרבות, לא נותר מאומה, שכן הן עברו כולן לזכותם של אנשים עליהם דיבר לשון הרע.

על פי דרך זו מבאר בעל ה'סוכת דוד', כי זה מה שביקשו האחים לרמוז ליוסף כאשר הפשיטוהו מכותנתו והשאירו אותו ערום. הם ביקשו להבהיר לו, כי אומנם יתכן שהיו לו זכויות רבות בחייו, אולם מאחר והוא הביא את דיבתם רעה אל אביהם ודיבר עליהם לשון הרע- הרי שבכך הוא איבד את זכויותיו ונותר ערום מהן, בדיוק כפי שבעת הוא ערום מבגדיו!

והובא סיפור על אדם שחלה ל"ע עד שהגיע למוות קליני. רב הקהילה אסף את כל הציבור והתחיל ללמד זכות על החולה: ראשית שמעולם לא ביטל תפילה בציבור. ולאחר מכן הזכיר שהיה קובע עיתים לתורה. ולבסוף אמר שמעולם לא שמעו אותו מדבר בגנותם של אנשים.

כאשר הבריא החולה וחזר לחיים, סיפר לרב כי דברי הזכות שאמר עליו עשו רעש גדול בשמיים. **אולם מה שגרם לקרוע את גזר דינו ולהחזירו לעולם הזה, היה דברי הרב שמעולם לא דיבר בגנותם של אנשים.**

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

רש"י הקדוש מיישב את השאלה: מדוע התורה הקדושה כותבת באותו הפסוק גם את המילים "את כְּתָנָתוֹ" וגם "את כְּתָנֵת הַפְּסִים"? כאשר התורה הקדושה כותבת "את כְּתָנָתוֹ" היא מתכוונת לגבי החלוק ששליו. ואילו התוספת של המילים: "את כְּתָנֵת הַפְּסִים"- הוא שהוסיף לו אביו יותר על אחיו.

מבואר כי האחים הקדושים לא הסתפקו בהשלכתו של יוסף אל הבור. אלא הם הפשיטו ממנו את בגדיו ולא רק את כתונת הפסים המיוחדת שעשה לו אביו אלא את הכתונת שלבש ממש על גופו, עד שנותר ערום לחלוטין!

וביאר הרב 'שפתי חכמים', כי כאשר הפשיטו האחים את יוסף הם אחזו בכתונת התחתונה והפשיטו את שתי הכתונות יחדיו. להראות, כי הם אינם משליכים את יוסף אל הבור בשל קנאתם בו בעקבות כתונת הפסים שעשה לו אביו- אלא בשל דיבתם הרעה שהוציא בפני אביהם.

לכאורה עלינו להבין, מדוע בכלל הפשיטו האחים את יוסף מכל בגדיו והשאירו אותו ערום? הרב 'חובת הלבבות' מלמד, כי אדם שמדבר לשון הרע על זולתו עלול להפסיד את כל זכויותיו:

גם אם קיים מצוות רבות בימי חלדו, כל המצוות הללו עוברות ונזקפות לזכותו של אותו אדם שבגנותו הוא דיבר! הרי הדברים מבהילים ממש, אדם יכול במשך שבעים-שמונים שנה לקיים מצוות בדקדוק רב

הצלחה בגור"ב

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נעמה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה יחזקאל אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לבה

זמן	כניסת לבה	צאת לבה	יציאת חמה
17:47	17:17	16:04	י"ג
17:43	17:13	16:20	ת"א
17:42	17:12	16:20	מ"ב
17:47	17:17	16:24	ב"ל

שואל ומשיב בהלכה - חנכה - חלק ב'

האם דין אבלות נוהג בחג חנוכה? ומה הדין באבל תוך שנתו לעניין ברכת "שהחיינו" בלילה ראשון? וכן מה דינו של חולה, המאושפז בבית הרפואה? האם מותר לחמם סופגניה על גבי הפלטה בשבת?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: !

מי שנפטר לו קרוב משבעת הקרובים, שחייב להתאבל עליהם, הרי הוא חייב בקריעה ובכל דיני שבעת ימי אבלות בחנוכה. מצוות ניחום אבלים נהוגה גם בימי החנוכה, ולכן לא ימנע אדם את עצמו מלנחם אבלים בחג החנוכה. ורשאי האבל, אף שהוא בתוך שבעה, לברך ביום הראשון על הנר בחנוכה ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

נכון, שלא לקיים אזכרה בימים אלו בבית הקברות, ביום פקודת השנה, או השבעה או השלושים, מפני שמתעוררים הציבור ובפרט המשפחה לידי בכיות וצער ליד הקבר. ולכן יקדימו את הביקור בבית הקברות לימים שלפני חנוכה, אבל מותר ללכת לבית הקברות בחג החנוכה, כדי להתפלל ולהשתטח על קברי צדיקים. וכן, מותר לערוך אזכרה בבית הכנסת על ידי אמירת ברכות ודברי תורה, כנהוג, אך ללא הספד על הנפטר עצמו, מחשש שיבואו לידי צער.

לעניין ברכת "שהחיינו" - גם אם הוא אבל תוך שנה ואף תוך שלושים או תוך שבעה, חייב בברכה זו.

חולה המאושפז בבית הרפואה, ואין נותנים לו להדליק שם נרות חנוכה, תדליק אשתו בביתו, והוא פטור מלהדליק. אך בכל זאת ישתדל לשמוע את ברכות ההדלקה מאדם אחר המדליק נרות.

מותר לחמם סופגניה על גבי פלטה בשבת, היות ואין בישול אחר בישול ביבש. ואף שיש ריבה בסופגניה, יש להחשיבה כסופגניה יבשה, היות שהיא מיעוט ובטילה ברוב שהוא יבש. אולם באותן מאפיות, שמדללים את הריבה בתוספת מים מהברז, שלא התבשלו לפני הזרקתם לסופגניה, יש להחמיר. מקורות: ראה שו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ה). וכן דעת הגרש"ז אורבך בספר שלמי מועד (עמוד רמה) ובספר חזון עובדיה - חנוכה (עמוד יט בהערה). ע"ש. וכ"כ בספר תורת המלאכות ח"ב (עמוד נט) בשם הגר"ש וואזנר והגר"נ קרליץ. והביא דעת הגר"י פ"ש צ"ל, שדעתו להחמיר בזה, כיון שהריבה מרוכזת במקום אחד. הובא בספר הלכה ברורה (סימן שיח בשער הציון אות קיד).

ויש אומרים, שכיום מערבבים מים מהברז בריבה [בעיקר בריבת תות] לפני הזרקת הריבה לסופגניה כדי לדלל אותה שתצא דרך המזרק, ואם כן יש לאסור מדין חימום המים - מחשש לאיסור בישול.

להזהר לבל יכעס

עבודה רבה ונפלאה השקיע האדמו"ר רבי יוחנן טברסקי מטאלנא זי"ע בהדלקת נרות חנוכה. לאחר ההדלקה היה מפזז ומכרכר לפני הנרות בהתלהבות נפלאה, בכל כוחותיו. פעם אחת, לאחר שהדליק את המנורה בהתלהבות אש קודש עבר ילד קטן במרוצה ליד הנרות, נתקל במנורה וכל הנרות נפלו ארצה וכבו.

מיד נענה הרבי: "בני יקירי, הנני מכיר לך, טובה על שזיכית אותי עכשיו לקיים את ההלכה 'כבתה - אין זקוק לה'". ואולי התכוון הצדיק בשני עניינים. הראשון, כפשוטו - שזכה לקיים ההלכה, שאין צריך להדליק נר שכבה, ולא בכל יום קורה דבר זה שיוכל האדם לקיימו, ועוד רמז לו, שאף אם קורה דבר מעין זה, 'אין זקוק לה' להדליק את אש הכעס על הילד, שכיבה את הנרות, אלא ישאיר את אש הכעס מכובה.

כחה של תורה

מעשה היה באדם, שנכנס אל הגאון ר' משה יהושע יהודה לייב דיסקין עם דף ובה שאלה. הרב נטל את הדף לידי ומיד החל לענות את תשובתו. השואל סבר שרבינו לא הספיק לעיין בשאלה, שהרי רק לפני רגע הגיש לו את הדף, והעיר על כך לרב בצורה מרומזת.

הרב השיב לו תוך כדי דיבורו: "האם אתה יודע כמה מילים יש בדף, שהגשת לי?". ואותו אדם ענה, שאינו יודע. מיד נקב הרב בסכום המילים המדויק שבדף כדי להוכיח, שעיין היטב בכתוב. השואל יצא מחדרו של הרב וספר את המילים, ומצא שהרב הוסיף 'בטעות' מילה אחת יותר ממניין המילים.

כשהעיר לרב על כך, השיב הצדיק: "אתה ספרת את המילה בס"ד כמילה אחת, ואני ספרתי אותה כשתי מילים - בסייעתא דשמיא".

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אהרן יהודה ליב שטיינמן זצ"ל

הגאון הרב אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל - נולד ב-י"ד חשוון ה'תרד"ע (1913) בקמניץ (הוריו היו תושבי בריסק ובגלל המצב לפני מלחמת העולם הראשונה התגוררו אצל הורי אימו). בילדותו למד בת"ת המקומי ונודע לעילוי. כשהיה כבן 11 שנים התחיל את לימודיו בישיבת 'תורת חסד' בבריסק. בגיל 16 נסע לקוברין ללמוד. בהמשך למד בישיבת קלצק וישיבת 'תורת חסד'. בשנת ה'תרצ"ז (1937) לאחר שקיבל צו גיוס לצבא הפולני (על אף שהיה אמור לקבל פטור בגין אחיו ששירת בצבא) שינה את שם משפחתו (שטימן) כדי להציג את עצמו כבן יחיד ולהשיג פטור. אולם המהלך נכשל, ובעקבות זאת עבר לשוויץ עם שני נכדיו ר' חיים סולובייצ'יק (ר' משה ור' אריה לייב גליקסון), שם למד ולימד. בזמן מלחמת העולם השנייה איבד את משפחתו, והוא נלקח למחנה העבודה בשאונברג. לאחר נישואיו התגורר בלוגאנו.

בקיץ ה'תש"ה (1945) עלה לארץ. כעבור חצי שנה מונה לראש ישיבת 'חפץ חיים' בכפר סבא. באלול ה'תשט"ו (1954) מונה לראש ישיבת פוניבז' לצעירים. בשנת ה'תשכ"ה (1964) מונה לראש כולל פוניבז'. בשנת ה'תשל"ח (1977) הקים את ישיבת 'גאון יעקב' ובה שימש כראש ישיבה. בשנת ה'תשמ"ט (1988), הוזמן ע"י הרב שך לכהן במועצת גדולי התורה של דגל התורה. יזם וסייע בהקמת רשתות כוללים שבהם אלפי אברכים, כגון: 'עטרת שלמה', 'יששכר באהליך' ו'מגדל עוז'. בשנת ה'תשנ"ח (1997) ייסד את ישיבת 'אורחות תורה'. הקים עם ר' יעקב אריה אלתר, האדמו"ר מגור, את רשת מוסדות החינוך 'נתיבות משה'. **עמותת הגאון ר' חיים קניבסקי אמר על רבינו שיש לו רוח-הקודש. שקדן מופלא. וותרן מופלא.** נפטר ב- כ"ד כסליו ה'תשע"ח (2017). חי כ-104 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' נח צבי (שימש כמלמד ושמש ביה"כ 'חברה לוויה' בבריסק). **אימו:** מרת גיטל פייגא (בת ר' משה אליהו גיבורובסקי). **אשתו:** מרת תמר (בת ר' שמאי קורנפלד מחסידי גור. נישאו בטבת ה'תש"ד-1943). **מרבותיו:** ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק, ר' משה סוקולובסקי, ר' אברהם יעקב גורדון (המשגיח), ר' פסח פרוסקין, ר' שלמה מטות, ר' ישראל חיים קפלן. **חברותא:** ר' שאול קרליץ, ר' משה יהודה שניידר. **מתלמידיו:** ר' יוסף רוזנבלום (ר"י 'שערי ישר' ברוקלין), ר' בן ציון פלמן (רב שכונת 'נחלת משה'), ר' איתמר גרבוז (ראש ישיבת 'אורחות תורה'), ר' חיים שאול טאוב (האדמו"ר ממודז'ץ), ר' אלימלך בידרמן (המשפיע), ר' דן סגל, ר' דניאל וולפסון (ראש ישיבת 'עטרת שלמה'), ר' שרגא נח (ר"י דבורה (נישאה לר' זאב ברלין, מייסד וראש ישיבת 'גאון יעקב' בבני ברק), ר' משה (ר"מ בישיבת 'עטרת שלמה'), ר' שרגא נח (ר"י לצעירים 'קהילות יעקב' בבני ברק. חתן ר' חיים קניבסקי), מרת טובה ציפורה (נישאה לר' דב שפירא, ר"י 'יד הלוי' בירושלים). **מספריו:** **אילת השחר** - חידושים על מסכתות התלמוד, על התורה ועל הגדה של פסח • **חסד ומשפט** - על מסכת סנהדרין • **ימלא פי תהילתך** - שיחות מוסר • **מפקודיך אתבונן** - שיחות לימים נוראים • **יעזי ומגיני** - על מתן תורה.

לפני למעלה מחמישים שנה, עת כיהן רבינו, כראש ישיבת 'כפר סבא', שהתנהלה על ידי 'צעירי אגודת ישראל', סוכם עימו על גובה השכר החודשי, שיינתן לו, אך מצבה הכלכלי של הישיבה לא איפשר לה לעמוד בהתחייבות. רבינו לא אמר מילה, ואף לא רמז בעניין. כיצד פירנס את ביתו אז? מאכלים מבושלים ירדו מעל שולחנם של בני הזוג שטיינמן במשך כל ימות השבוע! גם בשבת, בזמן שכל ישראל מענגים את שולחנם בבשר ודגים, להם לא היה במה לרכוש מצרכים יקרים אלו... כך סיפרה לימים הרבנית הצדקת מרת תמר ע"ה לנכדיה: "ביום שישי הייתי הולכת לשוק וקונה שני חצילים. פרסתי אותם לפרוסות וטיגנתי אותם. לאחר שרבינו קידש על היין ובצע את לחם המשנה, הגשתי לו מנת 'דגים' - פרוסת חציל מטוגן. כשסיים לאכול, הוא שר זמירות, אמר דברי תורה ערבים, ואז הגשתי לו מנה 'בשרית' - פרוסת חציל מטוגן... **כך לא שבת אחת ולא שתיים, לא שנה ולא שנתיים! במשך שש שנים רצופות! שבת אחרי שבת, אכלנו חלה וחציל בתור דגים ובתור בשר...**"

כעבור שש שנים התמנה להנהלת הישיבה מנהל חדש צעיר ונמרץ. כששמע כי בבית רבינו אוכלים חצילים בשבת, מיהר ביום שישי ובא לרבנית, והגיש לה מעטפה עם כסף, שסיפיק לקנית עוף ודג לכבוד השבת... היא לא סיפרה לבעלה הגדול, כי חפצה להפתיע אותו. בסעודת שבת לאחר שבצע על החלה, הגישה לו... **מנה אמיתית של דג!** רבינו לא שאל מאומה ואכל את הדג, אבל, כשהוגשה לו גם מנת העוף התעניין, מניין היה לה הכסף לקנות מוצרים יקרים שכאלו...

היא השיבה בשמחה, כי המנהל החדש נתן לה את המגיע להם... רבינו הרהר מעט ופנה לרעייתו ושאל אותה: "האם החצילים היו לך כל כך רעים?". היא ענתה בנחרצות: "לא!" - "אם כן", פסק בעלה הגדול, "**חבל על כספי הישיבה, במוצאי שבת קודש השיבי את יתרת הכסף, ונמשיך לענג את השבת בחצילים...**"

פעם, כשלא היה כסף למשכורות נוצר מצב, שהרמ"ם לא קיבלו משכורות במשך תשעה חודשים! לבסוף, כשהגיע הכסף, ויתר רבינו על המגיע לו, באומר, שהרי על לימוד התורה אינו לוקח כסף, וכל מטרת הלקיחה היא, כדי שיוכל לחיות ולהתפרנס. הוא הרי נשאר בחיים כל החודשים האלה, ואין הוא זקוק עתה לכסף זה... (הגש"פ בצלו חמדי)

דוע לבני הבית כי לרבינו אין 'חוש ריח', ולכן ב'הבדלה' במוצ"ק אינו מברך בעצמו על הבשמים. וסיפרה הרבנית ע"ה שלא היה זה מלידה אלא לאחר נישואיהם גרו בשוויץ, ועל יד ביתם היה בית עבודה זרה, והיו מקטירים שם תמיד לעבודה זרה כל מיני מרקחות של בשמים, והריח היה מתפשט בכל האזור, ומאוד מאוד כאב לבעלה הגדול, שצריך להריח ריח של עבודה זרה, ולא ידע את נפשו מצער, **עד שיום אחד התפלל וביקש בתחנונים מהקב"ה, שיטול לו את 'חוש הריח', ולאחר יומיים בא לרבנית בשמחה וסיפר לה, שאכן שמע הקב"ה את תפילתו, וכבר אינו מריח כלום.**

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

על מי יש לסמוך

הפקידה הסבירה לו, כי אינה מתכוונת לכתוב את השם של אותו אדם, שהוא הכיר בהטעימה כי החלטת הוועדה היא אך ורק לפי מצבו הבריאותי.

כששמע, שהיא אינה מוכנה לציין את קשריו, הוא התפרץ וצעק לעברה. הפקידה התקשרה מיד וביקשה, שיבואו אנשי האבטחה. בתוך שניות אחדות הגיעו שני מאבטחים, והם הוציאו אותו בכוח מחוץ לבניין.

הגיע תורו של השני. הוא פנה לפקידה והעביר את הבקשה לוועדת חריגים עבור אביו החולה, ובסיום דבריו ביקש: "אני מבקש שתוסיפי הערה למטה: שההחלטה לקבל את התרופה אינה תלויה בוועדה אלא בבורא עולם".

הפקידה אמרה לו: "זה לא עניין של דת. אם מגיע לאבך - הוועדה תאשר. ואם לא - לא יאשרו". אבל מיועדנו חזר ואמר: "מה ביקשתי ממך? כסף? בקשה קטנה שתרשמי." "אבל אני לא יכולה, יחשבו, שאני לא נורמלית" - "טוב, תרשמי, כי הפצינט מבקש להוסיף, שהקב"ה הוא הקובע והמחליט ולא חברי הוועדה".

הפקידה שלחה את הבקשה במייל והאחראית שקראה את הבקשה וראתה את התוספת התפלאה. היא התקשרה לפקידה, כדי להבין מדוע כתבה זאת.

הפצינט עדיין עמד ליד הדלפק ומילא את הטפסים. המזכירה נתנה לאחראית לדבר איתו. הלה שפך את לבו והסביר לה, שהוא מטפל לבדו באביו החולה והוא מאכיל, משקה, מטייל איתו והוא רואה בסבלו. היות ואין באפשרותו לרכוש את התרופה, הוא מתחנן אליה, שתאשר לאביו את התרופה.

דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. היא השיבה, שאין הדבר תלוי בה אבל היא תנסה לעשות ככל שביכולתה. היא התקשרה לראש הוועדה, וביקשה ממנו, שיאשר את הבקשה לתרופה למיועדנו.

ראש הוועדה אישר מיד את הבקשה, והורה, כי הוא יכול לגשת לקחת את התרופה מבית המרקחת ברחוב שח"ל 14 ברמת גן. המרשם נשלח במייל לפקידה, שהדפיסה אותו ונתנה לו ביד והלה יצא מהבניין.

ביציאתו הוא ראה את היהודי הראשון עם הפרוטקציה, מתווכח עם המאבטח שיכניס אותו. הוא נופף עם המרשם ואמר לו: "הבוטח בה' חסד יסובבנו".

אולם סיפורנו לא תם. עם יציאתו מהבניין, ראה משלוחן, שעומד לצאת מהבניין. לשאלתו לאן הוא נוסע, השיב: "לרחוב שח"ל 14 ברמת גן להביא תרופה משם". לבקשתו, הצטרף אליו והביא את התרופה המיוחלת לאביו החולה.

רשכב"ה הגאון הרב חכם יוסף חיים זצ"ל (מח"ס בן איש חי) דורש את חודש כסליו כך: האותיות הפנימיות סל-י הם ר"ת של לפורקנך סברית ה' (לישועתך קיוויתי ה') ואילו האותיות החיצוניות הן כ"ו- כנגד שם הויה.

כיצד הצליחו החשמונאים נגד מלכות יוון? רק בזכות העובדה שבטחו בבורא עולם, שיעזור להם ויושיעם ולא באף גורם אחר. רק בו לבדו ראוי לבטוח.

סיפר הרב חיים זאיד שליט"א רבה של פרדס כץ: כידוע, ישנן תרופות, שאינן נכללות בסל שירותי הבריאות. בכל שנה יושבת וועדה ומחליטה מה כן ייכנס לסל ומה לא.

ישנה תרופה מסוימת שעלותה יקרה מאוד. תרופה זו אינה מוגדרת כמצילה חיים אבל בהחלט עוזרת ומסייעת לשכך את הכאבים במקרים, בהם החולה סובל.

אולם התרופה אינה נכללת בסל שירותי הבריאות ולכן אין קופת החולים מממנת את עלות התרופה, אלא על החולה לרכוש אותה מכיסו הפרטי.

במקרה הצורך ניתן להגיש בקשה לוועדת חריגים. הוועדה מתכנסת ובוחנת כל מקרה לגופו, ובסיכומו של עניין מאשרת או לא מאשרת את רכישת התרופה במימון או בסיוע קופת החולים.

בבין הזמנים של שנת ה'תשע"ט ישבו שני אנשים בקופת חולים מכבי שברחוב רבי עקיבא בבני-ברק. מאחר והללו המתינו זמן מה, התפתחה שיחה ערה בין השניים.

האחד סיפר לשני, כי הוא ממתין לשירותי המשרד כדי להגיש בקשה לוועדת חריגים כיוון שאביו צריך להשתמש בתרופה פלונית, המסייעת עבורו לשכך את כאביו ואינה נמצאת בסל שירותי הבריאות.

לשמע הדברים שאל השני: "האם יש לך מכרים או אנשים קרובים, שיכולים להמליץ עבורך בוועדה?" - "לא, אין לי." "אם כך", אמר לו, "אתה סתם מבזבז את זמנך היקר, כיוון שהם בוועדה דוחים את כולם! אני לעומתך מסודר. יש לי חבר הקשור לוועדה וברגע שהם ישמעו את שמו - אני בטוח, שהם יאשרו לי את התרופה בוועדת חריגים!".

לשמע דברים אלו פנה אליו הראשון ואמר: "לי יש קשר ישיר עם בורא עולם! זוהי הפרוטקציה הטובה ביותר!!! מועילה עשרות מונים מפרוטקציה של בני אדם".

תורו של האדם שיש לו פרוטקציה הגיע. הוא פנה לפקידה והסביר, איזה תרופה הוא מבקש להעביר בוועדת חריגים והוסיף שיש לו קשרים וביקש שבבקשה תציין את השם של אותו אדם שהוא הכיר.

<p>הרב שבתי בן אסתריא אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה סלים בן פרחא ז"ל לטיף בן פרחא ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה</p>	<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה רפאל בן אסתר ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>לע"נ</p> <p>תנצב"ה</p>
--	---	--	--	---

ורכב תאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

צרת יוסף קפצה' בפתאומיות

וישב יעקב (א' ו)

"בְּקֶשֶׁת יַעֲקֹב לִישֵׁב בְּשִׁלְוָה, קִפְצָה עָלָיו רִגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף" (ר"ש"י).

מהי משמעות לשון 'קפצה'?

באר האדמו"ר רבי פינחס מנחם אליעזר יוסטמן מפי"ץ:

לֵיעֲקֹב אָבִינוּ תַּגְּלוּ מֵרַאשׁ כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעָתִידוֹת לָבוֹא עָלָיו (ראה ז"ר וצא מה"ב), מלבד צרת העלמותו של יוסף שקפצה עליו בפתאומיות. הסבה שצרה זו לא התגלתה לו היא משום שבשונה מיתר הצרות שאף שזעזע עליו מראש, קבלו באהבה ולא התפלל שלא תבאנה עליו, על צרת יוסף בנו אהובו לא היה עוצר ברוחו מלבקש רחמים כדי לבטלה.

שפת' צדיק

ויחלון לשבתי ישרון

"וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים" (א' ו)

לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת [צמר משבח] שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים" (שבת ב).

כתב המישר חכמה:

אם נדקדק נמצא כי אף משקל לשון הזהרית שנתנה בראש השעיר המשמלח ביום הכפורים היה 'שני סלעים' (י"טא מ"ב א). הסבה שתקנו כף לדורות היא כדי לכפר על חטא מכירת יוסף, שרשמו נותר קנים בכל דור ודור (שוחר טוב' מש"ל א). על פי זאת הוסיף ובאר את הנסח המיוחד שבו מכנים ישראל בתפלת יום הכפורים: "כי אתה סלחן לישראל ויחלון לשבתי ישרון", ויחלון - על חטאם של 'שבתי ישרון' במקירת יוסף.

הוסיף ואמר רבי יוסף כהן אב"ד ירושלים:

לדברי המישר חכמה שבכל שנה ביום הכפורים מבקשים אנו שיכפר לנו חטא מכירת יוסף, נתן להספיר שאף אסור נעילת מנגלים ביום הכפורים נועד כדי שלא יזכר על ידם חטא מכירת יוסף אשר נספר בעבור נעלים, פכתוב (עמוד ב ו): "על מקרים בפסוק צדיק ואביון בעבור נעלים". כפי שהכהן הגדול אינו לובש בגדי זהב בעבודת יום הכפורים כדי לא להזכיר את חטא העגל (ו"ה כו א), כך איננו לובשים מנגלים בבקשתנו על פירת חטא מכירת יוסף, כדי שלא להזכיר את החטא.

מישר חכמה אחרי מות דברי יוסף

פניני אמן ותפלה בפרשה

וימאן - וי אמן

"וימאן... ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת וחטאתי לאלקים" (ט' ט)

דרש רבי שלמה זלמן ארנר"ך רבה של שאמלו:

כפי שדרשו חכמים (בצה"ט א) את המלה "ויצפט" שצמרה בענין השבת (שמות ל' ז), קצרו התבות: "וי אבדה נפש" [בצאת השבת מתאבל האדם על כך שנקחה ממנו הנשמה היתה שנתנה בו בכניסת השבת], כך נזכר לדרש אף כאן: "וימאן - וי אמן". שרף אמר יוסף: האיך אפשר בחטא ובכך אפגם ביחוד השמות הקדושים שגמרזו בתבנת אמן.

עוד יש לדרש כי בהזכרת אמן רמז יוסף הצדיק לתפלת אמן פאלקינו שסדרה אחרונה "אמן" "אין פאלקינו... מי כאלקינו... נודה לאלקינו...", שבימצענותה נזכר ברוממות הבורא ובחובתו לעובדו ולהודות לו, ובכך נגמע ומגנו ממונו החטא.

אגן שלמה' אות כד

סדרים של שבתי אין פאלקינו לפי אותיות אמן אינו מקרי; רבי יהודה גרבי יקר רבו של הרמב"ן מבאר, שאף שמו דדיו היה לפתח בשאלה: "מי כאלקינו?", ורק לאחר מכן להשיב: "אין פאלקינו", מכל מקום: "אומרים הסדר הזה, לפי שגמרזו בו אמן".

מהר"י צאלח מגדולי חכמי תימן מוסיף ומביא בפרושו "עץ חיים" לסוד התפלה, כי מסירת קדומה מקבלת בקרב חכמי תימן, שלפיקד נתקנה תפלה זו בסדר אותיות אמן: "שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה על ישראל שלא לענות אמן. מה עשו? תקנו לאומרו ברמז, ברמזי תבות: "אין... מי... נודה, כדי שלא יבינו. ואף על פי כן כשנתבטלה הגזרה, תקנה לא זזה ממקומה".

פרוש התפלות והברכות ע"מ כהן; עץ חיים' תפלת אין פאלקינו

יש להוסיף, כי לכך הקדימו לרמז אמן בתפלת אין... מי... נודה לאלקינו, לשבחים הרומזים לברכה: ברור... אתה הוא אלקינו... בהקדמה זו בקשו לרמז אף על גל מעלתה של אמן על הברכה, כמאמר חכמים (ברכות נ"ב ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

עוד יש לפרש כי מעצם העבדה שבתפלה זו אנו מאריכים להזכיר שם שמים באפנים רבים [אלקינו, אדוננו, מלכנו, מושיענו], נתן ללמד על גדל סודה ורומ מעלתה של ענית אמן, וכפי שכתב המקבל הקדמוני רבי אהרן הזקן משרדניא בעל ספר קרננים [חי לפני קאלף שנים] בספרו "אגרת השעמים" (דף ע"ב): "כי תבנת אמן מלא על כל גדותיו, פנים ואחור מעלה ומטה, דכולל ביה, לא יחסר כל בו, מנגלה ומנסתר, פנימי וחיצוני, פלא פלאות, מפלאים ונעלמים, סודות וגדולות הערך בארך וברחב, שהו כבשוננו של עולם מסתרי תורה עמק עמק מי ימצאנו, מי ימלא גבורת ה' והמשכיל יבין".

י"ד בני אמונים רבי יעקב דב סמוך רש"י

על אחי אני מבקש

"וישאלהו האיש לאמר מה תבקש; ויאמר את אחי אני מבקש הגידה נא לי איפה הם רעים" (ל"ו טו-טז)

פרש רבי יעקב בן רבי אלימלך מליז'ענסק: "וישאלהו האיש לאמר מה תבקש" - אם ישאלך אדם מהי התפלה הראויה ביותר לפני ה', ויאמר את אחי אני מבקש" - השב לו כי הטוב ביותר הוא להתפלל על אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה.

הוסיף האדמו"ר רבי לייבוש מברז'אן:

תפלה שכזו מתקבלת ביותר בשמי מרומים, עד שאף המקטרגים עונים אחריה אמן" בעל פרחם פנרמז בלשון הכתוב: "הגידה נא לי" - "נא לי" בנימטריה אמן.

בית יעקב [עמ"ס ב' עמ"ס צה' אמרי יהודה] גרז'אן

יוסף נצל בכות המוציא

"מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו" (ל"ו טז)

בספרי המפרשים הובא הלשון "מדרש פליאה" (ראה מדרש פנחמא ע"ב ו): "אם נהרג את אחינו, איך נברך המוציא"? להלן שני פירושים שנתנו למדרש זה:

רבי שמואל אבא הורודצקי באר:

את הסבה שאנו מברכים: "המוציא לחם מן הארץ", אף שהארץ מוציאה דגן ולא לחם, באר רבי יצחק קארל שתקנו כן על שם העתיד, שכן אמרו חכמים (שבת ל"ב): "עתידיה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות [מאפים מוכנים] וכלי מילת [בגדים העשויים מצמר משבח]". בכך יתפרשו דברי המדרש שאמרו האחים: הלא הסבה שאנו מברכים בלשון המוציא לחם' היא משום שלעתידי לבא יהיו מצויים בארץ גלוסקאות וכלי מילת' לרב, והיא מבקשים אנו להרג את אחינו מתוך שנגא שמקורה בקנאה על כותנת מילת' (שבת ב) שקבל מאבינו!

באפו אחר באר רבי נפתלי צבי שטרן:

בתוספות (ברכות לח ב ז"ה והלקמא) הובא בשם הירושלמי שהסבה שתקנו לברך המוציא' ולא מוציא, הוא כדי שלא יבלע המברך את האות מ"ם שבסוף מלת העולם' באות מ"ם הפתחילה את התבה שאחריה - מוציא, וכך הו' הינו נשמעות כמלה אחת: העולמוציא. זהו שאמר יהודה לאחיו: "אם על תבה אחת חוששים אנו שלא תבדע, ובגינה אנו מברכים המוציא' ולא מוציא, היא לא נחמל על נפש מישראל?!"

תולדות יצחק בשר; פ'עלים לתורה [נדפס בסוף ספר ב'ת האוצר] דף ג'; גרסא ד'תקומא

מהר"י צאלח מגדולי חכמי תימן הביא בפרושו 'עץ חיים' לסידור התפלה, כי מסירת קדומה היתה בידי חכמי תימן, שלכך נתקנה תפלת: "אין פאלקינו... מי כאלקינו... נודה לאלקינו...", בסדר אותיות אמן, לפי: 'שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה על ישראל שלא לענות אמן. מה עשו? תקנו לאומרו ברמז, ברמזי תבות: אין, מי, נודה, כדי שלא יבינו'.

בימים ההם
בזמן הזה
אין פאלקינו,
מי כאלקינו,
נודה לאלקינו.

ברכת המזון - 'הטוב והמטיב' (ה')

חמש עשרה בקשות

את ברכת 'הטוב והמטיב' אנו מסיימים בחמש עשרה בקשות אשר כל אחת מהן היא עולם מלא, וכפי שטוח רבי שמשון פינקוס באחת מדרשותיו:

"פעם עמד יהודי ליד החפץ חיים" וברך את ברכת 'הטוב והמטיב' במרוצה. כפסיסם שאלו החפץ חיים: "האם אתה יודע שבקשת עתה לא פחות מחמשה עשר דברים?" האיש התפלא למשמע הדברים, והחפץ חיים מנה לו כדוגמה:

"תחלה בקשת: 'לחן' - שתמצא חן בעיני בני אדם. לאחר מכן בקשת: 'ולחסד ולרחמים ולרחוה' - שיהיה לך מקום ברוח ולא תחיה בצפיפות. 'הצלה' - שער נפשות, פניה פעמים ביום הימים שלך ועובדים את הרחוב...?! הלא ה'הצלה' נחוצה לכל אחד, בכל עת ובכל שעה. 'והצלה' - כאשר אתה הולך ללמד, תצליח במלמדך. כך גם בהמשך הברכה: 'ברכה ישועה נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב' - בכל מלה טמונה בקשה מלאת עומק."

"אם כך", סיים החפץ חיים: "תאר לעצמך אפוא שבנגף יבקש מופך: 'אני צריך את זה ואת זה ואת זה...' במהירות ובחוסר שימת לב - וכי כך מבקשים בקשות?!" (נפש שמשון אמונה עמ' 102).

רוח קודם להצלה

סדר הבקשות: "ולרחוה, הצלה", מיועד על לשון הפסוק במגלת אסתר (ד ט'): "רוח והצלה יעמוד ליהודים". ואכן, תמה רבי שלמה קלוגר, כי בדרך כלל תחלה מתרחשת ההצלה ולאחר מכן הרוח, ומדוע סדרו את הרוח קודם להצלה? ותרץ זאת על פי מה שאמרו חכמים (מגלה י ב) שהקודש ברוח הוא מקדים רפואה למכה. מעתה, כיון שעד שפאה המכה אין האדם יודע מהו הרפואה שקדמה לה, ורק לאחר שמתרפא מבין שקדמה לה רפואה, לפיכך ראוי להקדים את הרוח לפני ההצלה. שכן רק לאחר שהרוח לו מבין האדם מהו חבל ההצלה שנשלח אליו עוד טרם נזל בפעל (הובא בספר ענינו של יום יום עמי עמ').

עוד יש שבארו זאת על פי דברי הישפת אמת (פורים תולדות) שמדריך הצדיקים טאף שהם בטוחים בישועה שתבוא, מתפללים הם כאלו אינם יודעים עליה. ובכך יש לבאר את גוש הברכה שאף שאנו מביעים את בטחונו ברוח שניתן לנו, אנו מבקשים על ההצלה (איונה זו תורה עמ' קפב).

באופן נוסף בארו זאת על פי דברי המדרש (ב"ד עה יג) שבקש יעקב אבינו מהקודש ברוח הוא שאם נגזרו צרות על ישראל, לא יביא עליהם בבת

אחת, אלא יתן רוח ביניהן כדי להקל מעליהם. לכן מקדימים אנו 'רוח' להצלה, שעוד בטרם ההצלה, מבקשים אנו שהצרות שנגזרו עלינו לא יוטלו עלינו בבת אחת (תפוחי חיים אסתר שם: מקדשי ה' ח"ב בפתיחה).

אף אחר ההצלה נחוזה הצלחה

כפי שכאן אנו מבקשים על 'הצלה', לאחר 'הצלה', כך גם נוסח ההלל אנו מבקשים תחלה: 'אנא ה' הושיעה נא, ולאחר מכן: 'הצליחה נא'. ויש להבין לשם מה יש להוסיף ולבקש על הצלחה לאחר שכבר בקשנו על ההצלה?

במסכת הודיה שקיימה תנועת אגדת ישראל ברבע היהודי לאחר שחרורו בשנת תשכ"ז, נשא דברים רבי יחזקאל סרנא צ"ל, ראש ישיבת 'חברון', ואת דבריו פתח בספור משנות בחרותו:

"בתקופה שלמדיתי בישיבת סלבולדקא שבליטא, בין תלמידי הישיבה היה בחור ושמו גדליה, בחור כשרוני במיוחד, שהיה חביב במיוחד על כל בני הישיבה ורבייה. והנה, באחד הימים חלה הבחור במחלה קשה, ולצורך רפואתו הצריך לנסע לוינה, בית הרפואה, שם היה מאשפז במקשה ששה חודשים עד שהבריא."

השמועה על כך שהגדליה הבריא הגיעה לאזנינו, וכבר צפינו לשוב ולראותו בין כתלי בית המדרש. אולם מה רבה היתה אכזבתנו כאשר גדליה לא שב לישיבה. לאחר זמן מה נודע לנו שבתקופת שהותו בבית הרפואה, השפעה דעתו של הבחור בידי פניה מהרופאים שהיו יהודים מתבוללים. הללו שכנעוהו לעזוב את דרך ה', וכך הפסיד עולם התורה בן עליה שיכול היה להאיר את העולם בתורתו. גדליה זכה אפוא להצלה, אולם להצלה לא הגיע."

הוסיף וזעק רבי יחזקאל: "במשך שנים רבות התפללנו על הישועה שתבוא אלינו בסלוק האויב הערבי מירושלים עיר קדשנו. בחסדי שמים זכינו לבסוף לישועה, אם חמתה אנו זקוקים להצלה. אולם חמתה היצלה, גרם מכשול, ולו ליהודי אחד, שיעלה להר הבית בטמאה, הרי שהצלה לא היתה כאן, והישועה התבררה כלא פדאית."

פעמים רבות אנו מיחלים לישועה, אולם אף כאשר אנו זוכים לה, עלינו לדעת כי מחובתנו לנצל אותה כמנוף לעליה ורוחנית. שאם חלילה לאחר הישועה נותרנו במצבנו, הרי שהיתה לנו 'הצלה' אף לא 'הצלה'. (להאיר, זמירות שבת עמי תקסז)

אנה מלטה נפשי

להיכן מתכננים רשעים אלו להובילנו. חפשונו דרך עקיפה שבאמצעותה נוכל לחקק לדורות הבאים את אמונתנו, שאף בעת ששולטים הרשעים בנופנו, נותרת נשמתנו נאמנה ושיבת לקדוש ברוך הוא. לכן בחרנו בפסוק זה המזכיר לנו שאף כאשר: 'צרה ויגון אמצא' תמיד נוכל לקרא בשם ה': 'אנה ה' מלטה נפשי'.

חודשים ספורים לאחר בקורנו ברוסיה, נחרדנו לשמע כי בית הכנסת של מרינה רושצ'ה הצת בידי אנטישמית שהיהו חכברי אגדת הסופרים הסובייטית, והוא עלה באש על כל תכולתו, מלבד ספרי התורה שנצלו מבעוד מועד.

בשנת תשנ"ו, הזמנתי טוב למוסקבה כדי לחנך מקוה טהרה ולהניח אבן פנה לבית הכנסת החדש של מרינה רושצ'ה. הפעם תכנן לקום בגן של ממש במקום שבו עמד הצריף הישן שנשרף.

היה זה כבר תקופה ארוכה לאחר התמוטטות השלטון הקומוניסטי, ולמעמד הנחת אבן הפנה נאספו יהודים רבים מכל קצוות תבל. במעמד המפואר נכחו בין היתר גם ראש העיר של מוסקבה וכו שגריר ארצות הברית ברוסיה.

התבקשתי לשאת דברים. אולם בטרם נגשתי אל המיקרופון נגשו אלי שלושה מראשי הקהלה והציגו בפני פסת עץ. לדבריהם, מלבד ספרי התורה שנצלו, הייתה פסת עץ זו בכחית 'אוד מצל מאש' - השרידי היחיד שלא עלה באותו לילה שבו הצת בית הכנסת. הבטתי בפסת העץ ולא האמנתי למראה עיני; היה זה לא אחר מאותו שלט מהוה שעלי הי רשומות המלים: 'אנה ה' מלטה נפשי', השלט כשמונו הכרתי היטב מאותו בקור מרגש שערכתי במוסקבה שבע שנים קודם לכן.

למראהו לא יכלתי לעצור בעד דמעותי, וכבר היה לי קשה לשאת את הנאום שתכננתי לשאת. ומאז ועד עצם היום הזה, בכל פעם שאני מגיע ברוסיה להלל בראש חדש, במועדים ובכל הסדר, למלים: 'אנה ה' מלטה נפשי', אני יכול שלא להזכר באותו מעמד מרגש. לנגד עיני עומד אותו בית כנסת עתיק, דל בחיצוניותו אף עשיר מאד בפנימיותו, כבטוי מפלא למסירות הנפש שהחזיקה את עמנו לאורך אלפים שנות גלות, כאשר גם בעמק הצרה והצוקה, תמיד היו עינינו נשואות למרום בתפלה: 'אנה ה' מלטה נפשי'.

תבונתם של זקני אותו דור, במוסקבה של שנות המהפכה, עמדה להם להבין שהיו הפסד החשוב ביותר שיכולו להעביר לדור ההמשך: למרות כל מה שיעבר על גופנו, נותרת נשמתנו בכדי של רבון העולמים, ולעולם לא נחדל מלשאת אליו את עינינו עד אשר יגאל אותנו ברחמי"ו."

הנהגה של פסח 'חיל ישראל' עמי קנג

הספור שלפנינו החל בשנת תשמ"ט, בתקופת התמוטטות של 'מסך הברזל' שבמשך שבועים שנות הקומוניזם סגר את שערי ברית המועצות בפני מאות אלפי יהודים שנותרו מאחוריו מנתקים לחלוטין מאחיהם, נתונים להתעמרות קשה וגזרות אימות בידי ראשי המשטר האכזרי, אשר עשה הכל כדי לנתקם מיהדותם.

באותה שנה הזמנה קבוצה של ששה רבנים מישראל, אירופה וארצות הברית לפגישה עם ראשי השלטון בארמון הקרמלין. לאחר הפגישה הורשו הרבנים לבקר את הקהלות היהודיות בשתי ערים, במוסקבה ובלינינגרד - הלא היא סן פטרבורג. וכן מספר הרב ישראל מאיר לאו שליט"א, שהשתתף במשלחת רבנים זו:

"באורנו במוסקבה התקיים באחד במאי, יום אידם של הקומוניסטים. העיר הייתה עטויה בלה באדם - צבע המהפכה הקומוניסטית. זגלים אדמים התנוססו מעל הבתים, ובאווירה זו היה עלי ועל חברי הרבנים לקום את הפסוק: 'את אחי אנכי מבקש', ולתור אחר שרידי הקהלה היהודית, אלו שעוד נותרו נאמנים ליהדותם."

בראש חדש איר הגענו לאחת משכונות העני של מוסקבה, 'מרינה רושצ'ה' שמה. שם נותר על עמדו בית הכנסת ישן מעץ, אשר בשנת תרע"ח, שנת המהפכה הקומוניסטית, הספיקו ראשי המהפכה להתיר על פנו בעבור היהודים העניים והזקנים שהתפללו בו.

בית כנסת זה נותר פעיל במתכנת מצמצמת לאורך כל שנות המהפכה, וכאשר הגענו לשם מצאנו בתוכו שתי קבוצות קטנות של יהודים; האחת של ישישים מפלגים בשנים, שנותרו נאמנים ליהדותם למרות הקשי הגדול שהיה ברוח בקר, והשניה של בעלי תשובה צעירים, עטורי זקנים וציציות, אשר לאחר המעלה משכבים שנים של חנוף אתאיסטי וכפופי, היו בכחית נס של ממש.

מתפללי בית הכנסת כבדוני לעבר לפני התבה לתפלת הלל של ראש חדש. נגשתי לעמוד התפלה והתבוננתי סביבי; בדרך כלל על עמוד התפלה בבתי הכנסת חוקק הפסוק: 'שית ה' לנגדי תמיד', או לשון המושנה: 'דע לפני מי אתה עומד', ואלו כאן נכונה לי התפעל; על עמוד התפלה של בית הכנסת של מרינה רושצ'ה החקקו מלים אחרות - היו אלו ארבע מלים מתוך פסוקי ההלל: 'אנה ה' מלטה נפשי'.

לאורך כל התפלה המרגשת, התבוננתי במלים התמימות והפשוטות וחשתי כיצד הן מפיצות חם בפלי בקר העו. עם סיום התפלה נגשתי לאחד מזקני המתפללים ושאלתי לפשר הסבה שבשונה מהמקובל, דוקא פסוק זה נחקק על עמוד החזן. והלה ספר לי מעדותו האישית:

כאשר בית כנסת זה נתן לנו לפלטה בשנת תרע"ח ברשותם של ראשי המהפכה הקומוניסטית, הבנו עד מהרה

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פוזן

ניצוץ אחד שלך שורף את כלו

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (י"א)

וברש"י: "דבר אחר, וישוב יעקב" - הפשטני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתו, הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתו הזה. היה פחם אחד משיב לו: ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך שורף את כלו. כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר: מי יכול לכבש את כלן. מה כתיב למטה (פסוק ב) 'אלה תלדות יעקב יוסף', דכתיב (עובדיה א, יח) 'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש', ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כלם.

הקשה רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל': נציר לעצמנו שיהודי מגיע לישיבה ומבקש לתרם ארון ספרים חדש, ענק, מהרצפה עד התקרה. מנסה להכניס את הארון, אך מרב גדלו הוא לא נכנס. נגש אליו 'פחם' אחד ואמר: "מה הבעיה, תשפך עליו מעט נפט, תדליק גפרור, ותוך כמה דקות מהארון הגדול תשאיר רק ערמה קטנה של אפר, ותוכל בקלות להכניסה פנימה... הלא את יקרא פחמות? הלא נבין כי שוטה שאין כדגמתו הוא!

ומה היה כאן? "הפשטני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתו", וכתוצאה מכך הפחמי היה בבעיה: "אנה יכנס כל הפשתו הזה?" - אין לו מספיק מקום לאכסן את כל ערמות הפשתו. ואיזה פתרון הציע לו אותו "פחם אחד"? - "ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך שורף את כלו" - תצית את הפשתו, ותוך כמה רגעים לא ישאר ממנו מאומה. אכן, פחמות גדולה...

מה הפשט בדברי רש"י, זה הרי פלא עצום. כך שאל רבי יעקב ניימן.

והתשובה היא, מיניה וביה: מי בעצם היה צריך לשאל "אנה יכנס כל הפשתו הזה" - הפחמי או הפשתני? הפשתני. אבל הפחמי - זה לא עסקו כלל!

נציר לעצמנו את הסיטואציה: הפשתני נגרר באמצע הרחוב עם ערמת פשתו ענקית, מפיל את כל הנקרה בדרכו, דורף עליו ואיננו. אומר הפחמי: מה יהיה עם כל הפשתו הזה, היכן יכנס? הוא יסחף את הכל, ואני אפסיד את כל עבודתי!

היה שם פחם אחד, ועוד איזה פחם, והוא לחש לו באזנו: דע לה, יעקב! אם תפסיק לעבד ותתחיל לחפש עצות: 'אוי, מה אני עושה...?' - באמת תהיה אבוד, כי אין בידך מה לעשות מולו. הוא עובר וסוחף כל הנקרה בדרכו, ואתה תפסיד הכל. אך אם תתלבש באדישות למעלה ראש, לא יזיז לך, ותמשיך לעבד רגיל - זו לא תהיה בעיה שלך, זו תהיה בעיה של עשו, כי "ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך שורף את כלו" לך מתר להמשיך, הוא בא בגבולך. לא אתה הוא זה שצריך לחשש, אלא עשו ואנשיו - הם אלה שצריכים לחשש מפניהם. אתה - יעקב - צריך לעסוק בדבר אחד בלבד: להגדיל את האש שהנגד עוסק בה, וניצוץ אחד

משלך יכלה את כל הגמלים כלם, על כל מטענם!

וכן, אומרים חז"ל, יעקב נבהל, לפי שראה את כל האלופים הכתובים למעלה, אומר: מי יוכל לכבש את כלם. אמר לו הקב"ה: יעקב, אם תפסיק בעת ללמד ותתחיל לחשב: 'מה יהיה, איך אתגבר על כל אלופי עשו?!...' - באמת תהיה נתון בסכנה, והנגד עלול להפסיד את כל המערכה!

נאמר בפסוק (לעיל כו, מ): "והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צנאך" - יצחק אבינו מודיע לעשו, שכאשר יפרקו ישראל מעליהם על תורה - יהיה פח ביד עשו להתגבר עליהם. ויש לנו בקבלה מהרמב"ם, ש"כאשר תריד ופרקת עלו" אין הכוונה שישאל פורקים על דוקא בפשיעה, אלא אפילו באנס. כי אם אין תורה - באותו רגע "הידיים ידי עשו" גוברות.

נאמר בתהלים (קיש, סכו): "עת לעשות לה' הפרו תורתך" (תהלים קיש, סכו), ופרשו בדרך רמז, כי לעתים ישנה "עת לעשות לה'" - הקב"ה רוצה להביא גזרה רעה על ישראל, אך בני התורה יושבים ולומדים והוא לא יכול להביא את הגזרה. מה עושה הקב"ה? מביא את ישראל למצב של "הפרו תורתך", שפסיקו מלמודם, ואז נתן להוציא לפעל את ה"עת לעשות לה".

מטעם זה היה רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל אומר תמיד שהוא מפחד מ'בין הזמנים', שכן ימים אלו, שיש בהם רפיון בלמוד התורה, מועדים לפרענות. אסונות רבים ארעו ב'בין הזמנים', כי כשיש "הפרו תורתך", גם באנס, יש "עת לעשות לה".

על דרך זו פרש ה"כלי יקר" את דברי עשו (שם פס' מא): "יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב אחי", וזה לשונו: "תלה הדבר בימי אבל, לפי שאבל אסור לעסק בתורה, כי 'פסודי ה' ישרים משמחי לב', ויצחק אמר 'והיה כאשר תריד', דהינו בזמן שלא יעסקו בתורה, ופרקת עלו', ואם כן באבל ודאי לא יעסק בתורה, ולא יהיה לו דבר המגן עליו, ואז אהרנה את אחי".

יעקב ראה את כל אלופי עשו, ובהלה אחזה בו. אמר לו הקב"ה: אם בעת תפסיק ממלאכתך, אם תחדל מלמוד התורה - אבדת את המערכה. כי כשאין קול יעקב - אכן יש מה להבהל מכל האלופים. אבל אם תתעלם מהנעשה סביבך ותגדיל את האש שהנגד עוסק בה, אם תמשיך ללמד ביתר שאת וביתר עז, והקול קול יעקב" ישמע בגאון, הרי ש'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש', וניצוץ אחד משלך יכלה את כל הגמלים כלם, על כל מטענם!

כשנמצאים בלמוד - אין מה להבהל מכל מה שרואים! במדרש (ילקוט'ש פרשת וישלח רמז קמ) הובא משל נפלא: "החשין והתבן והקש מרבין זה עם זה, החשין אומרים: בשבילנו נורעה השדה, והקש אומר: בשבילי נורעה השדה. אמרו לו החשים: תבוא השעה ותהיו רואים. וכיון שהגיע שעת הגרון, בא בעל השדה, נוטל את הקש ושורפו, התבן ומשליכו, החשין מעמידן בכרי. התחילו הכל מנשקין אותן. כך אמות העולם, הללו אומרים: בשבילנו

בלבד, ולעשית שמן חדש נדרשו לפחות שמונה ימים. החשמונאים היו יכולים לומר: 'בשביל מה להתחיל להדליק את המנורה, מה נרויח מזה? הרי בין פה וכה המנורה תשוב לשממונה לאחר יום אחד!'. אבל במקום זאת הם אמרו: 'אנחנו עושים מה שאנו יכולים, יש לנו שמן ליום אחד, הבה נדליק את המנורה ליום אחד!'. כאשר אדם ממלא את תפקידו ועושה את מה שביכולתו, הקדוש ברוך הוא מסיעו ומשלים את המלאכה.

מאיבי תחכמי מצותך

לא לחנם נסמכה לחנכה פרשת וישב, בה עוסקת התורה בחלומות שר האופים ושר המשקים. שר האופים חלם כי על ראשו מנחים שלשה סלים, ובסל העליון מנחים מפל מאכל פרעה, והעוף אוכל מהסל. כאשר שר האופים ספר את חלומו, פתר לו יוסף כי הוא עתיד למות בתליה. בפשטות, יוסף דע את משום שטבע העוף לחטש מאדם חי. אם בכל אופן אכלו העופות מהסלים שעל ראש שר האופים, סימן שמדבר היה באדם מת.

בדרך צחות באר, כי שר האופים חלם שיש על ראשו סל מלא במיני מאפה, בורקסים, רוג'ל וספגניות, וכל מי שיש לו בראשו כל כך הרבה אכל, אין לו בשביל מה לחיות, חבל על החיים שלו, וממילא ברור שהוא עתיד להסתלק מן העולם...

ברם על פי הדברים שבארנו נתן לבאר באופן אחר שר האופים ישב בבית סהר כיון שנמצאה אבן במאפה המלך. בודאי שבמהלך הזמן בו הוא ישב בבית הסהר, הוא עשה תשובה והכה על חטא. לפיכך, כשראה בחלומו צפור המנקרת את מיני המאפה, היה עליו להרים את ידו ולשלח את העוף, כדי שלא יחדיר זמה במאכלי המלך. אבל בפעל, שר האופים לא נקט בכל אמצעי כנגד העוף המכרסם את מאפי המלך. הוא לא התקדם למעשה, כיון שהיה פער בין הראש לגוף, בין הראש ללב. לכן אמר לו יוסף במדה כנגד מדה: "בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו מעליך" (בראשית מ, ט).

לעמת זאת שר המשקים חלם: "ואקח את הענבים ואשחט אתם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף פרעה" (שם יא). הוא חשב מה נתן לעשות בפעל, ואדם החושב איך הוא מתקדם - נדון לחיים. לכן פתר יוסף את חלומו לטובה ונבא: "בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו והשיבך על כנף" (שם יב).

בלי ספק, לא נדרש מאתנו לעשות מעשים מפלאים כפי שעשו החשמונאים, אבל עם זאת אין אנו פטורים מלהתקדם כפי יכלתנו. הגמרא (שבת קה ע"ב) אומרת: "כך אמנותו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבד עבודה זרה, והולך ועובד".

רמז לכך נתן למצא באותיות המלה 'יון'. בתחלה נראה היצר הרע פאות ' קטנה, הוא רק אורח, אני יכול להתארח אצלך לכמה ימים בודדים?... אך כאשר הוא נכנס אליך הביתה, הוא הופך לאות ו', ונהיה כבר חצי בעל הבית. לאחר מכן הוא נכנס עוד יותר, הופך לאות ו' ונהיה בעל הבית היחיד, בעוד האדם עצמו הופך לאורח...

עלינו ללמד מדרכי היצר הרע ולהשתמש בהן לחיוב, בבחינת "מאיבי תחכמי מצותך" (תהלים קיט, ח). אין לנו לקחת הכל בבת אחת, אלא להתחיל עם צעד קטן, ולאחריו עוד צעד ועוד צעד עד שנגיע לשלמות אמתית.

(רבי חזקיהו קרלינר שליט"א - דורש טוב חנכה)

נברא העולם, והללו אומרים: בשבילנו נברא העולם. אמרו להם ישראל: תבוא השעה ותהיו רואים. לעתיד לבוא מה כתוב, 'תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם', אבל ישראל - 'ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל!'.
אומר הקב"ה לישראל: 'רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה' (עמוס א, ב). אמות העולם הריהם כמוץ, כקש, הם אינם חשובים כלל בעיני. אין לי מהם כלום. רק מכם - כלל ישראל - יש לי תועלת והנאה!

עליכם לזכר תמיד שפשהקול קול יעקב - אין ידי עשו שולטות. כך קבלנו מרבנותינו לארץ כל הגליות: מקום שלא היתה בו תורה, עיר שלא הוקמה בה ישיבה - לא נשתיר ממנה דבר, בגשמיות וברוחניות. רק מקום של תורה נשאר קיים לארץ ימים ושנים.

(רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - דורש טוב)

הקשר בין נס חנכה להשלכת יוסף לבור

בגמרא (שבת כא ע"ב) מובא: "דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: נר של חנכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה, כסכה וכמבוי. ואמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב 'והבור רק אין בו מים', ממשמע שנאמר 'והבור רק' אינו יודע ש'אין בו מים'? אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים', מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו".

לקאורה נראה, כי שתי המימרות שהובאו בשם רבי תנחום אינן קשורות אחת לרעותה, שהרי מה הקשר בין דיני חנכה לבורו של יוסף?

מבאר בעל ה"זכרון מנחם", שהיה מקום להקשות על ראובן, כיצד הוא תכנן להציל את יוסף מאחיו שבקשו להרגו? במה יועיל הדבר אם לא יהרגו את יוסף, ותחת זאת יורקו אותו לבור מלא בנחשים ובעקרבים?

אלא, שראובן אמר בלבו: אם האחים יהרגו את יוסף בידיים זהו רצח ודאי. לעמת זאת אם הם יורקוהו לבור - יהיה ליוסף סכוי של אחד ממאה להציל. וכיון שזה כל מה שהיה ביכולתו של ראובן לעשות, הרי שזה תפקידו, ואת זאת הוא עושה, כשאת השאר הוא מניח בידי בורא העולם.

על האדם לעשות את אשר ביכולתו

במשך מאה ושמונים שנה נמק עם ישראל תחת על היונים ויחל לתשויעת ה'. מן השמים המתינו בסבלנות עד שמתתיהו הזקן ועמו קבוצה בת שנים-עשר איש, קמו ויצאו למלחמה הכי משעשעת שהתרחשה בתולדות העמים. שנים-עשר איש יצאו לקרב כנגד חיל גדול שאין לו שעור. שנים-עשר איש כנגד צבא ארצות הברית עם כל המכשירים, ספינות הקרב ונושאות המטוסים...

הגדוד של אלפורנוס בלבד מנה מאה ועשרים אלף גבורי מלחמה, עשרים ושנים אלף קשתים, וגמלים נושאי מזונות עד אין מספר. באותה עת הגיע לארץ ישראל מפקד יוני בשם גסקלגס, מלווה בשמונים אלף גיסות, ואמר לחשמונאים: "שוטים, יש בכם י"ב איש שיעשו מלחמה עם חיל שאין לו שעור?!"

באמת, על פי דרך הטבע לא היה לחשמונאים כל סכוי להביס את היונים. אולם מתתיהו קם ואמר: 'אני עושה מה שאני יכול, ואת השאר אני משאיר בידי הקב"ה!'.
זהו המסר שאנו למדים מחג החנכה. על האדם לעשות את כל שביכולתו לעשות, והשאר יעשה על ידי הקדוש ברוך הוא.

אותו מסר אנו למדים מהדלקת הנרות במקדש בחנכה. בידי החשמונאים היה פך שמן טהור שהספיק ליום אחד

אלֵזָנֹת

לְעִלְמֵנוּ עֶפֶת

פֶּרֶשֶׁת וַיֵּשֶׁב

בס"ד, אֵלִינוּ ע'

הימים לרבות הלילות, ועל אף שהיה נכד הבעל שם טוב הקדוש זיע"א.

פעם אחת היה מצבו דחוק מאד ולא היה לו מעות אפילו בשביל לתת למלמד את שכרו השבועי עבור למודו עם בניו. והמלמד שלא קבל את מעותיו, עשה מעשה ושלח את הילדים חזרה אל ביתם. וכראות רבי אהרן עד היכן הדברים מגיעים, הציקו לו מאד הלחץ, ובאו מים עד נפש. והוא זצ"ל היה יושב בבית התפלה מאחורי התנור. ובאותו יום אחר התפלה פנה אל הבעלי בתים שם ואמר בפניהם: היתכן כזאת אצל בני ישראל שלא ישגיחו על איש עניי דבריו עשו רשם גדול עליהם, ונעשה רעש גדול מזה עד שגמרו ביניהם לקבע הספקה קבועה למענו. אחר שהלכו משם ונשאר רבי אהרן לבדו בבית המדרש התחרט מאד על זה ששים באדם מבטחו, ואמר בלבו: מה עשיתי? התלוננתי על רבונו של עולם בפני בשר ודם! ותכף ומיד נגש אל הדלת ונתן ידו על המזוזה ואמר: רבונו של עולם, הנני מתחנן ואיני זו מכאן עד שישכחו הבעלי בתים את כל הדברים שהיו בינינו! וכן היה, כי שמע ה' אל תפלתו ושכחו כלם.

יוסף התחרט ובקש ששר המשקים ישכח ממנו
הוסיף ופרש הרה הקדוש רבי דוד משה מטשורקוב זיע"א על פי המעשה הזה את הפסוק (בראשית מ כג): 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו', ואמר בנעם אמריו: ולכאורה תימה הוא טעם כפילות הלשון 'ולא זכר' וגו' 'וישכחו'. ועל פי זה יובן שפיר כי גם יוסף צדיקא אחר שאמר לשר המשקים (שם פסוק יד) 'כי אם זכרתני אתה כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה' נתישב ואמר בלבו: מה לי שתליתי יהבי בעזרת בשר ודם. והתפלל שישכח שר המשקים את בקשתו ונתקבלה תפלתו ולפיכך אמר הכתוב 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו' ומפני מה, משום 'וישכחו', שהשכיח אותו יוסף והתפלל עליו שלא יזכור בקשתו. ועוד הוסיף לבאר גם את דברי המדרש הנ"ל: 'ולא זכר שר המשקים את יוסף' - הדא הוא

כל חטאו שעשה פעם אחת מעט השתדלות
ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו (מ, כג).

שאלו פעם להרב הקדוש רבי יצחק מווארקא זיע"א לבאר דברי המדרש (בראשית רבה פט ג): 'ולא זכר שר המשקים את יוסף' - הדא הוא דכתיב (תהלים מ ה) 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי כזב'. ותמוה, הלא יוסף פנה אל שר המשקים בבקשה שיזכר אותו.

השיב הרב הקדוש מווארקא זיע"א על פי מעשה שארע עם הרב הקדוש הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א, שפעם הלך לערף תשליה בראש השנה עם תלמידו הרב הקדוש רבי זאב וואלף זיע"א בעל "לשון הזהב", ולאחר שנוער הרב הקדוש את שולי בגדיו כנהוג, התכופף מלוהו ובקש לאסוף את 'חטאיו' של הרבי, שכן מה שהיה נחשב אצל הרבי לחטא, הרי זה זכות ומצוה לגבי שאר אנשים.

כך הסביר הרב הקדוש מווארקא זיע"א את המעשה אצל יוסף הצדיק, שהיה במדרגה כל כך גבוהה של בטחון בהקב"ה, ורק בקש פעם אחת להשתמש בדרך הטבע, ולכן בקש משר המשקים להזכירו אצל פרעה, וזה כבר היה נחשב אצלו לחסרון, ולכן אמר הכתוב 'אשרי הגבר' שיהיה בעל בטחון כמו יוסף, שכל חטאו לא היה אלא שבקש פעם לעשות השתדלות מעט.

בקשתו של רבי אהרן מטיטוב

ספר הרב הקדוש רבי דוד משה מטשורקוב זיע"א אודות זקנו הרב הקדוש רבי אהרן מטיטוב זיע"א, בן הרב הקדוש רבי צבי בנו של רבנו אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א (דברי דוד) ליקוטים עמ' קיב): שהיה עני גדול ומדכא מאד רחמנא לצלן, עד כדי כך שאף כאשר נולד לו ילד למזל טוב לא היתה הפרוטה מצויה בכיסו להזמין את המילדת לבוא אל ביתו והכרח ללכת אל בית המילדת שתלד שם, וכנראה שבביתה לא היתה המילדת גובה מעות. ועל אף גדל עניותו לא שם איש על לב מהיכן ירק זה חי. ואף כי היה לומד ומתפלל כל

ויש לפרש, וישפחהו קאי על יוסף, שיוסף שכח מה שאמר לשר המשקים, רק בטח בה' ולא היה לו סמיכה על שר המשקים, שהרי גם בעמדו לפני פרה לא דבר מזה כלל, ולא נענש רק על מה שאמר בתחלה זכרתי והזכרתי, שהשי"ת מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה.

השכחה של שר המשקים היתה שכחה גמורה ומחלטת

אחר ראותנו ב' הדרכים בבאור תבת וישפחהו, לבאר בב' פנים אם הכוונה לשר המשקים או הכוונה ליוסף הצדיק, ושני הפרושים שוים לטובה להודיענו רוממות מדרגתו של יוסף הצדיק במדת הבטחון, וכדברי חז"ל במדרש שקראו עליו הכתוב 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו', הנה יש לנו להוסיף על האמור באור נוסף בכפל לשון הכתוב לומר 'וישפחהו'.

כי במה שבא להשמיענו כאמור ששר המשקים לא זכר את יוסף וישפחהו, רצונו להודיענו שלא היתה זאת שכחה בעלמא, כי אם שכחה גמורה ומחלטת, שכחה שאין בה אפילו שמץ של זכרון, וכפי שאנו רואים בדברי הכתוב (בראשית מא יב): 'ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש כחלמו פתרו, ופרש רש"י: 'נער' - שוטה ואין ראוי לגדלה. 'עברי' - אפילו לשוננו אינו מכיר.

שר המשקים שכח לגמרי מיוסף ואף זלזל בו פהנה וכהנה. וכל זאת בא לו מפני שיוסף הצדיק אכן התחרט ונחם על בקשתו שבטח בו ושם באדם מבטחו, ולזה במאמר 'וישפחהו' בא להודיענו כי מאחר שכל ימיו היה מצטין כל כך במדת הבטחון המפלגת שהיתה בו, על כן נתקבלה בקשתו ורצונו הטהור וסובב הקב"ה שתהיה השכחה של שר המשקים שכחה מחלטת וגמורה, עד שלא יהיה שום צד שהישועה באה ממנו, ונדע בברור גודל צדקותו שהיה בוטח בה' ללא נדנדוד קל של השתדלות אחרת.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

דכתיב (תהלים מ ה) 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי כזב'. והלא קשה שהרי יוסף פנה אל שר המשקים ובקש שיזכר אותו. אולם לפי האמור אתי שפיר, שאכן יוסף הצדיק נחם בעצמו על מה שבקש משר המשקים ותכף ומיד בקש ששר המשקים ישכח ממנו, ושפיר הוה יוסף בכלל השמים בה' מבטחו.

דבש וחלב בפי הרבי ר' זוסא מאנפאלי

ספר הרה"ק מקאמרנא בספרו 'היכל הברכה' (פרשת ואתחנן): ספר לי מורי חמי הצדיק המפרסם מורנו הרב ר' אברהם מרדכי מפיינטשוב ששמע מאיש אלהים קדוש מוהר"ר ר' זוסא מאנפאלי, שספר לו, איך בענייתו היה שמש בעיר אוסטראה, והיה דרכו להתענות שנים ושלשה ימים, ואחר כך היה הולך לבקש מאיזה בעל הבית שיתן לו על לחם להשיב נפשו.

ופעם אחת אמר בלבו שזהו חסרון אמונה לילך ולבקש לחם, אלא יבטח באלהיו באמונה שלמה שלא יחסר מזונו. ופעם אחת התענה שלשה ימים כדרכו, ואחר התענית לא היה מי שיתן לו מעט לחם, והתענה והלך עד שהיה קרוב למות ולא היה מי שיתן לו שום דבר, והיה רעש גדול למעלה ולא היה בכל המקום מי שיזדמן לפניו זו המצוה הגדולה לקיים נפש של קדוש כזה, כי לא היה אפילו אחד שיהיה ראוי לזה, אף שהיו שם אנשים כשרים הרבה, לא היו ראויים למצוה זאת שישלח לו ה' יתברך דורון כזה כמבאר בזהר, וברא לו הש"י שני דדין בפיו, אחד הוציא דבש ואחד הוציא חלב, ושלשה חדשים היה נזון מזה הדבש וחלב שהיה יונק מן הדדין שבפיו, ואחר עבור שלשה חדשים בא אליו אחד ואמר לו זוסא קח לך ששה גראשיש וקנה לך לחם, אזי ברגע נפסק זה הדבש וחלב. כך ספר הצדיק בפיו למורי חמי.

יוסף הצדיק השכיח מעצמו את שר המשקים

באפן אחר, מביא הרב הקדוש החדושי הרי"ם זיע"א חידוש עמק, שיוסף הצדיק השכיח מעצמו את שר המשקים ואת הבקשה ממנו, ואלו דבריו (ליקוטי הרי"ם): 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישפחהו. תבת וישפחהו' מיתר.

הפותרים נכונה ינסו להגלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 81-26-470-077

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֶזְנֹת - נושא פרסים

איפה מזכר

בפרשה זו גפן?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:22
שקיעה: 16:44
צאת שבת: 17:23
רבנו תם: 17:58

הזמנים לפי אופק נתיבות

אחד השבת

העלוון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת: שרון בן גילי ז"ל

מנישיהת בפרישה

"ושמה תמר"

מעשה באברך, שביקש מרבי שלון לופס צצוק"ל שיתפלל לרפואת החברותא שלו, מאחר ונעדר מהכולל כבר כמה ימים והוא מרותק למיטה כדי שיזכה לחזור לכולל בריא ושלם, ולא יגרם לו ביטול תורה וצער. רבנו הסכים מיד, ועשה "מי שברך", והנה כאשר שאל את שמו של החולה ושם אימו נשכח מהחבר שם אימו בזמן ה"מי שברך", רבנו המשיך ואמר "בן תמר", והתפלל מכל הלב לרפואתו של החולה. והנה לאחר זמן זכרנו החבר את שמה של אם החברותא שאכן שמה "תמר" כמו שרבנו הזכיר ברוח קדשו.

"ויתנהו אל בית הסוהר"

למרן הגאון רבי אלעזר מנחם שך צצוק"ל, הייתה בת מוכשרת ומוצלחת מאוד, ובהיותה בת ארבע עשרה איירע אסון, היא חלתה והלכה לבית עולמה. התאונה הרבנית גוטל בפני משפחתה, מילא לבעלי רבי לייזר יש במה להתנחם, יש לו גמרא. אבל לי אין גמרא, במה אתנחם? שמע זאת הרב שך, והשיב לה במשל: לאחד שהגיע לבית הסוהר וראה שני אסירים, אחד היה במצב רוח מרומם, מלוכש יפה ונראה כאילו אינו בבית הסוהר, ואילו האסיר השני נראה לבוש סחבות ובמצב רוח מדוכדך. תמה האורח לסיבת הדבר וחשב אולי הראשון נמצא במקום שהתנאים בו יותר טובים, אולי יש לו קשרים וכדו... אך נתברר ששניהם נמצאים באותו חדר ובאותם התנאים, אלא שהראשון עומד להשתחרר מבית הכלא בעוד יומים, בעוד שהשני צריך עדיין לרצות מאסר עולם. סיים רבנו: יהודי אינו במאסר" הגאולה עתידה לבוא בקרוב ונזכה במהרה לראות בתחיית המתים, ואז כולנו נשתחרר מן הגלות אל הגאולה.

"רואה את כל מאומה בידו"

בימי הגאון מוילנא זצ"ל, היה איש אחד שהראה ועשה דברים נפלאים והגיד עתידות. באו ושאלו את הגאון אודותיו, אמר להם הגאון שיתבוננו אחריו אם הוא אוחד בידו חפץ או משהו דומה, ואם כן אין זה אלא כישוף, כמו שנאמר בזקני מדין: "וילכו זקני... מדיין וקסמים בידם". בדקו אחר האיש הנ"ל ומצאו שהחזיק בידו מקל. נטלו ממנו את המקל, ויותר לא יכל היה לעשות כלום. על פי מאורע זה ניתן לפרש את הפסוק "אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו באשר ה' איתו" שהרי גם במצרים היו בקיאים במעשי כישוף וקסמים. ולכן חשב שר בית הסוהר שיוסף מכשף הוא. אך כשראה שאין "מאומה בידו" - שאין לו שום חפץ כישוף בידו, הבין ש"ה' איתו" והוא הנותן לו כוח לעשות דברים נפלאים.

השובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל - 7665190@gmail.com

אור התורה

לע"נ בנימין בן רחל

שאלה - מי מבעלי החיים מבין את לשון בני האדם?
שאלה לשבוע שעבר - מי הם שני בעלי החיים שדיברה עמהם השכינה?
תשובה - הגמ' בבכורות (ח). מביאה שהשכינה דיברה עם האדם הדג והנחש, הדג ביונה הנביא והנחש בבראשית.

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

המשתתפים במדור זה, ופתרו נכונה ויכנסו להגרלה נושאת פרסים יקרי ערך, כשווי מאות שקלים. (תנאי קניה ברשתות המזון, בחנויות ביעוד, וכן מוצר פטנט בלעדי לקוראי אור השבת ועוד)

העלוון להצלחת מר תומר סגרונ ורעייתו תח"י ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהוגשו על שולחן השבת של גיליון ישראל שליט"א

האם עדיף להתפלל ברוב עם או במקום שאין משיחין בעת התפילה

שאלה: בשכונתו של ר' תנחום יש שני בתי כנסת חסידיים: האחד בית כנסת גדול שרוב בני הקהילה מתפללים בו ויש בו מעלה גדולה של "ברוב עם" שמתפללים מאות אנשים יחד, אך יש בו גם חסרון, שלא כל המתפללים נמצאים באותה מעלה מבחינה רוחנית, ויש ביניהם כאלו שמקילים ראש להפסיק כדיבור בתפילה או בעת חזרת הש"ץ וקריאת התורה, או שמתפללים מהר ומפטטים יחד עד שיתחיל הש"ץ התפילה בקול. ויש בית כנסת קטן נוסף שמתפללים בו מניין או שני מניני יהודים בלבד, אולם במקום זה האוירה במשך כל התפילה היא בכובד ראש כראוי ואין שם שיחה וקלות ראש כלל. וכעת מסתפק ר' תנחום היכן ראוי לו לקבוע מקום לתפילתו - במקום שבו יקיים יותר את מעלת "ברוב עם הדרת מלך" או במקום שבו התפילה עצמה מתקיימת יותר בכובד ראש.

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א השיב לאתר שבמקום קדוש שבו אין משיחים כלל במשך כל התפילה התפילות מתקבלות יותר ושם יש לקבוע את מקום תפילתו. וכן הסכים הגאון רבי יעקב חיים סופר שליט"א, והביא סמך לדבריו מדברי החובות הלבבות בשער יחוד המעשה (שער ה"פ'): והשתדל בכחך לזכך מעשיך ואם ימעט, יותר ממה שתשתדל שיהיה רב בלתי זך, כי המעט הזך הוא רב והרב בלתי זך הוא מעט, ואין בו תועלת. והזהר, שלא יהיה מעשך עם מעוטו וזעירותו בלתי זך לאלקים, ע"כ.

וגם הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א אמר דיש להעדיף את המקום הקטן שבו מתפללים בכובד ראש כראוי, והראה לי מש"כ הזוה"ק בפרשת נח (ח"א מ, ב): אמר לו רבי אליעזר, חייך דאי יחזרון בתשובה רישי כנישתא או חזא כנישתא, בזכותם יתכנש כל גלותא, ע"כ. ולמדנו כמה גדול כח של בית הכנסת אחת שמתחברים ומצטרפים לחזור בתשובה ביחד, וכן הוא לענין קבלת התפילה במקום כזה שמתקבצים כדי להתפלל בכובד ראש כראוי.

הדף היומי של רבנו | ומה הורה מיד אחרי שהחלים מאירוע לבבי חמור? | כמה מחזורים של שם סיימו בזכות תקנתו של רבנו | ומה הייתה ההוראה הנדירה של רבנו בערב תשעה באב || מרשימותיו של תלמידו של רבנו חלק רביעי ואחרון!!

היצר יותר גדול ממני?

שזכה לחולל ניסים ונפלאות", וכאן החל מספר לי בעודו בוכה מקצת מהניסים, שהוא מכיר אישית שנעשו על ידי הרבי. כשרעייתי הצטרפה והחלה גם היא לבכות, הבנתי שזה גם רצונה ומיד שאלתי: "את מסוגלת להתפלל ולשמור שבת?" - "כן", ענתה, והוסיפה: "אעשה הכל להצלת הילדה!"

הסכמתי. כך מצאתי את עצמי בפעם הראשונה בחיי מתפלל לבורא העולם שהילדה תשרוד עד שבת והבטחתי לו שלא אחלל כלל ואשמור שבת. שמרנו שבת בפיקוחו המלא של בן דודי ובהדרכתו המלאה, ואז קרה הנס, הילדה שרדה. מיד במוצאי שבת שמחנו לראות שהילדה ממקדת את מבטה, ובביקור הרופאים ביום ראשון בבוקר התבררנו שחל שיפור מהותי במצבה. מצב בריאותה הלך והשתפר, עד שביום חמישי שוחררנו לבית. הרופאים הגדירו זאת כ"נס רפואי".

לצערי הרב, יצרי גבר עליי והפסקתי לשמור שבת. לא ארכו הימים ובתנו נפלה ל"ע מקומה שניה ואיבדה את הכרתה בשבת בה התארחנו בבית חברים. מצבה הלך והחמיר, וביום שני אמרו הרופאים נואש לחייה. כששאלה אותי אשתי אם להתקשר לבן דודי, הנהנתי בראשי 'כן' והתביישתי מאד. בן דודי שמע והזדעזע וביקש לשוחח איתי, ומיד כשנטלתי את הטלפון אמר בקולו הסמכותי: "הפעם אתה חייב לבוא איתי לרבי! אל תתמהמה! עלה לרכב ובוא אלי!". הרבי קיבלני במאור פנים. התרגשתי מאד, לא מצאתי את המילים, וכשבן דודי ניסה לעזור לי, אמר לו הרבי: "תן לו לדבר, אני רוצה לשמוע אותו". סיפרתי על נפילתה ומצבה הקשה של בתי. לפתע שאלני הרבי: "איך אתה מסוגלת לחלל ולא לשמור את השבת ששמרה והצילה את בתך?" - "אתה צודק", עניתי, ואיני יודע איך הוספתי: "מהיום ואילך אשמור שבת".

אם כך", אמר לי הרבי, "אל תדאג! גם השבת תציל שוב את בתך, ומרגע זה מצבה ילך וישתפר בעזרת ה'". נפעמתי. כל הדרך חזרה לא הצלחתי להוציא מילה מפי. מיד בהיכנסו למחלקה פגשתי את אשתי שמחה וצוהלת על שהילדה חזרה להכרה מלאה ואף יצאה מכלל סכנה. באותו רגע אמרתי לאשתי: "ברוך ה' לעולמי עד". מאז אנחנו התחזקנו מאד ומדקדקים בקיום המצוות, וכן בעקבות מקרה מופלא זה עוד מספר משפחות חזרו לכור מחצבתם!

השם יתברך שומר לנו על השבת בבית גנזין, כמו שאמר למשה רבנו ע"ה. כמה שזה מוסיף באידישקייט של שמירת שבת. הא? קוראים יקרים... אתם מסכימים איתי? אני בטוח. הסיפור הבא פורסם ע"י ארגון 'דרשו': מספר בעל המעשה: רעייתי ואני גדלנו באחד הקיבוצים בצפון הארץ, ומילדותנו לצערנו לא לימדונו ולא ידענו מהי תורה ומהי מצווה. שמענו על המסורת, אך מעולם לא קיימנוה. אין זה המקום להרחיב על עיוות המסורת שהנחילו לנו, אם בכלל.

ביום בהיר אחד הוא הגיע אל השכנים והודיע - לשמחת הכל - שהוא מסיר את סירובו. "מה נאמר ומה נדבר".

לפני כשלושים שנה זכינו להתחתן, וכבר שנתיים לאחר מכן נולדה בתנו הבכורה והמקסימה, אך לצערנו הרב היא נולדה עם בעיה רפואית אשר בסביבתה לא שוחררה מבית-הרפואה במשך תקופה ארוכה. באחד הימים הודיעו הרופאים, שהיא צריכה לעבור ניתוח דחוף ביותר, ועם זאת אמרו שאינם רואים סיכויים גדולים להצלחת הניתוח, ועם הניתוח או בלעדיו חייה בסכנה. בן דודי, אדם אדוק במצוות, הגיע אלינו לבית הרפואה ונחרד

ממצבנו הקשה, ועל אף שידע שבאותם ימים היינו רחוקים מאד מהדת ורבניה, בכל זאת אמר הוא נחרצות: "אני הולך לשאול בעצתו של הרבי האדמו"ר ר' אברהם חיים ראטה (זצ"ל) מ'שומרי אמונים', וככל אשר יאמר לנו כך נעשה!". בהבחינו במבטי התמוה כאומר: 'מה פתאום? מה לי ולרבי?' - ניגש אלי ולפת בזרועותיי בחוזקה ואמר: "אתה חייב להסכים! אני מבקש מסך, אל תסרב לדבר! אתה תראה שיצא מזה רק טוב!". הוא אמר זאת בעיניים אהובות ובהחלטיות נמרצת, וכשרעייתי שאלה: "מה יש לנו להפסיד? הלא הרופאים אומרים, שבכל מקרה חייה בסכנה!" - הסכמתי לדבריהם והוא אף לבית הרבי.

כשבן דודי סיפר לרבי אודות הילדה ענה לו הרבי: "הילדה כבר נמצאת בעיצומו של המעבר לעולם הבא! קשה מאד להצילה! רק אם יתפללו הוריה שתשרוד עד השבת הקרובה, והם ישמרו את השבת ולא יחללוה כלל, אזי תבטל הגזירה הנוראה מעל הילדה ותחלים ממחלתה לחלוטין ללא שום ניתוח".

כשאמר לנו בן דודי את תשובת הרבי, עניתי לו מיד: "אין שום סיכוי שנעשה זאת, אני הולך לחתום על ניתוח". ואז נקט בן דודי בצעד שהמיס את לבבי. הוא פשוט ניגש אליי ופרץ בבכי סוער, תוך כדי שחיבקני בכל כוחו ואמר: "אני מתחנן לפניך! אנא עשה זאת! מדובר באיש אלוקים

יב. הרב לא הוה סבירא ליה לעשות קידושים בבית הכנסת. אבל הוא לא מחה והניח לעולם כמנהגו. אבל הוא אישית לא השתתף אף פעם. אולי זה קשור גם לאופיו או סיבות אחרות. אבל לענ"ד זו היתה הסיבה העיקרית. מיד בתום התפילה צעד לביתו. ממילא כמובן מעולם לא דיבר בקידושים, וקשה היה לדעת אם הוא מכיר בכלל מישוהו. בין השאר, לכן טען הגבאי זצ"ל שאין הוא "רב" במובן הרגיל...

יג. כמה עובדות הקשורות לשיעור דף היומי. בשלהי תשנ"ז היה סיום השי"ס ועלתה הצעה לייסד שיעור. מאידך טענו שמכיון שזה ממש יומיים לפני ר"ה וכל תקופת החגים, ויש אנשים שבתקופה זו לא מתפללים באיזור הבית, אולי עדיף להתחיל אחרי החגים. שאלתי את הרב (הוא החלים אז מאירוע לבבי חמור) ואמר דבר טוב לא דוחים. להתחיל מיד. והוסיף שהרי מאותה סיבה יכול להיות בתקופת החגים אנשים שנמצאים דוקא אז באיזור...

יד. הוא נשא דברים בסיום המסכת הראשונה או השניה. בזכרוני משהו שאמר אז. שלכאורה השמחה היא לגמרה של תורה. אבל הרי מצוה ללמוד תמיד ומצוה זו לעולם לא נגמרת. אלא שיש שתי מצוות בלימוד התורה. והגית יומם ולילה. ומלבדה ושננתם, מחודדין בפ"ק. ידיעת התורה. ומצד מצוות והגית, באמת לא שייך אף פעם לעשות שמחה לגמרה של אותה מצוה, אלא שמחת הסיום קשורה רק למצוה של ידיעת התורה, שכשמסיימים מסכת אחת, זה סיום של ידיעת חלק א' מסויים מחלקי התורה, ועל זה באה השמחה והסעודה.

טו. בסיום המחזור השני שלנו, אב תשע"ב, ביקשווהו להשתתף בכמה מהמעמדים המרכזיים ולא נענה. סיפרו לי בני ביתו שנכנסו ובאו אצלו כמה עסקנים חשובים ושאלוהו האם יש לו התנגדות ללימוד דף היומי. הוא אמר להם: חס וחלילה, אלא שתש כוחו, וידוע לו שייסימו בשיעור שבבית מדרשו ובכוונתו להגיע לשם. ואכן זכינו שכך היה.

טז. עומדים לסיים בשיעור 3 מחזורים, ובס"ד כל אותם 22 שנים השיעור לא התבטל כמעט אף פעם אחת. רק אחת ויחידה. ביום הלוויית מרחן הגריש"א זצ"ל. היתה אפשרות להקדים את השיעור ולהגיע עם רכב צמוד. הרב הורה לבטל בדווקא. ולתלות פתק בולט שהשיעור מתבטל עקב ההלווייה של גדול הדור. זו היתה הפעם האחת והיחידה שלא היה שיעור.

יז. בערב ת"ב הורה להתחיל כמה דקות לפני חצות, ואז אפשר לסיים גם אחר חצות. בזכרוני [לא בטוח במאה אחוז] שבשבת ערב ת"ב, ודומני שגם כשהיה זה ט' באב, הורה למסור אחה"צ. אמר לי שאם השיעור של מוצאי ת"ב לא מוכן עדיין ויש לחץ של זמן, אפשר להכין כבר מהשקיעה. [מסתמא מדין רבים צריכים לז].

אספרה

סיפור לשבת

באפטריות יכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני' 4 1133 נתיבות
ולציין עכור 'אור
השבת'
או במקס:
08-9941870

אמרי קודש בראי הפרשה

"וישבו לאכול לחם וישאו עיניהם ויראו
והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד
וגעליהם נשאים נכאת צרי ולוט הולכים
להוריד מצריעה"

100 שנים להסתלקותו

עטרת תפארת

אומץ ועמד ליד פתח בית המדרש, כדי להתראות
עמו ולפוגשו. כשהגיע אל הפתח, ראהו בדמותו
המאירה כבחיי חיותו וביקש להיכנס יחד עמו אל
ההיכל, מקום בו שרויים נשמותיהם של שבעת
רועי עמנו. עצר רבנו בעדו ויאמר לו כדברים הללו:
"אינך יכול להכנס עמי לכאן, יען אתה שרוי עדיין
בעולם החיים... אנו מגיעים מעולם האמת, וכאן
הוא פתחו של גן עדן התחתון... יחד עם האבות

"עטרת ראשנו". כך כונה הקה"ט רבי דוד
אביחצירא זע"א שבשבע עבר, י"ד בכסליו יום
פקודתו, רצחוהו ביום שבת פרשת וישלח תר"פ,
השנה זאת השנה המאה לפטירתו.
רבי דוד, בנו של רבי מסעוד זע"א בנו הבכור
של אבי השושלת האביר יעקב זע"א. שלושה
בנים ובת היו לרבי מסעוד: רבי דוד, רבי יצחק
ה'בבא חאקי' ורבי ישראל ה'בבא סאלי'. בגיל 13

הקדושים ירדתי לכאן, כדי לערוך
תיקון חצות ולעורר רחמי עליון על
השכינה השרויה עם כנסת ישראל
בגלות... אינך רשאי להיכנס עימנו,
אך הנני מתיר לך לשבת בסמוך
לפתח ולומר עמנו תיקון חצות."
בטרם נכנס עטרת ראשנו אל
היכל הקודש, הוסיף לומר לו עוד:
"דע לך אחי, כי יש לי צער גדול
מכך שאתה מוסיף להתאבל על
פטירתי ועל אופן הסתלקותי
מהעולם הזה לשמי מעל. הלוא כל
הצער שהיה לי ברגע ההסתלקות,
לא ארך יותר משניה אחת ותיכף
העלוני למחיצתי בעולמות
העליונים, למקום שאיני יכול לפרט
לך גודל מעלתו ועוצם התענוג
שאני שרוי בו... ברם, כסימן לגודל

נפטר עליו רבו הסבא. בגיל 42
(לשנת תרס"ח) נפטר אביו רבי
מסעוד והנהגת יהודי מרוקו עברה
אליו. את מרבית התפקידים העביר
לבני המשפחה ויש שנים ישב
בביתו בסיגופים ותעניות ופרישות.
אחר פטירתו הטראגית של
אדונו עטרת ראשנו רבנו דוד
אביחצירא הי"ד, שנהרג על קידוש ה'
ביום שבת קודש בידי זדים אכזרים,
ערלים בני בליעל ימח שמם וזכרם,
לפני קהל עדתו בככר העיר בריסאני
שבמרוקו. מרבית הימים, היה אחיו
הבבא סאלי יושב בשקו ובתעניות
ומרבה לבכות את מות הקדושים של
אחיו. בשבוע שבו חל יום פטירתו,
הנהיג בבא סאלי בעצמו לשבת
ב"תענית הפסקה" ממוצאי שבת ועד

**והנה במראה:
נפתחו השמים
וירדה מנורת
אש גדולה
המאירה באור
יקרות שלא
מהעולם הזה,
וכרוז נשמע
כשהוא מכריז
ואומר:**

מעלתי תוכל ליטול מהעובדה, שרק אני הורשתי
לבוא עם שבעת הרועים לגן עדן התחתון
ולהצטרף אליהם באמירת תיקון חצות... לכן, אם
ברצונך לגרום לי נחת וקורת רוח, הפסק להצטער
עלי ולנהוג אחרי מנהגי אבולות!" נישק בבא סאלי
זע"א לידי רבנו, אשר מיהר להסתלק מנגד עינו
ולהיכנס אל הקודש. ואילו הוא נותר לשבת מחוץ
לבית המדרש ואמר יחד עימם תיקון חצות. לאחר
מכן התעורר משנתו ויזכור את כל דברי החלום
לפרטי פרטים.

ליל שבת, אחר שסעד סעודה רביעית בשיירי חלה
מסעודות שבת הטבולים בתה.
היה זה בשנת תרפ"ז, באותו שבוע שחל בו
יום פטירתו, ובבא סאלי העסוק בעבודת הקודש
התעייף ותרדמה נפלה עליו ויחלום חלום. והנה
בחלומו רואה בבא סאלי את עצמו, כשהוא יורד
לטבול במקוה הסמוך לבית המדרש שהקים מרן
אביר יעקב זע"א אשר בתאפיללת. ובעלתו מבית
הטבילה, נגלו לנגד עינו מראות אלקיים.

והנה במראה: נפתחו השמים וירדה מנורת
אש גדולה המאירה באור יקרות שלא מהעולם
הזה, וכרוז נשמע כשהוא מכריז ואומר: "זו נשמת
אברהם אבינו עליו השלום". לאחר מכן ירדה
מנורה נוספת והכריז הכרוז: "זו נשמת יצחק
אבינו עליו השלום". בשלישית, הכריז הכרוז: "זו
נשמת יעקב אבינו עליו השלום", וברביעית "זו
נשמת משה רבנו עליו השלום". בחמישית "זו
נשמת אהרן הכהן עליו השלום", בשישית "זו
נשמת יוסף הצדיק עליו השלום", ובשביעית "זו
נשמת דוד המלך עליו השלום"... נשמותיהם של
שבעת הרועים ירדו מן השמים בדמות מנורות אש
בוהקות, ונבלעו בפתח בית מדרשו של מרן אביר
יעקב זע"א.

בעודו תוהו ומשתומם למול המחזה הנורא
הזה, נשמע הכרוז שנית כשהוא מכריז ואומר: "זו
נשמת רבי דוד אביחצירא עליו השלום"... וכשמע
הבבא סאלי זע"א את שמו של אחיו הקדוש, אזר

ואין לנו אלא ללמוד מדרכי הקדושות של
בעל ההילולא הגדול והנורא שנהרג על ידי קידוש
השם שנורה על ידי תותח.
ויהי רצון שנזכה לגאולה השלימה במהרה
בימינו ונאמר לצרותינו די עם כל עמך בית ישראל
אמן ואמן..

וכתב רש"י ז"ל [והוא מהמדרש רבה], "למה פרסם הכתוב את משאו
להודיע מתן שכרו של צדיקים. שאין דרכם של ערביים לשאת אלא נפט
ועיטורן שריחן רע. ולזה נזדמנו בשמים, שלא יזוק מריח רע".

והמתבונן בדבר לכאורה תמהה, האם בכל המהלך הקשה והנורא שעובר
עתה יוסף הצדיק, וכו'. האם פרט זה של ה"ר"ח" שילווה את יוסף הצדיק
בדרכו לצרים הוא כל כך משמעותי ביחס לכל התלאה אשר עובר יוסף
הצדיק?

ומבארים כאן יסוד גדול בהנהגת השי"ת, והוא שאף אם נזרז על אדם
איזה מידה של ייסורין רחמ"ל, ונראה לו הכל מבולבל וכו'. שידע שגם
באותם רגעים, הקב"ה ישתבח שמו נמצא עימו בבחינת "עימו אנוכי בצרה",
ואך ורק את מה שנגזר עליו לצורך התכלית שנקבע בחשבון שמים זהו
בלבד יקבל, ואשר יתר על זה לא יבוא אליו ואפי' הצער הקטן ביותר לא
יתווסף לו, וזה אחד מהדברים שאנו למדים מהמסע הזה שעובר יוסף
הצדיק למצרים, שעם כל מה שעובר עליו דוגא הקב"ה שלא יסבול הצדיק
ריח רע בדרך. (עיין לקח טוב. ועיין עוד ב"שיחות מוסר" להגר"ה
שמואלביץ ז"ל מאמר אט"ז).

ומעין זה מצינו איך שהקב"ה מתחשב אפי' בגנב. כמו שמצינו בדיני קנס
של אדם שגנב "שור" וטבחיו ומכורו, מתחייב קנס פי' חמישה. ואילו ב"שה"
פי' ארבע (עיין שמות כא, לו) וביאור חז"ל שיכבת החילוק בין "שור" ל"שה"
הוא, שב"שה" הדרך לשאת אותו על הכתף, ולכן כאשר הגנב לקח את השני
ונשא אותו בדרך על כתפיו הרי שנתבזה בזה יותר מהגנב "שור" שאינו
נשאו על כתפיו, ולכן הפחימה התורה אחד לגנב שה מחמת ביזיון הנשיאה
שלו.

והדבר פלא, הרי כאן מדובר בגנב, שהוא גרם לעצמו את זה. בכל אופן
רואים כאן את הדקדוק של התורה לפרטי פרטים. שהיות ועבר עליו קצת
ביזיון יורד גם זה חלק מהקנס.

ורבינו הסטיפלער זצ"ל בספרו "ברכת פריץ" (פר' ויקץ) הביא מדרש רבה
(מקץ פ' צ"ב) אר"א אין לך אדם בלא ייסורים, אשרי לאדם שייסורין באין
עליו מן התורה" וכו'.

ומבאר הרב זצ"ל שם, שאדם מוכרח לייסורין למען מצבו הרוחני למחוק
עוונותיו וכו'. (זולת צדיקים גדולים שיש בהם ייסורים של אהבה ויש
שקיבלו מרצונם עיין ב"מ (פד:) גבי ר"א ברשב"י ורבינו הקדוש).

אבל צריך לדעת שהייסורין נשלחים בדקדוק עצום מאוד וכו', וכיוון
שהייסורין נשלחין במידה ובמסורה מדוייקת מאוד רק לפי המוכרח לו לפי
מה שהוא בלא תוספת משהו, א"כ ודאי שהייסורין שיש לאדם ע"י עסק
התורה והמצוות כגון מ"ש חז"ל כי היא דש"ת פת מלחא תאכל וכו' וכן מה
שמנדר שיהיה מעיניו למען שקידת התורה וכן עצם יגיעית התורה [נפרט
כשיגיע בה בזמן שאין לו חשק ורצון לזה] או שנדמה לו שאילו עסק
התורה היה יכול לסדר מצבו הגשמי יותר טוב וכי"ב פשיטא שכל אלו
הייסורין שבאים לו ע"י עסק התורה והמצוות נלקחים כבי"ד של מעל
בחשבון הייסורין שלו ומנכים בערכם ייסורים אחרים שהיו מזומנים לבוא
עליו, ונמצא שלא הפסיד כלל וכלל ע"י הייסורין שבאו לו מחמת התורה,
אלא שחתת אשר ייסורין בעלמא המה רק כפרה ומירוק לעוונותינו
והכשרת גופו לקבל השפעת קדושה, הרי הייסורין שבאים מחמת עסקן
בתו"מ מלבד שהם מזבזז כפרה ככל ייסורין דעלמא, עוד הם זכות נורא
ואיום בעצמותן ונחשב כאילו הקריב נפשו לפני ה' ואחז"ל באדר"ג יפה אחת
בצער ממאה שלא בצער ושנינו לפום צערא אגרא, נמצא דמחמת הייסורין
הבאים ע"י התו"מ לא נוסף לו ייסורין אפי' משהו כי תחת זה ינוכח לו ממנת
הייסורין הבאין עליו, ועוד הם רווח עצום ורב שאין לחזור ולהשיג כלל
וכמשנ"ת וזהו שאמר: "אין לך אדם שאין לו ייסורין, אשרי מי שייסוריו מן
התורה". ע"כ מדברי רבינו הסטיפלער ז"ל. [ועיין עוד דברים נפלאים
בה]. ויהי' שנזכה תמיד לעשות רצון השי"ת בבריאות ושמוחה.

**ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com**

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
 ויזוזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים אחשקיים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף הי סימן טוב שליט"א

"ויראו אותי מרחוק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אותי להמיתו" (ל"ז י"ח)

היאך ניזוק יוסף בשליחותו לראות שלום אחיו כמצות אביו והלא שלוחי מצוה אינם ניזוקים?

♦ ישוב א♦

המלאך הזהירו שאחיו רוצים להורגו ובכל זאת הלך אצלם

הנה רש"י בפרשתנו ובמסכת סוטה (ג): ביאר שאותו המלאך אשר פגש יוסף בדרכו, הזהירו שהשבטים לא מחזיקין עצמן כאחין לך, כי שמעתי אומרים נלכה ונבקש דתות ודינין היאך להמיתו אם יבא אצלנו. ולפי זה יש לומר שאף אם הליכת יוסף לאחיו לא היה בגדר שכיח הזיקא, מכל מקום כיון שהמלאך הזהירו ואמר לו ששמע את אחיו שמבקשים להורגו, היה לו להיזהר שלא לילך אצלם. ואף שיוסף לא קיבל את דבריו, מדין איסור קבלת לשון הרע ורכילות, אך היה לו על כל פנים לחוש לדבריו, ומיהו יוסף מרוב חסידותו אפילו לא חשש לדבריו.

♦ ישוב ב♦

היה ליוסף לשלוח שליח לראות את שלום אחיו

לכאוף אפשר לתרץ בפשיטות שאף על פי שיוסף הלך לראות שלום אחיו בשליחות יעקב אביו, מכל מקום כיון שידע שאחיו מתנכלים להמיתו, היה לו לשלוח שליח אחר, ועל פיו להשיב ליעקב את שלום אחיו, דשלוחו של אדם כמותו (קידושין מא.), כי לא צריך כאן ממש דין שליחות, אלא רק להודיע לאביו מה שלום אחיו, ואף על פי שמצוה בו יותר מבשלוחו (קידושין מא.) שונה הדבר כאן אצל יוסף שהיו אחיו מבקשים רעתו.

♦ ישוב ג♦

יוסף לא ניזוק שהרי לבסוף נעשה מלך ומושל על כל ארץ מצרים

ע"ל שמפני ששלוחי מצוה אינם ניזוקים, אכן יוסף לא ניזוק בשליחותו, כי על ידי מכירתו וירידתו למצרים עלה לגדולה רבה, ולבסוף נעשה אדון ומושל בכל ארץ מצרים. שוב מצאתי באור החיים הקדוש שתירץ כן. וכיוצא בזה מצאתי לחתם סופר בחיבורו תורת משה (פרשת ויגש ד"ה עוד אמרו) שפירש שאחי יוסף סברו שמה שניזוק יוסף אף שהיה שליח אביו, כי לפני מתן תורה מצוה אינה מגינה ומצילה, לפי שאינו מצווה ועושה, אבל אחרי שיוסף התוודע לאחיו השכי.

וחברי בית המדרש העירוני שאי אפשר לתרץ כך, שהרי השליכו את יוסף לבור מלא נחשים ועקרבים, ועוד שהרי מבואר במדרשים שציערוהו צער רב, וכמו שנא' (מ"ב, כ"א) "בהתחננו אלינו ולא שמענו". והרמב"ן הביא בשם המדרש (בר"פ ד"ד) שהיו האחים אומרים זה לזה נשסה ביוסף את הכלבים, וכותב הרמב"ן שאולי עשו כן ולא עלתה בידם. וכאשר ראו כי קרב אליהם ולא יכלו להמיתו בנכליהם, אמרו איש אל אחיו הנה בא אלינו ועתה נהרגהו אנחנו. ודוד המלך ע"ה אומר בתהלים (פרק ק"ה) "שלח לפנייהם איש לעבד נמכר יוסף, עינו בכבל רגליו ברזל באה נפשו". לו ששלוחי מצוה אינם ניזוקים גם קודם מתן תורה.

מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמד תורה אצל רבן יוחנן בן זכאי. אמר לו: חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה. הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים, וחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי: אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כלו, לא היו משיגים עליו. אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך? אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך, ואני דומה כשר לפני המלך.

אחות של אחד ממקרבי ה"חפץ חיים" היתה נשואה כעשר שנים ולא היה לה ילדים. היא באה אל אחיה ובקשה ללכת עמה ל"חפץ חיים", לבקשו לעורר רחמים עליה שתזכה לבנים. לאחר שבאה עוד פעם עם בעלה והפצירו מאד ב"חפץ חיים" לבקש רחמים עליהם, הואיל להתפלל עליהם, ואמר להם בזה הלשון: - האם תקבלו עליכם שהילד הנולד יהיה שאול לה' כל ימי חייו? תכף ענה האיש, שהוא מקבל עליו. שאלו ה"חפץ חיים" פעם נוספת. כדי שישכח את אשר הוא מתחייב, והאיש ענה עוד פעם שהוא מקבל עליו. בשנה ההיא נולד להם בן זכר. [מסתמא אמר לפני כן בלי נדר] בבוא הבשורה לאחיה, ספר ל"חפץ חיים". פנה ה"חפץ חיים" ובקש את האח שלא יגלה לשום איש באמרו: אם יתפרסם הדבר, הלא עלי לברח מן העיר ולהחבא, כי לא יהיה לי עת לפני ללמד מלה. לאחר פטירת ה"חפץ חיים" נתפרסם הדבר.

בשנת תרס"ד היתה בצרת קשה בארץ, כבר הגיע חדש אדר ועדין לא ירדו גשמים. ר' יוסף חיים קרא אז לעצרת התעוררות ליד הכתל המערבי. לאחר שסים ר' יוסף חיים את תפלתו, התכנסו השמים בעבים וטפות גשם החלו נושרות על האדמה, לשמחתם הרבה של המוני בית ישראל שעמדו שם. כאשר ראשי הערבים - הקאדים והשיכים - ראו את הדבר, הקהילו מיד את בני עדתם למסגדים שעל הר הבית, כדי להוכיח שהם בתפלותיהם פעלו זאת. אך, ראה זה פלא - ברגע שהמונים הערבים החלו להתפלל, התבהרו השמים לפתע, ואף עננה קלה לא נראתה. למחרת, כאשר ר' יוסף חיים הופיע שוב עם בני עדתו ליד הכתל, שוב התקדרו השמים, ובטרם הספיקו לסיים את תפלתם, החל לרדת גשם זלעפות אשר הבריא את המתפללים לביתם. ויהי הדבר לנס ולפלא בירושלים.

בילדותי, כך מספר הרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א, לפני כחמישים שנה הייתה אשה זקנה באה בימים שנהגה לבוא לבית הכנסת 'אוהל רחל'. ישישה כבת 115 שגרה בשכונת מקור ברוך ברחוב רש"י פינת תחכמוני בירושלים. תמיד הייתה לבושה בצניעות מופלגת בשכבות רבות של לבושים והאריכה ימים רבים, היא הייתה מוסרת דרשות לנשים בשבתות. ביום שנפטרה לבית עולמה הגיעו אנשים לביתה, אנשי חברה קדישא טיפלו בנפטרות והרב מוצפי עמד שם במדרגות ליד אביו הרב סלמאן מוצפי זצ"ל וחבריו, והם התחילו להעלות זכרונות מימיהם בבגד. וכך סיפר אביו: מעשה שהיה בזמן מרן הבן איש חי זצ"ל. יום אחד נפטר איש זקן וקראו לחברה קדישא לטפל בו והם חפרו לו קבר. שם בבגד העפר מאוד תחוח, כמו חימר ואת המצבות היו בונים מטיט בשיפוע בצורת פירמידה, כדי שהגשם לא יהרוס את המצבות. מדי שנה היו מחדשים את הטיט שהתפורר. הקברן חפר קבר לאותו זקן ופתאום נפל עפר מאחד הקברים הישנים לתוך הקבר שחפר ונתגלו לעיניו מתוך הקבר תכריכים נקיים וצחים כמו חדשים של נפטר. הקברן הנדהם הכיר את בית העלמין וידע שזה קבר שקיים מעל לעשר שנים, הוא הסתקרן לראות מי המת הזה ושלח את ידו לגעת ולמשש בתכריכים. נגע והרגיש שְׁלֶמָה גֹפֶה שְׁלֶמָה. ממש כמו אשה חיה שישנה במיטתה. הוא הבין שמדובר באשה קדושה, מיד סתם את הקבר בטיט, ולאחר שקבר את הזקן שב לביתו. באותו לילה הגיעה אליו אותה צדיקה בחלום, האשימה אותו ואמרה: "אתה העזת לגעת בי!". הוא התנצל והסביר שראה את התכריכים ורצה לראות מה זה. המשיכה ואמרה לו: "אתה לא מתבייש? אתה יודע שכל החיים שלי שום גבר זר לא נגע בי אפילו באצבע? איך העזת לגעת בי? כבר עשרים שנה מאז מותי ואף אחד לא העז לגעת בי. מכיוון שעשית כך, מחר אתה בבית דין של מעלה! הקברן קם למחרת בבוקר, סיפר את המעשה הזה לאנשים בבית הכנסת ולאחר תפילת שחרית הלך לעולמו. מעשה זה מלמדנו מה רב שכרן של נשים צנועות, הזכות בעולם הזה לאריכות ימים ולאחר מותן שמורות מכל נגע שעל כך שילם הקברן בחייו.

מעשה עם בצדיק אחד שהיתה שנת בצורת והוא שלח את תלמידיו לעיר מסוימת שיחפשו את איש פלוני כדי שיתפלל שירד גשם. כאשר הם הגיעו לעיר שאלו על אותו איש ונודע להם שהוא שיכור וכל היום רק שותה וישן. והלכו לביתו ושאלו את אשתו אם הוא נמצא, ואמרה שהוא ישן ותחכו לו שיתעורר, נכנסו אליו ולקחו את הבקבוק שהיה ליד מיטתו והנה שכשהתעורר הושיט ידו לקחת את הבקבוק ורואה שאין בבקבוק ורואה אנשים יושבים לידו ולא מבין אמרו לו תתפלל שירד גשם ונשיב לך את הבקבוק. כששמע כך אמר יהי רצון שירד גשם. מיד נשבה רוח חזקה והביאה איתה עננים כבדים וירדו גשמי ברכה ונתנו לו את הבקבוק וחזרו לרבע לשאול אותו איך זה יכול להיות? אמר להם היהודי הזה בגלגול הקודם היה צדיק יסוד עולם, אלא שחטא קטן היה לו שהיה מתחיל את התפילה מהודו, ומדלג על הקורבנות והוא כיום מגיע לבית הכנסת קורא עד הודו וחוזר לשנות ולישון. ולכן תפילתו לא שבה ריקם.

לתגובות הערות: שלח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:19

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20

ר"ת: 17:52

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 433 20.12.2019 - כב' כסליו תש"פ

זֶה הוּא הַשַּׁבָּת לְמַעַן יִשְׁמְרוּ אֶת יְמֵי הַשַּׁבָּת וְיִבְרְאוּ בָּהּ

פְּרִשְׁת - וְיֵשֵׁב

וַיְחַלֵּם יוֹסֵף חֵלוֹם (לו,ה)

רבי שלום מרדכי שבדרון, אחיינו של המגיד הנודע הגאון רבי שלום מרדכי שבדרון, הוגלה לסיביר. בעת שהגיע למחנות רשם לעצמו את התאריך ונהג לפי זה שבתות וחגים. אולם כאשר הגיעו חודשי חשון וכסלו לא ידע אם הם מלאים או חסרים. דאג מה יהיה עם חנוכה, אבל עוד יותר, מה יהיה הלאה, הרי עוד כמה חודשים יגיע פסח. לכן, כל יהודי חדש שהגיע למחנה או שעבר באיזור, היה רבי שלום שואלו, האם הוא יודע אם חשון היה מלא או חסר. כולם הסתכלו עליו כלא שפוי. 'אתה רוצה שיהרגו אותנו?! הרי מי שמוזכיר רק ריח יהדות דינו כדור בראש...' ועוד ועוד ... אך רבי שלום לא חת ולא נבהל. המשיך לשאול ולבקש במסירות נפש. כך עשה זמן רב ולא מצא פתרון. עד ש... יום אחד שהה בתחנת הרכבת. לפתע ראה אדם שהיה נראה לו יהודי, רגע לפני שעמד לעלות על הרכבת. רץ אחריו להספיק להשיגו וקרא אליו: 'ר' ייד, אולי אתה יודע, חשון וכסלו השנה חסרים או מלאים?' התבונן עליו היהודי ואמר: 'כתוב בגמרא (ר"ה כה) אודות חשבון יום הכיפורים שיצא לרבי יהושע, שרבי עקיבא ניחם אותו באומרו: 'ג' פעמים מופיע 'אתם', אתם אפילו שוגגין, אתם אפילו מוזידין, אתם אפילו מוטעין'. הוסיף היהודי ואמר: 'אם אתה לא יודע את סדר החודשים, תעשה כסדרם! עלה היהודי לרכבת לדרכו. רבי שלום התעורר משנתו - זה היה חלום. הוא לא באמת פגש את האיש ההוא, אלא חלם שפגש אותו! עשה כדברי החלום, ולימים התברר לו שנהג כהוגן, חשון היה חסר וכסלו היה מלא.

וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פְּתָרְנוּ שְׁלֹשֶׁת הַסְּלִים (מ,יח)

מדוע בפתרון שר המשקים נאמר 'וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פְּתָרְנוּ' (מ,יב), ואילו כאן, בפתרון שר האופים נאמר 'וַיַּעַן יוֹסֵף' ברם מבואר בגמ' (ברכות נה). שחלום טוב - שמחה מבתלתן, וחלום רע - עצב מבתלתן. ועוד אמרו חז"ל (סוטה לב): שבכל מקום שנאמר לשון "ענייה" (וענית, ויען, וכדו') הוא לשון הרמת קול. מעתה יש לומר שיוסף הצדיק לא רק פתר את חלומם של השרים אלא אף ביקש לעזור לפתרון, ולכן את פתרון חלומם הטוב של שר המשקים אמר לו בשקט, כדי שלא ישמעו עוד אנשים וישמחו בזה ואז יתבטל הפתרון הטוב. אך לשר האופים שחלם חלום רע, פתר לו את חלומם בקול רם - וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר - כדי שעוד אנשים ישמעו את הפתרון הרע ויתעצבו, וכך יתבטל הפתרון הרע. (רבי חיים קנייבסקי)

כִּי בֶן זְקֵנִים הוּא לוֹ (לז,ג)

וברש"י: "זאונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה, כל מה שלמד בבית שם ועבר מסר לו". ראש ישיבת תורה ודעת באמריקה רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, שאל: יעקב אבינו למד תורה גם מאברהם ויצחק, וגם משם ועבר. את יוסף הוא לימד לפי המבואר ברש"י, את מה שלמד משם ועבר. ויש להבין מה ההבדל בין שתי התורות הללו? מדוע את יוסף לימד יעקב את "תורת שם ועבר", ואת יתר השבטים, כך משמע, לא לימד תורה זו אלא "תורת אברהם"? הוא מבאר: תורתו של אברהם אבינו היתה להשפיע אמונה בעולם, להשפיע אידישקייט. "תורת אברהם" היתה מסכת עבודה זרה של ארבע מאות פרקים... לא כן תורתם של שם ועבר. להם היה סוג אחר של "עבודה". שם חי בתקופת דור המבול, דור מושחת, "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ". עבר חי בתקופה של דור הפלגה, דור שהולך להילחם עם ה', כביכול. תורתם של שם ועבר היתה שלא להיות מושפעים מן הסביבה, שהסביבה הקלוקלת לא תחלחל, חלילה, אל תוך בית המדרש שלהם. "תורת אברהם" היא להשפיע על אחרים. "תורת שם ועבר" היא לא להיות מושפע מאחרים. יעקב אבינו, בטרם לכתו לבית לבן הארמי, ישב בבית מדרשם של שם ועבר, שם למד כיצד מפתחים את הכוחות לחיות בתוך סביבה קלוקלת ולא להיות מושפע ממנה לרעה. לימוד זה שנמשך ארבע עשרה שנה, נתן לו את הכוחות לשהות במחיצתו של לבן הרמאי ולא ללמוד, חלילה, ממעשיו הרעים. את התורה הזאת, "תורת שם ועבר", לימד יעקב רק את יוסף. יוסף שעתיד לחיות עשרים ושתים שנה בתוך טומאת מצרים, תועבותיה וערוותה, צריך ללמוד כיצד לא להיות מושפע מן הסביבה. יתר האחים לא היו זקוקים ללמוד את התורה הזאת משום שכשהם ירדו למצרים – הם ירדו כולם יחד, ולמדו בישיבה שהקים יהודה לפני בואם מצרימה. (יחי ראובן)

והזכרתי אל פרעה (מ,יד)

מעשה נורא, עם לקח מוסרי מאלף בצידו, וכדאי להטות אוזן לדברים ולשאוב מהם חוכמה ומוסר, כי כל אחד מאיתנו עובר התרחשויות דומות, גם אם הן אינן קשורות ישירות למעשה שלפנינו. אישה קשישה וערירית שעברה את השואה, נעזרה במשך שנים רבות מאחת משכנותיה, שהגיעה אליה מדי יום ביומו, וסייעה לה בכל עניינה. השכנה עשתה זאת במסירות רבה, וגם בימים שבהם הייתה עסוקה מאוד, הגיעה לבית הקשישה ושהתה לצידה ועזרה לה. הקשישה הלכה ונחלשה, והכל הבינו שהנה מגיע הזמן שבו תעזוב את העולם. גם השכנה שבאה לעזור לה, הרגישה בכך, וביום אחד לאחר שהגיעה לה את העזרה הנדרשת, אמרה לה: 'אני מבקשת שתזכרי אותי בצוואתך' הבקשה הייתה 'מובנת'. אני הרי הייתי לך לעזר במשך תקופה כה ממושכת, לכן היה מן הראוי 'שתזכרי' אותי... הקשישה לא הגיבה. לאחר תקופה קצרה אכן הלכה לעולמה. משפתחו את הצוואה, מצאו בה דבר מדהים. בחלק הראשון של המסמך היא אכן כותבת שדירתה הגדולה תועבר ברבות הימים לידיה של השכנה שעזרה לה. אבל לצוואה היה גם נספח שנכתב ונחתם ע"י עורך דין. נספח זה נכתב באותו יום שבו ביקשה השכנה 'לזכור אותה', ובו היה כתוב שהדירה תועבר למישהו אחר ולא לשכנה! והעילה לכך, ברורה כשמש. אם עד לאותה בקשה, חשבה הקשישה שהעזרה של השכנה הייתה אמיתית, וכוונתה הייתה לעזור לה, הרי שלאחר שביקשה שיזכרו אותה בצוואה, התברר למפרע שזו הייתה כל כוונתה, וממילא לא מגיע לה כלום. וכבר עוררנו על כך פעמים רבות, שלפעמים הישועה ממתנינה לאדם – מעבר לדלת, ואם תהיה לו סבלנות, ולא יעשה דברים לא-הגיוניים, הוא יקבל אותה על מגש של כסף, וללא כל בעיות. אבל ברגע שהאדם מוציא מפיו מילים מיותרות, כמו אלו שאמרה השכנה, הוא מאבד בידיים את מה שרוצים לתת לו. כל זה מזכיר לנו את מה שאמר יוסף לשר המשקים ברגע שהשתחרר מבית האסורים, 'והזכרתי אל פרעה'. ובדיוק אז קרה ש'ולא זכר שר המשקים את יוסף, וישכחהו' (ברכי נפשי)

נס מעבר לקו (מתוך ארגון הדברות)

לפנינו מעשה מדהים שהתפרסם לאחרונה, אשר ימחיש לנו זאת מאד: "זה היה לפני מספר שנים. שירה, נולדה למשפחה שאינה שומרת תורה ומצוות. כשהגיעה לגיל 18, החלה לחפש משמעות ולחשוב על תכלית החיים ובשביל מה באה לעולם. לאחר חיפושים נרחבים, גילתה את עולם היהדות, המלא בתכנים וערכים והלכה לשיעורי תורה המלאים בתוכן וערכים שסיפקו לה תשובות רבות.

היא הבינה שיש בורא לעולם הרואה ומשגיח, שולט ומנהל את העולם, המבקש מכל אדם לקיים את תורתו ומצוותיו, ועל ידי כך יגיע הוא לייעודו. במעמד מרגש, קיבלה על עצמה שירה עול תורה ומצוות בשלמות.

כשראו זאת בני ביתה, הם החליטו להערים עליה קשיים ולנסות להוריד אותה מהדרך – לדוגמא: כשהכניסה, לראשונה, 'פלטה' לשבת בכדי לאכול אוכל חם, היא הצטערה לראות אחר כמה דקות מכניסת השבת כי אחד מבני הבית ניתק אותה בכוונה, בכדי לגרום לה לוותר על העניין. שירה לא ויתרה ואכלה אוכל קר במשך כל השבת, על מנת לעשות רצון ה'.

לא פשוטים וקלים הם חיינו של בעל תשובה מבית חילוני, ולכן אף כה רב ועצום שכרו. היא נאלצה לעמוד מול ביזיונות גדולים של בני ביתה, אך היא לא ויתרה. אומנם לעיתים, היא היתה פורצת בבכי בחדרה, אך הדבר שנתן לה תקווה, הוא הידיעה כי בעז"ה תזכה לבנות בית של תורה המלא בשמחה. היא יצאה ע"י הרבנית שלה לשידוכים, על מנת למצוא בחור בן תורה וירא ה'.

מהר מאד הגיעו הבשורות הללו אל אוזניהם של הוריה שהחלו להשתולל ולעשות מהומה. ערב אחד, תפס אותה אביה בביתה והחל לצעוק עליה: "שמעתי כי את מחפשת כעת להקים בית עם בחור הלומד תורה כל היום, אז תדעי לך, שאם זה יקרה – הוא לא ידרוך בבית שלי לעולם! אין לכם כניסה לבית שלי, בכל מצב, אז תרדי מהעניין ותחפשי לך בחור נורמלי מהעדה שלנו, העדה הבוכרית, כי לא חסר כאלו בכלל", סיים אביה בזעם נורא.

שירה שמעה זאת וברחה לחדרה בוכה ושבורה – כנגד כל הקשיים היא כבר עמדה, אך מול איום שכזה, שאם תתחתן עם בחור ישיבה בן תורה, אין לה כניסה לבית הוריה – כיצד תעמוד בזה?!... היא בכתה ופנתה לה' שירחם עליה ויעזור לה, שהרי את כל זה עושה למענו ולעשות רצונו. והקב"ה יושב בשמיים ורואה כל צער וסבל שיהודי עובר למענו, מאזין ושומע.

לאחר כמה ימים, אבא של שירה לקח את הטלפון והתכוון להתקשר לאשתו שיחה שגרתית. אלא, 'שבטעות' במקום לחייג את המספר של אשתו, טעה בספרה האחרונה וכתב ספרה אחרת. מיד כשענה לו הקול בצד השני, הוא היה בטוח כי זו אשתו והחל לדבר 'בבוכרית', כפי שנהגים הוא ורעייתו לדבר, עקב היותם זוג יוצאי 'בוכרה'.

אלא שכבר אחר כמה מילים, נדהם לגלות מעבר לקו קול של אשה אחרת, שלמרב הפלא, ענתה אף היא בשפה ה'בוכרית'. האב מיהר להתנצל, אך רגע לפני שניתק את השיחה, שאל בסקרנות לאיזו משפחה הגיעה, שכן אצל הבוכרים כולם מכירים אחד את השני. השיחה התפתחה ובין היתר, סיפר האב על כך שיש לו בת חוזרת בתשובה ומאד קשה להם איתה, ובפרט כעת שרוצה להתחתן עם בחור ישיבה.

מיד כששמעה זאת, החלה לספר לו האשה מעבר לקו, כי אף הם משפחה מסורתית, שיש להם בן שחזר בתשובה, אשר קשה להם מאד עם הדרך שלו וכבר כמה שנים שהוא לומד בישיבה, ואף הוא מחפש כעת שידוך עם בחורה צדיקה.

"אם כך, בואי ונפגיש ביניהם, כך שלפחות נשמור על הקשר בין המשפחות מהעדה", הציע. מיד בסיום השיחה, הוא קרא לבתו והודיע לה כי מחר בערב יש לה פגישה. שירה נדהמה והיתה בטוחה כי מנסה הוא להציע לה בחור שאינו בדרך התורה, אך מיד הוא הבהיר לה כי הוא מצא 'בטעות' משפחה בוכרית דומה עם בן שאף הוא חוזר בתשובה ולומד בישיבה.

היא נפגשה עם הבחור ושמחה כל כך – כזה בחור היא רצתה – בעל מידות, הלומד תורה כל היום. לאחר כמה פגישות הודיעו להורים על רצונם להתארס. הבחור נכנס לבית הוריה של שירה, לבוש בחליפה שחורה ומגבעת, והתקבל באהבה רבה, עקב 'השיחה בטעות' שבוצעה.

כיום, הם נשואים באושר כבר 7 שנים, מתגוררים בחולון והורים לארבעה ילדים. "ראיתי בחוש", חותמת שירה, "כיצד ה' יתברך מנהל את העולם, ושולח לי את הישועה והשידוך שלי, דווקא דרך מי שהתנגד בכל תוקף לכך, והוא אבא שלי, שעל ידי שיחה בטעות שעשה, או במילים אחרות שיחה מדויקת שעשה בורא עולם, זכיתי להקים בית של תורה באושר עם חתן בן תורה וילדים צדיקים, בלי התנגדות וסירוב של ההורים!".

ה' יתברך רואה את הקושי של כל יהודי ואת הניסיונות שהוא עובר על מנת לעשות את רצונו, והוא זה שיושיעו כנגד כל הסיכויים, אף שכל העולם עומד כנגדו.

אומר דוד המלך בתהילים (קמו,ג): "אֵל תִּבְטְחוּ בַּבְּדִיבִים, בְּבֶן אָדָם תִּשְׁוְעָה שְׂאִין לוֹ". ודרשו רבותינו: "בְּבֶן אָדָם שְׂאִין לוֹ – תִּשְׁוְעָה", ממנו תבוא הישועה, כלומר דווקא שאתה רואה כל כך הרבה ניסיונות וקשיים וע"פ הטבע אין מזור לבעייתך, דווקא אז אם אתה מתגבר על הניסיונות ובוטח בה', הוא יושיע אותך באופן שלא חלמת!

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיאה בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תנורה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

וישב חנוכה

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 558 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 445 שנה י' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל י"ח כסלו תש"פ

999 ה'תש"פ

המשק 999 ה'תש"פ

כתוב בפרשה (לט, ג): "וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מִצְּלִיחַ בְּיָדוֹ". וברש"י: "כִּי ה' אִתּוֹ" - שם שמים שגור בפיו.

תפילה היא ברומו של עולם, אם נרגיל את עצמנו להקדים תפילה בבואנו להחליט החלטה חשובה, לבצע פעולה הרת גורל, לקבל טיפול רפואי ח"ו וכיוצא באלו. דברים הפוגשים כל אחד ואחד במהלך חייו. אך לא הכול יודעים כי כל דבר קטן וגדול תלוי בתפילה, ואל לנו להימנע מלבקש מהקב"ה את עזרתו מקודש, אף על הפרטים הקטנים ביותר בחיינו.

יסוד חשוב זה היה נר לרגליו של יוסף הצדיק, כפי שמובא במדרש (תנחומא ח'): ומה הוא "כִּי ה' אִתּוֹ"? אֵלָּא שְׁלֵא הָיָה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זָז מִפְּיּוֹ. הָיָה נִכְנָס לְשִׁמְשׁוֹ, וְהוּא הָיָה מְלַחֵשׁ וְאוֹמֵר: רבוֹן הָעוֹלָם, אֲתָה הוּא בְּטַחוּנִי, אֲתָה הוּא פְּטוֹרִנִי, תְּנִי לְחַן וְלְחַסֵּד וְלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רֹאֵי וּבְעֵינֵי פוֹטִיפֵר אֲדוֹנִי.

ופוטיפר אומר לו: מה אַתָּה מְלַחֵשׁ, שְׁמָא כְּשָׁפִים אֲתָה עוֹשֶׂה לִי. וְהוּא מְשִׁיבּוֹ, לֹא, אֵלָּא אֲנִי מֵתַפְלֵל שְׁאַמְצָא חַן בְּעֵינֶיךָ.

וביאר רבי אהרן ראטה זצ"ל (שומר אמונים, השגחה פרטית כג) "כי זו היתה עבודת יוסף הצדיק לבקש מה' ולהודות לה' על כל דבר, כך שלא היה שם שמים נפסק מפיו לעולם, ולכן היה ה' מצליח בידו... ללמד אותנו דרכי ה', כי מי ששם שמים שגור בפיו תמיד, להתפלל על כל דבר קטן וגדול ולהודות לה' על כל דבר ודבר, אז הקב"ה מצליח בידו את כל אשר הוא עושה".

ואמר רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל (מכתב מאלהו' ח"ג עמ' 68) בשם רבו הסבא מקעלם זצ"ל, כי מכאן נוכל ללמוד על מעלתה של התפילה, שהלא כל מהות האדם נקראת על שם התפילה שהוא נושא בפיו.

ולזה יש רמז נפלא: שמהאותיות המרכיבות את המילה 'אדם' במילואה (=א"ל"ף ד"ל"ת מ"ם) עולות המילים - 'אדם מתפלל'. אם מהותו של האדם היא תפילתו, הרי שהדבר מחייב אותנו עד מאוד, לדעת כי על כל דבר קטן וגדול עלינו לשאת תפילה ולקוות שהקב"ה יסייע בידינו להוציאו מן הכוח אל הפועל.

אמר ר' אלעזר גדולה תפילה יותר ממעשים טובים שאין לך גדול במעשים טובים יותר ממשה רבינו אף-על-פי-כן לא נענה אלא בתפילה (ברכות לב:).

ככל שיפנים האדם בהכרתו כי מצד כוחו ושכלו אין הוא זכאי לכלום ושכל חייו תלויים אך ורק בריבונו של עולם, כך יתרגל לבקש מהקב"ה אף על דברים הנראים קטנים, משום שאין דבר בעולם שיכול להתנהל בלא סיעתא דשמיא.

חסידים מספרים: הצדיק רבי זושא מאניפולי זצ"ל היה מהלך בדרך. תקפו הרעב. עמד והתפלל. נחשו נא מה אמר?... כך היתה תפילתו: "ריבונו של עולם, זושא מודה לך על התיאבון שנתת לו, והוא מבקש גם אוכל..."

וממשיכה הגמרא ואומרת (שם) שאם רואה אדם שהוא לא נענה בתפילתו יחזור ויתפלל: א"ר חמא בר' חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר: "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'" (תהילים כז, יד).

ועוד אמרו חז"ל (ברכות י): "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים", דהיינו ישא תפילה גם אם כלו כל הקיצים.

וכתב הש"ה (שער האותיות' אות א'): שירגיל האדם את עצמו לומר לפני כל מעשה: "אם ירצה ה'", "ו"בעזרת ה'", וכך יזכה להצלחה, והרמז לכך הוא מן הכתוב (משלי יט, כא): "רַבּוֹת מַחְשְׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֵצַת ה' הִיא תְּקוּמָה" - "הִיא" ראשי תיבות: אם ירצה ה'.

יום ראשון בלילה (אור ליום שני) נחגוג את חנוכה. בזמן הדלקת נרות (בחצי שעה שלאחר צאת הכוכבים) יורדת הארה מהשמים - אור הגנוז שבבריאת העולם הקב"ה גזז אותו לצדיקים לעתיד לבוא ומתגלה בנרות החנוכה. חנוכה הוא זמן של הודאה לקב"ה על הנסים ועל הנפלאות שעושה איתנו מאז ועד היום - בכל רגע ורגע. ונסיים בתפילה אבינו מלכנו חוס ורחם עלינו קבל ברחמים את תפילתנו, ויהי רצון שתתקבל תפילתנו ברצון.

וישב - תוכן ענייני הפרשה

- א. ישיבת יעקב אבינו בארץ מגורי אביו - ארץ כנען.
- ב. יוסף אהוב לאביו, מלמדו תורה, ומקבל ממנו כתונת פסים.
- ג. חלומות יוסף, קנאת אחיו בו, הליכתו לבקש אחוות אחיו.
- ד. השלכת יוסף לבור, מכירת יוסף, צערו של יעקב אבינו.
- ה. מעשה יהודה ותמר, הולדת פרץ וזרח (ח).
- ו. יוסף במצרים נהיה עבד בבית פוטיפר, ועומד בנסיון (ט).
- ז. יוסף מושלך לבית הסוהר, ומוצא חן בעיני שר בית הסוהר.
- ח. יוסף פותר את חלומות שר המשקים ושר האופים, ודבריו מתקיימים - שר האופים נתלה, ושר המשקים חוזר למשרתו ושוכח להיטיב עם יוסף.

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֶחָיו מֶה בָּצַע כִּי נִהְרַג אֶת אֶחָיו : לָכוּ וּנְמַכְרֵנוּ לְיִשְׁמַעְאֵלִים..." (לו, כו-כו)

שואל רבי חיים מוולוז'ין, מדוע משבחים את ראובן שקרא "השליכו אותו אל הבור", בור שכידוע יש בו נחשים ועקרבים, ולעומת זאת מגנים את יהודה שהציע "לכו ונמכרנו לישמעאלים", שלכאורה מסוכן הרבה פחות מהשלכה לבור מלא בנחשים ועקרבים? ומפרש רבי חיים מוולוז'ין, שמכך אפשר ללמוד, שעדיף לחיות בתוך בור בארץ ישראל, אפילו אם יש בו נחשים ועקרבים (ובימנו קשיים ביטחוניים, כלכליים, אמצעי התקשורת "החברתיים", ועוד), מלהיות עבד בבית אדונים בחוץ לארץ...

חתימה בדמות ספינה

החתימה של סבו של מרן הרב חיד"א היתה ספינה עם דגל. מדוע בחר בסמל לא שגרתי זה?... בספר "שם הגדולים" מסופר, כי סבו של החיד"א ברח מספרד בעת הגירוש, ושטו הוא ובני לוותיו באניה, עד שהגיעו למקום ששמו קפוטקיא. הם השאירו את כל חפציהם בספינה, ויצאו ליבשה, ומיד באה רוח סערה, וטבעה הספינה, אך היתה להם נפשם לשלל. כדי לזכור את הנס הזה - שניצלו, עשה חתימתו בדמות ספינה.

מערכת "ברינה יקצורו" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וחנוכה שמח

“אֵלֶּה תְּלֻדֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שֶׁבַע עָשָׂר

שָׁנָה...” (לז, ב) - **נאמנים פצעי אוהב**

סיפר הדרשן רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: אמי ע"ה היתה מנויה על עיתון "אגודת ישראל" בפולניה, העיתון גמא מרחקים עד שהגיע לביתנו בעיירה בשעות אחר הצהריים, והיה מוקד משיכה לנשים רבות בסביבת מגורינו כפי שתשמעו...

חרוט בזכרוני מימי ילדותי פרט מעניין שהתרחש סביב העיתון. הייתי ילד קטן אך המעשה נחקק בתודעתי. גם מדפי עיתון שאבד זכרונו אפשר ללמוד לקח...

באזורינו התגוררו נשים שלא ידעו לקרוא בשפת המדינה הכתובה. הן ידעו לקרוא לשון הקודש ולדבר פולנית, אבל לקרוא פולנית לא ידעו. וכיון שהן, כמו כולם היו רעבים לחדשות מהעולם, הרי שבכל ערב אותן נשים היו מפנות לעצמן קצת זמן ונכנסות לביתנו לשעה קלה.

אמי ע"ה הייתה קוראת להן את החדשות מהעיתון, וכך היה הדבר זמן רב.

ערב אחד אחת השכנות אישה מבוגרת הקדימה לבוא. היא נכנסה לבית בשעה שאמא עדיין הייתה עסוקה בקילוף תפוחי אדמה במטבח. כאשר ראתה את העיתון כבר מונח בפתח הבית הגביהה אותו והסתכלה על כתבה בעמוד הראשון בנושא בניית אניה חדשה... [הטיטניק המפורסמת] לפתע נזעקה הישישה בקול גדול. האישה שלא ידעה לקרוא רצה פנימה כשהעיתון בידיה וצעקה: "דבורקי! (לאמי קראו דבורה) מה קורה לך, ספינה טובעת בים ואת עומדת ומקלפת תפוחי אדמה!?"

אמא שעדיין לא עלעלה בעיתון, מיהרה לקראתה, יצאה מהמטבח עם הסינר, נטלה את העיתון והביטה בו. מיד הבחינה בטעות של הישישה הזועקת. כיון שלא ידעה לקרוא, היא אחזה את העיתון הפוך, וראתה את הספינה הפוכה... אמא סנטה בה בידידות: "מה איתך? כך קוראים עיתון?! הלא כתוב כאן שבונים אוניה! את לא יודעת לאחוז עיתון. תביני, באנגליה בנו אוניית פאר חדשה".

בפרשתנו אנו קוראים על יעקב אבינו שביקש לאחר כל התלאות עם עֵשָׂו ולבן לשבת קצת בשלווה עם ילדיו וצאצאיו, אך תכף ומיד מספרת לנו התורה על מכירת יוסף למצרים והקרע הגדול שנעשה בין האחים עד שהורידו את יהודה מגדולתו. חולפות להם שנים רבות שבהם מתגלגלים האחים למצרים ואז מתברר שכל מכירת יוסף הייתה להחיות את יעקב ובניו ביחד עם כל העולם בשנות הרעב הגדול שהיה.

דברים רבים עוברים על האדם בימי חיותו טובים יותר ופחות, ופעמים רבות כאשר האדם נמצא בשעת לחץ וצרה נראה בעיניו כי לחושך אין סוף, אך אדם המאמין שהכל מאבינו שבשמים הרוצה אך ורק בטובתנו מאמץ לעצמו את דברי דוד המלך ע"ה (תהלים כג, ד): "שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתְּךָ הִפָּהּ וַיִּחַמְּנֵנִי", שגם בשעה שה' מכה אותנו במקלו, כיון שאנו יודעים שהקב"ה שאוהב אותנו הוא זה שמכה אותנו, בטוחים אנו שזה לטובתנו.

ברגעים אלו של לחץ וייאוש, צריכים אנו להיזכר בפרשתנו ולראות איך דברים קשים שעברו על אבותינו, הסתיימו והפכו לטובים ומועילים בעבורם ואפילו בעבורנו.

וכן לזכור תמיד, שהקב"ה מארגן את עולמנו לטובתנו וגם אם נראה שקשה ומעיק, צריכים אנו להביט השמימה ולומר - "תודה רבה על הכל", מפני שבסופו של דבר, אם נגלה שהגענו לתחתית (לבור, לאפלה), הרי כל זאת אירע, בכדי

להתעלותנו ולהאיר לעולם. ופעמים שממתין לנו משהו טוב מעבר לפינה, אך בכדי להכין את הכלי שיקבל את הטוב, צריכים אנו לעבור דרך מסוימת שפעמים אינה קלה - ולזה קוראים נסיונות. וכן יש לדעת שצריכים אנו התגברות עצומה על תחושות אלו, משום שבתוכנו קיימת תכונה מוזרה הגורמת לרע להיראות ארוך וקשה, ולטוב להראות קצר ומובן מאליו. למרות שבפועל, הטוב נמשך זמן יותר מהרע. אנו מוכרחים להיות מודעים וללמוד לשמוח ולשמח את עצמנו בטוב הקיים בנו ואם לא בנו אז במשפחתנו ואם לא במשפחתנו אז בחברנו. ואם לא לחברנו, אז בעולמנו.

וכך אנו צריכים לפעול: לקצר במחשבתנו את התקופה הרעה וליהנות להודות ולשמוח בתקופה הטובה. איך עושים את זה? פשוט וקל, ע"י התובנה שכל מה שנעשה לנו נעשה ע"י הקב"ה, שהוא אוהב ודואג לנו - יותר מכל, כפי שכבר אמר רבי עקיבא 'כל דעביד רחמנא לטב עביד'. ולזכור, שגם מבירא עמיקתא כמזלו של יוסף הצדיק, ניתן להגיע ב"ה לאגרא רמא ולמשול על מצרים כולה...

“וַיְהִי כַּדְבָּרָה אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע

אֵלֶיָּהּ...” (לט, י) - **המשא ומתן בעולם הבא**

אומרת הגמרא (מסכת יומא לה:): "רשע אומרים לו - מפני מה לא עסקת בתורה? אם אמר נאה (יפה) הייתי וטרוד ביצרי, אומרים לו: כלום נאה היית מיוסף, אמרו עליו על יוסף הצדיק, בכל יום ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים... ולא רצה לשמוע אליה, נמצא... יוסף מחייב את הרשעים".

שואל רבי איצ'לה בלזר, תשובת הרשע אינה מובנת כלל. שואלים אותו מדוע לא עסק בתורה, ומה הוא עונה? איך אלמד תורה, הלא "טרוד הייתי ביצרי" - הייתי עסוק בשטויות...

נתאר לעצמנו שמשגיח ניגש לבחור בישיבה ושואל אותו: "היכן היית אתמול, מדוע לא באת ללמוד?" והוא יענה: "כבוד הרב, כ"כ רציתי ללמוד, אבל הייתי עסוק".

"במה היית עסוק?" "ישבתי עם חבורת פרחים על הברזלים ולא יכולתי לעזוב באמצע"... וכי תירץ הגיוני הוא זה? הלא ההתנשאות שבדבריו כבר גרועה יותר מעצם הטענה!

שואל רבי איצ'לה, כיצד זה שעל התביעה מדוע לא עסק בתורה, אומר הרשע: "טרוד הייתי ביצרי" - עברתי עבירות ולא היה לי זמן ללמוד גמרא. איזה מן תרוץ הוא זה? התשובה היא, שאכן כך הוא: עד כמה שמעשי העבירות גרועים הם, עוון ביטול תורה עולה עליהם בחומרתו!

"טרוד הייתי ביצרי" פחות חמור מביטול תורה. לכן, אדם מעדיף שיענישוהו על העבירות שעבר מחמת יצרו, רק שלא יענישוהו של עוון ביטול תורה שהוא החמור מכל!

מנהג האשכנזים שבכל עניין שיש צורך להזכיר שמו של אדם, מזכירים אותו עם שם אביו, כגון כשקוראים יהודי לתורה אומרים: "יעמוד יוסף בן יעקב" וכן על הקבר כותבים: פה נטמן ראובן בן יעקב" וכו'. המקום היחיד שמזכירים את שם האמא הוא בתפילה על החולה. מדוע?

באר ה'בן איש חי': משום שלאביו יש גם עוון ביטול תורה, משא"כ הנשים שאינן חייבות בלימוד תורה ואין להן עוון זה. לכן כשבאים להתפלל על חולה, מזכירים את שם אימו, כי הזכרת שם האב עלולה לפעמים אף להזיק יותר כי יש בידו ביטול תורה. [ומתוק האור]

מה פשר מנהג זה? מדוע הוצאת את נרותיך החוצה אל הרחוב, ולא בתוך הבית?

היהודי היקר התיישב בנינוחות, והחל לספר ולהסביר את סיפור החנוכה, והניסים הגדולים שעשה השם יתברך עם המכבים הצדיקים, כאשר יצאו מתתיהו בן יוחנן כהן גדול עם חמשת בניו ונלחמו בחירוף נפש, עד שעמד להם השי"ת ברחמי הרבים בעת צרתם, ונמסרו "גיבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים"...

לפיכך לזכר כל אותם הניסים והנפלאות מדליקים אנו הנרות בפתחי הבתים כדי לפרסם הנס, ולהודיע שיש בורא ומנהיג לעולם, שהוא לבדו בעל היכולת ובעל הכוחות כולם. וברצונו בלבד תלויה כל הצלחת המלחמה, בהיותו בעצמו "בעל מלחמות"! ולפי רצונו ומאמרו באה תשועת המלחמה הגדולה, וגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום!

כששמע הנשיא את כל השתלשלות הענין, ובהביטו באור נרות המנורה שמאירים ישראל בעולם זה כאלפיים שנה, דור אחר דור, קם בסערת נפש ממקומו, והכריז בקול גדול: "אתם היהודים עם של נביאים! אין לי שום ספק ששליח אתה אליי מן השמים! לא במקרה נפגשתי ברחוב עם מצוה גדולה שכזו, אתה שלוחו של הא-ל העליון בורא העולם לחזקני ולעודדני בשעתי הקשה, ולהוציאני ממבוכת הייאוש שתפסה בי! הנני יוצא מכאן עם אור הנרות הללו, ועם הלימוד הגדול שהם מלמדים על סדר בעלות המלחמות שבעולם! איני חושש יותר מכלום! גם לא מכך שאנו נלחמים חלשים כנגד גיבורים... מעטים כנגד רבים... ועניים כנגד עשירים!" הוא סיים את דבריו הנרגשים, נפרד מן היהודי לשלום, והודה לו מאוד על החיזוק העצום שנסך בו, ובצאתו התהפכה רוחו בקרבו, הוא חגר בנפשו עוז ותעצומות, והחליט להלחם בחירוף נפש! באותה רוח קרב שהדליק בו היהודי מרוחם של המכבים הקדושים מסרו את נפשם במלחמת קודשם. וכך בעקשנות עצומה, בעקביות ובגבורה, ובעיקר בעזר ממעל, החל הגלגל להסתובב למזלו הטוב, עד מהרה נחל ניצחונות בכל הקרבות הקשים, ואף הכלכלה של ארצות הברית החלה להתרומם.

לאחר ניצחונם של האמריקאים התמנה 'ווישינגטון' כנשיאה הראשון של 'ארצות הברית' הגדולה, על שמו קראו את עיר הבירה של ארה"ב, ואת תמונתו חרטו על שטרות הדולר האמריקאי, בלי שיוותרו להטביע עליהם את ההכרזה המפורסמת: "בה' אנו בוטחים!" (IN GOD WE TRUST). גם לאחר היותו נשיאה הגדול של ארה"ב לא שכח ג'ורג' ווישינגטון את יסודה ותחילתה של מהפכת אמריקה, שעיקרה בביתו של אותו יהודי, על יד נרות החנוכה ופרסום הנס הזורח מהם!

וכהכרת הטוב לאותו היהודי, שנה לאחר מכן בחג החנוכה שנת ה'תקל"ח הגיע בעצמו לביקור בביתו, שגרו אז ברחוב 'ברום' שבעיר ניו יורק. לאות הערכה על העוז והבטחון ששאב בביתו העניק לו 'מדליה של זהב' שמצידה אחד תבליט מנורת החנוכה, ומצידה השני חרוט (בתרגום מאנגלית): "לאות תודה על אור נרך... - ג'ורג' ווישינגטון!"

ועתה, הלא דברים קל וחומר! אם גוי קיבל חיזוק שכזה מנרות החנוכה, עד שארצות הברית הגדולה התפתחה בעקבות אותם נרות קודש... כמה חיזוק נורא ועצום צריך יהודי לשאוב מהנרות הללו, עצם ההתבוננות בנרות תוך כדי מחשבה על הניסים והנפלאות שהקב"ה עשה ועושה איתנו מביאה את המתבונן לאמונה עצומה השופעת באורם. עלינו לחזק את עצמנו וביני ביתנו בביטחון בבורא העולם ברוך הוא, שגם אם כלו כל הקיצין ואין עוד שום מוצא, תפקידך לעשות את מה שאתה כן מסוגל לעשות ואת השאר הקב"ה יעשה לך מעל גדר הטבע!

שנת ה'תקל"ז (לפני כ-240 שנה) היתה גורלית ביותר עבור ארצות הברית של אמריקה, מלחמה קשה התחוללה על עצמאותה של ארה"ב. המהגרים הקדומים - אלו שהתיישבו בחבלי ארץ שונים לאחר שהגיעה אליהם שמועת קולומבוס כש"גילה את אמריקה" - היו ברובם בריטים שהיגרו לחופי אמריקה מסיבות שונות, ולאחר שנים שהיו נתונים תחת חסות ממלכת אנגליה של האימפריה הבריטית, החליטו להילחם על עצמאותם ביבשת הענק החדשה.

אותה תקופה היתה 'ראשיתה מצער' של ארה"ב, אוסף העמים השונים שהיו פזורים בארצות שונות ביבשת אמריקה הרחבה (שלבסוף הוקמו כמדינות שונות המרכיבות את 'ארצות הברית') חיו לצד האינדיאנים המקומיים בעוני קשה ובמחסור, בהעדר כלכלה מסודרת ויציבה.

נשיאה הראשון של ארצות הברית, ג'ורג' ווישינגטון, היה צריך בראשית הקמתה של אמריקה להתחיל כמעט מאפס, הוא הקים 'צבא' קטן חלש ועני, ומאוד לא מגובש, בהיותו מורכב מכל מיני גולים שהגיעו מארצות שונות. צבא זעיר ונחשל זה נדרש לקום ולהילחם כנגד אנגליה הגדולה, שהיתה ממלכה איתנה וחזקה. בתחילת המלחמה היו האנגלים מנצחים בקלות בכל החזיתות, בהיותם צבא חזק ומגובש עם נשק רב, כראות לממלכת אנגליה המסודרת והתקיפה. הם היו מדכאים ביד קשה את צבאו של ווישינגטון שזה עתה הוקם, כישלונם של האמריקאים היה ברור ומוחץ! עיקר הקושי מצד צבא ארה"ב היה הכסף... באותם זמנים שלא כאמריקה של היום, היה עוני שולט בעוז בכל מקום ברחבי ארה"ב. החיילים שלחמו לצידו של ווישינגטון בקרבות הקשות בוולי פורג', לבשו בגדים בלויים וקרועים, אלה היו אז המדים... ובהעדר מקורות מימון היה חסר להם מאוד מזון ותחמושת, שבלעדיהם לא יתכן לנהל מלחמה!

בעיצומה של המלחמה הכבידה שגבתה קרבנות רבים, היה ג'ורג' ווישינגטון מתהלך ברחובותיה של וולי פורג' שבור עצוב ומדוכדך, בראותו את המצב לאשורו הגיע כמעט לייאוש. החלטת הנסיגה החלה להתבשל בלבו, שכן לא יתכן לצבא עני של אוסף חיילים בלתי מנוסים, להילחם כנגד מעצמה אדירה כאנגליה!

לפתע צדו עיניו בקצה הרחובות המיושנים, איש יהודי היוצא עם משפחתו אל פתח ביתו בשמחה ובחגיגות, בידו 'חנוכיה' זעירה שעל קניה סדורים צלוחיות השמן עם הפתילות, ומניחה על פתח ביתו מבחוץ, והנה נוטל הוא נר דלוק בידו, מברך את ברכות המצוה בהתלהבות, כשכל בני המשפחה עונים אחריו 'אמן' בדחילו ורחימו, ולאחר הדלקת הנרות ואמירת 'הנרות הללו' וכו', יוצא הוא ומשפחתו בריקוד של כשהוא מזמר "מעוז צור ישועתי"... מראה זה שנגלה עתה לעיניו של הנשיא ווישינגטון, מתחילתו ועד סופו, הפליא אותו עד מאוד. 'גם איש זה גר באמריקה כמוני בדיוק'. הרהר ג'ורג' בלבו, והנה הוא ומשפחתו שמחים וחווגים, מדליקים נרות ורוקדים, נראה שטוב להם כאן...

הוא התקרב יותר אל הבית, וביקש לשבת קימעה עם משפחה מיוחדת זו, לשאוב בה מעט חיזוק ותקווה לליבו העצוב והמיואש.

היהודי בעל הבית קיבלו בשמחה ובסבר פנים יפות, הכניסו בכבוד הראוי לסלון ביתו הקטן, הגיש לפניו 'כוס תה' חם, וסופגניה, והתנצל על כך שאין לו את האפשרות לכבדו יותר כפי מעלתו. "אין צורך בהתנצלויות!" אמר ווישינגטון, רק הסבר נא לי בבקשה מה טיבם של אותם נרות שהדלקת שם בפתח ביתך?

העולם מרבה בטובתנו. עד כמה לא מובנים מאליהם הבריאות, הפרנסה, המשפחה וכל מה שעוטף אותנו. על הצורך האמיתי להתבונן בכל הטוב שגמל וגומל עימנו הקב"ה בכל צעד ושעל. עלינו להודות בימים אלו של ימי חנוכה על הנסים ועל הנפלאות בימים ההם ובמיוחד בזמן הזה! הרי ברור לכל בר-דעת שאנו חיים בניסי נסים שהקב"ה מרעיף עלינו בכל רגע ורגע - על בניו "כי לא יטוש ה' את עמו"! אך יחד עם זאת נקום ונודה לו על כל דבר "קטן" או גדול, "תודה אבא על החיים, על הבית על הילדים על האשה, תודה על הכל"!

שמות ספרים כדי לזכור את הנס

רבי שמואל לניאדו בעל ה"כלים" זצ"ל היה ממגורשי ספרד, כאשר נסע באניה מת דייג אחד גוי מהנוסעים, ורב החובל מכר כל רכושו, לבסוף נותרו פחים של דגים ואף אחד לא רצה לקנותם, הרב שמואל לניאדו זצ"ל מדקדק במצוות, היה רגיל לאכול דגים לכבוד שבת, הוא קנאם בכמה פרוטות, וכשפתח אותם מצא בשורה העליונה דגים, והשאר מטבעות זהב, ובזה נעשה עשיר גדול, ומן השמים עמדו לו בשעת דחקו וגלותו.

כשרצו בני ארם צובא להכתיר עליהם רב ראשי, פנו אל מרן רבי יוסף קארו בעל ה"שולחן ערוך" זצ"ל, הוא שלח להם את רבי שמואל לניאדו ואמר: "הרב הזה הוא איש אשר כמוני". אנשי ארם צובא הכתירוהו לרב עליהם, והוא תיקן להם תקנות גדולות, ופיזר ממנו הנ"ל על כך, הוא העמיד את הדת והדין על תילם. וכדי להנציח את הנס אודות הכלים, כינה רבי שמואל לניאדו רבה של חאלב את ספריו בשם "כלים", רמז לכלים שהכילו את האוצרות היקרים: "כלי יקר", "כלי פז" ו"כלי חמדה". נפטר בשנת ה'שס"ה.

בברכת התורה רון ברינה

"לאדם מערְבֵי לב ומה' מעֵנָה לשוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל ועדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ויוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: אהובה (דייני) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: ישראל מאיר בן עטרה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
ציוג הגון - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: לילך בת מרגלית מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פייב בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת נטרה: גלית בת חת

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לילי: לילית בת ויקטוריה: שמחה צבה בת רחל יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי בת מזל: חן בת דלילה (מזל)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

צלילי התזמורת מתנגנים בנעימה שקטה אך נעימה, משתלבים בשולחנות הערוכים כל טוב.

המחותנים מסתובבים נרגשים בין האורחים הרבים ומחליפים לחיצות ידיים חמות. יושב לו ראובן באחד השולחנות הצדדיים באולם השמחות. הערב נחגגת חתונתו של בנו הבכור של השכן בניין שממול. לעת עתה השולחנות עדיין ריקים בחציים, ודאי יתמלאו הם בזמן הקרוב. ראובן אינו מכיר איש מבין הסועדים, ואשר על כן בוחר הוא לשבת לבדו בשולחן, וזאת בתקווה שבדקות הבאות ייכנסו שכניו ומכריו ויבואו לשבת עימו. מביט ראובן ימין ושמאל ומבטו נודד לכניסה לאולם בתקווה ובצפיה, אולי יזהה מי שיארח לו לחברה. עוברים רגעים מספר וכשהוא שולח שוב מבט חטוף לעבר הכניסה, הוא מבחין בדמות אצילית אפופת הוד נכנסת לאולם. ראובן מאמץ את עיניו. האמנם? היתכן? היתכן שאין עיניו מטעות אותו, וברגע זה ממש נכנס לאולם אחד מצדקי הדור? הרי זהו רבי משה יעקב רביקוב זצ"ל, המכונה בפי כל "הסנדלר". איככה זכו בעלי השמחה לארח בחתונתם צדיק עצום שכזה המפורסם בברכותיו, בגאונותו בתורה, ביראת השמים ובענוותנותו המופלגת? פליאתו של ראובן הופכת לתדהמה של ממש, כשהוא רואה ש"הסנדלר" מתקרב ופוסע דווקא לעבר שולחנו הוא. ראובן קופא לרגע על מקומו, לא יודע נפשו ומרגיש פעימות לב מואצות, כשרבי משה יעקב "הסנדלר" מתיישב לא פחות ולא יותר דווקא לידו! איך זוכה הוא בזכות שכזו, שגדול הדור, צדיק שכזה יושב לידו?

ראובן מתעשת מיד ומחליט על אתר שהזדמנות פז שכזו אסור להחמיץ. הוא מוכרח לנצל רגעים מרוממים אלו ולשמוע דבר מה מפי הצדיק. "בבקשה כבוד הרב", פונה ראובן בקול רועד לרבי משה יעקב. "אני רוצה לנצל הזדמנות זו, שבה אני יושב ליד כבוד הרב. אנא, בבקשה, יגיד לי הרב "וורט" קצר, איזה דבר תורה, חיזוק שאוכל לקחת עימי לחיים. תקופה לא קלה ל"ע שוררת עתה בבית, זקוק אני עד למאוד לדברי חיזוק מהרב, שיישיבו את נפשי". מביט רבי בן שיחו ומבט חודר לו, עמוק. שותק לרגעים ואז שואל הוא בתמיהה עצומה ובמעין תוכחה: "מה? דברי חיזוק אתה מבקש? היודע אתה שבעיירת הולדתי היה יהודי שהיה מוכן לשלם הון תועפות רק כדי לראות אותי. ואתה, אצלך זה כלום"? כעת היה ראובן מבולבל ונסער לחלוטין. והרי ידוע הסנדלר בענוותנותו המופלאה, שאין לה אח ורע, פשטותו היתה לשם דבר ומידותיו הנאצלות היו מושא להערצה. אך בטרם היה סיפק בידו של ראובן לשאול דבר מה, חזר הרב והפעם בקול רם יותר: "השומע אתה? בעיירת הולדתי היה יהודי, שהיה מוכן לשלם הון תועפות רק כדי לראות אותי ואתה לכולם נחשב הדבר בעיניך"? ואז, מניח הרב יד רכה על כתפו של ראובן, מביט בו בעיניו הטובות, המלאות ים של טוהר וזכות ומסביר: "כן בעיר הולדתי היה יהודי עיוור... יהודי זה היה מוכן לשלם אלפי רובלים רק כדי לראות אותי, או כל אדם אחר. היה מוכן להזיל הון מכספו כדי להשיב את האור לעיניו. ואתה ידידי, מתנת הראייה שהעניק לך הבורא, לכולם היא בעיניך? האם היום כבר יהודית לבוראך על מצלמה מופלאה זו שראייה שמה? כבר שרת שיר תודה לאביך שבשמיים ויצאת בריקוד על האוצר שברשותך? דע לך", מנמיך את קולו כממתיק סוד, "אם ברצונך לחיות חיים מלאי אושר ושמחה, זכור תמיד להודות לה' על המתנות הפשוטות, לכאורה, שהוא מעניק לך. על החיים, על הבריאות ועל אינספור טובות וחסדים. לאחר הודיה שכזו תחוש נינוח, רגוע, שמח ומאושר ותוכל להתמודד טוב יותר עם מצוקות העיתים". לחץ הרב את ידו של ראובן בחמימות, מקווה שדבריו הותירו רושם על בן שיחו ובענוותנותו האופיינית יוצא מן האולם, מותיר אחריו את ראובן מחויך, נושא עיניו לשמיים ולוחש: "תודה".

לו נשכיל ונבין זאת, ונודה למי שאמר והיה העולם על כל הטובה, שמרעיף עלינו בכל צעד ושעל, עד כמה בורא

טיב המעשיות

כיבוד אב ואם

וַיִּקְרָע יַעֲקֹב שְׂמֹלְתָיו, וַיְשֶׂם שָׁק בְּמַתְּנָיו, וַיְהַאֲפֵל עַל בְּנוֹ יָמִים רַבִּים (ל, ל-ד)

פירש רש"י: "ימים רבים - עשרים ושנים שנה משפירש ממנו עד שירד יעקב למצרים כו', כנגד עשרים ושנים שנה שלא קיים יעקב כיבוד אב ואם" ע"כ.

הגם שאין לנו שום הבנה והשגה במעשי האבות הקדושים כמובן, ולא במעשי יעקב אבינו ע"ה רגל רביעי במרכבה העליונה, מכל מקום תורה היא וללמוד אנו צריכים.

ובכאן במדנו גדול העונש שבמצות כיבוד אב ואם, שהרי לא היה יעקב אשם כלל בדבר, שכן היה מוכרח ועומד לצאת מבאר שבע חרונה על פי מצוות אביו ואימו. ושם בחרן נצרך לעשות עשרים שנה כמבואר בפסוקי פרשת וייצא, ועוד שנתיים שעשה על אם הדרך. ואם כן בודאי לא זלזל יעקב אבינו כלל במצוה הגדולה של כיבוד אב ואם, ועם כל זאת נענש על אותם כ"ב שנה במידה כנגד מידה, ונלמד מכאן עד כמה חמורה היא זו המצוה.

ידוע הפתגם השגור בפי העולם, כשתזכר בעז"ה לחיים ארוכים, תראה שלבסוף אותו 'חסד' שנתת אתה לאבין ולאיימך, ישיבו לך גם בניך ובנותיך...

על דרך שהיה רגיל כבוד אמו"ר הגה"צ זצ"ל לדרוש בפסוק (תהלים קכח, ו) "וראה בנים לבניך שלום על ישראל" - כשזוכה האדם לראות בנים לבניו, שהם הנכדים, אז נעשה 'שלום על ישראל', כי נעשה שלום בין האבות לבנים עצמם, כאשר רואים הבנים איך בניהם מתנהגים אליהם... אז חוזרים למפרע להבין דרכי אביהם, ומתחרטים על דרך התנהגותם אליו ונעשה שלום בניהם!

כל שכן וקל וחומר אם הבן מזלזל ממש באביו ח"ו, שאי אפשר לתאר עד כמה גדול העונש שיקבל על כך. ומי יודע אם לא חלק גדול מכל התלאות הקשות העוברות על האדם בימי חייו אינם משום זלזול בכיבוד אב ואם רח"ל.

ומידה טובה מרובה, כשזוכים לכבוד אב ואם כראוי, שזה שורש כל ברכה טובה. כאשר להדיא מעיד בנו הכתוב במצוה זו (שמות כ, יב): "כבוד את אביך ואת אמך, למען יאריך ימך, על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך".

[טיב התורה, פרשא זיך]

הרה"ק הרבי ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב זצוק"ל, היה פעמים יחידות בהיכל רבו מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע, ולאחר מכן הפסיק את נסיעותיו, מחמת שחזקה עליו מצות אביו הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש זצוק"ל, שציווהו לחדול מנסיעותיו מ'בוה'.

והעידו בו הצדיקים, מה שמקובל בידיהם מתלמידי הבעל שם, שאם היה עורך עוד 'נסיעה' אחת אל מרן הבעש"ט היו מביאים את הגאולה השלמה, מחמת שהיו בבחינת התאחדות רוח ונפש של משיח צדקנו. [מעין הענין הנודע מהשתוקקותו הגדולה של הבעש"ט להיפגש עם האור החיים הק' זי"ע, שאם היו נפגשים היו מחישים את הגאולה, מתוך התאחדות רוח ונפש של משיח]. - אלא דהיינו גופא חלק מגזירת אריכות הגלות, למנוע ממנו הנסיעה אל הצדיק, כדי שלא למחר את הקץ בטרם עת. [כשם שנמנעה נסיעתו הבעש"ט הק' בזמנו אל ארץ ישראל כנודע].

אחד מן התלמידים שאל והקשה על כך לפני רבו הרה"ק רבי מיכלע, ממה שנפסק להדיא בתרומת הדשן (סימן מ) שאין לשמוע לאביו בדבר זה.

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

גילוי אליהו

מרום חמישים שנות חיי איני זוכר אדם שפגע בי בצורה כה חמורה, חריפה ומשפילה, אמר הרב הדרשן בשיעור בו השתתפתי, פקחתי זוג עיניים ונעשתי קשוב לדבריו ועשיתי אחזני כאפרכסת לשמוע כל מילה שהלוא מדובר באדם גדול מאוד ואז הוא המשיך: "בשעות הערב המאוחרות ידעתי שמגיע זמן קריאת שמע שעל המיטה, והנה תיכף עלי לומר הריני מוחל וסולח, ואיני יכול לעלות על יצועי אם איני מפוייס עם כל אחד ואחת מישראל בפרט כתלמיד מובהק של הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בישיבת שער השמים שעוד קיבל מאביו כך והחזיר זאת גם בעצמותי..."

בלית ברירה אחרת התגברתי על היצר הרע המשכנע אותי להשאר בצידקתי, ונסעתי לביתו של הפוגע והתפייסתי איתו.

זה לא היה קל אבל ברוך ה' זה נעשה. עוד טרם הספקתי להכנס חזרה לבית שלי בעומדי על מפתן הדלת קיבלתי טלפון עם הזמנה לסנדקאות ליום המחור... שמחתי מאוד וחסתי כי אות משמים הוא אשר עשיתי את הצעד הנכון, שכן אליהו הנביא הוא מכוונה איש שלום, וגם אליהו הנביא אינו מתגלה למי שמקפיד כמובא בזהר הקדוש...

לחיוזק העניין אחרי הברית קבלתי עוד סנדקאות לשבוע הבא... שמחתי מאוד על המחווה משמים.

בבוקר הברית בתפילת שחרית התחלתי להתפלל במניין מצומצם, וכעבור כמה זמן לא הסתדרתי עם קצב המניין ועברתי למניין אחר, במניין השני כמעט ולא היה מקום לזוז מרוב זוחס למרות שהיה זה בחדר הכי גדול בשטיבלאך...

כשהגיע החזן לתחנון, הודעתי לו שאני סנדק ומכיוון שכן לא אומרים תחנון, אגהת רווחה נשמע מהקהל, שכן מדובר ביום חמישי עם סליחות ארוכות יותר... לא ידע למה אבל זה גורם לשמחה אצל הציבור, או אז הודיתי לה' על ההשגחה המיוחדת שהעביר אותי מהמניין המצומצם למניין הענק כדי ליכות ולשמח יהודים רבים... [כמובן שאין אנו נכנסים בזה למעשה, רק.....]

לעוד השגחה עורר אותי בני שביום הסנדקאות השני אני מחתן נכד, ויש לנו מנהג שגם הסבא והסבתא צמים לזכות החתן והכלה, וכיום אני חלוש מעט, וכיון שאני הסנדק אין אני יכול לצום, כך שאכנס לחתונה רענן יותר ללא צום... נסכם שהמעבר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, וזכה להסתופף בצילו של אליהו הנביא זכור לטוב.

שמעתי את הדרשה וחשבתי כי יאה להעלותו על שולחן מלכים בעלון 'טיב הקהילה'.

בעל המעשה:צ.ה.

וז"ל התרומת הדשן: "שאלה, תלמיד רוצה לצאת ממדינתו ללמוד תורה לפני רב אחד, שהוא בוטח שיראה סימן ברכה לפניו, ויזכה בתלמוד ללמוד הימנו. ואביו מוחה בו בתוקף, ואמר לו בני אם תלך לאותה מדינה שהרב שם תצעוני עד מאוד, כי אדאג עליך תמיד ח"ו פן תהא נתפש, או יעלילו עליך כמו שרגילים באותו מדינה. מה יעשה תלמיד ישמע לאביו, או ילך כחפצו ללמוד תורה."

"תשובה, יראה דאין צריך לשמוע כהאי גונא לאביו, וראה מהא דאמרינן וכו'. אלמא לצאת לתלמוד תורה, אף על פי שמוצא ללמוד תורה במקומו, עדיף מכיבוד אב ואם. שהרי יעקב אבינו לא נענש על כיבוד אב ואם כל אותם שנים שלמד תורה בבית עבר כו'. ואין נראה לחלק בין כיבוד אב ואם, בין מה שאביו מיחה בידו, ושמצערו כמה שעובר על צוואתו. דהא תרוייהו מצות עשה שווה נינהו, כבודו ומוראו כו'. ולענין לצאת לתלמוד תורה לפני רב שזוכה ממנו ללמוד תורה, שרינן לעיל טומאה דרבנן, אלמא עדיף ממורא דאב ואם" עכ"ל.

הרי שפסק לפנינו שאין חיוב לציית לאביו בדבר זה, [והפוסקים האריכו בשאלה זו והרבה חילוקי דינים נשנו בזה, עיי' בדבריהם]. - ומאחר שכל כך השפעת קדושה נצומה תליא באותה נסיעה, עד שבכוחה להחיש את גאולתם של ישראל, מדוע לא עבר על מצות אביו לנסוע אל היכלא דמלכא כאשר חפצה נפשו.

ענה על כך הרבי ר' מיכל, יתכן שאכן מצד ההלכה אולי מותר לי בזה להמרות פי אבא ולנסוע לשם. וכמ"ש בפרק קמא דעבודה זרה (י"ט): "לעולם ילמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ, שנאמר (תהלים א, ב) כי אם בתורת ה' חפצתי" - אך חוששני שכל אותה השפעה הגדולה שבנסיעה כזו תיפגם, מאחר שאבי הגדול יצטער בדבר, ושוב נמצאו מפסידים את כל עיקר תועלת השפעת הנסיעה, ודו"ק.

מובן לכל משכיל שדברים הללו הינם למעלה מהשגתנו, ויש בהם רזין טמירין עילאין המכוסים לפני עתיק יומין, ואין איתנו ידוע עד מה - אך מה שצריכים אנו ללמוד 'מוסר השכל' מטיב זה המעשה שלפנינו, עד היכן מגעת מצות 'כיבוד אב ואם', וכמה צריכים זהירות שלא לצער אביו ואימו. כי אף במקום שמצד ההלכה אולי הותר לו להמרות פי אביו, מכל מקום עצם הצער שמגיע לאביו או לאימו פוגם ומחסיר בשפע הגדול הנשפע בקדושה וטהרה, והדברים נוראים למתבונן.

[מתוך שיחה מיוחדת לאנשים בחזרת כיבוד אב ואם]

אימו של הרה"ק רבי אברהם קאליטסקער זצוק"ל, מעיה"ק טבריא של מעלה ת"ו, זתה לאריכות ימים ושנים, ונפטרה בשיבה טובה אחר זקנה מופלגת.

הרבי הקדוש בכה מאוד לאחר פטירתה בבכי תמרורים, וכמה ימים היה מתהלך בבכיות קשות מאין הפוגות, ושופך דמעות כמים על הסתלקותה לשמי רום. התלמידים הקרובים אליו ניסו לנחמו בכמה דרכים אך לא עלתה בידם, עד ששטחו את תמיהתם הגדולה בפניו:

מדוע זה בוכה הרבי ומצטער כל כך בפטירת אימו? הרי היא הלכה לעולמה זקנה ושבעה, וזכתה לשיבה טובה [א' טיפוען אלטערן], והלכה בגיל מופלג כדרך כל הארץ, ולמה מתמרמר כל כך בפטירתה?

השיב להם הרבי, שהוא בוכה בעיקר על מצות 'כיבוד אב' שהלכה ממנו! כי היה מהדר עד מאוד במצוה זו, והשתוקק בכל

נפשו להמשיך עוד להעלות נחת רוח ליוצרו במצוה מופלאה זו, ועל כך היה בוכה במר נפשו! [טיב התורה - פרשת קדושים]

הדלקת נרות הנוכה בבית מדרנו הרב שליט"א
♦ **מנחה בשעה 4:10**
♦ **שיחת הכנה לאחר מנחה**
♦ **הדלקת הנרות**
♦ **מעריב**
♦ **חלוקת מעות הנוכה**

ההדלקה בבית מדרנו בימים ראשון רביעי חמישי [נד א' ד' ה']
יום ראשון זאת הנוכה

הסביר היהודי, זקני הצדיק הגאון רבי עקיבא אייגר היה בוכה בדמעות שליש בכל בוקר ב'ברכת התורה', כשהתפלל: "ונהיה אנתנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו, וצאצאי עמך בית ישראל, כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך וכו'". - והיה מרבה בתפילות ותחנונות על צאצאיו יוצאי ירכו, שילכו בדרכי טובים וישרים, ושיהיו תלמידי חכמים ויראי שמים!

לפיכך, סיים האיש, הרי צריך אני להשגיח ביותר שתתמלא שאלתו ובקשתו של אותו זקן, ושלא אכשל חלילה בשום נדנדו חטא!

הרב הגדול התפעל מאוד לנוכח תשובה מקורית זו של היהודי, ובהזדמנות קרובה שקעלה לנאום באחת מן הדרשות הרבות שמוסר בכמה מקומות לעורר לב ישראל, סיפר טיב מעשה זה בפני הקהל, שממנו נלמד עד כמה גדולה השפעת תפילות אבות ואימהות על בנים ונכדים לדורות עולם, שלאחר כמה וכמה דורות עדיין עמדה אותה תפילה של הצדיק הגדול לזרעו אחריו. ושלפעמים בזכות תפילת האבות, מזכים את הבנים לקיים יותר בהידור מצות 'כיבוד אב ואם'!

בין קהל המאזינים בדרשה שבאותו ערב, ישב יהודי אחד שבנו הנער התקשה בתלמודו, והיה מהתלמידים החלשים בכיתה, הוא לא הצליח להבין את החומר הנלמד והישיגו היו חלשים. ההורים המסורים כבר ניסו שיטות רבות, והתייעצו עם מומחים גדולים, הם פיזרו על כך הון רב, אך ללא הועיל. - עתה ששמע האב את הסיפור המדהים שסיפר הרב בדרשתו, התלהב מאוד, ועל אתר החלטי נסות אף הוא בדרך זו, שיש בה עצה נפלאה בטיב החינוך... ולעצמו חשב, הרי השי"ת שומע ומקבל תפילת כל יהודי באשר הוא, ובפרט התפילה שמתחננים ומבקשים על הבנים ועל הצאצאים.

מאותו יום החל האיש לומר 'ברכות התורה' בדחילו ורחימו, ובהטעמת כל חיבה ותיבה בתחנונים ובכיות קשות להצלחת בנו בתלמוד תורה, שעה ארוכה מדי בוקר היה עומד ומתחטא לפני קונו להעלות את בנו על דרך המלך, ולפתוח לבבו בתורה.

והנה בתוך זמן קצר התרחש הפלא העצום, פתאום ללא שום הסבר טבעי נפתחו לבו ומוחו של הנער כפתחו של אולם, הוא החל להבין ולהשכיל בתורה היטב, ובתשוקה וצימאון אדיר לתורה, החל ללמוד בשקידה והתמדה עצומה, עד שברבות הימים נעשה תלמיד חכם וגאון גדול, ואף התמנה במשרה מכובדת של הרבצת התורה באחת מן הישיבות החשובות!

[עש]
א.ה. כבר נודע בשערים ספרו הגדול של מורנו ורבינו הגר"צ שליט"א "טיב כיבוד אב ואם", שם התבאר באריכות נפלאה כל ענייני זו המצוה. - עייין שם דברים נחמדים, מתוקים מדבש ונופת צופים.

המגיד הצדיק נפרד מאמו הזקנה בבכיות ובדמעות, ולאחר שהרעיפה עליהם ברכות רבות על ראש כל אחד ואחד, יצאה ללוחות אותם אל דרכם, ושוב הזכירה את בקשתה שתיכף עם הגיעם ישלח הטלגרים.

לאחר שיצאו לדרכם החל הצדיק להרהר בדבר, הלא בכל אלו השבועות הארוכים תהיה אמי הזקנה שרויה בדאגה ובפחד מחשש לשלומנו, וכפי שנכוח עתה לראות עד כמה נוגעים הדברים ללבה החלש. לפיכך החליט הצדיק החלטה נחושה, שאין נסיעתו מצדקת לצער ולהדאיג כל כך את לב האם הזקנה. - ועם כל החשיבות הגדולה של הנסיעה לארץ ישראל, והשתוקקותו העצומה אליה, אין זה נכון ליעשות על חשבון מצות 'כיבוד אב', וביטל לאלתר את כל הנסיעה הגדולה.

הוא חזר אפוא אל בית אימו, והודיעה שביטל בשבילה את כל הנסיעה, כדי למנוע ממנה את כל הצער והדאגה הגדולה. הוא שב על עקבותיו אל עירו 'פרשבורג' העתיקה, שם קנה מחדש את ביתו ואת מטלטליו, וחזר אל המגידות כאשר היתה באמנה אתו מימים ימימה.

ואף אנו לפי דרכנו למדנו, טיב 'כיבוד אב ואם' עד היכן מגעת! [פרסימ, 130714]

איש נכבד ותלמיד חכם הגיע אל הרב בשאלה הלכתית קשה, אך בטרם הציע את שאלתו הקדים בקשה מזוהר מעט: אבקשה נא לעיין היטב בשאלתי, ושלא להקל עמדי כלום, רק לפסוק לפני דבר ד' זו הלכה!

בוודאי! - ענה הרב, ולא הסתיר את פליאתו לפשר הבקשה, וכי במה שונה אתה מכל היהודים שנכנסים כאן כל העת עם שאלותיהם? הלא לכולם יש להורות דבר ה' זו הלכה! - תהא הרב.

משום שהגני נכדו של גאון ישראל, הגאון רבי עקיבא אייגר צוק"ל! - השיב האיש.

נו, ומה זה ענין לשאלתך בהלכה? שאל הרב, הלא לא חסרים כאן בין השואלים 'בנשקיים' נכבדים, נכדים של גאונים וצדיקים מופלגים!

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשמחות, לברכה והצלחה או ליארצייט התורמים להפצת העלון לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח לפייל הפצ"ב

	 צ'יינג' סל' 02-6516090	לעילוי נשמת האישה החשובה חיה סאסא בת לאה ואברהם ע"ה	לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מרדכי הי"ו	לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה	לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי החן ז"ל דוד ב"ר משה ז"ל
 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	 גרפצ'יק סל: 02-5002321	לרפואת בועז בן מירה	לע"נ ר' דב ב"ר אברהם יעקב ז"ל נפטר ה' אלול	לע"נ ר' יחזקאל ב"ר צבי ז"ל ולרפואת שלמה ולהצלחת לאה בת איילת תחי' נתרם ע"י בנם יחזקאל יהושע הי"ו	לע"נ האשה בת מרים ר' דוד

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ להרפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

מדוע סובבה ההשגחה העליונה שאחי יוסף ימכרוהו, שאל רבינו מנחם עזריה מפאנו זצ"ל, הן אפשר היה שייחטף בידי הישמעאלים ויורידוהו למצרים. ותירך, שמכירתו על ידי אחיו היתה ערובה לגאולת מצרים. שכן ביהודי הנמכר על ידי יהודי לגוי נאמר בתורה "אחרי נמכר, גאולה תהיה לו" (שם)

ויהי בעת ההיא וירד יהודה מאת אחיו וגו' (לח, א)

בפרשתנו, לאחר ענין מכירת יוסף, מוצאים אנו את יהודה עוזב את אחיו ויורד לעדולם. וכתב רש"י, שאחיו הדיחיהו מגדולתו, מלהיות מנהיגם, כשראו את אבלו של אביהם. טענו כלפיו מדוע הניח להם למכור את יוסף: "אילו אמרת להשיבו, היינו שומעים לך". אלו הם האחים שביקשו להרוג את יוסף, ויהודה הוא שמנעם מכך – אבל מדוע לא המשיך לשכנעם, מדוע לא שיכך כליל את כעסם ומנעם מן המכירה!

והיה החפץ חיים זצ"ל מספר את אשר ראו עיניו: אדם אחד ייצר י"ש במחותרת, העלים מס והתעשר מאוד – עד שנתפס. רכושו הוחרם, ונגזר עליו מאסר ממושך. כשהוליקוהו בשלשלאות, ביקש והתחנן לשוטרים שיניחיהו לסור אל רב העיר. ריחמו על האומלל העומד בללות שנים ארוכות מאחורי סורג ובריה, וחשבו שברצונו שהרב יברכו ויתפלל עליו. הביאיהו לרב העיר, ולהפתעת כולם החל לזעוק ולקרוא חמס: "אתה, הרב, אתה הוא האשם במצבי ובאסוני! הלא אתה ידעת, ומדוע לא הוכחת אותי. מדוע לא גערת בי, מדוע לא רדפת אותי. מדוע לא הזהרתני כי סוף גנב לתליה, כי לא ארויח מזה דבר!"...

ממש כפי שהאחים באו בתלונה אל יהודה: נכון הדבר, שהיתה זו יוזמתנו. ונכון שהתערבת, ומנעת אסון בנפש – אבל מדוע לא עשית יותר...

והיה החפץ חיים מסיים: אין לך אב שאינו מדריך את בנו, אין לך אמא שאינה מחנכת. והילדים שומעים, מי יותר ומי פחות. וההורים אומרים לעצמם: עשינו את שלנו, שיפרנו והשפענו – אם כי לא לגמרי, לא לחלוטין... אבל על ההורים לדעת כי שם, בעולם העליון, כשהילדים יראו מה הפסידו בכך שלא שמעו לגמרי – הם יבואו בטעה אל ההורים! יאמרו להם: אילו הייתם נחרצים יותר, נחושים יותר – היינו מתחנכים טוב יותר!... (שם)

חלמו שר האופים ושר המשקים (מ, ה)

מדוע פתר יוסף לשר המשקים לטובה, ולשר האופים לרעה? כתב רבינו האביר יעקב אבוחצירא זצ"ל, שיתכן שיוסף סיפר להם את כל המעשה באשת פוטיפר, ושזכות שלושת האבות עמדה לו להנצל ממנה. שר המשקים האמין לדבריו, והדבר בא לביטוי בחלומו. הוא חלם והנה גפן לפניו, רמו ליוסף ששירת לפנייהם והוא חף מפשע כגפן שאינה מקבלת הרכבה ממין אחר. ובגפן שלושה שריגים, זכות שלושת האבות, והיא כפורחת, כלומר גם בזכות עצמו יכול היה להינצל. הרי זה חלום אמיתי בטוב, ויוסף פתרו לטובה. אבל שר האופים חשד את יוסף שעבר את העבירה, ופגם חלילה בקדושת האבות. הוא חלם ששלושה סלים מחוררים על ראשו, אלו שלושת האבות שיוסף פגם בהם וחוררם. והעוף – בגימטריא יוסף – אוכל אותם ופוגם בהם. וא"כ היה שר האופים חושד בכשרים ולוקה בגופו, ויוסף פתר לו כמידתו... (שם)

והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם (לו, א)

יש בפסוק זה כמה תמיהות; דבר ראשון, מה זה נוגע לכאן שיוסף היה נער? דבר שני, מה זה 'ויבא יוסף' מה הוא הביא? היה צ"ל ויספר יוסף? דבר שלישי, מה השינוי בפסוק אל אביהם בעוד שקודם כתב נשי אביו, וכי קודם היה רק אביו ולא אביהם או שעכשיו הוא אביהם ולא אביו? כל זה שואל הגאון רבי יחיאל מיכל רבינוביץ זצ"ל בספרו הידוע 'אפיקי ים' (בתחילת ח"ב). ומסביר שבא כתוב בזה להראות את גודל צדקותו של יוסף, שלא בא חלילה 'סתם להלשין', להוציא דיבה על אחיו. אלא כל כוונתו היתה רק לתועלת ולטובה. וכמבואר בהלכות לשון הרע שאם אחד רואה בחבירו שעושה דבר שלא כהוגן ורוצה לגלות לאביו או לרבו כדי שיוכיחנהו, יש כמה תנאים בזה. א. שקודם יוכיח אותו בעצמו, כי אולי תוכחתו תועיל לבד ולא יצטרך לספר. ב. שלא יגדיל את העולה יותר ממה שהיא באמת. ג. שיכוון רק לתועלת ולא להנות מגנות חבירו. ולפי זה יובן הפסוק כמין חומר; דבר ראשון הפסוק מדגיש שהוא נער; הוא הקטן והוא משמש את בני השפחות שהם קוראים להם עבדים וא"כ ודאי לא ישמעו לתוכחתו. דבר שני 'ויבא יוסף'; יוסף הביא את הדברים כמו שהם לאביו ולא ניפח בהם שום תוספת. דבר שלישי, זה שכתוב אל אביהם ולא כתוב אביו כמקודם, לומר לך שהוא כיון בזה רק לתועלת ולא שאביו יעריך אותו על זה אלא כמו שהוא רק אביהם ולא אביו כלל ואין זה נוגע לעצמו כלל. ומכל זה לומדים חלק מצדקתו של יוסף הצדיק.

מה בצע כי נהרוג את אחינו וכיסינו את דמו (לו, כו)

השבטים הקדושים, שבטי יה, התכנסו והחליטו שיוסף זומם להדיחם מכנפי השכינה, ומלהמנות על עם ישראל ומייסדיו, ודינו כדין "רודף" רוחני. נמנו וגמרו להורגו. בא יהודה ושינה את החלטתם באמרו: "מה בצע כי נהרוג את אחינו וכיסינו את דמו". במה שכנעם? הסביר החיד"א זצ"ל: האחים הקדושים לא רצו שמעשיהם יוודעו לאביהם ויקפיד עליהם, והם ימיטו על עצמם קללה ולא ברכה, חלילה. אבל כיצד יוכלו להסתיר זאת מיעקב אבינו, הלא ניחון ברוח הקודש? התשובה היא שהרי "אין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות... אלא מתוך שמחה". לכן נאמר: "ויהי כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'". והשבטים סמכו על כך שיעקב אבינו יתאבל על בנו ומתוך כך לא תשרה עליו שכינה בעצבותו, ולא ידע ברוח קדשו מה ארע. אמר להם יהודה: "מה בצע כי נהרוג את אחינו – וכיסינו את דמו", האם בכך נסתיר את אשר קרה? הלא כבר אמרו כי "גזירה על מת שישכח מן הלב", ואבינו יתנחם, ורוח קדשו תשוב עליו, והכל יתגלה! מה נעשה, "לכו ונמכרנו" ונאמר לאבינו כי חיה רעה אכלתהו, ומתוך כך לא יפסק אבלו, הואיל ולמעשה יוסף לא מת. עצבונו ימשך, וממילא תסור ממנו רוח הקודש, ומעשינו לא יוודעו לעולם!... (מעין השבוע)

וימכרו את יוסף (לו, כח)

"ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים (אפילו) בשלשלאות של ברזל (כדי לקיים גזירת גלות מצרים) אלא שזכותו גרמה לו" (שירד בכבוד ובהזמנת פרעה). ומכירת יוסף היתה עצה ממרום. אבל

הישועה מוכנה מראש...

יִקַּח אֲדָנָי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל בֵּית הַסֵּהר מְקוֹם אֲשֶׁר אֶסְרִי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי שָׁם בְּבֵית הַסֵּהר (ל"ט, כ')

לכאורה יש להבין: מדוע היה צורך להדגיש כי יוסף ניתן בבית הסוהר שבו היו אסירי המלך אסורים? האם היה ליוסף הבדל בין בית סוהר זה למשנהו? את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה באחת השנים האחרונות. יהודי יקר, אשר סבל מזיהום ברגלו – פנה אל רופא המשפחה שהציע טיפול במשחות שונות, אשר לא הביאו לשיפור משמעותי במצבו. בצר לו – פנה אותו יהודי אל רופא מומחה, אשר נחרד למראה הרגל, ומיהר להפנותו בדחיפות לחדר המיון לצורך הערכה וטיפול משמעותי יותר. בחדר המיון, לאחר המתנה ממושכת – ניגש רופא אל מיודענו, בדק את הרגל, וקבע: יש לנתח את הרגל בדחיפות! לשם כך, החליט הרופא לאשפז את אותו יהודי, אולם בטרם הספיק לטפל בצדדים המעשיים של האשפוז – נשמעה כריזה בחדר המיון, אשר הזעיקה את הצוות לטיפול במקרה חירום רפואי שהתפתח באחת ממחלקות האשפוז. התברר, כי מדובר היה במקרה חמור במיוחד, של כוויה בדרגה גבוהה, על פני שטח גוף רחב במיוחד... הרופא המטפל מהמיון, כמו גם חלק ניכר מהצוות – עזבו מיד את חדר המיון ומיהרו אל המחלקה המדוברת, כאשר למיודענו, ולחולים רבים נוספים, לא נותר כי אם להמתין בסבלנות לשובו של הרופא, לאחר שעה ארוכה. את זמן ההמתנה, ניצלו הממתנים בכדי לפרוק את תסכולם על ראש הצוות שנותר במחלקה, תוך שהם טוענים כי אין זה מוצדק להניח להם להמתין במשך שעה ארוכה – רק בשל מקרה חירום שהתפתח במחלקה אחרת... כאשר לבסוף שב הרופא – הוא לא שב לבדו... התברר, כי בשל חומרת המקרה אליו הוזעק – הוזעקו עוד כמה רופאים, בכירים יותר, חלקם כלל אינם נמנים על צוות בית החולים... את ביקורם של המומחים בבית החולים – ניצל הצוות בכדי לבקש מהם לבדוק כמה מהחולים המאושפזים בחדר המיון, וביניהם – את מיודענו. והנה, לאחר בדיקה שנערכה למיודענו על ידי רופא מומחה שאינו נמנה על צוות בית החולים, החליט הלה כי ניתן לשחרר אותו באופן מיידי אל ביתו, תוך שהוא מוסר לידו מרשם למשחה שאמורה לפתור את הבעיה מיסודה. יותר מכך: מתוך דברי הרופא המומחה התברר, כי ניתוח במצב הנוכחי – לא זו בלבד שלא היה מביא תועלת, אלא שלהיפך: עלול היה לגרום לנזק חמור, ולהעמיד את חייו של מיודענו בסכנה, שכן הזיהום עלול היה להתפשט לכל הגוף ולהגיע אף למחזור הדם! בדיעבד, במבט לאחור, השכיל אותו יהודי לראות את חסדי ההשגחה העליונה: אותו מקרה חירום, שגרם לו לתסכול כה רב – לא נועד למעשה אלא בכדי לגלגל את הדברים כך שהרופא המומחה יגיע לבית החולים, ויציע לו את הטיפול המיטבי – שיפתור את הבעיה ויציל אותו מניתוח העלול לסכן את חייו! ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הרמב"ן המבאר כך: אמנם כל עוד היה יוסף בבית האסורים, באמת לא היתה כל משמעות לשאלה באיזה בית סוהר הוא כלוא... אולם מאחר וההשגחה העליונה הועידה את ישועתו של יוסף באמצעות שר המשקים, אשר יספר אודותיו לפרעה וימליץ עליו כפותר חלומות מומחה – היתה חשיבות רבה לעובדה שכבר מלכתחילה הוא נאסר בבית הסוהר בו אסירי המלך אסורים, בית הסוהר אליו עתידים היו להשליך את שר המשקים שעל ידו צפויה היתה להתגלגל ישועתו...

רק בזכות ששמעתי בקול אמי, אני יכול לספר לכם את הסיפור

אבא ביקש מבנו יענקי שיוריד את הפח אשפה מהבית לעגלת האשפה שברחוב, לצערנו הרב התשובה שהשיב ינקי, נשמעת בהרבה בתים גם במשפחות הטובות ביותר, "למה דווקא אני, אני כבר הורדתי אתמול את הפח, שהיום מוישי יוריד את הפח". באותה שעה הגיע לביקור הסבא רבה של יענקי ומוישי, וכששמע על הויכוח מי יוריד את הפח, ביקש מכולם להתאסף, כי הוא רוצה לספר להם סיפור, שיהיה להם מורה דרך לכל החיים. הסבא פתח בדבריו, ראשית נפתח חומש בראשית, נדפדף לפשת וישב, יוסף הצדיק היה שנאוני על אחיו, והוא ידע שהם מתנכלים אליו, ומחפשים דרך להענישו, ולמרות זאת כשאמר לו אביו "הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם", היה יכול להשיב אבא אני מפחד, זה מסוכן, אבל יוסף השיב מלה אחת "הנני", מוכן ומזומן מיד לקיים ציווי אבי. אני לא בא כעת לפרש את כל המהלך של המחלוקת של יוסף עם אחיו, שבזה כבר האריכו המפרשים, וגם לא כיצד שלח יעקב את יוסף למקום סכנה, שגם בזה כבר האריכו המפרשים, רק דבר אחד, התורה מספרת לנו את מעשי אבותינו קודם מתן תורה, כי דרך מוסר כיצד עלינו להתנהג, ספר בראשית הוא ספר מוסר, כיצד עלינו להתנהג, דרך ארץ קדמה לתורה. אבל יש לי גם סיפור אישי: כאן הפשיל הסבא את שרולו, ולפני הילדים ובני המשפחה התגלה חרוט על ידי הסבא מספר כחול. האם ילדים יקרים אתם יודעים מה זה המספר חרוט על יד, זה אות מופלא, שהבורא יתברך שמו, תכנן לי מששת ימי בראשית שבחיי אעבור את שבעת מדורי גהנום על ידי הנאצים ימ"ש, את כל מה שעברתי שם, אי אפשר לתאר, וגם אם ארצה לתאר לכם, לא אוכל, ולעולם לא תבינו מה עבר יהודי שהיה שם. אבל בכל זאת ברצוני לספר לכם סיפור קצר, כשהנאצים ימ"ש הגיעו לעיירה בה הייתי גר, הם מיד הורו לכל היהודים להתאסף בתחנת הרכבת, כל אחד יכול לקחת עמו, רק כמה דברים הכרחיים ביותר, כשהגענו לרכבת, הנאצים ימ"ש הפרידו בין הגברים לבין הנשים והילדים, את קושי הפרידה אי אפשר לתאר, את הבכיות והיללות שהיו שם, הם עדיין מצלצלים באוזני עד היום הזה. גם את משפחתנו הפרידו העמלקים, הם העלו אותי את אחי, ואת אמי, על רכבת אחת, ואת אבי העלו על רכבת שניה. עוד קודם שהרכבת התחילה לנסוע, פתאום ראתה אמי, שהתפילין של אבי נשארו בידה, מיד אמרה לי, בערל, אוי, התפילין של אבא נשארו אצלי, כיצד יסתדר בלא תפילין, רוץ מהר לרכבת השניה, ותתן לאבא את הטלית ותפילין. בחוץ היה פחד נורא, העמלקים הסתובבו עם כלבים עזים, הם השתוללו בחמת זעם, ולמרות זאת, לא חשבתי לרגע, רצתי מיד עם הטלית והתפילין לרכבת השניה, היכן שאבי נמצא כדי להביאם לו. מיד כשעליתי לרכבת השניה, סגרו את הדלתות, והרכבת התחילה לנסוע, כשאני בתוכה יחד עם אבי, ואילו אמי ואחי, נמצאים ברכבת השניה. מה התברר לאחר מכן, שהרכבת בה היתה אמי ואחי, נסעה משם ישר לתאי הגזים, והרכבת הזאת שאני ואבי היינו בתוכה, נסעה למחנות עבודה. כל מה שאני נמצא כעת כאן לספר לכם את הסיפור, ואתם ניני היקרים נמצאים בעולם, זה בזכות ששמעתי מיד בקול אמי, הייתי יכול לומר לה, זה מסוכן, אני מפחד, שאחי ילך, אבל אז הייתי נשאר ברכבת ההיא, ו... תקבלו זאת כמוסר לכל ימי חייכם, כשאבא או אמא מבקשים ממכם, איזה בקשה, לא מתווכחים, אומרים מלה אחת "הנני". (ווי העמודים)

פינת ההלכה

שאל הגר"ח קניבסקי שליט"א האם עדיף להדליק במנורה ישנה של כסף ששוה הרבה אבל לא יפה כ"כ, או עדיף להדליק במנורה יפה של פח שנראה יפה אבל הוא זול. האם ערך כספי עדיף או יופי עדיף? והשיב: ע"פ הא דאיתא בירושלמי יומא (פ"ר ה"א) ספק היכא שיש ב' שעירים לפניו אחד שהוא שמן ואין מראהו טוב, ואחד מראהו טוב ואינו שמן כ"כ איזהו קודם? ופשט הירושלמי מקצירת חיטים לצורך העומר ששמן בגופו עדיף ממראה וה"ה בשעיר ביה"כ עיי"ש ומוכח לכאורה שערך עדיף מיופי. אמנם אמר הגרמ"ז שליט"א ששמע מרבינו הגרא"ל שטינמן זצ"ל שדעתו שיופי עדיף. (הליכות יעקב הובא בכאל תערוג)

חידה שבועית

מי צריק להיות אסופת פתוכה חוץ מהספימון?

תשובה לחידה פר"ש: חמור. דבורה. רחל (כבשה). איה. ודישון. תשובה לחידה השבועית: קשת. **ספ פתוכה: מאיר פוז סולמן נ"י**

מוזל טוב

מרכז העיר: משפחת ליש להולדת הבן משפחות דרוק - פרידמן - הרמן להולדת הבן הנכד הנין משפחות קובנו-פרידמן להולדת הבן הנכד משפחת בויםל להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות ראבד להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת חן להולדת הבת משפחות רבינוביץ להולדת הבת הנכדה משפחות ליפסקינד - קופרף להולדת הבן הנכד משפחות דבי להולדת הבן **צני תדיב:** משפחת בורגמן להולדת הבת משפחת קרישבסקי לאירוסי הבן משפחות שינפלד-פורשטיין להולדת הבן הנכד משפחות באגר לנשואי הבת הנכדה משפחת בלומנטל לנשואי הבן משפחת לדרר לנשואי הבת משפחת גורינגר - הרבסט לנשואי הבת הנכדה משפחות קורנפלד - בענט לנשואי הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר **שבתורה**

שַׁבַּת אוֹרְהָה

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

וישב

פרשה ופירושה

בהשקפה ראשונה

לקט פירושים על פרשת השבוע

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה: ותמוה: הרי חז"ל דרשו על הפסוק "והבור ריק אין בו מים" מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו (שבת כב), ואם כן, איזו הצלה היתה זו כשהשליכו אותו לבור מלא נחשים ועקרבים? והתירוץ הוא שראובן קודם כל רצה להוציא אותו מידי האחים, כי הבחירה שבאדם אינה בידי שמים, ואדם כבעל בחירה יכול להרוג וזולתו אפילו הוא נקי וחיף מפשע, אבל נחשים ועקרבים אינם בעלי בחירה, ותעמוד לו זכותו. (אור החיים)

סח רבי אהרן קוטלר זצ"ל, ראש ישיבת קלעצק באוני תלמידיו: צאו וראו כמה היה רבי ישראל סלנר זצ"ל מחושב בכל זמניו ועיתותיו לכל ימיו. והמעשה הבא יוכיח: פעם אחת ביקש יהודי אחד מרבי ישראל איזו שהיא טובה עננה רבי ישראל: "עכשיו אין לי פנאי למלא בקשתך, אבל בעוד תשעה חודשים יהיה לי פנאי". ואכן, לאחר תשעה חודשים, קיבל אותו אדם מכתב מרבי ישראל שמילא את מבוקשו. הרי לפנינו - הפסיד רבי אהרן קוטלר - שהיה לרבי ישראל חשבון על כל זמניו, עד תשעה חודשים בעתיד!... (שיטת חכמים)

והנה ארחת ישמעאלים בָּאָה מְגֻלָּעֵד וְגַמְלִיָּהֶם נִשְׂאִים נִכְאֵת וְצָרִי וְלָט: אומר רש"י למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שרכן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפש ועטרן שריחן רע, ולזה נודמנו בשמים, שלא יזוק מריח רע. שואל רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שיש להתבונן הרי יוסף הולך למצרים ולא יודע מה ילד יום, והיה כל כך בצער, ומה משנה לו בעת כזאת מה הם נושאים נפט או בשמים? אלא אנו רואים מזה שכשגוזרים עונש מן השמים או העונש מדויק בדייקנות עד מאוד, ולכן גם כשנמכר ולוקחים אותו למצרים, כיון שריח נפט לא היה מגיע לו, לכן היו צריכים לשאת הפעם דבר שאין רגילים בו כדי שלא להוסיף צער יותר ממה שמגיע לו.

יהודי פשוט שהתגורר ליד מסלול הטיול הקבוע של ה"חזון איש" לצורך בריאותו, הבחין בפליאה במחזה הלז, של אדם קשיש בעל צורה, המטייל באמצע היום, מדי יום ביומו, עקב אחר מהלכו של ה"חזון איש" עד שפעם החליט לרדת, ולעבור בו שלא יבזו את זמנו לבטלה, וישב קצת ללמוד, או יגיד תהילים וכיו"ב, וכך עשה, כשהגיע בעל ה"חזון איש" סמוך לביתו, ירד האיש, וגער ברבן של כל בני הגולה, על שהוא מבטל את זמנו בטיולי סרק, ה"חזון איש" לא הגיב וחזר למעונו בבני ברק, למחרת לא זכר כנראה ה"חזון איש" את הגערה שקיבל מהיהודי ההוא, וצעד שוב באותו מסלול, והנה שוב יורד אותו יהודי מדידותו, והפעם גוער במטייל, ביתר שאת, "כבר הספקת לשכוח מה שאמרתי לך אתמול, מדוע אתה מבזבז את זמנך לריק," וה"חזון איש" שמחו לו לא פסק לרנע מלהרהר בדברי התורה, פנה אל האיש בענוות חן, ושאלו: וכי מה אתה רוצה שאעשה במקום לטייל? תגיד כמה פרקי תהילים! אמר היהודי, ה"חזון איש" שב לאחריו ולמחרת שינה את מסלול טיולו, ולא עבר ליד דירתו של האיש ההוא, לאחר זמן מה פקדה צרה פלוגית את ביתו של היהודי ההוא, ומקורביו אמרו לו שלא הרחק מביתו נמצא הגאון המופלג ה"חזון איש", ורבים מתדפקים על פתח ביתו בבקשת ישועה ורחמים, מידוענו מחליט לגשת לבית ה"חזון איש" כדי שיתפלל ויעתיר עליו מברכותיו, והיה כאשר פתח את דלת החדר בו ישב גדול הדור, נפל ארצה מתעלף, בני הבית ניסו לעוררו אך אז פתח האורח בצעקות וזעקות נוראות, נפל לרגלי ה"חזון איש" וביקש ממנו שימחל לו, ואמר: "אם הייתי יודע שאתה הוא גדול הדור, בוודאי שלא הייתי מתנהג בצורה כזו כלפיך" במשך שעה ארוכה מירד בבכי, ואי אפשר היה להרגיעו ומרן ה"חזון איש" זצ"ל יושב על כסאו מלטף את היהודי ברוך ובחיבה אין קץ ומתנצל באומרו: "איך לי על מה לסלוח לך הלא נתת לי עצה טובה להגיד תהילים הנני מבטיחך נאמנה שמאז אותו יום אני מקיים מה שהצעת לי ואני אומר תהילים ומכיוון שכך מה לי לבעוס עליך"? (טובך יביעו)

בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו מעליך ותלה אותך על עץ ואכל העוף את בשרך מעליך: יש להבין כיצד הביין יוסף מחלומיו של שר האופים שישא פרעה את ראשו ויתלחו על העץ, ויאכל העוף את בשרו? אלא הענין יבואר על פי מעשה. בתערוכה של ציירים הוצגה תמונתו של צייר מפורסם, המתארת אדם מחזיק בידו סל עם פירות. והתמונה היתה כל כך חיה וממשית עד שהיו העופות העוברים באותו מקום סבורים שאלה הם פירות ממשיים והיו מנקרים את התמונה כדי לאכול מהפירות המצויידים. כולם התפעלו מכך, ונקבע פרס גדול לכל מי שימצא בה חסרון. בא פקח אחד ואמר: אמנם הפירות מוצלחים ביותר ונראים ממשיים, אולם האדם המחזיק בסל אינו מוצלח כלל, משום שאילו האדם היה מצוייד בצורה מוצלחת כמו הפירות והיה נראה כחי ממש הרי העופות היו מתיידיאים מפניו ולא היו מנקרים את מקום התמונה הפיתונית! ואכן אותו פקח קבל פרס. כיוצא בזה גם כאן, כשסיפר שר האופים ליוסף כי העוף אכל מן הסלים אשר על ראשו, למד יוסף מזה שהאדם הזה אינו נחשב עוד לאדם חי, שאילו כן היה העוף מתיירא מפני אדם חי ולא היה אוכל מעל ראשו, ואין זאת אלא שבן מות הוא, לפיכך פתר את חלומו. (ר' מאיר שפירא זצ"ל מלובלין)

ויהי אחר הדברים האלה חטאו משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים: בספר אור רש"י מובא הענין הבא: פעם מצא רבי שמחה זיסל, הסבא מקלם, קיסם עץ קטן בתוך פרוסת לחם. הדבר הזכיר לו מיד את אשר איננו לשר האופים אשר בעטיו של חטא שכוה הושלך לבית האסורים ולבסוף נתלה ומת. והנה בניגוד למה שעשו לשר האופים, הרי שלאופה אשר אפה את הלחם שבו מצא הסבא את הקיסם לא נעשה דבר. הקשה הסבא: "מה הסיבה להבדל שבין שתי התוצאות? הרי בין שני המעשים אין כל הבדל לכאורה. אלא, ששר האופים נתפס בגלל עץ שנמצא במאכל המלך לפיכך אחת דתו למיתה. מאידך מעשה כזה אצל איש פשוט כמעט שאין בו עוול. מכאן הגיע ר' שמחה זיסל למסקנה: כמה צריך אפוא האדם לפחוד מ"קיסמי העץ" הנמצאים בתוך קרבנותיו לפני מלך המלכים הקב"ה, והם העוולות והחטאים הבאים לפני ה' יחד עם עבודתו ומעשיו הטובים של כל איש ישראל. וגם אם קטנים הם החטאים, מכל מקום הואיל ולפני המלך עשה זאת - ענשו חמור ביותר. לגבי שר האופים יש מקום להניח שהדבר קרה לו בשגנה שבודאי היתה קרובה לאונס, שהרי ידע לפני מי הוא עובר, ובודאי נזהר מאד. אך אעפ"י כן לעובד לפני המלך אין מספיק תירוץ זה, שכן היה עליו להזהר מאד מאד. (מדרשת אבות)

סיפור מההפטרה

אם יתקע שופר בעיר ועם לא יתדרו אם תהיה רעה בעיר וה' לא עשה: הסיפור שלפנינו, המכיל מוסר-השכל מופלא עד מאוד, התגלה לרבי יצחק זילברשטיין שליט"א על ידי אחד מתלמידי החכמים, ששמע את הדברים מפי בעל-המעשה, איש נאמן ביותר, שהעיד שראה את ההתרחשות המועזת במרעיניו. איש זה הוא אדם עשיר מאוד, ובין יתר עסקיו חובקיהעולם הוא שקוע גם בעסקי-נפש עם אמירים אילי-הון בנסיכות האמידיות במפרץ הפרסי. אמירים אלה נחשבים, כידוע, שליטים גמורים במדינותיהם, ושלא כמו במדינות המערב - מי שמעז להפר את דבריהם, צפוי לעונש מר. העסקים הגדולים שמנהל היהודי שלנו עם כמה מן האמידים, הביאוהו לארמונו של אמיר ידוע, באחת ממדינות המפרץ, כדי לדון עימו בעסקה גדולה במיוחד. התוכנית היתה שהאמיר יתפנה לזמן-מה מענייני המדינה ויפגש עם הסוחר היהודי על-מנת לסכם פנים-אל-פנים את פרטי העסקה. בשעה היעודה הגיע היהודי אל הארמון, והוכנס אחרי-כבוד אל הטרקלין המלכותי. מזכיריו של האמיר התנצלו ואמרו שאדונם עסוק עתה במשפט חשוב המתנהל לפניו, והוא אמר לסיים את הדיון בעוד זמן קצר. מידוענו הורשה להיכנס אל היכל-הדיונים ולצפות במשפט שהתנהל לפני האמיר. המדובר היה בשני אזרחים שעשו דבר שאינו הגון כלפי האמיר, והובאו לפניו למשפט. היהודי שלנו עומד וצופה במחזה שכמותו לא ראה מעולם. האזרח הראשון מובא לפני האמיר, קד קידה, ועומד בפניו בראש מושפל, כולו מביע כניעה, ציית והשתעבדות. כאשר האמיר שואל אותו מה יש לו לומר בגין החטא שעשה, פורץ האישי בבכי, ופותח בדברי התנצלות מעומק-ליבו, ומצהיר שלא התכוון להכעיס את האמיר, ומבקש סליחה ומחילה. האמיר יושב על כסאו המפואר, ושומע את הדברים, ומסמן באצבעו כלפי מעלה. לאחר מכן יתברר שבכך ביקש השליט להבהיר שקיבל את דברי ההתנצלות, והוא אכן מוחל לאזרח ההוא על מה שעשה. מיד לאחר מכן נכנס האדם השני לפני האמיר, וגם הוא עושה כמעשהו של הראשון, ומתנצל על חטאו. ברם, הפעם סימן האמיר באצבעו כלפי מטה. הסוחר היהודי שסיפר את המעשה לבן-שכונתנו, אמר שבחלומותיו השחורים ביותר לא יוכל היה לתאר ולשער מה עומד להתרחש עתה בהיכלו של האמיר. לא חלפה שניה, ושני משרתים בעלי-גוף ניגשים אל האזרח, ואוחזים בו בחוזקה, כשהאחד מוציא את חרבו מגדנה, והורג את האישי, ולא חולפות שתי שניות נוספות וגופתו מוצאת מהמקום בבזיון רב. עתה התברר שהסימן כלפי-מטה שעשה האמיר באצבעו ביטא את הרגשותו של השליט שדברי ההתנצלות והמחילה לא נאמרו בנעימות הראויה, כיאה וכנאה למושל רם ונישא כמותו, ויתכן שנאמרו מן השפה ולחוץ. די היה בהרגשה זו של האמיר כדי להכריע שהוא אינו מקבל את בקשת הסליחה של האזרח. התוצאה הישירה מכך היא שאחת דינו של החוטא להיענש במיתה הנוראה. דהיינו, לא די בכך שהקצפת את האמיר בחטאך כלפיו, אלא עוד הינך מדבר בצורה לא-מכובדת בהיכלו של השליט! היהודי הסוחר שצפה במחזה לא החויק מעמד, והתעלף במקום, והובהל לבית חולים מקומי. במשך כמה ימים לא יכול היה לפתוח את פיו, מרוב זעזוע וחרדה. מאימת הדין והמשפט שראו עיניו. גם כשסיפר את המעשה אפשר היה לחוש עדיין את הרעד שנשמע בקולו, כשכל גופו רוטט ומתחלחל. רבי יצחק זילברשטיין, בספרו את הדבר המחריד, אמר שלבד ממה שאפשר ללמוד מכאן על צורת המשפט, ועל ההשכלה שיש לכך על מחויבותנו לציית לכל - אם על אמירת ההתנצלות בענימה לא מכובדת, נגוד עונש כל כך כבד על האזרח האומלל ההוא, בין-גבין מכך על חובתנו לשמור על כבוד בית ה', ולהשיח בו רק בדברי-נועם, דברי תורה ויראת שמים, המכבדים את היכל השם. גם הסוחר ההוא, ציין הרב שליט"א, קיבל על עצמו שלעולם לא ישיח שיחה בטלה בבית הכנסת! . (ברכי נפש)

ועל הכל...

"פרפראות"

האדמו"ר מזאלין זי"ע היה מאריך מאד בתפלותיו, ובפרט בתפלת "ברוך שמייה" היה מאריך במשך כשלוש רבעי שעה בהתפעלות והתלהבות ובמתיקות נפלאה. פעם כאשר היה בצאנו, שאל האדמו"ר מצאנו זי"ע אודותיו, והשיבו להאדמו"ר מצאנו שהוא יבא תיכף, אלא שעדיין הוא מתפלל וכעת הוא אוזח ב"ברוך שמייה". שאל האדמו"ר מצאנו בדרך צחות: איפה הוא אוזח, ב"ברוך", או ב"שמייה".... (נשמי ברכה)

"ענין של טעם"

הטעם ששם העיר שבה נמצאת מערת המכפילה נקראת "חברון", יובן על פי מה שכתב ה"חסד לאברהם", שכל הנשמות כשהולכים לזן עדן, הולכים דרך מערת המכפלה, ולפי זה נקרא "חברון" שמשם עולים הנשמות להתחבר למקום הראוי להם, ושם התחברות כל הנשמות. (נפש דוד)

"מפי כתבם"

בדורות עברו היתה הפרדה מוחלטת בין ישראל לעמים, לקיים מה שנאמר (ויקרא כ'): "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי". מראשית גידולם נתחנכו ילדי ישראל לדעת, שהגוי הוא בריה בפני עצמה. כמו שיש חיה שנקראת דוב, וחיה בשם נמר, יש גם סוג חיה שנקראת "גוי". גוי שמראהו חסון ויפה, הוא דומה לאריה מלך שבחיות, דאף בזמן שלא בא לטרוף טרף בכל זאת הוא מפחיד בנהמותיו האימתניות. לצערנו הרב כאן באמריקה נשתנו פני הדברים. השורש פורה רש ולענה היה על ידי ראשוני הבאים לכאן, לפני כמה מאות שנים, שלא השכילו לדעת ולהכיר את הסכנה הכרוכה בהתחברות לגויים. באו לכאן יהודים עניים, דוויים וסחופים, בעידום ובחוסר כל, ונאלצו לעבוד בבתי חרושת יחד עם נכרים ונכריות. מתוך רוב ההרגל בחבורתם חדלו מלראות את הגוי במהותו הנכונה, מתוך מבט ראייה יהודי. ועל ידי ההחשיבו אותו כבן אדם מן השורה, לא בחלו מלהתחבר ולהתיידד אתו. ומכאן היה כפסע עד לטמיעה והתבוללות. זו היתה גם הסיבה לשואה הרוחנית שהתחוללה במדינת גרמניה בשעתה. באותה תקופה יצא טבעה בעולם כמדינה הכי מתורבתת והשכלה ובמדרג, בחיים טובים של חירות וחופש, והענקת שויון זכויות לכל האזרחים, לעשות כרצון איש ואיש. אז באו הרפורמים ורצו להתרומם לגויים, כשדימו לרפא ולחבוש בזה את פצע האנטישמיות. הם בנו בתי תפילה עם מגדל למעלה, בדומה לבתי שומאטם של הנוצרים הם טענו שאם איש יהודי יחא לבוש בסגנון אירופאי מודרני, ככל הגויים, כבר לא יבוזו לו. שוב לא ידביקו לו תו נגאי של "יהודי מזולך". כך יתיידדו עם הגויים וישינו אהבתם, ויחוסלו אחת ולתמיד כל הצרות והרדיפות שהיו מנת חלקנו במשך שנות הגלות. אבל יושב בשמים ישחק לנו. לא עברו שנים רבות עד שמאותה מדינה נפתחה הרעה, באכזריות איזמה שלא היתה כדוגמתה מימות אדם הראשון. כל זאת בא כעונש מדה כנגד מדה. לפי שרצו לכרות ברית ידידות עם הנוכרים, נפרצה שנאתם ומשטמתם בצורה פראית ביותר. אולי הגיע זמן לפקוח עינים עוורות. יווכחו כולם לדעת שהיצר רימה אותם, ומכר להם מקח טעות במשאות שוא. פריקת עול תורה ומצוות, לא הניבה שום תוצאות טובות. לא היה זה אלא אבן מכשול של יצר הרע הערל. (האדמו"ר מצאנו קלוינבורג זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן, ברכה שצריך לעמוד בה כמו בתפילת "שמונה עשרה"?
תשובה: כתב הבן איש חי: בקידוש וברכת[לבנה, צריך ליישר רגליו כתפילת שמונה עשרה.

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

האמצעים לתקן המידות, הוא ההרגל לעשות הפך הרצון. (ר' ישראל סלנט)
האוהב הנאמן מי שהתנדב לך בממונו בעת צרכך, בנפשו בעת צרתך. (אבן גבירול)
מי שהוא מכת המתנצחים אין דבריו נמשכים אחר האמת, כי תמיד מבקש לנצח. (מהר"ל)

אור האמונה

פרשת וישב

שבת קודש * כג' כסלו, תש"פ

גיליון מס. 713

פסוק

כל מטרתנו בהפצת העלון היא זיכוי הרבים.

קחו חלק בהפצה ותזכו למתנות הנפלאות
שמבטיחים חכמנו זכרונם לברכה:

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"
(פירקי אבות)

"כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו
ואינה סרה ממנו" (הזהר הקדוש)

**מותר להדפיס, לצלם, לשכפל ולהפיץ את
העלון כנאמר:**

"אין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות"
(חסד לאברהם)

וישב - חנוכה

בארץ מגורי אביו - שהיה מגייר גרים, מקרב הנפשות הרחוקות, כי עיקר החוכמה אותה הוריש יעקב לבנו יוסף, הוא להכניס השגות אלוקות בעולם, להודיע לבני אדם גבורותיו. "אלה תולדות יעקב יוסף", היינו שיוסף הלך בדרך אביו והיה עוסק גם כן לגייר גרים ולקרב הנפשות הרחוקות" (ליקו"ה השכמת הבוקר ד, טז).

איט מצליח

מהו הסוד של יוסף הצדיק שהתורה מאריכה ומדברת בו במשך חמש פרשות תמימות?! מה הסוד של מי שזכה למלך במצרים 80 שנה שלטון ללא עוררין שזה דבר שאין לו תקדים?! מה הסוד של מי שאחיו כל כך שנאו אותו, שלא נחה דעתם עד שהשליכו אותו לבור, ולא סתם בור, בור מלא נחשים ועקרבים, ונמסר מיד ליד כמו עבד גמור, ועבר כל כך הרבה תלאות וסבל ובסוף עולה לגדולה ומכונה "איש מצליח", שכל מה שהוא עושה, הוא מצליח, מה הסוד? "שם שמים שגור פניו" (רש"י הקדוש). זה הסוד. כל הזמן זוכר את ה', כל הזמן מזכיר את ה'.

מעולם לא זקף את ההצלחה שלו לזכותו. הכל בכוח של ה', אני אישית כלום. אפילו כשמכתירים אותו למלך, מה הוא אומר? "את האלוקים אני ירא". היתה לו ליוסף הצדיק אותה הרגשה פנימית ועמוקה שהכל זה מתנת חיים. בלי שום זכות מצידו. הכל זה חסד ורחמים של בורא עולם. הוא בלי הקב"ה לא יכול להצליח, לא יכול לעשות כלום.

קשה לתאר את גודל הנסיון שהיה ליוסף הצדיק עם אשת פוטיפר ואיזה כוחות נפש הוא מגלה אז בעצמו. וכל השנים שהוא בתוך בור האסורים, 12 שנים בתוך כזה חושך ומספר המדרש שהיה מפזז שר ורוקד כל העת, לרגע לא איבד את הקשר שלו עם הבורא יתברך. כל אדם עובר במהלך החיים הרבה יסורים. כל אחד יש לו את המסלול שלו, עם הרבה תיקונים, עם הרבה דברים קשים. אבל דבר אחד חייבים לזכור: ה' אף פעם לא עוזב אותך. היסורים נועדו לקרב את האדם, "את אשר יאהב ה' יוכיח". יבוא יום ונראה כי בעומק הדין היה מונח עומק של חסד ורחמים.

כל עבודת התשובה היא לבנות קשר אישי עם השם. אדם צריך לדעת שכל הרהור טוב שיש לו, זה האוצר שלו, את זה הוא יכול לשים בכספת שלו. זה משהו נפלא. כי עוד שעה שעתיים יהיה לו עוד הפעם איזה הרהור טוב, רק הרהור, כבר לא מדברים על דיבורים ותפילות, לא מדברים על מעשים, רק הרהור טוב. כמובן שאדם רוצה שיהיה קיום להרהור שלו הוא מתחיל למלמל את זה בשפתיים. ה' אני אוהב אותך, אני רוצה לעשות את רצונך, אני יודע שאני בשליחות פה, אני מבקש שתעזור לי לשבור את הדברים הבטלים שלי, את הדמיונות שלי, את האנוכיות שלי, את התאוות שלי, תעזור לי. ככה נחקק משהו חדש בלב. נכנס אור פנימיה. אחרי כמה שנים אדם יראה פתאום שהוא בן אדם אחר.

הקשר עם ה' זה התענוג הכי גדול שיש ליהודי. כשהיה יכול להרים את הראש למעלה ולהגיד ה' אני אוהב אותך, כשהאבה הזו לה' ממלאת את כל ישותו, זה התענוג הכי גדול. איך בונים את הקשר הזה? עם הרבה תמימות, עם הרבה ענוה ושפלות, תם זה בעצם דבקות מושלמת בתכלית. תם זה דבר שלם. והשלמות של האדם זה רק עם הקב"ה. אדם לא יכול להיות שלם עם עצמו, אם הוא שלם עם עצמו אז הוא אגו. השלמות שלו כשהוא דבוק בה'. ככה הוא נישלם. האלוקות משלימה אותו.

תמימות זה להאמין שכל מה שהתורה אומרת לנו, זה אמת וככה צריך לחיות ושלא נתחיל לחפש כל מיני תירוצים למה זה אומנם אמת אבל במקרה שלנו זה שונה.

תמימות זה פשוט להשליך את השכל ולהאמין בהשם יתברך, שכל מה שהוא עושה איתי, הכל לטובה. כל מה שעבר על יוסף הצדיק זה לא יתואר

ולא ישוער. אחיו כל כך שנאו אותו, שלא נחה דעתם עד שהשליכו אותו לבור, וכל השנים בתוך בור האסורים, 12 שנים בתוך כזה חושך והוא לרגע לא מאבד את האמונה שיש לו בבורא יתברך.

אדם לא יכול בשום אופן להרגיש שה' איתו אם הוא בתוך הגאווה שלו. אלה שני דברים סותרים. יהודי צריך לזכור כל הזמן שהוא בן של מלך, יש לו מלוכה, והוא צריך לנצל את המלוכה הזאת, את הכוח הזה, לדברים טובים, לא להפוך את זה לגאווה. אדם חי מזה שהוא טוב מהשני. כל היום חושב שהשני ככה והשני ככה, ואילו הוא יותר טוב מכולם. לא בשביל זה קיבלת מלוכה, קיבלת מלוכה כדי לרומם את השני, לנשא אותו, לא להתנשא עליו. אתה חייב לצאת קצת מעצמך. אתה לא יותר חכם מאחרים. זה שטות. השני הוא חייל כמוני, גם הוא עושה דברים נפלאים.

אדם צריך כבוד, מי שאומר שהוא יכול לחיות בלי כבוד הוא משקר. אבל מינימום. לא יותר ממה שמוכרחים. אדם מקבל כבוד, ישר שיצא מהתמונה. נניח שמסר שיעור או עשה חסד וקיבל כבוד. שיתחבר לזה שמכבדים את המעשה, את החסד, את האלוקות שבדבר, את האמת, הבלבול שלו שהוא חושב שהוא בעצמו האמת. כל העבודה של האדם שיוציא את עצמו מהסיפור. הכל זה כבוד ה', הרי ה' ברא את כל העולם לכבודו. הכבוד חשוב, האני הזה חשוב כדי שהאדם יתעורר, בשביל הדחיפה הראשונה, אבל אחר כך לבטל את זה. צריך את זה רק בהתחלה. אדם חייב לתת לעצמו טפיחה על השכם. בלי זה הוא לא יחיה. בלי "אני" אדם לא יקום מהמיטה. אבל מהר מאד שיוציא את עצמו מהסיפור.

אדם צריך להגיע לביטול. אם הוא מקיים חיי תורה ומצוות, יש לו כבר ביטול. הרי הוא עושה מה שהתורה מצווה לעשות. אך זה ביטול מאד נמוך. האני שלו עדיין במרכז. הוא עושה את זה לכבודו. הוא לא עושה את זה לכבוד ה'. אדם עשה משהו והצליח לו, חצי שניה זחה דעתו ואז, אם הוא עובד נכון, הוא פונה אל ה', תודה ה' שעזרת לי, אני יודע שבלעדיך לא הייתי יכול להצליח, תודה רבה לך ה', אני יודע שזה ממך, שהכל ממך.

ביטול וענווה זו הרגשה פנימית, אמיתית ועמוקה, שהכל זה מתנת חיים, בלי שום זכות מצידנו, הכל זה חסד ורחמים של בורא עולם. אני לבד לא יכול, אני צריך את הקב"ה. אני לא יכול לעשות כלום בלי הקב"ה.

אין דבר שמסתיר את אור ה' יותר מהגאווה, גאווה זה שיא הריחוק מה'. "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת". נאמר על גאווה. אדם חי בשפלות וענווה הוא כל הזמן שמח. הוא מרגיש כזה תענוג, כזה אור אלוהי מאיר עליו, הוא עושה הרבה והוא לא חושב שהוא בכלל עושה משהו. הוא בטוח שכולם יותר צדיקים ממנו, יותר קדושים, יותר נבונים. את מי שנותן את הכבוד לה', אותו צריך לכבד. לא את מי שלוקח את הכבוד לעצמו. על יוסף אומרת התורה הקדושה בפרשת השבוע "והוא נער את בני בלהה ואת בני זילפה" (ל.ב. מ). מי הם בני זילפה? בני המשפחות הירודות בישראל, יוסף היה מוריד את עצמו אליהם כדי לקרב אותם. והכל בשפלות וענווה.

האור הגנוז

כשהקב"ה ברא את העולם, הוא האיר אותו באור מאד חזק ואחרי 36 שעות הקב"ה גנז את האור הזה. וכתוב בספרים הקדושים שבחננוכה מתגלה האור הגנוז, אותו אור שהיה בבראשית, וכנגד אותן 36 שעות שהאור הגנוז האיר את העולם, מדליקים בחננוכה 36 נרות. ובגלל שהאור הזה הוא כל כך חשוב, כל כך מיוחד, אומרים הצדיקים שיש עניין גדול מאד לראות את הנרות, להתבונן בהם, לשבת ולהסתכל עליהם. ככה האור חודר לתוכנו, הוא מתקן את כל מה שפגמנו בימי חייו בהסתכלויות רעות, הוא מחדיר שמחה

בלבבות, הוא ממשיך רפואה, פרנסה, הוא מוריד שפע.

את האור הזה אי אפשר לשמור רק לעצמנו. הטבע של האור הזה שהוא יורד למקומות הכי נמוכים, מתחת לעשרה טפחים, בחוץ, בשווקים, ומאיר לאנשים שנמצאים שם, מאיר להם את הנשמה. וזה רמז לכל אחד מאיתנו, שהדבר הכי גדול זה להחזיר אנשים בתשובה. לקרב אנשים לאביהם שבשמים. את זה ה' רוצה יותר מכל דבר אחר. זה עיקר גדולתו, שהמרוחקים ביותר מתקרבים. אף אחד לא פטור מהשליחות הזו לקרב בני אדם אל השם, לפרסם את האלוקות בעולם, להפיץ את האור. עיקר לימוד התורה זה ללמד אחרים. ותן בליבנו ללמוד וללמד. זה העיקר. ברגע שאדם יודע תורה, הוא חייב ללמד אותה לאחרים. איזה דבר גדול זה לקרב יהודי. זה החסד הכי גדול שאתה יכול לעשות אתו. אנשים מתקרבים אל ה', הם מתחילים לחיות, מתחילים לשמוח, הם כבר לא לבד.

אנחנו משפיעים על אחרים. כל אחד, בדברים ובאופנים הכי קטנים שאנחנו זוכים להם: בחיוך, במילה טובה, בשיחת חברים, בהתנהגות שלנו, אחרים רואים אותנו ואנחנו רואים אותם ומקבלים אחד מן השני.

"יוסף בן שבע עשרה שנה היה". שבע עשרה זה גימטריא "טוב". שיוסף מצא בגרוע שבגרועים נקודות טובות ועל ידי כך קרב אותם לה' יתברך. אפילו להגיד שלום לאדם רחוק זה גורם לשבירת מחיצות שלצערנו קיימות בינו ובגמרא מסופר שרבי יוחנן היה מקדים שלום אפילו לגוי. בורא עולם ריחם עליך וזיכה אותך להתקרב אליו, הרי רק מצד חיוב הכרת הטוב אתה צריך לנסות לעזור לעודי יהודי לגלות שגם הוא יכול להתקרב.

לקרב צריך להתחיל בבית. ילד שגדל בבית ששמחים בו ביהדות, ששמחים במצוות, בבית חם, בית אוהב, זה שומר עליו. כשילד רואה את אבא שלו שמח, מתלהב, חי, הוא רוצה להיות כמו אבא שלו. אבל אם אצל האבא הכל חיצוני, הילד לא רואה שום אור, כך שגם אם תרוץ אחריו כל היום "תלמד! תתפלל! לא יעזור כלום. אתה רואה שלילד שלך אין רצון, על זה בדיוק תתפלל. רבוננו של עולם! תן לו רצון! מה אני יכול לעשות? הרי בכוח אני לא יכול להכניס בו רצון!" והכי חשוב לא לרדת לחייו. לא לכבות לו את היהדות. להאמין שיום אחד גם הוא יתעורר. רק לא לכבות לו את האור.

מדליקים את החנוכה בחוץ, ברחוב, אתה לא יכול להשאיר את האור אצלך! אתה צריך להאיר לאחרים! לאלה שנמצאים בחושך, הכי רחוקים, גם הם ילדים של ה', וה' לא מוותר על אף ילד שלו. מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. זה האור של חנוכה, אור זו וטהור, אור שמגיע ממקום עליון, אור שלא יכבה גם לעתיד לבוא, אור התשובה. כמו בסיפור הבא:

לא איכפתניק

אם היינו צריכים לתאר לפניכם את הטיפוס הכי אדיש לסביבה, אחד כזה שחוץ מעצמו, מזונו ותנאי מחייתו לא מתעניין בשום כלום שבעולם, אזי תום, המכונה טומי, הבן של יוסקה גליידנר מוויטיקי הקיבוץ, הוא האיש הנושא בתואר המפוקפק הזה, ואפילו בגאון.

מזכיר המשק גדליה רובין, פשוט תיעב את הבחור הנהנתן הזה, שרק עושה צרות צרורות, והרס וקילקל וחיבל כמעט בכל ענף במשק אליו נשלח. לא, הוא לא שבר בידים, הוא פשוט התעלם, עצם עין. "הוא חתיכת מזיק!" צווח המזכיר רובין בישיבות ההנהלה "ואילמלא יוסקה, שהוא אדם חרוץ וטוב ומוויטיקי החברים, היינו עושים אסיפת הדחה ונפטרים אחת ולתמיד מהלא – איכפתניק הזה!" תום בן ה-27, המכונה טומי, נולד לשולה ז"ל ויוסקה, יבדל לחיים. כשהיה טומי בן חמש, אמו נפגעה למוות בתאונת פגע וברח בעיר הסמוכה לקיבוץ. הוא גדל כמו כולם בחדר הילדים, ישב לצידו

של אביו בטרקטור, ומצא נחמה בזרועותיה של סבתא חווה הנדל, ניצולת השואה. כשהיה בן עשר, איבד עניין בקיבוץ. אביו וסבתו שיעמומו אותו, ומאז כבר היה הולך בטל ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, וחיפש שעשועים אישיים. לא לומד, לא עובד. בגיל 19 הוא התיישב על מרפסת ביתה הקטן של סבתא הנדל. לעס אגס ובהה באויר. "אתה כבר ילד גדול", סנטה בו סבתא, "תעשה משהו עם עצמך" אבל שום משהו עם עצמו הוא לא עשה.

"תראי, סבתא", אמר לסבתו מפעם לפעם, "את צריכה להבין, אין לי שום עניין בקיבוץ, בקיבוצניקים, בעבודה המשעממת, וגם אלטרנטיבה לא מצאתי עדיין. לכן לא איכפת לי מכלום. אני שורד זהו". הנדל מחתה דמעה ובסתרי ליבה בכתה. "חבל שלא זכית להכיר את סבא רבא שלך... נורא חבל. היית מכיר יהודי גדול". בגיל 28 הוא אזר אומץ והחליט לברוח מן הקיבוץ. אסף פרוטה לפרוטה וטס לאירופה, קנה תרמיל, החל לנוע מפורטוגל מערבה. ספרד, צרפת, שווייץ, גרמניה, מדינה ומדינה, מחוז ומחוז, עיר ועיר. מחפש למלא את הבורות הנשברים של נשמתו הלא איכפניתיקית, אולם אלה הבורות, פשוט לא מתמלאים.

מחנות ההשמדה. טומי מסתובב לו בין גדרות התיל של מחנות הענק, צועד על פסי הרכבת, נוגע בכבשנים האיומים, מביט על ערימות הנעליים והצמות והשעונים, אבל לא מתחבר לאסון הזה. נכון, סבתא ניצולת שואה, וגם סבא ז"ל. אבל הוא? הוא לא בעסק הזה. מה שהיה, היה. "טומי? אתה טומי מקיבוץ משעולים, נכון?" טומי היפנה מבטו לרוב האופנוע שעצר בסמוך והוריד קסדתו. "אני צחי מקיבוץ ניר שלמה. למדנו יחד בבית הספר האזורי עד כיתה ה', ומאז נעלמת מבית הספר... נכון?" טומי חיך. הוא זכר את צחי ברקוביץ. "עלה לאופנוע, יש לי עוד קסדה, נוסעים לאוקראינה, אני מחפש עיירה קטנה בשם נוביק רייל. עשיתי בכיתה ח עבודת 'שורשים'. קבורים שם, כנראה, כמה מבני המשפחה שלנו". טומי חיך במלוא פיו. "אתה כנראה טיפוס רגשן, צחי, מחפש איזה שורש להתלות עליו. אני? לא איכפת לי מכלום". "אז מה אתה מחפש בחיים, בעצם?" שאל צחי. "שום דבר. פשוט להעביר את הזמן והחיים". "אז אם לא איכפת לך, עלה על האופנוע ובוא נפליגה יחד כמה אלפי קילומטרים, אולי נמצא משהו שיעניין אותך, שירגש אותך, שיהפוך אותך ליותר איכפניתיק", ציחקק צחי. טומי עלה, והאופנוע פרץ בדהרה לאוקראינה, חוצה גבולות אירופאיים בקלות רבה. הכל פתוח.

אוקראינה. שלט: "נוביק - ריל עוד 26 ק"מ." "העיירה הזו כיום ריקה מיהודים. רובם הובלו למחנות ההשמדה, חלק מהם הם בני משפחתי". שלט: "בית הקברות היהודי". צחי כיבה את האופנוע, הוריד את קסדתו וצעד לתוך בית העלמין. "אני נשאר כאן" עדכן טומי, "לי אין מה לחפש שם". צחי פתח את שער הברזל, וסקר בעיניים סקרניות את מאות המצבות, רובן שבורות, עקומות, טומי ירד מן האופנוע והתיישב על ספסל סמוך לשער המחליד. הוא הבחין מרחוק באיש זקן וכפוף, עם מקל בידו, וקסקט צמר אפור לראשו, צועד באיטיות לכיוון בית הקברות. הזקן הזדקף שני מטר מטומי, הוריד את משקפיו, ושאל באידיש מהולה באוקראינית: אתם יהודים, נכון?". "נכון", השיב טומי. "מישראל?" שאל הזקן. "כן,כן", הפטיר טומי. "נעים מאד שמי תום בורובסקי", השיט הזקן את ידו, "אני היהודי האחרון שנותר כאן, בעיירה. כל השאר נרצחו בשואה... והשרידים שנותרו, נסעו לאמריקה, או לישראל. אבל אני נותרתי כאן, לשמור על הקברים... לתקן את המצבות... ולהגיד תהילים לעילוי נשמתם", טומי הזדקף. בורובסקי? השם הזה לא זר לו, פעם הוא שמע מסבתא הנדל, שבורובסקי זה שם נעוריה. "בוא אראה לך את קבריהם של שני בני. הם נורו למוות כאן, עלידי האוקראינים האכזרים ששיתפו פעולה עם הנאצים. אליעזר הי"ד, וצבי הי"ד, שני תינוקות של בית רבן..." מחה בורובסקי דמעה. הפלאפון של טומי כמעט ולא היה בשימוש

במשך הטיוול הארוך שלו. שתיים שלוש שיחות עם אבא, שבת שלום לסבתא, ותו לא. חברים לא היו לו. הוא לחץ על מתג ההדלקה. "תום בורובסקי, גם לי קוראים תום", הרהר, "סבתא הנדל בנעוריה...". הם צעדו כתף ליד כתף, הזקן והצעיר. צחי כבר מגיע לקצה בית הקברות, עובר משורה לשורה, בולש ומחפש שורשים. "נהה, כאן קבורים הילדים שלי", הצביע בורובסקי על שתי אבני בזלת שחורות עליהם חרותים המלים "פ.נ. הי"ד". "אני הצלחתי להימלט מהציפורניים שלהם... אבל אשתי נחמה, ואחותי הצעירה חווה'לה, נלקחו על ידי העמלקים למחנות המוות... השם יקום דמם", סיפר הישיש בקול רועד. "חווה'לה? חווה בורובסקי...?" תזזית קטנה בלתי ממושמעת הרקידה את הלב של הקיבוצניק.

טומי לחץ על מתגי הפלאפון בידים רוטטות. "סבתא, שלום, זה טומי. אני נמצא כאן בעיירה קטנה באוקראינה נוביק-ריל. לצידי עומד יהודי זקן, שומר בית הקברות, שריד אחרון... שמו תום בורובסקי... השם הזה אומר לך משהו?" שתיקה ארוכה. "סבתא, את שומעת? השם זה אומר לך משהו? בורובסקי?" "כן, תן לי לדבר איתו בבקשה". ומכאן ואילך יורד לו מן השחקים חוט של חסד שקוף, כמו מיתר של כינור הנשזר ונכרך בנשמה אחת בארץ ישראל, לנשמה רעוה באוקראינה, והוא מנגן את עצמו באידיש עסיסית ודמעות, ופורט על נימים מרוסקים, עשויים שכול, יתמות, געגועים ופליאה עצומה. אחרי כמעט שבעים שנה, נרקם לו סוד של איחוד משפחתי, אח ואחות. חווה'לה זכתה להינצל ממשרפות הזוועה, לעלות לארץ ישראל ולהינשא. תום, אחיה הגדול שנמלט מן הציפורניים האכזריות, נדד עד סוף המלחמה ביערות, בוודאיות, ובסוף חזר לעיירת הולדתו, כדי... כדי להזדקן לדי קברי בניו שלעולם יישארו תינוקות של בית רבן.

"בוא, אחי, עלה לארץ ישראל", התחננה חווה, "עדיף למות בארץ הקודש". "לא, חווה, אני אקבר כאן, בבית העלמין של העיירה, לצד בני, אליעזר וצבי. הקברים שלהם הם מזכרת היחידה מאמא שלהם, שנעלמה מחיי...". "תראה לטומי את הקבר של אבינו, זלמן אנשל בורובסקי", ביקשה חווה הנדל. צועדים כתף אל כתף, הצעיר והזקן. טומי הצעיר מרגיש פתאום שקצת איכפת לו, ממש קצת, אבל יש בהרגשה הזו של סוג של התרוממות רוח שהוא לא הכיר מעולם. "כאן קבור סבא רבא שלך, זלמן אנשל. הוא היה עד לפני המלחמה הרב של הקהילה, המוהל, השוחט, הדרשן, עורך הקידושין. "בורובסקי שלך ארנקו והוציא תמונה מצהיבה של יהודי עבדקן, יפה תואר, שענינו מאירות ושופכות נהרה של אהבה בלתי מוסברת. "הוא דומה מאד לך... טומי יקירי", מלמל בורובסקי וטומי הרגיש שפתאום עוד יותר איכפת לו. הוא לא ידע מאיפה זה בא, ולמה, אבל הדוד הזקן, שהגיח לתוך חייו משומקום לאף מקום, וקברי הילדים, והסבתא מן הקיבוץ שמצאה את אחיה... פתאום הוא הבין שהוא קרוי על שמו של הזקן, מפני שסבתו היתה בטוחה שהוא נרצח בשואה, והנה הוא מנציח אותו...

ומעגל קטן נסגר. המנציח והמונצח צועדים כתף אל כתף. הצעיר והזקן, "בוא ואראה לך עוד משהו על סבא זלמן אנשל". צועדים כ-500 מטר, וברחוב הראשי של העיירה, ליד הבאר הקטנה, צריך עף עם גג רעפים אדמדם. "זה בית הכנסת" בורובסקי הוציא מפתח משונה מכיס ופתח את דלת העץ הכבדה, נר נשמה דלק ליד התיבה, על מדפי הסיפריה הרעועה הנוחו כמה סידורים וחומשים בני מאה שנה לפחות. תום בורובסקי ניגש לארון זקן יותר יותר ממנו, ומשך מגירת עץ חורקת. הוא הוציא משם ספר גדול שכריכתו כמעט מתפוררת. "טומי יקירי, לא נותר לי הרבה זמן לחיות. זה הספר של הסבא הגדול שלך, זלמן אנשל, וכל בוקר אני מגיע לכאן, מתפלל שחרית, ואחר כך קורא בספר הזה פרקי תהילים לעילוי נשמת אליעזר וצבי ואמא שלהם הי"ד. הספר הזה, של אבא שלי שהוא סבא שלך, מלא אהבת חיים.

ברכס שיהיו צדיקים, שיהיו תמימים וכולם ילכו בדרך הישר, ישמרו תורה ומצוות, ושלא ידח מהם נידח לעד. לא מצאצאי ולא אף בן ישראל! עבדך, בן הקטן, העלוב בבני ישראל, זלמן אנשל".

טומי אחז חזק חזק את ספר תהילים הישן של סבא רבה וצעד באיטיות אל השמש... לפתע הוא הרגיש בנחשול ענק של מים רוחניים תוקף אותו וממלא את ריאותיו באיכפתיות מכל יהודי, קטן גדול, רצון להיטיב לכל עם ישראל, והנחשול האדיר הזה לוקח אותו למחוזות שלא הכיר מעולם, לארצות החיים של אהבת חינוך, לאוקיינוסים של תפילה להצלחת כולם. כן, הוא עוד לא יודע איך מתפללים, איך מדברים עם אבא שבשמים, אבל הוא יודע בהחלט שסבא זלמן אנשל עליו השלום, חיכה לו שם בצריף המט ליפול, כמעט מאה שנה, כדי שיהיה אכפת לו. הוא יודע ומבין שסבא זלמן אנשל זרע זרעים של אהבה בעיירה הפצועה הזו, כדי שהם ינבטו בליבו של נידח קיבוניק, שנבעט לכאן על ידי אלוהים.

טומי נפרד בחיבוק חם ומשפחתי משומר בית הקברות, דודו הגדול תום בורובסקי, וכשחצי עזר עם אופנועו מול בית הכנסת, התיישב מאחוריו בחור יהודי לח, שופע איכפתיות ואהבה לא מוגדרים עדיין. "לא מצאתי כאן את קברי אבותי", עדכן צחי. "אני מצאתי, ועוד איך מצאתי!" לחש טומי. והאופנוע פתח בדהרה מלווה בענני אבק, לכיוון הדרך הראשית.

(מתוך סידרת ספריו של הרב יעקב (קובי) לוי.)

הוא גדוש בתפילות ודמעות על עם ישראל. קח אותו, זו מתנה ממני. תן אותו לחווה שתמזג עם אבא זצ"ל, ועם הצוואה שלו..."

הזקן נפל על זרועותיו של הצעיר ומירר בבכי. סוף סוף הוא זולג דמעות על כתפו של שאר בשר שגילה כאילו באקראי בבוקר אוקראיני לא ברור.

טומי התיישב על אחד מכסאות העץ ופתח את הספר הגדול ודיפדף בו. בכריכה האחורית הוא גילה דף צהבהב ועליו שמות כתובים בכתב צפוף. "לרפואת נחמן בן משה, וצבי בער בן אהרון ושרה חיה בת מנחם, לזיווג הגון.. ועוד שמות.. ולזרע של קיימא...ועוד שמות לתשובה שלמה... ועוד שמות ועוד שמות... ולפרנסה טובה... ועוד שמות צפופים זה לצד זה, שם נושק עם, משפחה חובקת משפחה... מאות שמות של יהודים שכבר אינם כאן, אך הם חיים על הדף של סבא. מחובקים באהבתו.

ובסוף הנייר הגדול של השמות והבקשות, כתב סבא זלמן אנשל בורובסקי את המילים הבאות: "ריבוננו של עולם, אבא יקר שלי שבשמים, אני משתדל לאהוב כל יהודי ויהודי כמו שאתה אוהב, ולכן אני מתפלל על כל יהודי ויהודי, כדי שיהיה לך נחת רוח מהם. אז סלח להם גם אם הם חוטאים ונופלים, מחל להם על טעויות ופשעים, חלק מהם היו תינוקות שנישבו... חלקם אמנם נפלו, אך הם יקומו.. וישובו אליך, והם כולם אוהבים אותך, כולם בניך רחומיך.. ותרשה לי, אבא שבשמים, לבקש בקשה קטנה על צאצאי.

תפילה

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם!

שאני מחפש בחיים, שהכל יהיה מהקדושה.

איתך בלי סוף, לשתף אותך בכל מה שעובר עלי אפילו שאתה יודע הכל.

כי אתה זה הכוח שלי, אתה זה השמחה שלי, אתה אבא זה הדבר הכי יקר שיש לי בחיים. וכשקשה לי במיוחד, תזכיר לי אבא שאתה נותן את הנסיונות הכי קשים שלך לחיילים הכי טובים שלך.

ריבוננו של עולם, אנחנו ממשיכים יחד לנצח.

ריבוננו של עולם, רוצה לזכור כל שניה שניה שאתה אוהב אותי, שאתה רואה איך אני מתמודד ויש לך נחת ממני. וגם אם אחרים מחמיצים פנים, מסובבים את הראש הצידה כשאני עובר לידם, תעזור לי להרגיש שאתה כל הזמן איתי, שאתה לעולם לא תעזוב אותי.

ריבוננו של עולם, רוצה לחיות איתך, לדבר

תעזור לי להאמין בעצמי, לזכור כל שניה ושניה שאני זה הנשמה הטהורה והקדושה שנתת לי, נשמה אלוהית, חלק ממך.

רבונו של עולם, אני רוצה רק אותך, רוצה להיות כרצונך, לא רוצה את המדות הרעות ולא את התאוות. תן לי כוח להתמודד עם היצר הרע שנתת לי, תעזור לי שכל השמחה והחיות והתענוג

שמר שנות והחיות!
מנחם אזולאי

בכל נושא אישי - ניתן לפנות לכותב העלון בפקס. 02-6242148

בכל נושא אחר - ניתן לפנות לטלפון 050-4178148

העלון טעון גניזה

להורדת העלון: מאתר "אור האמונה" - ohrhaemuna.com

מאתר "לדעת" - <http://ladaat.info/gilyonot.aspx>

להצטרפות לרשימת התפוצה: r.m.azolai@gmail.com

פניני קודש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

אווארט אויף די פרשה

עבודת השתיקה בימי המעשה ובשבת קודש

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים. (בראשית לו, ב-ג).

יש לבאר בדרך רמז, בהקדם מה שפירשו בספרי דרוש ("לקוט הגרשוני" על הש"ס) את מאמרם ז"ל (יומא עו, א): "חמרא וריחני פקחין", על פי הידוע, שכל תיבה היוצאת מפי האדם צריכה להיות מדודה ושקולה, כי על האדם לדעת אימתי הוא "ע"ת לדבר" ואימתי הוא "ע"ת לחשות" (קהלת ג, ז). והנה אמרו חז"ל (מנחות פו, א) "כשם שהדיבור יפה לבשמים כך דיבור רע ליי"ן, ונמצא שהדיבור יפה לבשמים, והשתיקה יפה ליי"ן, וממילא זהו המכוון: "חמרא וריחני" - כאשר האדם מתנהג בדיבורו באופן הראוי, ויודע אימתי הוא "ע"ת לשתוק" (הגרמ"ב ב"חמרא" שעבורו יפה השתיקה), ואימתי הוא "ע"ת לדבר" (הגרמ"ב ב"ריחני" שעבורו יפה הדיבור), אזי "פקחין" - זוהי הוכחה על פקחותו והכמתו. ע"כ.

כל זה אמור בימול החול, אבל בשבת יש לשתוק גם מדברים שיש בהם צורך, כאמרם ז"ל (שבת ק"ג, ב): "'ודבר דבר' (ישע"י נה, יג) - שלא יהא דיבורך בשבת כדיבורך בחול". והנה יוסף בגימטריא שש פעמים הו"ה ורומז על ששת ימי המעשה, ויעקב בגימטריא שבע פעמים הו"ה ורומז על שבת קודש, ולכן לפי מדרגתו של יוסף - הרומז על ימי המעשה - הותר לו לדבר מה שצריך לדבר, ואולם, לפי מדרגתו של יעקב - הרומז על שבת - יש לשתוק אפילו מדברים שיש בהם צורך.

זהו שכתוב: "ויבא יוסף את דבתם רעה", בדיבורו של יוסף היה פגם דק (בבחינת "רעה"), ולא מצד עצם הדיבור (שהרי יוסף השתדל לדבר רק דברים שיש בהם צורך), אלא מצד שדיבור דיבורים אלו "אל אביהם" אל יעקב אבינו הרומז על שבת קודש, ובשבת יש לשתוק אפילו מדיבורים אלו. וזהו ההמשך: "וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו", פירש התרגום: "בר חכים הוא ליה", יעקב אהב את יוסף כיון שהיה חכם, ודיבורו היה במדה ובמשורה, בבחינת "חמרא וריחני פקחין", אולם, "ועשה לו כתונת פסים" של שני סלעים מילת (שבת י"ב, ב), כדי ללמדו להדבק בדרכו (שהוא בחינת שבת) ולאחוז במדת השתיקה - גם בדברים שיש בהם צורך - הנרמזת בשני סלעים, כאמרם ז"ל (מגילה יח, א): "מילה בסלע משתוקא בתרין", ופירש רש"י: "אם תרצה לקנות הדיבור בסלע, תקנה השתיקה בשתיים". (סעודה ב' תשנד)

יוסף הצדיק ניצל ממהשבת גאוה - על ידי שהעמיד את עצמו כנגד אביו

ויהי כהיום הזה ויבוא הביתה לעשות מלאכתו וגו' (בראשית לט, יא).

פירש רש"י: "רב ושמואל, חד אמר מלאכתו ממש, וחד אמר לעשות צרכיו עמה, אלא שנראית לו דמות דיוקנו של אביו".

לכאורה יש לתמוה, וכי יעלה על הדעת לחשוך את יוסף הצדיק בעון חמור זה של "גילוי עריות" שהוא משלשת העבירות החמורות ביותר?!

יש לומר, דיוסף הצדיק היה במצרים ערות הארץ, ואף על פי כן החזיק את עצמו בקדושה יתירה כדי לעשות הכנה דרבה לדורות הבאים שיוכלו להחזיק את עצמם בקדושה בתוך טומאת וטינופת מצרים.

כאשר התבונן יוסף במדרגתו ובהתגברותו האיתנה כנגד טומאת מצרים, נכנס בלבו רגש כלשהו של התנשאות, והן הנה שתי השיטות המובאות ברש"י: "חד אמר מלאכתו ממש",

דהיינו, מלאכת הקודש לסלול דרך לדורות הבאים, "וחד אמר לעשות צרכיו עמה", שכאשר התבונן בעבודת הקודש שלו בא לידי התנשאות, ועל ידי זה נחשב לו כאילו נכשל בגילוי עריות רח"ל, כמבואר בחז"ל (סוטה ד, ב): "כל המתגאה כאילו בא על כל העריות כולן".

והנה, מסופר שהרה"ק ר' פייביש מבערזאן ז"ע והרה"ק מראפשיץ ז"ע נתוועדו יחד, והרה"ק מראפשיץ היה מיוחס גדול, והרה"ק מבערזאן לא היה ממשפחה מיוחסת, ושאל הרה"ק מבערזאן מהרה"ק מראפשיץ על מעלת היחס וזכות אבות.

ענהו הרה"ק מראפשיץ: "ההבדל ביני לבינך הוא הוא, דהנה אתה בקומך בחצות ליל לערוך 'תיקון חצות', ואחר כך אתה לומד ואומר תהלים ומתפלל כדבעי, אחר כך בטעימת לעקיך ויי"ש לאחר התפלה היך שבע-רצון מעצמך, כי גם אם עבודתך לא היתה בשלימות, עדיין היתה במדרגה נעלית יותר מעבודת אביך וזקנך, ואילו אני כשאני טועם קצת לעקיך ויי"ש לאחר התפלה, ואני מתבונן בעבודתי כלפי עבודת אבי וזקני, לבי נשבר בקרבי לשברי שברים, ואני מתמלא בבושה וכלימה בלי גבול". ע"כ.

זהו המשך דברי רש"י: "נראית לו דמות דיוקנו של אביו", שכאשר הגיע לידי התנשאות, העמיד את עצמו כנגד אביו, וראה שקדושת אביו היתה בבחינת נעלית פי כמה הימנו, ועל ידי זה נשבר לבו בקרבו וניצל ממהשבת יוהרא.

יוסף נשכח מלב שר המשקים - כדי שיציאתו לא תהא על ידו

כי אם זכרתי אתך כאשר יטב לך... והזכרתי אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה (בראשית מ, יד). במדרש (בראשית רבה פט, א): "על ידי שאמר לשר המשקים 'זכרתי והזכרתני' ניתוסף לו שתי שנים".

לכאורה יש לתמוה, מה הפגם בזה שיוסף ביקש משר המשקים שיזכרוהו, והרי זהו רצון הש"ת שהאדם יעשה השתדלות למטה, וישועתו תבוא מלמעלה?!

ויש לפרש בהקדם דברי הבית יוסף (או"ח סימן תל): "שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול... לפי שנעשה בו נס... כשלקחו פסחיהם באותה שעה נתקבצו בכורות של מצרים אצל ישראל, ושאלום, למה היו עושים כך, אמרו להם, זבח פסח הוא לה' שיהרוג בכורי מצרים, הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש ממנו שישלח ישראל, ולא רצו, ועשו הבכורות מלחמה והרגו מהם הרבה, הדא הוא דכתיב (תהלים קלו, י) 'למכה מצרים בכוריהם'".

וביאר כ"ק מרן מהר"ד ז"ע גודל הנס בזה, כי אם היו המצריים מסכימים לשלח את ישראל היה נשאר איזה זיקה של 'הכרת הטוב' בין ישראל למצרים, ונמצא שבני ישראל היו נשארים משועבדים בנפשם במדת מה למצריים, ולכן ארע הנס שהמצריים נלחמו עם בכוריהם ולא רצו לשלחם, וכך יצאו בעל כרחם, וממילא לא נשאר שום זיקה ושייכות בין ישראל למצרים. ע"כ.

והנה יוסף הצדיק הכין את הדרך לגלות וגאולת מצרים, ובכלל זה, גם ישיבתו של יוסף בבית האסורים ויציאתו משם היו הכנה לגלות וגאולתם של בני ישראל.

מעתה, אם היה יוסף יוצא מבית האסורים ברצון ובהשתדלות שר המשקים, היה נפתח בזה פתח שגם בני ישראל יצאו ממצרים ברצון ובהשתדלות המצריים, ואז לא היתה הגאולה בשלימות. לכן סיבב מסבב כל הסיבות ששר המשקים ישכח את יוסף, ושחרורו של יוסף לא יהא על ידי השתדלותו ורצונו, אלא מצד הקב"ה בעצמו שהכניס את החלום ללבו של פרעה (שהרי "לב מלך ביד ה'", משלי כא, א), ומתוך כך היה פרעה מוכרח לשחררו לצורך פתרון חלומם, ובכך נסלל דרך שגם גאולת מצרים תהא בעל כרחם של המצריים.

(סעודה א' תנשא; סעודה א' פר' מקץ תשנט, תשס)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

וישם לך שלום

מולא טבא קדם האי גברא רבא הרה"ח ר' שלום רוזנפלד שליט"א מנהל הכוללים בעיר חיפה לרגל שמחת הבר מצוה לבנו נ"ו למז"ט ובשעתו"מ המכריכים בהערכה מוסדות חסידי בעלזא - חיפה

הרה"ח ר' חיים צבי קוט שליט"א לרגל שמחת הולדת הבת למז"ט ובשעתו"מ

הרה"ח ר' אפרים זלמן קרניאול שליט"א לרגל שמחת הולדת הבת למז"ט ובשעתו"מ

הרה"ח ר' יוסף ברגר שליט"א לרגל שמחת הולדת הבן למז"ט ובשעתו"מ

ני זכרון לנשמת רביה"ק מבעליא ז"ע ובני משפחתו

הרה"ק רבי שמואל אשכנזי זצוק"ל מזינקוב בן הרה"ק ר' משה אפרים מקאליש זצוק"ל חתונו של כ"ק מרן מהר"י ז"ע מבעלזא נפטר ביום כ"ט ססלו תר"ו (נו חמישי דחנכה)

הרה"ח ר' אברהם לרנר שליט"א לרגל שמחת הולדת הבן למז"ט ובשעתו"מ

העסקן הדגול הרב 'הושע ויינברגר שליט"א לרגל השמחה השרויה בעמונו בלידת הנכדה למז"ט ובשעתו"מ

הרה"ח ר' אהרן שפרינצל שליט"א לרגל שמחת אירוס הבת למז"ט ובשעתו"מ

הרה"ח ר' יצחק הירש שליט"א לרגל שמחת הולדת הבן למז"ט ובשעתו"מ

רחמי השי"ת בעת גלות יון - הכנה לחיזוק בני ישראל בגלות אדום

בנוסח "ועל הניסים" אומרים: "ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם".

הקשה כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע, הרי איתא בתוס' שינים (ר"ה יז, ב) שיש הבדל בין מדת "רחום" לבין מדת "חנון", "מדת 'רחמים' היא שלא בעת צרה, כי בטרם תגיע הצרה הוא מרחם שלא תבוא, אבל 'חנון' הוא שחונן בעת הדחק לגאול הצועק", ומאחר שכאן היתה הישועה בעת צרתם איך מתאים הלשון "ואתה ברחמיך הרבים", הרי "מדת רחמים היא שלא בעת צרה".

ויש ליישב על פי דברי ה"בני יששכר" (ד, קא), שחננכ"ה עם המילוי - ח"ת"ן נ"ן ו"ו כ"ף ה"ה - בגימטריא בבל"י וירושלמי" (646), רמז שהארת נס חנוכה היא אור תורה שבעל פה (שם ג, ד), וכן ל"ו הנרות הם כנגד ל"ו מסכתות הש"ס ("אמרי פינחס" שער ד אות ח), וזה גופא היה הנצחון כנגד קליפת וחכמת יון המנוגדת בתכלית הניגוד לקדושת תורה שבעל פה.

שכן תחלת התנוצצות אור תורה שבעל פה היה באותו דור שבו נולדה חכמת יון בעולם, כדאיתא ב"פרי צדיק" (לחנוכה אות א): "קדושת תורה שבעל פה... עיקר התפשטותה על ידי שמעון הצדיק שהיה משיירי כנסת הגדולה, ובימיו היה אלכסנדר מוקדון, ואז התחילה חכמה יוונית על ידי אריסטו שהיה בקליפה נגד קדושת תורה שבעל פה", והיינו, משום שזה לעומת זה עשה האלקים (אור תורה שבעל פה בקדושה כנגד חכמת יון בקליפה).

ואז כאשר נכנעה קליפת יון התגברה והתעצמה אורה של תורה שבעל פה (ככלל הידוע "רש"י בראשית כה, כג) "כשה נופל זה קם", "כמו שנראה שמאז והלאה נתרבו הישיבות ולימוד התורה במדה גדושה מסדר התנאים ואמוראים" ("שם משמואל" ליל א' לחנוכה תרפא).

והנה ההתגברות כנגד קליפת יון היתה בזכות האבות הקדושים, כדמצינו באברהם אבינו שעשה הכנה לנס חנוכה באמירת "ואני והנער נלכה עד כה" (בראשית כב, ה), הרומז ליום כ"ה בכסלו, וכן יעקב אבינו עשה הכנה לנס פך השמן כאשר חזר אחר פכים קטנים (חולין צא, א), וכן יוסף הצדיק התפלל על נס חנוכה באמרו (בראשית מג, כט) "אלקים יחנך בני", יחנך מלשון חנוכה ("מאור עינים" לחנוכה ד"ה זמן).

וכן בזכות הצדיקים שבאותו דור שהמשיכו ישועה עבור הכלל כולו על ידי מסירות נפשם ותפלותיהם ("ישמח ישראל" פר' וישב אות יב).

אמנם, ההתגברות וההתחזקות בגלותנו - גלות אדום - היא אך ורק על ידי עסק התורה הקדושה, כדאיתא במדרש (דברים רבה א, ט): "רבונו של עולם, אביו (יעקב) מברכו (לעשו הרשע) 'ועל חרבך תחיה', ואתה מסכים עמו ואומר לנו הצפינו עצמכם מפניו, ולהיכן נברח? אמר להן... ברחו לתורה".

נמצא, שהצורך בהארת אור התורה באותה תקופה לא היתה נצרכת לשעתה (כי אז היו זוכים לגאולה בלא הכי), אלא עבור הגלות הבאה, גלות אדום, שאז יוכלו בני ישראל להתחזק ולסלול דרך לגאולתם אך ורק על ידי אור התורה הקדושה.

זהו הפירוש: "ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם", כי הארת אור התורה באותה עת היתה בבחינת רחום על הצרה שעדיין לא באה, דהיינו, על גלות אדום, שאז יוכלו ישראל להתחזק ולהוושע אך ורק על ידי התורה הקדושה.

המורס מן האמור:

- א. קליפת יון מנוגדת לאור תורה שבעל פה, ולכן כאשר זכו להכניע את קליפת יון, זכו בד בבד להארת אור תורה שבע"פ במלא העוז.
- ב. לכן קבעו להדליק ל"ו נרות כנגד ל"ו מסכתות, וזה נרמז גם בשם חנוכה"ה העולה עם המילוי כמנין בבל"י וירושלמי".
- ג. הפתח לגאולה מגלות יון היה על ידי תפלת האבות ובזכות הצדיקים שבאותו דור, ואילו הפתח להתחזק בתוך גלות אדום ולהגאל הימנה היא אך ורק על ידי אור התורה, ולכן התגברות אור התורה בתקופת גלות יון היתה הכנה עבור הגלות הבאה, גלות אדום.

(סעודה א' תשן)

היראה היתה פרנסתו של יעקב אבינו

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (בראשית לו, א).

יש לומר רמז בפסוק זה בהקדם עובדא דהוי, שפעם הגיע אורח אחד לבית מדרשו של הרה"ק בעל "תולדות יעקב יוסף" ז"ע, וה'תולדות' ניגש לברכו בברכת 'שלום עליכם' ושאלו לשמו ולמקומו, והלה לא רצה להשיב. כך שאל ה'תולדות' כמה פעמים, והלה לא רצה להשיב, עד שאמר לו: "אם יגיד לי מר, מה תועלת תצמח לכם מידיעת שמי ומקומי, אגלה לכם זאת". אמר לו ה'תולדות': "הנה כתיב (תהלים כב, ד) 'ואתה קדוש יושב תהלות ישראל', בדרך כלל כששואלים על אדם אודות פרנסתו, נוסח השאלה היא 'ער זיצט גוט?!' וכן כשמדברים מאדם עשיר אומרים עליו 'ער זיצט אויף מיליונען', והרי ש'שיבה' היא כינוי לפרנסה. וזהו: 'ואתה קדוש יושב' - פרנסתו של הקב"ה היא מזה ש'תהלות ישראל' - שביני ישראל מתראים זה עם זה ומהללים לשמו יתברך, ולכן יש לי ענין להכירך, כדי שכאשר נתראה שוב, נוכל לומר זה לזה 'ברוך ה' שמתראים שוב', ומתהלות אלו מתפרנס הקב"ה".

לאחר מכן גילו לו ה'תולדות' שיהודי זה היה אליהו הנביא שרצה לגרום לו לחדש תורה זו, ועכשיו הוא אומר זאת משמו במתיבתא דרקיעא.

על דרך זה יש לבאר הפסוק: "וישב יעקב" - פרנסתו ומזון נפשו של יעקב אבינו היתה משילוב מדות החסד והגבורה של אברהם ויצחק (שזוהי מדת 'תפארת' של יעקב), "בארץ מגורי אביו" - מדת הגבורה של אביו יצחק (ראה זוהר הק' [ח"א קמ, א]: "מאי מגורי אביו... דכל יומיו הוה דחיל"), "בארץ כנען" - מדת החסד של זקנו אברהם (ראה "קהלת יעקב" [ערך כנען]: "ז' עממין הן... נגד ז' מדות הקדושים, הן ז' מדות הקליפות... וכנעני הוא נגד מדת אהבה וחסד) (ע' "דברי חיים" ריש פר' וישב). (סעודה ב' תשלט)

פרפרת לחנוכה

מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל - מורה על השייכות בין חינוך הבנים לאמונה

והיכא מנח ליה, רב אחא בריה דרבא אמר מימין, רב שמואל מדפתי אמר משמאל, והילכתא משמאל, כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין (שבת כב, ב). יבואר על פי העובדא דלהלן:

כאשר עלה כ"ק מרן מהרי"א ז"ע לארץ ישראל יחד עם אחיו כ"ק מהר"ם מבילגורייא ז"ע. בתוך הבאים לקבל את פניהם היה הגרי"ל אשלג זצ"ל מחבר ספר "הסולם" על הזוהר, שהיה חסיד פאריסאוו, ושח בפניהם שפעם אחת נסע עם רבו האדמו"ר מפאריסאוו זצ"ל לבעלזא, אל כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע, עוד בשנים שלפני מלחמת העולם הראשונה, וכ"ק מהר"ם ז"ע היה עדיין ילד קטן, ובלייל שבת קודש בכניסתו לשלחן הטהור הבחין מרן ז"ע שבנו איננו, ולשאלתו אודותיו ענו לו שעודנו משחק בחוץ.

מרן החל באמירת הזמירות כדרכו בקודש, וקודם אמירת 'קידוש' הסתובב וראה שהילד כבר נוכח שם, נופ ב' על איחורו, ותוך כדי דיבור התחיל מיד: "יום השישי ויכולו השמים". ואמר הרב אשלג למרן מהר"א שמחזה זה היה לפלא בעיניו.

מרן השיב לו, שאין זה פלא, כי אביו רצה להראות בזה שחינוך הבנים ליום השישי ויכולו השמים" הם קדושה אחת ויש להם שייכות זה עם זה, כי יסוד ושורש עבודת חינוך הבנים הוא בהשרשת האמונה בקרבם (כמו שכתבו [שמות י, ב]: "ולמען תספר באזני בנך ובן בתיך... וידעתם כי אני ה'"), ושבת קודש היא יסוד האמונה. ע"כ.

והנה איתא בשליה הק' (פרשת וישב אות יב בהגה"ה) שחנוכה הוא מלשון חינוך, ורומז לחינוך הבנים, ואילו תכלית המזוזה היא "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" (דברים ו, ד), דהיינו אמונה, כמבואר בחינוך (מצוה תכג) בשרשי מצוה זו: "להיות זכרון לאדם באמונת השם בכל עת בואו לביתו וצאתו".

לכן מזוזה מימין שהיא אמונה, נר חנוכה משמאל שהיא חינוך הבנים, כדי לרמז ששני ענינים אלו הם קדושה אחת, ומישך שייכי להדדי.

(מוצאי שבת חנוכה תשנה)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגליון

הרה"ח ר' שלום רוזנפלד שליט"א לרגל שמחת תורה לבנו הבן ישראל יהודה נ"י למז"ט ובשעתו"מ	הרה"ח ר' דוד חיים דמן שליט"א לרגל שמחת תולדת התאומים למז"ט ובשעתו"מ	לעילוי נשמת מרת רבקה בר חיים צבי הלוי יקטור אשת יבדלחט"א ר' מרדכי שליט"א הנוצח ע"י בנה הרה"ח ר' שלום שליט"א	לעילוי נשמת מרת שיינדל מנוחה בת הרה"ח ר' יהושע ע"ה וולדמן י"ח כסלו תשע"ב הנוצח ע"י בנה הרה"ח ר' שלמה שליט"א	לעילוי נשמת מרת דבורה מנוחה בת הרה"ח ר' פסח ע"ה י"ח כסלו תשע"ט הנוצח ע"י חתנו הרה"ח ר' מנחם שטרננגולד שליט"א
הרה"ח ר' אשר דב אינדורסקי שליט"א לרגל שמחת תורה לבנו הבן יעקב צבי נ"י למז"ט ובשעתו"מ	הרה"ח ר' חיים טרום שליט"א לרגל שמחת תולדת הבת למז"ט ובשעתו"מ	לעילוי נשמת האשה החשובה מרת חיה סאסא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל נפטרה י' סיון תשע"ט אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א	לעילוי נשמת העסקן הדגול הרה"ח ר' אברהם יהודה ב"ר ישעיה עקיבא פיינר ז"ל	לעילוי נשמת הרה"ח ר' משה אברהם בהרה"ח ר' שלום רייזמן ז"ל

{ אז נדברו }

פרשת וישב תש"פ | גליון מספר: 445 | לסדר: "וכל אשר הוא עושה ד' מצליח"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

מה הדימיון בין שנות מלכות יוון לשנות מדינת ישראל??

השנה משום מה החלטתי להעשיר את האינטלגנציה ולהתעניין בסיפור המלא של חנוכה... מה קרה שם בזמן החשמונאים והיוונים... פתחתי כמה אגדות חז"ל... קראתי את מגילת אנטיוכוס... פתחתי גם קצת יוסיפון... ויצאתי משם מבולבל לגמרי... עם סלט שלם בראש..

מצד אחד יש לך את הסיפור עם מתתיהו כהן גדול שנלחם מול אנטיוכוס... מצד שני יש לך את הסיפור עם אלכסנדר מוקדון שבא להילחם מול שמעון הצדיק... (זה שתי תקופות שונות לגמרי...) מצד אחד יש לך את הנצחון שהלך יחד עם פך השמן שזה היה בחדש כסליו... מצד שני יש לך את הנצחון שקרה ביום כיפור (שהכה"ג שמע בת קול בבודה"ק שהם ניצחו ובדקו ומצאו שזה היה באותה שעה) מצד אחד יש לך את אנטיוכוס שהכריח את כולם לעבוד ע"ז (המעשה עם חנה ושבעת בניה ועוד כמה מעשים כיוצ"ב) ומצד שני ידוע לנו שהיו רק שלוש גזירות חודש מילה ושבת... (משמע ש"ז לא הייתה אחת הגזירות) מצד אחד יש לך תלמי מלך יוון שציווה לתרגם את התורה ליוונית... מצד שני היה שלב שגזרו שישאל כלל לא יעסקו בתורה... מצד אחד יש את הי"ג פרצות שהיוונים פרצו בחומה... (חוץ מזה משמע שעבודת הקרבנות הייתה כרגיל) מצד שני משמע שהם ביטלו לגמרי את עבודת הקרבנות? מצד אחד יש את הסיפור עם אליפונרו ויהודית שזה היה ממש בתחילת בית שני... (יהודית הייתה מבנות הנביאים שזה מזמן חגי זכריה ומלאכי) ומצד שני יש את הסיפור עם בתו של יוחנן כהן גדול שלא הסכימה להתחתן עם ההגמון שזה עשרות שנים לאחמ"כ... בקיצור: בלגן שלם... יש הרבה סיפורים סביב הניסים של חנוכה... ובכל סיפור יש נתונים אחרים לגמרי... ותכל'ס.. מה קרה שם באמת?? מי היה נגד מיי? מתי הייתה המלחמה ומי ניצח??

ואז לראשונה קלטתי משהו מאוד פשוט: שיש הבדל מהותי בין הנס של חנוכה לנס של פורים!!! הנס של פורים היה סיפור אחד!!! סיפור אחד שהתחיל ונגמר!!! יכול להיות שהוא היה סיפור ארוך... יכול להיות שזה גם היה פזל עם הרבה חלקים... אבל בסופו של דבר הפזל התחבר וזה נהיה סיפור אחד ארוך שהתחיל ונגמר... לעומת זאת חנוכה? מי אמר שחנוכה זה סיפור אחד ? ? ? לא!!! חנוכה זה מה שנקרא **סיפור מהחיים**... היה לנו אויב אחד כללי שקראו לו מלכות יוון... ואנחנו התמודדנו מולם במשך שמונים שנה!!! וכל פעם היה משהו אחר... הם לחצו אותנו לחץ גדול וכל הזמן היה לנו מאבקים מולם... כל פעם בנושא אחר... פעם זה היה תורה ופעם זה היה חודש מילה ושבת ופעם זה היה ע"ז... וכל פעם היינו צריכים להיאבק כדי לשרוד!! כדי להמשיך לחיות כמו יהודים!!! תסלח לי על ההשוואה!! (כמובן שאין להשוות...) אבל זה קצת מזכיר את מדינת ישראל!! מדינת ישראל גם קיימת שבעים שנה... וממתי שהיא קמה יש לנו מאבקים... כל פעם משהו אחר... וכל פעם זה בעוצמה אחרת... פעם זה טומי לפיד ופעם זה יאיר לפיד... פעם זה שולמית אלוני ופעם זה יוסי שריד... (כמובן שאי אפשר להשוות ואסור להמעיט בחסדיו של מקום שאנחנו חיים כאן בגן עדן של אפשרויות ורוחניות לעומת הרדיפות שהיו פעם) בקיצור: מלכות יוון זה היה תהליך ארוך וממושך... תהליך שידע עליות ומורדות... גם כשניצחנו במאבק אחד מולם זה לא אומר שזהו... הגענו למנוחה ולנחלה... כי שנתיים לאחמ"כ היוונים שוב נאבקו נגדנו... ושוב עמדנו על נפשנו ושוב התגברנו... וחוזר חלילה... וכמובן שבסוף בסוף היה שלב שנגאלנו מהם אחת ולתמיד וזה מה שקרה למעשה בתאריך של חנוכה עם נס פך השמן... אבל זה לא קרה ביום אחד ולא ביומיים... ואנחנו כעת בחנוכה חוגגים **לא רק** את הסוף הטוב!!! **אלא את כל התהליכים שקדמו לזה!!!** אנחנו חוגגים כל שלב וכל מאבק בתוך גלות יוון שעם ישראל נאבקו על היידישקייט והצליחו... אתה מוזמן לפתוח מגילת תענית ולראות רשימה שלימה של ימים טובים על כל שלב במאבק שהצלחנו פה... ממילא אין פה סתירה... הסיפור של יהודית ואליפונרו זה בקום המדינה... והסיפור עם בתו של יוחנן כהן גדול זה קרה נניח בתשע"ט... לאורך שבעים שמונים שנה יש מספיק מקום להרבה הרבה סיפורים והרבה תנודות... ועליות ומורדות... בקיצור: הנס של חנוכה מאוד מזכיר את המצב שלנו היום!!! קח בחשבון שיום אחד גם מדינת ישראל תהפוך היסטוריה ואז אנחנו נצטרך להוציא מהבוידיס ולשחזר את כל הניסים והנפלאות שה' עשה איתנו לאורך השבעים שנה... שיאיר לפיד ניסה לסגור את הכוללים **ולא הצליח**... אנחנו נקרא מתוך ספר יוסיפון שהיה איזה גוילם אחד רוסי שניסה להילחם נגד החרדים ולא הצליח וכן הלאה וכן הלאה... ובספר יוסיפון הזה יהיה פרק מיוחד מוקדש לשנת התשע"ט שהיה שלב שכמעט קמה ממשלת שמאל פרועה נגד החרדים ופעמיים הקב"ה שיבש להם את הגושים והם לא הצליחו להרכיב ממשלה... ואנחנו נודה לה' על זה... האם חשבת רגע שצריך להודות לקב"ה על התקופה הנוכחית שהקב"ה נתן עוד כמה חודשים מרווח נשימה ושקט עד הבחירות הבאות? נכון שלא חשבת על זה?? ולמה לא?? בטח... כי מוקדם לשמות... אנחנו מחכים מה יהיה כשתקום ממשלה... בא נראה איזה ממשלה תקום... **אז זהו שלא!!!** שבדיוק זו הנקודה שמתחדשת לנו בחנוכה... בחנוכה הנס הסופי היה הנצחון הסופי שהסמל שלו הוא נס פך השמן... שהפך שמן הזה האיר לנו!!! אבל לא סתם האיר לנו... אלא האיר לנו את כל השלבים שלפני כן... ולימד אותנו להודות על כל התהליכים והמאבקים שהיו לנו בשמונים שנה שלפני כן... על כל שלב שברוך ה' נאבקנו ושרדנו... ואת זה אנחנו צריכים ללמוד גם לדורנו!! לדעת להודות גם על שלב!! ולא רק על תוצאה!! אנחנו נמצאים כעת בשלב!! שלב של ריווח והנחה בין בחירות לבחירות... השלב הזה הוא גם ישועות ה'.

**עלון זה נתרם כולו
בנדיבות לב
ע"י ולזכות החפצה
בעילום שמה.
ישלח ד' ברכה והצלחה
בכל מעשי ידיה וימלא
משאלותיה במידה טובה.
ישועה ורחמים, במהרה.
אמן!**

**להשתתפות
בהוצאות הגליון:**

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

ניתן לקנות את הקונטרס
מי בוז ל-

יום קטנות

ובו מאמרים בענייני ימי החנוכה והמסכת עף.

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל הנציגים הממונים
שבישיבות

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב/אחיסמד' - 0527171721

רמות - רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

גבעת שאול: בן עוזיאל - 0548491554

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גליות 9

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

**חזון איש 34 מינת דסלר (דרייפוס) - 0527117271 (ניתן לקבל גיליונות
יחידים מידי שבוע בכתובת זו)**

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מוש' צוויבל.

אשדוד - 0504120311

אלעד - 0548418684

קרית ספר: מרוני שדה 3 052-7174781

ברכפלד - 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גרין פארק - 0527644795

אופקים: שמירא 0534112035

נתיבות - 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חגיגתה 81 משפחת זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' מוש' קריצ'ר לתאם 0548415410

כרמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת - 0548449816 משפחת יעקובוביץ.

**באותם מוקדים ניתן לקנות גם את הספר
"אהבתי", העוסק בענייני תקווה ותפילה, יצירת קשר, פתיחות
רגשית ותלותיות מול אבינו שבשמים.**

**כמו כן את הספר "וימאן",
העצמה אישית וכח למתמודד בניסיונות דורנו, והדרך חזון
ברגעים של נפילה והיום שאחרי,
ניתן להשיג במוקדי ההפצה שלעיל**

מה בחוברת???

- א.** מה פשר השם המוזר של החוברת "יום קטנות" ומה זה קשור לחנוכה??
- ב.** בכל חג אומרים שכל ההשפעות תלויה בחג הזה. תכל'ס... לפני חודשיים אמרו לנו שכל השנה תלויה בראש השנה... אז איך קרה פתאום שכל השנה תלויה בחנוכה?
- ג.** בדורות הקודמים כמעט ולא עשו עסק מחנוכה... אז מה קרה בדורות האחרונים שיותר ויותר עושים מזה עסק??
- ד.** אני אוהב כדורגל... מהי תורת המשחק?? האם היהדות מכירה בצורך הזה ששמו משחק??
- ה.** מה הקשר בין הפכים קטנים שיעקב אבינו העביר במעבר יבוק... לבין יציאת נשמה??

על כך בחוברת.

היכנונו למערכת הבחירות הקרובה... והפעם גורלי מתמיד!!!

אני מתנצל מראש... אבל בשבועיים הקרובים יתכן שעלון אז נדברו יהיה מגמתי ויעסוק בצורה רשמית בתעמולת הבחירות הממשמשיות ובאות... מה אפשר לעשות... הפעם זה גורלי מתמיד וכל קול קובע... והוחלט שהפעם אני אנייס את השופר של אז נדברו לטובת המערכה... אני מוכן לעשות הכל... מוכן בלי נדר להתרוצץ מעיר לעיר ולדבר ולשכנע ולכרוז על ברכיים... העיקר לגייס עוד קול ועוד קול... ובכן: הבחירות הגורליות המדוברות זה לא פחות ולא יותר **סיום הש"ס של דף היומי!!!** מתחילים שוב את המחזור של לימוד הדף היומי! והמערכה הזו גורלית... **מה פירוש גורלית???** בעצם... אני לא יודע כמה היא גורלית... מה שבטוח זה הרבה הרבה הרבה הרבה יותר גורלי מהבחירות הכי גורליות...!

הבחירה של יהודי להצטרף למפלגה ולקבוצה של יהודים שעוסקים בתורה הרבה יותר מעניינת וחשובה לקב"ה מאשר הגורליות של הבחירות שכבר התחילו לזועק ע"ג העיתונים... כן... היה לי חשוב לבדוק... ובאמת בדקתי שהעיתונים כבר כבר הספיקו לכתוב את המשפט הנודש והמגוחך שהפעם!!!! הפעם הבחירות יהיו גורליות מתמיד... אז זהו!! כעת הגיע התור שלי... גם לי מותר לומר שהפעם... הבחירה שלך להצטרף ללימוד דף היומי גורלית מתמיד... **כן... זה באמת גורלי מאוד!!!** כי הרי כל מילה תורה זה "אור שאין כל מלאך וברייה יכולים לשער", ואם קבלת החלטה ותהיה רציני ועקבי... עשית את עסקת חיך!!!

אני מוכרח לחזור ולהבהיר: ש-כן... אני יודע שדף היומי זה לא מפלגת שלטון... כי מפלגת השלטון של התורה זה אברכי הכוללים ובחורי הישיבות שעמלים בתורה כל היום ויודעים ללמוד גמ' בעיון ולא דווקא דף היומי... אבל בתקופה האחרונה אנו גילינו שיש חשיבות מאוד גדולה גם למפלגות הקטנות: הרבה פעמים המפלגות הקטנות האלו הם לשון המאזניים ולפעמים כל ההכרעה תלויה בהם... ולכן אני קצת מתגייס לטובת המפלגה של דף היומי... יש לי אינטרס אישי לגייס כמה שיותר קולות נוספים למפלגה הזו!!!

ושוב... אני לא מחפש לשתות קולות ממפלגת השלטון... אין לי שום עניין לקחת קולות עמוקים של עמל בתורה בסדר א' בעיון... ושהם יעברו לדף היומי... אבל אני כן!!! אני כן רוצה לשתות הרבה קולות מבוזזים של נאייעס מהחדר תה שהולכים לאיבוד... ולקחת אותם לדף היומי... זה יכול להוסיף קולות יקרים לגוש הימין ולהכריע את הגוש... קולות מתוקים שיכולים לשמח את הקב"ה בעולמו... אנחנו רוצים שהקב"ה ישמח במעשיו!!! כשהקב"ה שמח במעשיו הוא חומל על מעשיו... (עייני מאמר דף 2...) הקול קול יעקב... וזה תלוי בק"ה!!! אתה יכול להיות הפתעת הבחירות!!! כל קול קובע!!! אם אתה תצטרף לדף היומי ותקבל על עצמך עול תורה... לקב"ה יהיה יותר קורת רוח בעולמו ויתרצה לבניו... זה יכול להשפיע עלינו שטפון של אהבה מקוב"ה ישראל ואורייתא שיתאחדו יחדיו...!

בחור/נשוי יקר: אתה לא לגמרי עושה חיל בלימוד?? אתה לא לגמרי מוצא את עצמך?? בא... תצטרף לדף היומי... מה יכול להיות?? מקסימום תרד מזה אחרי חודש חודשיים... ואז לקראת מסכת שבת שוב יהיו בחירות חוזרות... שוב תבחר להצטרף לדף היומי... עד שתגיע ל'כירה' ושם יתכן ששוב יהיה פזזור הכנסת... ושוב תמתין לבחירות חוזרות... אין לך מה להפסיד... אנחנו כבר בלאו הכי נמצאים עמוק בתוך היו יו הזה... אז במקום לדשדש סביב חילופי האשמות של הכנסת... תדשדש בהיות דאביי ורבא...!

האמת היא שבינינו... אברך רציני שלומד בעיון... אולי לא טוב לו ללמוד דף היומי... אבל בחור ישיבה קלאסי?? אתה?? שאני פוגש אותך בשבתות בצפת... אתה זה שלקחת את הספסל הקבוע שלי... איפה שפעם אני הייתי ישן בצפת ועכשיו אתה ישן שם... לך כן טוב ללמוד דף היומי!!! אתה יודע למה?? כי יהודי שהחסיר שלושה ימים ולא הגיע ללמוד דף היומי הוא יודע שהוא בפיגור של שלוש דפים!!! הוא יודע שיש איהו שעון שמתקתק וכל יום שהוא מחסיר נוצר איזשהו פיגור!!! **הפיגור הזה מאוד היה חסר לי בתור בחור!!!** הייתי יכול להיכנס למיטה ככה פתאום... להכריז על נבצרות... לא בא לי... אחרי שבוע פתאום אני מגיח מהמעררה... שלום לכם... חזרתי אחרי הפסקת פרסומות... ומיד השתלבתי בכביש בחזרה כאילו לא נעלמתי שבוע... לא הרגשתי לרגע שהפסדתי משהו בשבוע שלא תפקדתי... לא הרגשתי שמישהו פה התקדם ואני בפיגור וכעת אני מדרש אחריו ואני צריך להתאמץ להשיג אותו בחזרה... וכשזה ככה נראה זה מאוד בעייתית!!! כי כשנן אדם לא מרגיש שהוא מפסיד **בהעדרותו!!!** אין פלא שהוא לא מרגיש שום טעם **בנכחותו!!!** (תחזור על המשפט הזה... הוא עמוק ופשוט...) אבל אין מה לעשות... ככה בניו המנגנון הישיבתי... ולא סתם זה ככה! יש סיבה מאוד עמוקה למה הישיבה לא בנויה כמו בית ספר עם הספק לימודי ומבחנים ובגרויות... ואכמ"ל... אבל שורה תחתונה צריך!!! צריך לכה"פ איהו שעון אחד שיתקתק!!! מאוד בריא שלבחור יהיה שעון אחד לכה"פ שייכיר לו שכל יום מדפדפים דף ולא מחכים לך שתחזור מצפת או תצא מהמשרד!!! אה... אבל מה תטען... היכנו אותנו שדף היומי זה בעלי בתים וזה לא מתאים לבחור ישיבה שיושב ולומד?? אתה צודק... לכן צריך לעשות שינוי והיכר שלא יחשבו שאתה בעלבת... ולכן אם הבעלבת לומד כל יום דף אחד בלבד... אתה תלמד כל יום שתי דפים!!! הייתי מציע דף להתחיל דף אחד מהתחלה ודף אחד מהסוף... דף אחד ממסכת ברכות... ודף אחד ממסכת זבחים... וככה תצמצם פערים עד שבבחירות חצי הקנציה של לימוד דף היומי אתה תוכל לסיים את הש"ס בבקיות בשילוב האירוסין שלך... ובעזה"ש באותו מעמד תבטיח לאשתך שעד כה למדתי את הש"ס בבקיות... אבל כעת!!! לקראת חיי הנישואין אני מקבל על עצמי להתחיל ללמוד את הש"ס בעיון...

בקיצור: לפני לא הרבה זמן הייתי בחור... ועד כמה שאני זוכר... לבחור ישיבה יש המון המון זמן!!! כן... בישיבה בכוונה מעמידים את הבחור ישיבה מול חומר גלם שקוראים לו זמן... כדי שיתמודד מולו וימלא אותו לפי שיקול דעת... ואם חלק מהזמן הזה כבר מבוזבז אצלך על חיפוש עצמי בכבישים ובמכוניות מתחלפות... אז לא יזיק לך לחפש את עצמך גם מול דפי הגמ' המתחלפים מול עיניך מידי יום... אם אתה כבר אוהב להעביר ולשזוף את העיניים על התמונות שמתחלפות במצלמה או בעיתון הציבור החדרי... אז כבר תעביר את העיניים על הדפים המתחלפים בדף היומי... משהו לבנתיים יכנס...

עד כאן הפניה לבחורי ישיבות... אבל סו"ס אני לא נסחף... ועדיין עיקר הפניה בנושא הזה היא לא לבחורים וגם לא לאברכים... אלא לכלל ישראל... העם שבשדות... ולכן אל"ה נאריך בנושא זה בשבוע הבא... כשהגיליון בלאו הכי יוצא רק במתכונת מייל... חנוכה שמח...

מידי לשמוח... כי... כי חודש הבא זה רק עוד 29 יום ומה יהיה אז...?? נוו... תגיד אתה אברך יקר... מי כמוך יודע מה התשובה??? בן תורה אמיתי של היום חי כמו שעם ישראל חיו בימים ההם בזמן הזה... הוא יודע לעשות יום טוב גם על ישועה חלקית!!! יודע לשמוח שהחודש הזה עבר בשלום... אה... מה יהיה בחודש הבא? שוב נתפלל... שוב נקווה... שוב נתחזק בלימוד... ושוב הקב"ה יעזור... ושוב יהיה פה שמחה וששון איך שהצלחנו גם הפעם לגמור את החודש... **זה מאפיין של סגנון הנס של חנוכה!!!**

זו הבשורה של הנס של חנוכה!! לדעת לשמוח בישועה חלקית!!!

לדעת להעריך כל שלב בישועת ה'... ולשמוח בכל וי גם כשמסביב יש עדיין הרבה דאגה... והרבה הרבה דברים נוספים שעדיין לא סימנו עליהם וי...

ההשגה הזו עדיין לא הייתה לנו בפורים!!! וההראיה: לאחר שהמנן הרכיב את מרדכי על הסוס וקרא לפניו ככה יעשה לאיש... מיד אח"כ מה כתוב וישב מרדכי אל שער המלך ששב לשקו ותעניתו... מרדכי לא הסכים לשמוח עד שלא יעבירו לגמרי את רעת המן האגגי... אבל!!! תחשוב אם בדיוק סיפור כזה היה קורה מאתיים שנה לאחמ"כ- בזמן מלכות יוון... הרי ברגע שהמנן רק הרכיב את מרדכי על הסוס... זהו!!! כעת יום טוב במגילת תענית... כלל ישראל שמחים!! על מה שמחים??? על ישועה נקודתית... שהקב"ה עזר ורומם את קרנו של מרדכי... זה לא מספיק בשביל לשמוח??? אה... אבל חכנו... מוקדם מידי לשמוח... עדיין יש גזירה להשמיד להרוג ולאבד...?? טוב... ה' יעזור... נתפלל גם על זה בנפרד וה' יעזור לנו גם על זה בנפרד ואנחנו נעשה גם על זה יום טוב בנפרד... תן לנו לשמוח על כל שלב של הישועה בנפרד... זה מה שהיה קורה לו יצויר שהסיפור של פורים היה קורה מאתיים שנה לאחמ"כ...

כידוע: פורים זה נצח!!! וחנוכה זה הוד!!! זה שתי גישות בעבודת ה'... יש עבודת ה' בדרך של נצח... עד שאני לא מנצח לגמרי... עד שאני לא מגיע למקסימום אין עדיין כלום... זה מרדכי ואסתר... זה פורים... אבל חנוכה זה הוד... לדעת להודות על כל שלב... לדעת לשמוח עם כל מאבק נוסף שניצחת בו... זה דור שעליו נאמר "שהיו מחבבים את הצרות..." מה פירוש מחבבים את הצרות?? יודעים לקחת כל ישועה ולהפריט אותה... לא נבהלים שארכה לנו הישועה... לא נבהלים שאורך לישועה זמן והיא מגיעה לאט לאט... אדרבה... כל שלב נוסף בישועה שמחים עם זה... חוגגים עם זה... ותוך כדי מחכים כבר לשלב הבא... אברך יקר: אשתך קיבלה סו"ס מיליון מקום??? זה סיבה טובה לשמוח... אה... מה יהיה אח"כ??? סליחה... מה... זה פורים??? בפורים יש רק יום אחד!!!! מחכים שתבא הישועה לגמרי ורק אז שמחים... אבל כעת חנוכה... בחנוכה יש אישור לשמונה ימים של שמחה... לשמוח על המיליון מקום הנוכחי... לשמוח שוב על המיליון מקום שיבא אחרי... ושוב לשמוח על העבודה הקבועה שתבא אחריה... ושוב לשמוח על השעות נוספות שהגברת תקבל... (ואז לשמוח שסו"ס היא קיבלה

לדוגמא: ב"ה זכינו לארס את הבן הראשון... אה... איזה שמחה... נו... להודות לה?? בטח... אבל תכל'ס... עמוק עמוק בלב... איפה שאף אחד לא רואה הלב של אבא כבד... כי יש עדיין הרבה דאגות... יש עוד שיירה של מבוגרים מאחוריו... (חלקם גם מבוגרים ממנו) גם העניינים הכספיים עדיין לא פשוטים... בקיצור: לא פשוט!!! נו... אז להודות לה'???

אז הנה... חנוכה הוא נס של אור בתוך החושך... יש פה אור!!! לכל השיטות יש פה הארת פנים משמים... אבל עדיין סביבה יש לוט בערפל... יש דאגות... יש טרדות... יתכן שיש מסביב כל מיני נקודות מרירות. בקיצור: יש עדיין הרבה עבודה לפנינו... ובכל זאת חנוכה מלמד אותנו שמוותר לשמוח גם עם ישועה חלקית!!! לדעת לשמוח על כל וי נוסף בחיים!! דוד המלך חופר את היסודות של בית המקדש והוא כבר מתחיל לשיר מזמור שיר חנוכה הבית לדוד... נכון... זה רק יסודות... אבל סו"ס זה שלב!!!! ועל השלב הזה סימנתי וי... נו... תזמורת בבקשה... אה... מה יהיה הלאה??? שוב נתפלל... שוב נבטח בה' והוא יעזור ושוב נשמח בישועתו... שוב התזמורת תקבל את האות ותפצח בשירה לה'...

המשך מעמוד 1: לדעת להודות גם על ישועה חלקית...

בפתח הגיליון נכתב שחנוכה מלמד אותנו הודות על כל שלב בנס... אז בפתח הגיליון הנושא הוסט לנישה הפוליטית שאנחנו נמצאים בה... אבל אתה מבין לבד שזה הדבר האחרון שבאמת מעסיק אותנו כיום...

תכל'ס כלפי מה הדברים באמת אמורים???

יש לנו נטיה להודות לה' רק על דברים מושלמים... רק כשהכל הכל הסתדר ובא על מקומו בשלום ובנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות... זהו!!! עכשיו הגיע הזמן להודות לה'... זה לא תמיד נכון!!! חנוכה מלמד אותנו להודות גם על **ישועה חלקית!!!** להודות על כל שלב נוסף בישועה... מגילת תענית מלמדת אותנו שמלכות יוון עושה לנו רשימה ארוכה של צרות!!! ואנחנו לומדים לשמוח עם כל ישועה נקודתית שנושענו מהם... אנחנו לא מחכים לסיים איתם לגמרי ורק אז להרים כוסית... לא... אנחנו יודעים לשמוח על כל שלב ושלב בתהליך שנושענו מהם...

האמת היא שבפורים הגישה היא באמת הפוכה!!!

כל זמן שלא הצליחו לגמור ולהעביר את רעת המן האגגי מרדכי לא מסכים לפרוש משקו ותעניתו... כל זמן שלא נחו בהם היהודים מאויביהם אז אין מקום לשמחה ומשתה... (ולכן יש יום מיוחד פריזים ויום מיוחד מוקפים... כי הפריזים נחו ב"ד ואילו המוקפים לא יכולים לחגוג כי הם עדיין לא לגמרי לגמרי נחו) זו הודאה נוסח פורים... אבל בחנוכה?? **בחנוכה המנגינה היא אחרת!!!**

בכל מה שנוגע למלכות יוון... אתה מוזמן לפתוח את מגילת תענית ולראות ימים טובים במגילת תענית **על ישועות נקודתיות!!!** כל פעם יש יום טוב על נצחון חלקי מסוים... אני לא מבין: למה חוגגים גם על היום שאנטיכוס יצא וגם על היום שניצחו את ריש טורא?? ממה נפשך... אם קודם נצחנו את ריש טורא... ועדיין אנטיכוס נמצא בירושלים... אז אין אתה יכול לשמוח על נצחון כזה... כשעדיין אנטיכוס תקוע לך כמו עצם בגרון?? אלא זה גופא מה שעם ישראל למדו על בשרם במשך עשרות שנים מול מלכות יוון... **לדעת לשמוח על כל שלב נוסף בישועה!!** תבין: כשמתמודדים במשך שמונים שנה מול גלות יוון ואתה מוצא את עצמך שאתה צריך להילחם ולהיאבק על כל דבר ביהדות... כאן פתאום אתה מתחיל להעריך כל מאבק שהצלחת בו ולדעת ששום דבר לא מובן מאליו... אתה פתאום לומד להעריך את הזכות **להמשיך** להיות יהודי! עם ישראל בבית שני למדו להעריך הצלחות **חלקיות... ישועות חלקיות...**

לא לחינם הנס של חנוכה נקרא "האור שבתוך החושך..." אתה יודע מה הכוונה אור שבתוך החושך? במילים אחרות הכוונה: **ישועה נקודתית!!!** יש פה ישועה... אבל מסביב יש לנו עדיין הרבה דאגות... יש עדיין הרבה עבודה לפנינו... אבל יודעים לשמוח עם השלב הנקודתי שיכולים לסמן עליו וי... **רצה כמה דוגמאות מוכרות מהחיים???**

כשאני חושב על ראש ישיבה או ראש כולל... לפעמים אני משתגע מהם... אתה רואה ראש כולל שמח עד לב השמים... מה קרה?? למה הוא שמח?? בטח... היום זה הראשון לחודש ובניסי ניסים הוא הצליח גם החודש לתת את המילגה בזמן... רגע... אבל מוקדם

לקחת את המיליונים האלו... וכשהוא לא הצליח אנחנו מחבבים את הצרות שמזכירים לנו לשמוח ולפגוש שוב את האוצרות היהודים שיש לנו...

כלפי מה הדברים אמורים???

מוקדם... במסר הקודם והראשון שנכתב במאמר זה... המסר היה שבחנכה אנו לומדים לשמוח בישועה חלקית!! לשמוח בכל שלב בישועה...

אבל כעת אני רוצה להגיד נקודה עוד יותר עמוקה:

חנכה מלמד אותנו לשמוח על עצם זה שאנחנו **ממשיכים!!!**

עזוב... יהודי שמבין מה שהוא עושה ועל איזה שיבר הוא יושב... הוא לא צריך ישועה וגם לא חלקית בשביל להבין על מה יש לו לשמוח... יהודי הוא מספיק מיליונר בשביל לשמוח שברוך ה' אני **ממשיך** להיות מיליונר!!!

אתה יודע מה זה בדור שלנו **להמשיך** להיות בחור ישיבה שיושב ולומד??

אתה יודע מזה אברך שמחתן ילדים ומסוגל **להמשיך** להיות אברך??

אתה יודע מה זה יהודי שעובר ניסיונות **וממשיך** להיות נאמן לה'??

אתה יודע מה זה יהודי **שממשיך** לחיות??
כן... כל בוקר יהודי פותח את העיניים ופוצח בשבח והודאה לה'... אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה נפחת בי...
ר' ייד... רגע רגע... חכה חכה... מוקדם מידי לשמוח... אתה מודה לה' שהוא נתן לך את הנשמה... המתנה הזו היא לא סופית... כי יודע מה יהיה מחר?? אולי מחר הקב"ה יקח לך את הנשמה בחזרה...

מה עונה היהודי?? ידעתי גם ידעתי!! אני יודע שהוא עתיד ליטלה ממני... אבל כל זמן!! כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך... כל זמן שאני **ממשיך** לחיות!! על כל רגע נוסף שאני ממשיך לחיות כמו יהודי זה כבר סיבה להודות לה'... רק יהודי שמבין את משמעות החיים יכול להגיד כזה משפט... אבל גוי... אם תרצה שהוא יודה לה' שנתן לו את הנשמה... הוא צריך שהקב"ה יחתום לו חוזה שהנשמה חלוטה לו!! אחרת... מה יש לו מיום אחד יותר או פחות בחיים... אבל אני יהודי!! אני יודע מה שווה יום של יהודי!! אני מודה על עצם זה שאני **ממשיך** לחיות!! כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי...

המאמר הזה הוא עדיין חומר גלם... כתוב כאן שיהודי יודע שהוא מיליונר... יודע להעריך רגע בחיים... נו... אנחנו באמת מרגישים ככה?? לא!!! רחוקים מזה... בשביל זה יש לנו את חנוכה... ללמוד את עצמנו... לקחת את הנר של חנוכה ולחפש את עצמנו בנרות... להבין את הגדלות של יהודי... הכח **להמשיך!!!**

ואומר לו באדיבות... לא!!! אל תשנה אותי... **טוב לי פה!!!** החילוני פשוט רואה מולו חומה בגובה של מאה קילומטר שמאחוריה בטח מחביאים מיליארדים... ולכן זה מדיר שינה מעיניו... כי הוא פשוט מתוסבך עלינו... נעצור כאן... חרגתי מהנושא... עכ"פ נחזור לעניינינו...

המשאלת לב היהודית היא בסה"כ להמשיך!!! זהו!!! לא צריך יותר!!! אני מספיק מיליונר... לא מחפש יותר... רק תן לי להמשיך במצב הנוכחי..

ומעתה: היות וזו משאלת הלב של יהודי... אז כל פעם שמגיע אויב ומנסה להפסיק את היהודי... שהוא לא יוכל להמשיך!!! היהודי נכנס למלחמת הישרדות... ונאבק עם כל הכח על הזכות הבסיסית הזו שיתנו לו להמשיך!!! וממילא יהודי מתגבר... ומצליח כן להמשיך!!!! יש פה נצחון... רצית להפסיק אותי... והנה... לא הצלחת... **אני ממשיך!!!**

הבנת מה אמרת?? אני אתן לך דוגמא...

לפני שבעים שנה קם עלינו הצורך הנאצי והרג שש מיליון יהודים... עכשיו אני שואל אותך: שורה תחתונה: מי נקרא שניצח?? האם אנחנו ניצחנו או אותו צורך ניצח?? אם תשאל חילוני... ברור שהגרמנים ניצחו... לידער לידער... אם אותו רשע הרג שלישי מכלל ישראל... מאוד קשה להגיד שאנחנו ניצחנו... אבל אם תשאל את סבתא שלי מה היא תענה לך?? **ברור שאנחנו ניצחנו!!!** ולמה?? כי אותו רשע... מה הוא רצה?? לעצור אותנו!!! שנצח ישראל **לא** ימשיך!!! והנה... אנחנו **ממשיכים** ובגדול... אז אנחנו ניצחנו... בשביל להגיד כזה משפט צריך להבין עד כמה היהודי הוא מליארדר שהוא בסה"כ צריך **להמשיך** ככה!!! (תבין: כשסבתא שלי אומרת שהיא ניצחה את היטלר... מה היא מתכוונת?? שהיא כבשה את ברלין?? לא!!! אלא מאי?? **אני מיליונרית!!!** הגיע גנב ורצה לקחת את המיליונים שלי... ובסוף הוא התפגר ואני נשארתי לשבת על המיליונים!!!) ממילא כשאנחנו מודים לה' על הנס של חנוכה... ש... מה קרה?? שהיו יוונים שעשו לנו צרות במשך עשרות שנים... ובסוף הם הפסיקו לעשות לנו צרות... נו... מה יש להודות בזה?? היה לך קוץ שהכאיב לך... סו"ס הצלחת להסיר את הקוץ... ומעכשיו אין לך כבר קוץ... לכן אתה נהיה מאושר?? מה התשובה?? לא!!! לא הבנת!! חסר לך פרטים בתמונה... אני חתן ביום חופת!! אני שמח ומאושר... למה?? כי אני חתן!! רק מה?? פתאום הגיע קוץ והפריע לי ולא נתן לי לשמוח... ברגע שהסרתי את הקוץ... ומעכשיו אני חוזר להיות שמח... על מה?? על זה שאני חתן!! (לא על הקוץ... מי מדבר על הקוץ...)

אנחנו בחנוכה שמחים ומודים לה'. על מה?? על זה שאנחנו יהודים!!! זהו!!! אה... מה קרה בדיוק עכשיו שנזכרנו שאנחנו יהודים??

פשוט מאוד: מישהו ניסה להפסיק את זה... מישהו ניסה לעצור אותנו... מישהו הפריע לנו לשמוח בזה... וב"ה בחנוכה התפטרנו ממנו... אז אנחנו כעת חוזרים לשמוח על עצם זה שאנחנו יהודים!!! **הבנת את הרעיון??** זה לא שבחנכה זה שמחה של יוון... ובפורים זה שמחה של פרס ובפסח זה שמחה של מצרים... לא!!! **השמחה היא שמחה אחת!!!** אנחנו יהודים מיליונרים!!! זה השמחה היחידה!!! רק אנחנו נזכרים בזה כל פעם שמישהו ניסה לעצור אותנו

חופשה... אל תחכה לסוף. אל תפספס את השמחה החלקית... תלמד לשמוח בכל שלב... ככה תרויח הרבה יו"ט ומפגש עם ה'

יש פה עוד נקודה שהיא קצת... קצת פחות שווה לכל נפש... קצת עמוקה... והכי הכי צריך עבודה פנימית כדי להגיע לזה...

ובכן: אדם שרע לו בחיים... אדם שנמצא בחובות ובמצב לא תקין... הוא מקווה ומייחל שיהיה **שינוי** במצב... שיהיה **מהפך** לטובה... שיקרה משהו מיוחד והחיים **ישתנו לטובה** כי... לא טוב לו עם המצב הנוכחי...

לעומת זאת אדם שטוב לו... אדם שנמצא במצב האידיאלי ביותר מבחינתו... וטוב לו עם המצב שלו... הוא דווקא לא מקווה שיהיה שינוי... אדרבה... בדיוק ההיפך... הוא רוצה דבר אחד ויחיד... **ש י מ ש י!!! שימשיך ככה!!!** וממילא: יהודי שעושה רצון ה' והוא עומד מאחורי מה שהוא עושה והוא שלם ושמח עם זה... הוא לא מצפה לשינויים מיוחדים... אדרבה... הוא מייחל לדבר אחד... אני רוצה **להמשיך** לעשות את מה שאני כבר שאני עושה!!! אחת שאלתי... שבתי בבית ה' כל ימי חיי... אני רוצה להמשיך לשבת בבית ה'... הסוג היחודי הזה של משאלת לב **להמשיך!!!** זו משאלת לב נדירה מאוד שקיימת רק אצל יהודי עובד ה'... כי כל אחד אחר... גם אדם שטוב לו בחיים... אבל כידוע... יש לו מנה רוצה מאתים... וגם הנפש לא תמלא וכו' וכו'... ממילא משאלת לב כזו צנועה ופנימית שאני לא רוצה ולא מחפש יותר... רק להמשיך ככה!! זו משאלה יהודית מובהקת... רק ליהודי יכול להיות כזה עושר פנימי שהוא לא רוצה יותר... **רק להמשיך ככה!!!** ואגב: זו גופא הסיבה שהחילונים כ"כ מתפוצצים מאיתנו... כי כידוע... בפוליטיקה החרדים הם תמיד הכי נוחים!!! כל ראש ממשלה נורמלי שדואג לעצמו... מעדיף להרכיב ממשלה עם חרדים... למה?? כי לחרדים אין דרישות!!! הם לא מחפשים להשתלט... ולא מחפשים להתקדם... ולא רוצים לעשות מהפכות מיוחדות... טוב להם עם מה שיש להם והם בסה"כ רוצים **להמשיך!!!** להמשיך להיות חרדים... תן לנו לחיות כמו חרדים... וזהו... לא רוצים יותר...

נו... אם ככה... אז למה תכל'ס... החרדים כ"כ מושמצים?? למה החילונים כל הזמן מחפשים אותנו בסיבוב?? אתה יודע למה??

כי הם פשוט מתוסבכים!!! ולמה?? כי תחשוב: בן אדם שמשדר כזו עוצמה פנימית... שהכל טוב לו... אני לא רוצה שהמצב שלי ישתנה... לא מחפש לפרוץ קדימה... איפה שאני נמצא זה כבר המצב הכי אידיאלי מצדי ורק תתן לי **להמשיך ככה!!!** אדם שזו משאלת לב היחידה שלו... הוא משדר עוצמה כזו אדירה שהחילוני לא יודע איך להכיל ולאכול אותה... כי מי כמו החילוני יודע כמה רע לו עם המצב הנוכחי שלו... והוא החילוני ממש ממש לא רוצה להמשיך את מה שהוא כבר עושה... הוא כל היום מחפש מתחת הריצפה מה אני יכול לשנות ולאיפה אפשר לברוח ולשפר ולהפוך את החיים... וכשהחרדי מחייך מולו

המשך: והדליקו נרות בחצרות קדשך... וקבעו...

תקציר: שבוע שעבר עצרנו עם ר' אחיה הלוי שנשלח בדחיפות מבית המקדש לשוב תקוע שבנחלת אשר כדי למסוק זיתים ולהביא שמן כתיית למנורה. ר' אחיה עושה כעת את דרכו כבר ביום השלישי בלב כבד... לבו במזרח... לבו בבית המקדש... מה קורה שם?? האם הדליקו היום ואתמול נרות המנורה או לא... שלשום כן! שלשום היה לנו את פך השמן היחיד שנותר... אבל מה הלאה... מה שבטוח... עיני כל ישראל נשואות אלינו ואנחנו צריכים להזדרז... ר' אחיה שוב מושך ברסן של הסוס... נו... הלאה... צריך להגיע... והנה ס"ס כעת... לקראת שעת מנחה קטנה... אנחנו מתחילים לראות מרחוק את רמות מנשה... שמאחורי ההרים האלו אנחנו כבר נוכל לראות מרחוק את בקעת בית נטופה של נחלת אשר... זה אומר שאנחנו כבר מתקרבים... בשעת לילה מאוחרת הגיעה משלחת הלויים מטעם המקדש... ומיד!! מיד ניגשים לעבודה... אין זמן לחכות אפילו לבוקר... הזעקנו מיד את תושבי תקוע והוצאנו אותם מהמיטות לשיבת חירום קדחתנית והתייעצות שדה מה תכנית העבודה ולאן פנינו מועדות... בקשנו שיראו לנו איפה נמצא הההפרסד האגורי והנוטף והמובחר ביותר... ויצאנו לדרך... התחלנו במלאכת המסיקה!!! סליחה... התבלבלתי... לא מסיקה... מסיקה עושים רק בזיתים פשוטים... לוקחים את העץ ומתחילים להרביץ לו עד שכל הזיתים ככה נופלים בעירוביבא באבת ישראל... אבל כאן שמדובר בשמן למנורה כאן אי אפשר לעשות מסיקה... אלא גרגור!!!! עולים בעדינות על העץ ומורידים זיתים מאוד מסיסים... עכ"פ מיד טפסתי בזריזות ובעדינות ובמיסונות על עץ הזית היוקרתי ביותר... **כן... אני כבר מוסחה בה!!!** בימים כתקנם אנחנו מגיעים לכאן בצורה מסודרת ומתעבבים כאן שבועות שלימים במיון הזיתים לפי רמת הטיב שלהם... **תבין:** הנושא של קטיף הזיתים זה מקצוע שלם שאנחנו בתור לויים שזה השער שלנו במקדש... היינו צריכים לעבור הכשרה והתמקצעות במשך שנים עד שהגענו לרמת הטיב הנדרשת כיאה וכיאות לבית ה'... (אגב: הרמב"ם המפורסם שמדבר על הידור במצוות זה שם לגבי השמן של המנורה טוף הלכות איסורי מזבח, טוב לשמן את הרמב"ם הזה מילה במילה בע"פ.) אני רוצה שתבין: הרמה של טיב השמן מתחלק **לתשע רמות!!!** שים לב: **תשע רמות של טיב!!!** זאת אומרת: יש לנו פה תשע בתי בד... לכל בית בד יש את הרמה שלו!! אבל אנחנו כעת מתמקדים בבית בד אחד ויחיד שנקרא א' א' א'!!! זה בית הבד השפיץ שבשפיץ המובחר ביותר שאין למעלה ממנו שממנו לוקחים למנורה... וזה כבר עבודת נמלים ובימים כתקנם זה מה שאנחנו מבליים פה ימים שלימים עד שאנחנו מוציאים מכאן כמות שמן שתספיק למנורה לכל השנה (תעשה חשבון: חצי לוג לכל נר, זה אומר שלוש וחצי לוגין לכל לילה... כפול 365 ימים בשנה... ולפי השיטות שמדליקים גם בבוקר אז תכפיל כפול שתיים...) אבל הפעם אין לנו זמן!! מחכים לנו שם במקדש בכיליון עיניים... אנחנו בסה"כ רוצים כמות מינימלית בתור עזרה ראשונה... לשבועיים וחצי שלוש... עד שנחזור לכאן שוב בישוב הדעת... ואז אנחנו נמסוק את כל הזיתים... ואז לא יקבל את הייחס האישי שלו... לאיזה בית בד המתשע רמות הוא מסווג ומתאים... מה המירב והמיטב שאפשר להוציא ממנו... אבל עכשיו כאמור!! אין זמן לזה... אנחנו מתמקדים רק בבית בד א' א'... ש... שמה זה אומר???

ובכן: עולים לראש האילן!!! למעלה למעלה!!! הכי הכי למעלה!! הזיתים הבודדים שנמצאים בראש האילן הם הזיתים הכי מיוחסים... מה יש? השמש מכה עליהם וממילא הם מתבשלים מהשמש **כשהם עוד מחוברים**. לעומת זאת הזיתים שגדלים באמצע או בתחתית עץ הזית... הענפים כבר מסתירים את אור השמש... ואז הזית לא מבושל מעצמו... אלא צריך לקטוף אותו **ואז** להעלות אותו לגג כדי שיתבשל בשמש כשהוא כבר תלוש!! זה כבר רמה אחרת... ביחס לטיב של הזיתים זה כבר נחשב **רמה רביעית ואילן!!!** (אמנם גם רמה רביעית כשרה למנורה אבל זה כבר בדיעבד) לעומת זאת הזיתים שגדלים **בראש** האילן ומתבשלים ישירות מהשמש זו **הרמה הראשונה** בטיב הזיתים!! ובשביל זה הגענו עד לכאן!!! כעת אנחנו מגרגרים אותם אחד אחד... מכניסים אותם לתוך מסננת... ואז נותנים עליהם מכה אחת או שתיים עם מכתשת... בום!!! הזית נפצע ונפתח מהמכה... ואז לאט לאט מתחיל לזוב שמן... אבל בשלב הזה רק טיפ טיפה שמן יוצא... למה???

כי כידוע... **לזית יש שלוש נשמות!!!!** ובשביל להוציא את השמן מהזית צריך להוציא לו את הנשמששמה... ואם ככה אז בשביל להוציא את כל השמן מהזית צריך לעשות לו **שלוש פעמים יציאת נשמה**... וכל פעם זה יציאת נשמה יותר רצינית... אז זהו!! שהיציאה הראשונה זה הבום הראשון הזה שאתה מכה פעם אחת על השמן עד שהוא נבקע... וזה מה שנקרא **"כתיית"!!!** וזה מה שצריך למנורה... כתיית ל-מאור!!! רק שאז כאמור יוצא רק טיפ טיפה שמן... ואז עוברים ליציאת נשמה השנייה... לוקחים קורה כבידה ולוחצים אותה עם כל הכח על הזיתים... ואז יוצא עוד יותר שמן... וזה כבר נקרא **"טעינה"!!!** (זה כבר לא כשר למנורה... כי זה כבר לא מהשלב של הכתיית ל-מאור... אלא משלב **הטעינה** שלאח"כ) אבל חכה... לא גמרנו... סיכמנו שיש לשמן נשמה **שלישית**... אחרי **הטעינה**... עכשיו לוקחים אותו לריחים וטוחנים אותו דק דק **ואז יוצא עוד!!!! עוד שמן!!!** וזהו!! עכשיו סיימנו! מכאן ואילך מה שנשאר זה כבר פסולת של זיתים ונקרא גת... (ואתה מחזקן למגוש את זה במסכת שבת בהסקה של פרק כירה או בהסמנה של במה טומנין...) כעת מניתי לפניך את השלוש רמות הראשונות של טיב השמן!!! א. כתישה של הזית שבראש העץ!! ב. טעינה שלו!! ג. טחינה שלו!! נעצור כאן. ברמה הרביעית של השמן... יש עוד חמש רמות נוספות של שמן... אבל מסתמא התעייפתי... אבל תדע לך שאלו שעושים את זה הם עוד יותר עייפים ממך... לא לחינם שמן זית סגולה לזכרון... כי הוא מגיע בעמל רב... (למי שכן צמא לדעת... בקיצור נמרץ: **הרמה הרביעית** זה זית **שלא** הגיע מראש העץ... אלא **מאמצע או תחתית** העץ... וממילא צריך לבשל אותו בג... ואז כותשים אותו, **וה רמה ד'**, ואז טוענים אותו **וה רמה ה'**, ואז חוזרים וטוחנים אותו **וה רמה ז'**, זה סוג זית שהיה צריך לעבור שלב של מעטן! שכוונים הרבה זיתים ביחד והם מתבשלים במיץ של עצמם עד שהם נבקעים ונכתשים... **וה רמה ח'**, ואז טוענים אותם בקורה **וה רמה ט'**, ואז חוזרים וטוחנים אותם **וה רמה טו'**, בקיצור: אם קלטת את הרעיון, יש כמו מבנה של איקס איגול- שלוש כפול שלוש! שלוש סוגים שבכל אחד יש 3 דרגות ולמנורה כשר הראשון והרביעי והשביעי... כלומר הרמה א' של שלוש הסוגים... כי המנורה צריכה **תשינה** בלבד בלי טעינה ובלו טחינה... הבנת???) ברוך ה'... לאחר שמונה שעות של עבודה מאומצת... לאחר עבודת נמלים של גרגור של עוד ועוד זית... ועוד טיפה ועוד טיפה... ברוך ה' הגענו לאיזה שמונים לוג... (זה יספיק לנו לקצת יותר משלוש שבועות עד שנחזור לכאן שוב.)

נפרדנו לשלום ויצאנו בשעטה לכיוון ירושלים בחזרה... נסענו יומם ולילה... כל פעם שהגיע שעת בין הערביים ואנחנו עדיין בדרך... נפלה עלי עננה... דאגה כבדה כרסמה ב... מה... מה קורה עכשיו בבית המקדש?? וכי יכול להיות שלא מדליקים נרות המנורה ומחכים לנו... נו... דיהו... והנה עכשיו שמונה בבוקר... סוף סוף אנחנו כבר בנחלת אפרים... ואנחנו חייבים להספיק להגיע עד שלוש אחרי צהריים לירושלים!!! חייבים להספיק להגיע לתמיד של בין הערביים... כדי שנוכל להגיש למתניהו כה"ג את השמן למנורה... ו... והגענו!!!! השמחה והרנה שפגשנו בירושלים הייתה זרה ומשונה לנו... לא הבנו למה כולם שמחים ומאירים... לא היה לנו זמן לשאול... רצנו מהר מהר והספקנו להגיע לקול המגרפה שמכריז הגיע קטורת של בין הערביים... כמעט פרצנו לתוך לשכתו של מתניהו כהן גדול... הנה... הנה השמן למנורה... אישי כה"ג... אתה יכול לקדש את השמן במידת חצי לוג ולהדליק מיד את המנורה... מתניהו קיבל אותנו בשמחה עצומה ואז סיפר לנו את הנס הגדול שאירע במקדש בשמונה ימים האחרונים. שמח וממתיהו ואמר. ס"ס הגעתם ומכאן ואילך כבר לא נצטרך נס!!! מכאן ואילך יש לנו את הזכות להאיר לקב"ה במהדרין מן המהדרין...

"למען לא נבוש..."
מושגים בסיסיים בהלכה.

נר הנובה, מצוה חביבה עד מאוד...

לאותם בחורים שזה לא לגמרי ברור להם!!! **להזכירם:**
נר הנובה מצוה חביבה היא עד מאוד וצריך ליהרר בה מאוד!!! כך לשון הרמב"ם... קצת מצחיק לדבר על זה... אבל צריך לדעת שאם הרמב"ם אומר שהיא מצוה חביבה עד מאוד... זה אומר שיש בנר הנובה כח להאיר ולהשפיע על השטיינג שלך לאורך זמן חורף הקרוב... כך שכדאי לקחת את המצוה הזו ברצינות ולא לזלזל בה!!! אנשים נשואים פחות צריכים חיזוק בעניין הזה... אבל בחורים לפעמים יש להם מה להתחזק במצוה זו... ס"ס זמן הדלקת נר הנובה יוצא **בדיוק באמצע היום!!!!** זה אומר שכל אירוע או טיול או אפילו מפגש משפחתי שאתה מתכנן אותו לימי החנוכה **חייב להיות מתואם עם זמן הדלקת נרות!!** או שאתה **מספיק להחזיר** עד זמן ההדלקה... או שאתה **יוצא רק לאחר** זמן ההדלקה... **וזה לא פשוט!!!** הטיול האחרון שזכור לי שחזרתי כבר בשעה 4 בצהריים היה בכתה ד' בחידר... מכיתה ד' ואילך כבר לא זכור לי טיול שחזרנו לפני שיש או שבע בערב... מה שכן זכור לי... זכור לי הרבה טיולים שתכננו לחזור בארבע בצהריים וחזרנו בשעה שמונה... (הלק מהטיולים האלו אירעו בימי החנוכה בעצמם... שבידוע חנוכה הוא חג הפקקים בדרכים. אולי לזכר הפקק של פך השמן...) וזה בהחלט מגביל!!!! ומשום מה... ממש ממש במקרה ההגבלה הזו יוצאת בדיוק בחנוכה... בדיוק ביומי דפגרא ובימים שיש בהם את כל האירועים והאטרקציות... בדיוק אז יש גם את ההגבלה הזו שצריך להיות רתוק למקום בשעת בין השמשות או צאת הכוכבים... אז זהו שלא!!!
את כל האירועים שלך תעשה לפני כן או אחריו כן... כי חנוכה זה הדלקת נרות ואמירת ההלל ולא שום דבר אחר!!!! כך אירוע או חגיגה או טיול הוא לגמרי דבר הרשות... אפילו להבדיל ההדלקה של הרבה שליט"א או הטיש או כל מסיבת חנוכה זה רשות... ואילו ההדלקה שלך היא מצות היום והיא חובה!!! מה תגיד?? מותר... בדרות האחרונים נהגו להקל ואפשר להדליק גם מאוחר... אין בעיה... יתכן שאתה צודק... אבל הזהיר בני יש לו הבטחה שהוא יזכה לבנים ת"ח וכ"ש הוא עצמו... ואם אתה מקל... אז אתה לא בכלל זהיר בנר!!!

חוץ מזה... ביחס לנרות מצינו אצל אהרן הכהן את המושג **"מלמד שלא שינה"!!!!** משמע מזה שכשמוגעים לעבודה של הדלקת הנרות יש מקום לביטוי אישי... ואם אהרן הכהן היה באמת רוצה לבטאות את עצמו הוא היה משנה ממה שהוא הצטרף... א"כ צריך לדעת שעל אותו משקל בחנוכה... בסופו של דבר הדלקת נר חנוכה זה **"אשר קדשנו במצוותיו וציוונו"!!!!** והיכן ציוונו? מ-**לא תסור!!** צריך לזכור שבסופו של דבר חז"ל הם אלו שקובעים את לוח הזמנים ואת התכניה של מצות הדלקת נר חנוכה... ואם אנחנו רוצים באמת לקבל את ההשפעות של חנוכה... בסופו של דבר הנורשאי וכללי השימוש נמצאים בשו"ע הלכות חנוכה. הלכות הנושא כלים והמשנה ברורה... כל העניינים הגדולים וכל הביטוי האישי ואפילו החצי שעה לשבת מול הנרות לא עומדים במשקל מול עצם קיום ההלכה כמות שהיא לפי כל פרטיה ודקדוקיה, וידוע שאלתו של ר' יצחק סג' נהור בן הראב"ד ששאל: הרי קיי"ו": "הרגיל בנר היוין ליה בניס ת"ח... אז... אז איפה הם?? איפה כל התלמודי חכמים?? והוא ענה בפשטות: שכנראה לא באמת מדקדקים וזהירים בקיום המצוה!!!! פעם זה היה נשמע לי מאוד מוזר... וכי אנחנו לא מדקדקים?? ואז גיליתי שכן... אני יושב חצי שעה מול הנרות... אומר המון תפילות ותהילים... שר שלוש פעמים מעוז צור... ותכלס... החנוכה שלי לא עומדת לגמרי במקום הראוי... ועוד כמה דקדוקי הלכה שהזנחתי אותם... אז בבקשה...

אודות האסונות הנוראים בתקופה האחרונה...

טרגדיה מחרידה ומזעזעת כל לב אירעה בשבוע האחרון בבני ברק... אבא שנדם לבנו מרוב עגמת נפש על מוות בעריסה של בנו יחידו שבא לו לאחר שנים של ציפייה... והטרגדיה הזו מצטרפת לעוד רשימה של אסונות ומיתות משונות שאירעו בתקופה האחרונה... שמכל הרעמים הרועמים האלו... זועק שהם לא נבראו ולא באו אלא לפשט עקמומיות שבלבנו...

בינינו לבין עצמנו... מה זועק מהטרגדיה הזו??? שהיות ואנחנו כבר לא כ"כ מזדעזעים ממוות בעריסה כ... כי לדאבונו הרב זה משהו שכבר יותר מצוי ל... והרי הקב"ה כן עושה את זה בשביל לעורר אותנו... ותכל'ס... אנחנו לא מתעוררים... **לכן מה ה' עשה???** ה' הצמיד למוות בעריסה עוד טרגדיה! זה שהפעם האבא הצטרף לבנו ועלה בסערה השמימית... כדי שכן נזדעזע... כדי שיש לנו כן לטלטל אותו ונפנים שהקב"ה רוצה מאיתנו רצינות... והאמת היא שהזעזוע העיקרי שצריך לטלטל אותו זה לאו דווקא האסון כמות שהוא... **אלא מה שעומד מאחוריו!!!!** אם אב צעיר מקבל דום לב כמה ימים לאחר פטירת בנו במוות בעריסה זה רק נותן לנו אמת מידה איזה סאת יגון ושברון לב אותו אבא היה שרוי... (למרות הגבורה היהודית והקבלה באהבה) ובינינו... הרי אם אותו אבא לא היה מקבל דום לב... אנחנו היינו ממשיכים לעבור לידו ולחזור לסדר היום... כי התרגלנו לכאלו סיפורים... כל אחד מאיתנו מכיר הורים שעברו את זה וממשיכים הלאה את החיים... אז הנה... כעת קרה כזה אסון שיש בו כדי להעמיד אותנו מול עוצמת הטרגדיה!!! בשביל שנקלוט מה עומד מאחורי **כל** טרגדיה כזו שקוראת!!!! כן... יידי היקר: אתה קורא בעיתון על אסון שקרה... ומחר העיתון ממשיך הלאה... החיים ממשיכים הלאה... אבל אותה משפחה שחוותה את האסון הזה... זהו... זהו ממשיך ללוות אותם עוד שנים רבות... **אי אפשר להישאר שאננים!!!! אי אפשר להישאר אדישים!!!! אי אפשר!!!!** כן... אנחנו לא כ"כ אשמים... אי אפשר כ"כ לבא אלינו בטעות... כל בוקר מגיע לתיבת דואר שלנו העיתון שמנוקז בו אוסף כל הצרות שאירעו ביממה האחרונה בכל גבול ישראל... וזה בהכרח עושה אותנו אדישים... לכן הקב"ה נאלץ כביכול להביא מקרים עוד יותר קשים... כדי שגם לאחר האדישות אנחנו נהיה מוכרחים להתעשת ולהבין שהקב"ה רוצה משהו...

---ובכן: במה אנחנו יכולים להתחזק???

אז כמובן ש-לב יודע מרת נפשו... ומאז שאין לנו אורים ותומים וגם לא בת קול (שהייתה לכה"פ בכרם ביבנה ומצביעה מכה זו מפני מה היא) אז אין לנו את רוח הקודש להצביע בצורה ברורה על משהו מסוים... מה שבטוח זה כשקורה כאלו דברים הקב"ה רוצה להראות לנו **שזה רציני!!!!** הקב"ה תובע מאיתנו כעת **ר צ י נ ו ת ! ! ! !** עכשיו: במה בדיוק צריך להיות רציני?? זה כבר אינדיבידואלי... כל אחד צריך להתחיל להיות יותר רציני במה שהוא עדיין לא רציני... או במה שהוא עדיין לא לגמרי רציני...

אבל בכל זאת!!! יש נקודה מסוימת שאולי כן אפשר להצביע עליה...

רינה של תורה בלילה!!!!

סו"ס נמצאים אנו בתחילת לילי טבת הארוכים... שיש עלינו תביעה מאוד קפדנית בשמים **השמייע קול תורה בלילה!!!!** עד כדי כך שאי שם בט"ו באב... שאז הלילה רק **מתחיל** לאט לאט להתארך... כבר אז!!! כבר אז חז"ל מזהירים בסוף מסכת תענית **שמאן דלא יוסיף יוסוף!!!!** מי שלא מוסיף מכאן ואילך בעסק התורה בלילה יאסף רח"ל מעולמו... כלומר: ככל שמתארך הלילה כך יש תביעה יותר גדולה לשבת ולעסוק בתורה בלילה... וכבר מט"ו באב מתחילה האזהרה הזו... וככל שהלילה מתארך יותר ככה האזהרה הזו הולכת ומתעצמת... כל יום נוסף שהלילה מתארך בעוד דקה ככה האזהרה הזו הולכת וגוברת... **והנה!!! עכשיו הגענו לשיאה!!!!** כעת... ממש בשבוע זה אנחנו מגיעים ללילות הארוכים ביותר בשנה **והאזהרה הזו היא כעת בשיאה!!!!** אין!!! הקב"ה לא מוותר על עמל התורה בלילה... ולמה דווקא בלילה?? כי ביום יש תירוץ טוב... יש עבודה... אדם צריך לעמול לפרנסתו... (עכ"פ פעם זה ככה זה היה בנוי...) אבל בלילה?? זהו!!! כולם בבית... אין תירוץ... אתה יכול לקבוע עיתים לתורה ו... ואם יהודי יושב בבית ומתבטל ולא קובע עיתים לתורה ברצינות... אז רח"ל אוי להם לבריות מעלבונה של תורה... (ויודע: שכשהרב פינקוס זיע"א שמע על כמה אסונות של מוות בעריסה הוא מיד החליט להתחזק בלימוד התורה בלילה ובמשך תקופה ארוכה הוא היה לומד כל הלילה...)

כולנו מצטערים שאותו תינוק נפטר... כולנו עוד יותר מצטערים שאבא שלו נפטר... **מה???**

מהי נקודת הצער שלנו? מה... מה כ"כ קווא לנו???

אז אם היינו חילונים היינו אומרים שהתינוק היה חמוד עם עיניים כחולות ואבא שלו היה מאוד נחמד ושירת את הקהילה ולכן חבל שהם נפטרו... **אבל אנחנו לא חילונים!** אנחנו לפחות מתיימרים להיות יהודים מרוממים... וכשאנחנו מצטערים על יהודי שנפטר אנחנו אומרים לנמק (לכה"פ באופן רשמי) הסבר קצת יותר מרומם... מה קווא לנו בזה...? נו... באמת מה?? אז כל אחד מאיתנו שיעצמד לקיר וידרש ממנו באמת לנמק... אז העניין הוא: **שכל אדם לעמל תורה נברא!!!!** והתינוק הזה ואביו היו כלי מוכן לעשות קורת רוח לקב"ה בעולמו... וכשהכח והפוטנציאל הזה נאבד מהעולם השכינה בוכה!!! השכינה הפסידה פה שני אנשי קשר יקרים שהיו יכולים לזווג אותה עם הקב"ה... ואנחנו צריכים למלאות את החסר הזה... והכי הכי: לקלוט שסוף סוף אנחנו פה בשביל זה... אנחנו פה על תקן של אנשי קשר של הקב"ה!!! אנחנו בתור יהודים... אנחנו היחידים שקבלנו את הקסם ואת הכלים לקשר ולחבר את הקב"ה בעולם... השכינה רוצה שהקב"ה יהיה פה יחד איתה... אבל הקב"ה צריך כביכול סיבה... **ואנחנו הסיבה!!!!** אנחנו השדכנים **שמזווגים** את קודשא בריך הוא עם שכניתי... אם הקב"ה יורד לכאן ושומע אותנו מנייאסים פוליטיקה ומדברים בגנות הבנים שלו... הקב"ה נעלב מזה... אין לקב"ה מה לעשות פה איתנו... הוא עולה למעלה ומסתיר פניו... ואז רח"ל קורים אסונות והשכינה בוכה... הבית מפורק... אבא יצא מהבית... והבנים מתגוללים בצרות... השכינה מתחננת... בואו בני... תרטיבו מעשים טובים... תשמיעו את הקול המתוק שלכם בתורה ואבא מיד ישוב אלינו. **וזו העבודה שלנו!!! בפרט בלילי טבת הארוכים!!!!** שעיקר יחוד קוב"ה ושכיניה דווקא בלילה... הקב"ה מחכה לקול קול יעקב...

וזה בידינו!!!! כן... אנחנו יכולים ל מ נ ו ע את כל הצרות האלו!!!!

שמת לב למשפט הזה?? לא שאנחנו אשמים בצרות שקורים... ההגדרה היותר נכונה ומדויקת: **אנחנו יכולים למנוע אותם!!!! למה זה קרה?? לא יודע... חשבונות**

שמים... יתגדל ויתקדש שמיא רבה... **אבל אני ואתה יכולים למנוע את זה!!!** ולמה?? כי אני ואתה יכולים לקדש את שמו יתברך בתוך בית המדרש ואז יתקדש שמו יתברך ע"י קול קול יעקב ולא נצטרך להגיע לחרבו של מלאך המוות רח"ל... **זה תלוי בי ובר!!!** אם אנחנו נחליט שאנחנו מתחזקים בעסק התורה... אנחנו יכולים למנוע אסונות ולהביא הרבה ברכה ושמחה לעולם...

התענית:

"בסורא הוה דברתא, בשבבותיה דרב לא הוה דברתא" (כא:)- בסורא היה מגיפת דבר... ואילו בשכונה של רב לא הייתה מגיפה... **ממשיכה הגמ' ואומרת משפט מאוד מסתורי:** סבור מנייה משום זכותא דרב דניפיש, אתחזי לחו בחלא, רב דניפישא זכותיה טובא היא מילתא זוטרתא היא לרב אלא משום הווא גברא דשייל וכו', כתוב כאן: שכולם היו בטוחים שההצלה הייתה בזכות רב!!! אם המגיפה פסחה על השכונה זה בזכות תורתו של רב שהגינה... ואז כל תושבי השכונה קיבלו חלום מהשמים... **שלא!!! זה לא בזכות רב!!!** ולמה?? כי רב שהזכות שלו **כ"כ גדולה**... אז בשבילו להגן באופן ספציפי רק על השכונה שלו... זה מה שנקרא **קטן עלינו!** אז מה כן??? יש פה יהודי אחד בשכונה שהוא קברן והוא עשה חסד ובזכותו כל השכונה ניצלה... **אתה מבין את הסיפור הזה???** כתוב פה דבר מאוד פלאי ותמוה: שהיות והזכות של רב **כ"כ גדולה**... זה עצמו סיבה שהזכות **הגדולה** שלו לא יכולה להגין על שכונה **קטנה!!!** צריך למצא **זכות יותר קטנה** בשביל שתגן... **אתה מבין את זה???** אני לא מבין את זה... זו סוגיה עמוקה שצריך פעם אחת לפתוח אותה בעיון... **אבל דבר אחד בטוח שכתוב כאן**

בבירור: שבשמים לא מסתפקים בכסף גדול!!!

בשמים לא מסתפקים בעסק התורה העצום של מרן ר' חיים קנייבסקי... בשמים רוצים גם כסף יותר קטן... נזיל... הקב"ה צריך גם את הלימוד שלך!! כן... אתה הקטן... בשביל להציל ממוות בעריסה בשכונה בבני ברק יתכן **שצריך דווקא את הלימוד תורה שלך** שהוא יציל את כל השכונה מפגע רע... וקח בחשבון שיתכן וגם הלימוד של אברך כולל בעיון בסדר א' או לימוד של בחור ישיבה מתמודד בסדר ג' זה גם כסף גדול... זה כסף גדול כ"כ שכל כולו הולך לתקצב ולממן כיפת ברזל ושמירה לכל תושבי הדרום ועוסף עזה או למנוע גזירות כלליות ומקיפות מכלל ישראל... ואילו בשביל להציל את השכונה הקטנה שלך שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולם... בשביל זה צריך **שאתה!!!** אתה תקבל על עצמך **היום** להתחיל ללמוד דף היומי!!! וממילא **כן... זה באמת תלוי בך!!! דווקא בך!!!** הקב"ה מחכה לין הסיומים **ש ל ר י ! ! !** לא רק עליו הסיומים של מרן ר' חיים קנייבסקי... יין הסיומים שלך גם יכול לעולל ישועות...

אתה יודע מה??? יין הסיומים של מרן ר' חיים קנייבסקי שהוא מסיים את ככלל התורה כולה... בבלי וירושלמי ספרא מכילתא וכו'... זה יין שיכול לפקוד עקרות לאחר 15 שנה... ולהביא שידוכים בגיל מבוגר מאוד... ולהחזיר בנים אובדים לאביהם שבשמים... אבל יין הסיומים הפיצקאלע שלך שאתה תסיים בסה"כ את מסכת ברכות ואח"כ שבת... זה יין שיכול להביא שידוך לבת הלא כ"כ מבוגרת שלך... או לעשות לך עוד קצת נחת מהילדים שזה ממש לא זיק לך... והכי הכי: לעשות נחת רוח לאבא שבשמים שעשית שלום בפמליא של מעלה... וחסתת לקב"ה עוד רמז מצמרר ומטלטל שלא יצטרך לרמוז לך שוב ושוב שהוא בסה"כ חפץ בקול התורה שלך שישמע... אז שוב... להגיד שאני אשם שהאסונות האלו קורים... עזוב... זה נשמע די רחוק... (צריך להיות בעל מדרגה בשביל לחשוב כך) כי למה להפיל את זה בדיוק עלי...?? מה אני בדיוק עשיתי...?? אבל הגירסא היותר נכונה והיותר מדויקת: **אתה!!! אתה יכול למנוע את זה!!!** אם אתה תהיה יותר רציני ועקבי בלצאת עם מטריה כל לילה מהבית בשביל לקבוע עיתים **קבועים** לתורה כציווי של המ"ב (סי' קנ"ה סק"ד)..." אתה תמנע מגיפה מ"שבבותך"-משכונתך... (אמר לי פעם אדם שנגמל מעיסוקו: תמיד אמרו לי שהעשונן מביא את כל המחלות... אה... זלזלתי... כי לא חסרים אנשים שלא מעשנים שחולים... אבל פעם אחת אמרו לי: שיש הרבה מחלות שהגוף מפסיק חסון בשביל להתגבר עליהם... ואם בן אדם מעשן הגוף שלו לא מספיק בריא לצאת מהם... אוהו... את הגירסא הזו קבלת... כי זה כבר באמת נכון ואמיתי...)

כן... אתה יכול לגרום לקב"ה שישמח במעשיו וממילא יחמול על מעשיו!!! כן... אם קורים כאלו אסונות זה הוכחה שחסר לקב"ה **שמחה במעשיו** ואתה יכול לספק את השמחה הזו... אצל הקב"ה זה לא עובד לפי כמויות... זה עובד לפי נכוונות והמייית הלב... אם אתה תבא לבית מדרש מתוך רצון טהור לעשות לאבא שבשמים לילה טוב... לשמח את הקב"ה ולעשות לו נחת רוח... יש בכח של הלימוד תורה הפרטי שלך כדי להגן על כל השכונה שלך... ר' עזריאל טאובר זיע"א היה משנן באזני עשות ומאות פעמים: **כשהקב"ה מפגין כעס הוא רוצה קשר!!!** זה א' ב' בהדרכה זוגית... כשאחד מבני הזוג מפריע לו משהו טכני הוא יודע לדבר... הוא יודע להצביע ולהגיד אחד שתים ושלוש... אבל כשאחד מבני הזוג לא אומר כלום... הוא רק סוגר את הדלת יותר חזק מתמיד... או משהו בהתנהגות שלו נשמע מפגין וכועס וחרגי בלי להצביע על משהו מסוים... זו הוכחה שמשוהו מפריע לו **בעצם הקשר!!!** כשהקב"ה מפגין כעס סימן שחסר משהו בקשר... הקב"ה מזמין קשר... אי אפשר להמשיך בלי הקשר הזה... מה בסה"כ הקב"ה מזמין?? קשר!!! לא מיסים... לא ועד בית... לא ארנונה... רק קשר!!! אשרינו שאבא שבשמים מעוניין בקשר איתנו... לא נותר לנו אלא להתחזק ביצירת קשר איתו יתברך...

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ט' "על מה ולמה ממהרים?!"

תקציר: חיים שלום פינקלשטיין היה מצוי בדיכאון עצום לאחר מות אביו האהוב שאירע באופן פתאומי, איש לא הצליח להוציאו מתוך הקונכייה הנעולה, רק רב משה יוסף הויזמן שהיה ידיד נפש של אביו, הוא יזם שיחה בשבת פרשת זכור לאחר שתפסו בוכה מאד באמצע הרחוב. לכתחילה לא רצה חיים שלום לשתף פעולה, אבל רב משה יוסף בדדמי חכמה ריכז את ההתנגדות, עד שהצליח על ידי הזכרת חלק מהפלפול של הדרשה של חיים שלום בבר מצוה, זה הצית אור בעיניו של הבחור, לאחר מיכן הזמינו לביתו ללמוד עמו אוה"ח הקדוש, לאחר הלימוד סיפר לו סיפור מיוחד שהסביר את גדל הכרת הטוב שיש לו לאביו ז"ל, דבר זה הביא שהבחור הסכים לקבוע שיעורים עם רב משה יוסף יחד עם בנו אפרים זלמן, מה שהביאו לעדנה רבה, לאחר מספר חודשים התאווש חיים שלום כליל מייגונו עד שנעשה לבן אדם חדש.

אמשינוב ערב ראש חודש אלול תרצ"ז.

שלוש דפיקות במקצב מיוחד הוקשו על דלת ביתו של רב משה יוסף הויזמן ובישרו כי הדזור הפולני יאנוש סברובסקי הביא חבילה גדולה לבית, הוא היה מעין בן בית אצל רב משה יוסף, מדי מספר שבועות היה מביא לו מכתבים חשובים חוכה ללגימה הגונה שמחממת את הקרבים לכמה שעות טובות.

כשפתח רב משה יוסף את המכתב הגדול שביניהם, נעשה גוו מתוח, המשלוח הפעם חשוב מאד, מי יודע כמה שאלות ותהיות תתעוררנה או תיפתרנה לו עקב המידע שהוא עומד לקבל עתה?

הוא פרס את התכולה על שולחנו, היו שם מקבץ עיתונים בגרמנית שפה שבה שלט היטב, הוא ידע היטב מיהו השולח ומהי כוונתו, האמת הייתה שהוא זה שביקש לפני חודשים אחדים את ידידו וילהלם פילפאכער (סוחר אוסטרי שהיה לו עמו קשרי מסחר ענפים) לדאוג לו לעיתונים גרמניים מסוימים מאד, הייתה לו סיבה נחוצה לעיין בהם כדי להתעדכן במצב, הוא התיישב לקרוא אותם בעיון ופניו האפירו מרגע לרגע, הידיעות שנפרשו בפניו כמו המאמרים הארוכים בישרו היטב, כי אין יותר זמן מיותר כדי לאכול צ'ולנט קישקע וגאלה (רגל קרושה), צריכים להפנים כי המצב משתנה מאד ומעורר לעשות חושבים ומה שיותר מוקדם.

ההשלכות לזה צריכות להתבצע במהירות המקסימלית בכמה מישורים, אסור לאבד זמן, הוא חייב לשנס מותניים ולהתחיל לדאוג את דאגת המחר, אפילו שהחכם מכל אדם אמר "אל תצור צרת מחר כי לא תדע מה ילד יום". הפעם המצב אומר ש"אם לא תעשה אתמול תפסיד את שלשום".

אבל טוב מראה עיניים מהלך נפש' אי אפשר לסמוך רק על מקרא עיתונים, אדם מחושבן ודייקן צריך לבדוק את השטח בעצמו, עליו לצאת לרחרח את האויר ולחוש את האוירה, היו לו חושים מחודדים מאד, הוא ידע לקרוא מפה כמו מצביא צבאי, הוא לא חייב לספר בדיוק לרעייתו, לשם מה הוא נוסע בלי התרעה? ולמה בדיוק לפני ראש השנה שמתקרב בצעדי ענק למשך שבוע שבועיים? זה נראה מאד לא מובן.

"סיא פאסט נישט פאר אחסידשער יונגרמאן (לא מתאים לאבך חסיד) לצאת בימי הרחמים והסליחות, כל חסיד אמיתי יושב הרבה בשטיבל ועושה הכנות נכונות לקראת יום הדין הגדול והנורא שעומד להגיע, גם צריך לערוך קוויטל לרבי הקדוש שליט"א ולעורר רחמים עליו ועל בני המשפחה, לזכות לשנה טובה וברוכה, לס"ד ברוחניות וגשמיות ולפרנסה בשפע. אבל מה לעשות? הזמן דוחק, מי יודע אם יתמהמה אפילו קמעה, אם לא יקרה הגרוע ביותר שממנו הוא חושש.

"ציפורה קיבלתי מכתב חשוב ביותר שבעקבותיו עלי לצאת לכמה ימים לחו"ל, אם אצא ברכבת המהירה מוורשה אצליח להגיע ולחזור בזמן, מדובר על עסק שלא ניתן לדחות אותו אפילו ליום אחד נוסף, אני מבקש לא לדאוג, אי"ה אשוב בס"ד ובתקוה שהכל יסודר על הצד היותר טוב".

המומחיות של רב משה יוסף הויזמן הייתה, לספר ולהעלים כאחת, בבחינת מגלה טפח ומכסה אלפיים. למעשה לא גילה לה כלום מתוכניותיו, הוא רצה לקוות לטוב ושלא יצטוך לעשות שינויים גדולים, אבל אסור להיות שוטה אלא להיעוד בזמן. הוא הכיר את ציפורה היטב וידע שתוכל לכבוש את סקרנותה ולתת לו את מלוא הקרדיט, היא יודעת שאפשר לסמוך עליו שלא יעשה שטויות. וכדרכה, נתנה לו את ברכת הדוך והתפללה שהמסע הדחוף יעבור בשלום בלי כל פגע.

אבל בתוך לבה חששה הפעם הרעייה מהעסק הדחוף שבשבילו יצא, הלוואי שזה רק נושא מסחרי ולא משהו אחר, לחשה לה ציפור קטנה, אבל חלילה וחס, היא לא תהרהר אחריו, למרות הספיקות שמנקרים בלבה.

טרם צאתו צייד רב משה יוסף את חיים שלום ואפרים זלמן עם תכנית לימוד מיוחדת שכללה מאות מראי מקומות בכמה סוגיות ומפרשים, הוא נתן לשניהם תעסוקה רצינית, הוא ידע שחיים שלום כבר יכול לשחות כמו לווייתן באוקיינוס התלמוד. אפרים זלמן יקבל מורה דרך מעולה את חברו הצעיר שעולה עליו מאה מונים אם לא יותר, זה גם יהדק את הקשר ביניהם... זה חשוב מאד.

מספורי המגיד

מיד לאחר ראש חודש יצא לדרך הארוכה, תחילה לוורשה מסע מפוך כשלעצמו, בתקופה בו כמעט ולא היו אוטומבילים נחשבה נסיעה כזו לתענוג מפוקפק, גם הנסיעה ברכבת שיצאה לכיוון וינה הייתה ארוכה למדי, היא הותירה אותו סחוט לחלוטין, כשהגיע לווינה הקביל את פניו ידיו וילהלם פילפאמער וסייר איתו ברחבי העיר הוא גם נסע לעוד מספר מקומות שהיו את מוקדי הבעיה, שבוע וחצי שהה במקומות אלו והם היו מסוגלים לתת לו מענה ברור, זמן זה היה די והותר עבורו כדי לקבל מידע עדכני ביותר, ממספר מקורות אוטנטיים ביותר, כי המצב אינו פשוט כלל... ואולי אפילו יותר גרוע ממה ששיער. הוא היה צריך לסגן מידע היטב, כי היו לו גם מספר ידידים שניסו לגמד את החששות, אבל רב משה יוסף בחושיו המחודדים קלט כי הם נגועים מכף רגל ועד ראש, כל אחד מסיבותיו, הם לא היו ערוכים לקלוט את השינוי הגדול שעומד להתרחש, ולכן לא ניסו לקדם את פניו בתוכניות רציניות.

אבל מאיך לא פשוט מה שהוא חושב לעשות, המקום שאליו הוא חושב להגר, אינו בנוי לקליטה טובה על דרך ההמעטה, ספק רב אם ימצא במקום את מקומו, אבל אסור לו לפחד, יש לו הבטחה מפורשת שנאמרה מפי הכהן הגדול מאחיו, מן הח"ח זע"א כי למקום ההוא יש אחרית ותקוה וצריכים לסמוך עליו, אמנם הוא לא הבטיח חיים קלים במקום, אבל ישנם ימים שהדברים נחשבים כלוקסוס.

אמשינוב אלול תרצ"ז - אסרו חג תרצ"ח.

לאחר הנסיעה הקשה ישב רב משה יוסף עם עצמו מספר ימים כדי לחשב את צעדיו הבאים, לאן הוא פונה ומתי. שעות רבות מאד השקיע במחשבותיו, עד שהיה לו כיוון מסוים, אך באמת לא על זה בנה, כחסידי ידע שההחלטה בידי הרבי שליט"א, הוא נסע לאוטווצק אל הרבי הקדוש להביא לו קוויטל שעוד כדי לחלות ולבקש על עצמו ומשפחתו, לחיים טובים וארוכים, לבריאות ופרנסה בכבוד, וכדי להתייעץ עמו על מספר צעדים שמתכוון לנקוט בעקבות הידיעות שקיבל. הרבי שמע את דבריו היטב ואמר את דברו, לאחר מכן ביקר אותו שכל שיעשה יעלה יפה בידי.

ציפורה רעייתו בכל אותם ימים הייתה במתח גדול, היא לא ידעה מה בעצם עובר עתה על בעלה החשאי להפליא, תמיד היה זהיר מאד בצעדיו ולא פטפט אפילו מילה מיותרת, רק מה שבאמת חשוב לומר, חודש ויותר היא הסתובבה עם בטן מלאה בפחדים ותסכולים מהלא נודע, אך כאשר נאמנה לא לחצה, כפי דרכה לתת בו אימון בלתי מסויג, היא ציפתה כבר לדעת מה בפיו,

אדם מהצד היה שואל: מה קורה איתך ימים רבים אחרי הנסיעה לחו"ל? שבת לביתך למעלה משבוע לפני ראש השנה, למה עוד לא אמרת לה כלום, למה לא נתת לה מידע כל שהוא, לפחות איזה רמז דק, איך השארת אותך במתח עד לרגע זה?!

אך על רב משה יוסף לא שואלים כאלו שאלות, כשהגיע לבית היה הכל מעורפל בראשו, מה יש לו לומר לה? האם מה שתדע יוסיף לה בריאות? הרי הוא עצמו עוד לא יודע כלום והלבטים רק יפחידו אותה, עדיפה על כן שתיקה, אך אין זה נכון שלא אמר לה כלום, איך שנכנס לביתו לאחר המסע, הסביר לה שזה לא הזמן המתאים לדבר על מה שעשה בחו"ל, יש כעת את ראש השנה בפתח ומיד אחרי כן מערכת חגים צפופה, אבל בלי נדר ברגע שיעברו החגים הוא ישב עמה ויסביר לה כל מה שצריך.

[שלא נשפוט חלילה וחס את רב משה יוסף היוזמן שעושה ח"ו צעדים חד צדדיים ומניח את אשתו כאילו היא קישוט בבית, חלילה וחס, תמיד הוא מתייעץ איתה, אבל כאן היו דברים קשים שהיו מעבר לכושר הקליטה, אבל ברגע שקיבל את החלטה הסופית מיהר לידע אותה במספר פרטים קטנים מהתוכנית [עד כמה שמותר לו לספר לה כעת] וגם כדי להכינה לקראת התוכניות שהוא מתכנן].

ואכן רב משה יוסף לא אכזב, ברגע שעברו החגים לא התמהה לרגע, הגיע הרגע לומר לרעייתו הנאמנה שעומדת לימינו בכל העיתים ללא סייג, לכל הפחות חלק מתוכניותיו.

"ציפורה, יש לי משהו חשוב ביותר לשוחח עמך". פנה אל רעייתו, לאחר פירוק הסוכה ואכסונה במחסן. ציפורה הייתה מופתעת, אפילו רגע אחד לא המתין, לשאוף מעט אויר אחרי כל הטרחה. אבל שמחה שכעת יוסר הלוט מהערפל.

"את יודעת כי צ'ארטיל (עדינה) שלנו היא בלי עין הרע בקרוב בת 15 שנים, בלי עין הרע יכולה להיחשב לפי מנת משכלה ובגרותה כבת 18 אם לא יותר, את יודעת ומכירה אותה היטב... ובכן אני לא מפסיק מלחשוב על עתידה, אני לא רואה בכל המקומות שאני מסתובב בהם, בחור מתאים שאוכל לסמוך עליו בשתי ידיים שהוא יהיה הבעל הנכון, לפי הודישות הנכונות שלנו.

ציפורה הייתה מופתעת מכל המילים המשונות, האם זה מה שהוא יושב וחושב משך כל כך הרבה זמן ונוסע לחוץ לארץ, האם עתה הוא מתכוון להנחית לה איזה חתן פתאומי מאיזה מקום, בלי לרמוז לה על כך, האם קד עושים לבת לוי?! לא למילים כאלו ציפתה, היא חשבה שישפר לה שעשה חיל באיזה געשעפט (עסק) בחו"ל, ברם על עסק מסוג זה לא חשבה.

מספורי המגיד

אבל רגע, הוא אמר לה מפורשות שבכל המקומות שהסתובב ללא מצא אחד שמתאים להיות חתן לבכורה שלה, האם כעת הוא משנה את דבריו?! לא יתכן! ודאי יצא למטרה אחרת, אז למה הוא לא מספר לה כעת על מה ולמה היה דחוף לו לצאת בהפתעה לחו"ל, בלי לתת לה בל מידע על כך, היא מחכה לתשובה על כך, כל כך הרבה זמן... לבסוף על מה הוא מדבר איתה? על העתיד של צארטיל. מה לכל זה עם הנסיעה לחו"ל? היא חשה ממש כועסת על הבריחה.

גם ההפתעה עצמה שהנחית לה כעת עם חיפוש שידוך לבתם הבכירה הממה אותה לחלוטין, זהו משה יוסף "החכם מכל אדם"? כיצד הוא עוסק בשטויות שכאלו? לראשונה חל כעין סדק בנאמנותה האבסולוטית כלפיו, תמיד גיבתה את דבריו שהיו עבורה קודש קודשים, גם בעת שנרדף על צווארו, על ידי אביה (לאחר הנפילה הגדולה בעסק) עד שנעשה לו לאויב, הלכה אחריו בתום לב. אבל הפעם היא לא הצליחה לרדת לעומק דעתו, על מה הוא מדבר, למה הוא לא מגלה לה עבור מה הוא יצא בדחיפות לחו"ל, האם לא מגיע לה מעט קרדיט כמלווה הנאמנה בכל תמורות החיים?

היא גם כועסת שהוא מתעסק בדברים שלא על הפרק, למה צריכים לדבר על תוכניות לעתיד, צארטיל תהיה בשבט רק בת 15 גם בחצר החסידית שלהם לא דיברו כל כך מוקדם שידוכים לילדים, הגיל הכי מוקדם היה 17 ולא מעט לא רצו לשמוע על שידוך לפני גיל 18 ועל מה ולמה מנסה הוא לזרז עניינים? טוב לה שצארטיל בבית, היא ידה הימנית בכל התחומים, וחבל להוציאה מהבית כל כך מוקדם.

כשהביאה את הסתייגותה לרב משה יוסף, אמר לה בלחש: כעת אני לא יכול לספר לך את כל התוכניות שלי, כי אחיניים לכותל וחז"ל הזהירו שלא לספר אפילו לאדם הקרוב אליו ביותר סודות כל עוד לא הגיע זמנם, ובכן כרגע אני לא יכול לומר לך מה המניעים שלי, אבל כפי שאת מכירה אותי את יכולה לסמוך עלי שהכל משוקלל עד לפרט האחרון. ובגלל העניין אני חייב להקדים את אירוסי בתנו היקרה.

"אבל אולי מותר לי לדעת על קצה המזלג על מה ולמה יצא הרעש הזה? למה צריכים אנו לעשות צעד כה חריג שאין לו אח ורע בשום מקום עד כמה שאני יודעת. מציקה לי שאלה נוספת שממש מפריעה לי, האם לא נהיה לשיחת הבריות, שאינן מורגלות בצעד כה חריג?" שאלה ציפורה בדאגה עצומה.

"את השאלה הראשונה אני לא יכול להסביר כרגע, כפי שהקדמתי לך, מותר לך לתת בי אמון, זה חשוב לעניין מאוד. ובקשר לשאלה השנייה, לקחתי זאת בחשבון, אני באמת לא מתכוון להכריז על כך בפומבי, כלומר כשנגמור את העניין, החתן כלה יהיו מאורסים בסתר, עד שתגיע השעה המתאימה".

"רק רגע, איך תסתיר את זה שאתה מחפש שידוך? שידוך לא מגיע בלי שמחפשים ובכן לכל הפחות השדכן שנפנה אליו ידע על כך, אני מכירה את כל השדכנים באמשינוב וידעת שכמעט כולם שומרים סודות (כמו הפרקליטות) איך תמנע את הסוד לדלוף?"

משה יוסף התחייק לשאלה הזאת, הוא הפטיר משפט מקומם ביותר: אין צורך בשדכן, אני יודע בדיוק את מי אני רוצה! יש לי בדיוק את האחד והיחיד עליו אוכל לסמוך בלב רגוע שהוא יהיה האיש הנכון שראוי לצארטיל שלנו ומובטחני כי ארבעים יום קודם יצירת הולד הכריזו על בתנו צארטיל בת פלוני שהיא ראוייה לאותו איש פלוני".

ציפורה עמדה להתעלף מרוב רוגזה ובהלה, מרגע לרגע נהיה לה קר וחם חליפות, השיחה הזאת גרועה ביותר, דו שיח חרשים, מתאים להגדיר זאת.

"את מי אתה מתכוון לקחת כחתן לבתנו היקרה? אני בטוחה שחשבת על האדם הכי מתאים, כפי שבעצמך אמרת שאתה לא רואה לבחורה כה ייחודית בחור מתאים" הביעה ציפורה בצורה סרקסטית את פחדיה ורגשותיה לנוכח נחישות בעלה.

"אני חושב מאוד על חיים שלום פינקלשטיין שיחי' בן ידיד המנוח רב שלמה זלמן ז"ל, לפי דעתי אין בחור כזה בכל פולין, אני לא יכול לחלום על מציאה גדולה יותר" השיב כשעיניו נוצצות מחדווה.

אוי וועה שרעקלק אין דער וועלט (איום ונורא שבעולם) להפתעה כזו לא התכוננה אפילו בחלום המפחיד ביותר בחייה. מה קורה לצדיק שלה, הנסתרה בינתו לחלוטין?

"אני מפחדת ממנו מאוד, הוא לא יציב בכלל, כך הוא מצטייר בעיני" הגיבה חריפות, אך בלחש וברספקט משום כבודו.

"צדיקה שלי, הפעם יש לך טעות בהבנת הנקרא, חיים שלום הוא בחור מיוחד במינו, כל מה שנרצה לומר יש בו, הוא גאון פנומנלי ובעל מידות מיוחדות מסולאות בפז, יש לו יראת שמים טהורה כתינוק בן יומו והשקפות נכונות, לא אכחיש שהוא עבר משבר קשה מאוד, אבל לדעתי זה לא בא מעצבים מעורערים, סיפור זה יכול לקרות לכל בחור שיש לו קשר עמוק מאד עם אביו כפי שהיה לו, מידת קשר כזו היא נדירה ביותר, אני על כל פנים לא מצאתי לה אח ורע בשום מקום, יש רק דמיו אחד שמצאנו אצל דוד ויהונתן שחז"ל הגדירו זאת כסימבול לאהבה אמיתית שאינה תלויה בדבר.

ברגע אחד נחשף הבחור האומלל לטרגדיה עצומה בלי כל מוכנות נפשית, אין פלא שבחור עדין נפש זה התרסק לחלוטין, אף אחד אחר לא היה נוהג בשונה, אבל ב"ה השתקם לחלוטין. אני עוקב אחריו כבר 8 חודשים תמימים ולדעתי הוא חזר לעצמו

תפארת עצמון

העלון פוענח גניזה
עלון מס' 498
שנת פרשת "וישב"
שנת תש"פ

העלון מוקדש לעילוי נשמת
יוסף בן רבקה ז"ל
שושנה בת אסתר ז"ל
רבקה בת אולגה זיטבול ז"ל
לרפואה שלמה:
שלמה בן ויקטוריה
סיגל בת דינה.

ע"ש הצדיק המלובן רבי יגון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "ח"ד יגון" טל: 03-6182992 פקס: 077-2182992

ממעמים לשולחן

כי אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתי אל פרעה והוצאתי
מן הבית הזה... ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו (מ, יד-כג)

בספר "יח"ל ומחוללו" (פרק יב) מובא בשם האדמו"ר מצ'ורטקוב הסבר נפלא על פסוק זה:
המדרש בפרשת מקץ דורש את הפסוק בתהילים: "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו"-זה
יוסף. "ולא פנה אל רהבים" על ידי שאמר לשר המשקים "זכרתי... והזכרתי", נתוספו לו
שנתיים בית האסורים. לכאורה הסיפא סותרת את הרישא- בתחילה נאמר על יוסף ששם
בה' מבטחו, ובהמשך מסופר, שבשל ההשתדלות שבאמירת "זכרתי... והזכרתי", שכח
שר המשקים את יוסף. איך נתן להבין את הסתירה? האדמו"ר מצ'ורטקוב צ"ל באר זאת
לפי סיפור שספר: בעירה קונסטנטין גר הצדיק הנסתר רבי אהר"ל מטייטיב, בנו של רבי
צבי, שהיה בנו יחידו של הבעש"ט. צדיקי הדור אמרו עליו, שהיה גדול כמו אדם הראשון
לפני החטא. מצבו החומרי היה קשה מאד. המצוקה והמחסור היו תושבי קבע בביתו, ימים
שלמים לא בא אוכל אל פיו. הוא לא התלונן, סבל את סבלו בשקט, ואנשי המקום אף
לא חשו בכך. פעם אחת, כאשר הגיעו מים עד נפש, וביתו היה ריק מכל, עד שגם נרות
לשבת לא היו לו, לא יכול היה לשאת יותר את הצער והכאב. שלא כמנהגו, יצא ממקומו,
נגש אל השולחן ודפק עליו, כדי להשתיק את הציבור. הכל הביטו בו בהשתוממות, מצפים
למוצא פיו. הדברים ששמעו החרידו אותם. "היתכן?! שאל רבי אהר"ל מתוך כאבו הנורא,
"שנים רבות אני יושב בעירה זו ומתפלל בבית הכנסת הזה, ובמשך הזמן הזה לא עלה על
דעתו של אף אחד לשאול מהיכן ירק זה חי? וכי נכדו של הבעש"ט חייב לענות את נפשו
ברעב, ולהתגולל ביסורי עוני???" בבית הכנסת קמה מהומה גדולה. אכן, איך זה הזניחו
כך את רבי אהר"ל?! מתוך התעוררות גדולה, קבלו עליהם להתכנס מיד אחרי סעודת
שבת, לטכס עצה במה ואיך יוכלו לעזור לרבי אהר"ל להתפרנס בכבוד, כיאות לנכדו של
הבעש"ט. עם קבלת ההחלטה נרגע הציבור, ואחרי התפילה פנה כל אחד לביתו. מתוך
כונה נחושה לחזור מיד אחרי הסעודה לבית הכנסת, להתיעצות. גם רבי אהר"ל פנה
למושבו בבית הכנסת, כשמצפוניו מיסרו על המעשה שעשה. הוא התחרט מאד, לא כל
כך על עצם הגלוי של מצוקתו ועינו, אלא על כך שניצל את שמו של הבעש"ט כדי לעורר
רחמים אצל הציבור, במקום להמשיך ולבטוח בה' כדרכו מאז ועד עתה. דבר זה לא נתן
לו מנוח, ולא אפשר לו ללכת הביתה, עד שיתקן את המעות. לאחר ששקל שוב ושוב את
הדבר בדעתו, הגיע למסקנה שעליו לבקש מה', שהציבור שהתפלל בבית הכנסת ושמע
את תלונתו על יחסם המתנכר אליו-ישכח את כל מה שקרה בבית הכנסת. חשב ועשה,
ובכל כוחו התאמץ בתפילה. הוא ניגש למזוזה, הניח עליה את ידו, ואמר: "ריבוננו של עולם,
אני מבקש ממך שתעזור לי ותמלא בקשתי, שהציבור ישכח את כל מה שאמרת... "הצדיק
גזר, והקב"ה קבל את תפילתו. הציבור שכח לחלוטין את אשר התרחש, אף אחד מהם
לא בא לבית הכנסת לאחר הסעודה, כפי שהחליטו חגיגת. לפי המעשה הזה תרץ הרבי
מצ'ורטקוב את המדרש: "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו"-זה יוסף, שהיה בעל בטחון
גדול ביותר. פעם אחת הגיעו מים עד נפש ויוסף ביקש סיועו של בשר ודם- הוא ביקש
משר המשקים "זכרתי... והזכרתי", אך מיד אחר כך התחרט על מה שעשה, ובקש
מהקב"ה ששר המשקים ישכח את אשר בקש ממנו. הקב"ה קבל את תפילתו של יוסף,
ושר המשקים שכח את בקשתו. וזהו: "ולא זכר שר המשקים את יוסף", ומדוע? - "וישכחהו",
כיון שיוסף ביקש מהקב"ה ששר המשקים ישכחהו... אין שר בית הסהר ראה את כל מאומה
בידו באשר ה' אתו (לט, כג)

רבי רפאל הלוי זצ"ל, בנו של הרב מבריסק, ספר כי כאשר ברחו לווילנא בשנת ת"ש, שאל
אביו על פסוק זה: הפסוק מדגיש, ששר בית הסהר לא ראה כל דבר רע אצל יוסף, באשר ה'
אתו. והרי לאמיתו של דבר, כל עצם ישיבתו של יוסף בבית האסורים היתה מחמת עלילה,
ולא היה בידיו של יוסף כל עון, ומדוע, אפוא, נזקק לסיעתא דשמיא מיוחדת, כדי שלא
יראו בו עון ופשע? אלא-אמר הרב מבריסק-רואים מזה, כי לולי הסיעתא דשמיא המיוחדת
שהיתה לו, שהיה ה' אתו, כבר היה שר בית הסהר מוצא עולות חדשות לטפל על יוסף בכל
צעד ושעל. רק "באשר ה' אתו", לא טפל עליו שר בית הסהר עלילות שוא להתאנות לו.

ומתוך האור

זמני שבת פרשת "וישב"

ירושלים	פלג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבנו הם
3.34	4.04	5.19	5.28	
3.35	4.20	5.20	5.53	הל אביב
3.37	4.22	5.22	5.55	באר שבע

הפטרה: "כה אמר ד"

ההלכה העובדית

הלכות חנוכה

א. כמה נרות צריך להדליק בחנוכה, אמרו חז"ל (שבת כא:) מצות חנוכה נר איש וביתו, והמדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין, בית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך. וכן פסק מרן בש"ע (סי' תרעא ס"ב): כמה נרות צריך להדליק, בלילה הראשון מדליק נר אחד, מכאן ואילך מוסיף אחד בכל לילה עד שבלילה האחרון יהיו שמנה נרות, ואפילו אם היו בני הבית מרובים לא ידליקו יותר ע"כ.

ב. אף הנשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה מפני שאף הן היו באותו הנס, ואלמנה הניזונת מנכסי היתומים, צריכים לספק לה שמן להדלקת נר חנוכה, שתוכל לברך ולצאת ידי חובה. (חזון עובדיה)

סיפור השבוע

לפני שנה וחצי, בקיץ, היא הודיעה לי שהיא באה לביקור.

מי? החברה שלי שירלי, שגרה מזה 20 שנים ביוניטד סטייטס אופ אמריקה, בעיר שיקגו. כיום היא אם לארבעה ילדים, אנחנו מכירות מגן הילדים, וצמודות זו לזו, ומדברות כמה פעמים בשנה בטלפון. היא התחתנה שנתיים לפני, עם בחור אמריקני שהעדיף לחזור לשכונת מגוריו בשיקגו. שירלי ביקשה על נפשה, ניסתה לשכנע אותו שכאן ארץ הקודש, ושהכל מעלן לירושלים, ואווירה של ארץ ישראל מחכים, אבל בעלה רק הנהן בראשו, ורכש זוג כרטיסים לשיקגו. ומאז הם שם. בכל פעם שהיא מגיעה לביקור, פעם בשנתיים-שלוש, היא נאנחת מגעגועים ומנסה לבלוע את הארץ בהמון נסיעות וטיולים. כן, היא מגיעה אליי תמיד עם מתנה קטנה, פעם בושם, פעם בגד, לפעמים מכשיר חשמלי, וכמובן צעצוע או ספר לילדים. באמת אישה מקסימה. אודה על האמת, הביקור הצפוי שלה לא התאים לי בכלל, למה? כי הוא נפל עליי בזמן מאד לא טוב בחיי. מצב רוחי היה בשפל המדרגה, ולא רציתי שהיא תגלה עד כמה קשים חיי. אפילו קשים מנושא. אבל את פרטי הדרכה תקבל בהמשך. ברשותך בוא נתמקד בביקור של חברתי היקרה. שירלי נכנסה כמו תמיד עם חיוך גדול, חיבקה אותי בחום רב, והתיישבה בסלון הקטן שבדירתי השכורה בעיירה נידחת בצפון הארץ. אחרי כמה מילות נימוסין, של מה נשמע ומה חדש, היא תקעה מבט חקרני בקירות הסלון, שהיו מעוטרים בשישה ציורים חדשים. מדובר בציורים בצבע שמן, המתארים נוף שהריאליזם והאבסטרקט משמשים בהם בערבוביה. מה פירוש? הפירוש הוא שהנחל הוא ממש נחל תכלכל ופתלתל, וכמה עצים סביבו נראים ממש אמיתיים, אך הדשאים המרוחקים יותר, וההרים שבאופק מתעקמים ונשברים להם, והספסלים שבאופק נראים כמו פירווי עוגה. ביקור, ציורים קצת לא נורמטיביים. בסתר ליבי כיניתי אותם, "אומנות חסרת אומנות". מי הצייר המוכשר? שאלה שירלי משיקגו. גיחכתי. הצייר המהולל לא היה אלא בני הבכור בן ה-16 ששמו צדוק, שלאחריו נולדו לנו עוד ארבע בנות. "צדוק הוא הצייר?" התלהבה שירלי, "נו- טוב, אני מרשה לעצמי להיות חוצפנית, ולבקש במתנה ציור של צדוק, ואתלה אותו בסלון ביתי בשיקגו. כך תהיה לי מזכרת תמידית מכך". בשמחה, עניתי לה, מה שתבחרי, זה שלך. שירלי בחרה את הציור הכי עלוב לטעמי. צדוק צייר גשר שנראה כמו כיכר לחם, העובר מעל עיר שעשויה מצעצועים שבורים. במבט ראשון קשה להבחין מה טמון בציור, אבל עם קצת דמיון תגלה שהרקע והנוף עשויים מפרוסות לחם דבוקות זו לזה, מעופשות בצבע ירקרק. ביקור ציור זועה. צדוק שמח לתת לשירלי את הציור, כי בכל פעם שביקרה דאגה למתנת מתאים בשבילו. כעבור שעתים שירלי נסעה. היא הטמינה את הציור בתא המטען של המונית נופפה לשלום והמשפט האחרון שאמרתי: "תודה על המתנה שקיבלתי... הציור המתוק של צדוק, ועכשיו זרקור היסטורי קצר. האמת הם שחיי הנישואין שלי נפתחו לצילי פעמונים, ועם המון אורות חמימים ומלטפים, ולא לימדו אותי דבר על העומד להתרחש בעלי בא מבית עשיר מאד, והכניס אותי לדירה גדולה, מרוהטת בטוב טעם, ומכאן ואילך במשך עשר שנים חייתי בתוך בועה מתוקה של נועם ושפע בלתי נתפס. מעולם לא שילמתי חשבון מים, או חשבון חשמל, מעולם לא קניתי בגדים או נעליים לילדיי, חמותי תמיד גיהצה כרטיס אשראי, ושאלה "מה עוד חסר לך?". המקרר תמיד מלא והמזוויים גדושים מזן אל זן. בביקור גן עדן בעולם הזה, או יותר נכון בועת גן-עדן שאו-טו-טו עומדת להתפוצץ ולהימוג בחלל העולם. כשנולד בני הבכור צדוק, שכיום כבן 16, הוא נולד עם המון בעיות רפואיות. כליות בחצי תפקוד, רשרושים בלב, בעיות נשימה קשות וקיבה שלא סופגת מזון. כמו כן, האומלל איבד את קולו, והיה בוכה ללא קול. תוסף לכך שהוא סובל מפיגור ברמה בינונית, וקשה לו להוציא מילים מן הפה. מסע ארוך ומייגע עברתי איתו בין בתי חולים, חדרים ניתוח, פרופסורים, תרופות בלי סוף, בשורה התחתונה כיום הוא יחסית בריא. נער טוב לב, מקרין אהבה ולסביבה, דא עקא שהוא סובל מאי שקט, וצריך למצוא לו תעסוקה תמידית ומגוונת, אחרת הוא פשוט מתפרץ בזעם... במהלך השנים לימדתי אותו לתפקד ברמה פשוטה, ללכת למכולת, לקנות לחם, לשלם, להחזיר עודף אבל לגופו של עניין, הוא מתיש אותי, והמתמודדות אתו היא כמו מלחמה סיזיפית שלא נגמרת לעולם. לפני שנתיים צדוק שבר רגל עקב שובבות... הוא שכב במיטה מגובס כחודש ימים וביקש לעשות

משהו. קניתי לו בד, מכחולים וצבעים והנחתי סמוך למיטתו, צדוק התחיל לצייר חלק מציוריו שתליתי בסלון. לפני מספר שנים, בניסבות מסוימות המשפחה התפרקה... לפתע נותרתי עם חמישה ילדים, ללא פרוטה בכיס. חייתי ממש מהיד לפה, בעניות שלא ניתנת לתיאור. שמונה חודשים לא שילמתי חשמל, נעלי הבנות קרועות, מכונת הכביסה מקולקלת, חוב ענק למכולת ומינוס מפחיד בחשבון הבנק. שכנים טובים עזרו לי פה ושם במצרכי מזון, כך גם הוריי ואחי... אני מייחלת שאף אחד בעולם לא ירגיש את תחושת מהאיגרא רמא לבירא עמיקתא. לפעמים הייתי ממש מיואשת, חסרת אונים, מגרדת פרוטות כדי לקנות לחם וגבינה, לשרוד בציפורניים, להסתיר את הבושה מבני המשפחה... במצב הירוד הזה, שירלי משיקגו ביקשה לבקרני. כשהיא נכנסה עשיתי הצגה של מאושרת ושמחה, ולא רמזתי לה מה מצב... איני טיפוס שמפזר את צרותיו לזולת. כמה ימים לפני ערב פסח תשע"ז חשתי שעולמי חרב עליי. לבילה, אחרי שהילדים נרדמו, פתחתי את המקרר. שכנה שם חצי קופסת גבינה וביצה אחת. על השיש חצי כיכר של לחם פרוס. זה הכל, וכסף? אין. משכורתי הדלה כסייעת לגננת תגיע בעוד שלושה שבועות ותיבלע בתוהו. אנחנו אוכלים מצה שמורה כל ימי המועד, ובשר ודגים והמוצרים לפסח? עולים הון עתק שום סיכוי קלוש להיחלץ מן הבוץ אין באופק. שבורה ודומעת התיישבתי בחדרי החשון. אישה בודדה, חלושה, ענייה, ובכיתי. למי אפנה? על מי אשקף? אמרתי לו "אבא שלי שבשמים, די הגיעו מים עד נפש. אין לי כוחות נפש להתמודד מול העניות הזו ועם דקדוקיה. אני נכנסת לישון ומעבירה לך את השרביט, אתה אבא של ילדיי, לא פחות משאני אימא שלהם... אני כשלת, ואני מבקשת סליחה... אנא דאג להם שלא ירעבו, שלא יחושו מוזנחים ועלובים..." אחרי שעה של בכי, נרדמתי, אבל רגועה הרבה יותר. מדוע? כי יש מי שמנהל מעתה את המשפחה... בבוקר הם יצאו עם כריכים לבתי הספר. בתי הגדולה בת ה-12 הבחינה במכתב בתא דואר ואמרה "אימא, כתוב כאן שהפקידו לך בחשבון 59 שקלים", הנחתי את המכתב בפינת האוכל, ומיהרתי למקום עבודתי... מי יפקיד לי כסף? הבלים. כששבתי אחרי הצהריים מצאתי זמן להציץ במכתב מן הבנק, ציפיתי לעוד מכתב מאיים... כמו תמיד. אלא שהדברים נראו אחרת. סכום של 59,074 ש"ח הופקד בחשבוני!!! שעמד עתה על יתרת זכות של עשרות אלפי שקלים. החסרתי פעימה. היה ברור לי שזו טעות... איני גנבת... אבל לפחות באופן זמני אשתמש בכסף כדי לעבור את חג הפסח... תוך דקותיים הגעתי לבנק. הפקידה האירה אליי פנים "תוכלי למשוך רק 49,000 ולהשאיר בחשבון העו"ש 2,000 ש"ח יתרה". כן, אמשך הכל הרגע, הודעתי לה, נמנעת מלשאול מהיכן צנח עליי הכסף... שלא תתגלה הטעות... שלא תתפוצץ לי עוד בועה דמיונית של עשירות. נטלתי את הסכום ודוהרתי הביתה, נכנסתי לחדרי מיוזעת ומזועזעת. אני לא גנבת... אני אחזיר הכל עד הפרוטה האחרונה. כשיהיה לי... בכיתי משמחה, בכיתי מדאגה... יצאתי שוב לרחוב ושילמתי ה-כ-ל!!! את כל חובותיי... ונשאר לי עוד המון המון כסף. רק למחרת אזרתי אומץ, ושאלתי בטלפון את פקידת הבנק, "מאין התזרים?". "משיקגו... יש לך מישהו משיקגו?" השיבה. ר' לוי, רועדת ומופתעת חיגיתי לשירלי ושאלתי: "את הפקדת לחשבוני 59,074 ש"ח?". "כן", היא השיבה וגוללה את הסיפור הבא. "מיד כשנחתי בשיקגו הבחנתי במודעת רחוב, המבשרת שהעירייה הכריזה על תחרות ציורי ילדים... צילמתי את הציור של צדוק והעברתי אותו לוועדה הממיינת. הגיעו למעלה מ-10,000 ציורים, מילדים ונערים בוגרי חוג ציור. הציור של צדוק נבחר עם עוד כ-300 יצירות. כשנפתחה התערוכה בנוכחות סנטורים ושרים חשובים, ראש העיר, נתבקשתי לייצג את הציור... ולספר על הילד הצייר. קבוצת אנשי עסקים שמעה ממני שהעיר המתפוררת שלפניהם, הינה יצירה של נער יהודי מישראל הסובל מפיגור... הם התפעמו וקראו לאוצר התערוכה, שהסכים לבצע מכירה פומבית ביניהם הציור נמכר למיליונר נוצרי קשיש, ששילם עבורו כ-16,000 דולר. המוזיאון גזר קופון, ואת השאר נתן לי... אבל זה הציור שלכם, ולי איך כוונה להתעשר מהכישרון של בןך היקר..." כך אמרה שירלי. שיהיה לך לבריאות, אדון לוי, את הלקח שיעשו קוראיך בעצמם. אם ירצו.

באדיבות המחבר-הרב קובי לוי הי"ד

ניתן לשלוח סיפורים לרב קובי לוי לפקס: 09-8820166

לפרסום, להקדשה, ניתן לשלוח לפקס: 077-2182992 או לטלפון: 03-6182992 הארות והערות יתקבלו בברכה...

לציין יוסף בן רבקה, רבקה בת אולגה זימבול שתיי, נח בן טראקי, יסמיה בת מסעודה, יהושע בן עזיה, רחל בת פלילה, יעקב בן רוזה, אמילי בת רוזה, צבי בן אלנה ז"ל

ניתן לתרום ל"חסדי עון" בכרטיס אשראי בקו הישועות 03-6182992 ובבנק הדואר חשב' 3640582

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

וישב

גליון מס' 563

יציאת שבת: י"ם 17:19, ת"א 17:21

כניסת שבת: י"ם 16:03, ת"א 16:17

נלמד מהפרשה

"ויביאו את יוסף מצרימה"

לפני כמאה שנים חי בירושלים איש אלוקים קדוש, הגאון הצדיק רבי משה יוסף הופמן זצ"ל, הוא נמנה על גדולי תלמידי ה'כתב סופר' זצ"ל, ושימש ברבנות בקהילה הקדושה פאפא בהונגריה. בסוף ימיו עלה לארץ הקודש, ונודע שמו למרחוק כאחד מגדולי וצדיקי הדור וכבעל מופת פלאי. בקובץ לזכרו של אותו קדוש, שהודפס בסוף הספר 'מי באר מים חיים', נכתבה עובדה נוראה בשם אחד מקרוביו, אירע פעם, בעיצומו של שיעור חומש שמסר הדיין מפאפא בבית מדרשו, שעמד על קושיית המפרשים: כיצד מתיישבת עדות התורה על ראובן שרצה להציל את יוסף: "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו", בעוד שבתחילת אותו פסוק נאמר שראובן הוא זה שיעץ להשליכו אל הבור, שיש בו נחשים ועקרבים? והרי מי שנפל לבור של נחשים ועקרבים, אמרו בגמרא בסוף יבמות, שמעידים עליו שמת ומתירים את אשתו להינשא? ויישב הדיין מפאפא את הקושיא כך: הרי השבטים אמרו: "לכו ונהרגו ונשלכוהו באחד הבורות ואמרנו חיה רעה אכלתהו", הרי שהיו מצויים שם כמה בורות. והנה ראובן הלך לבדוק, ומצא בור אחד שהיה ריק מנחשים ועקרבים, ואמר אל אחיו בלשון הזה: "השליכהו אל הבור הזה", דוקא אל הבור הזה, אך מבלי שיאמר להם את טעמו מדוע הוא חפץ דוקא בבור זה. והשבטים שלא ידעו שבסתר ליבו רוצה הוא להצילו, לא דקדקו בלשונו והשליכו אותו אל בור אחר, כמו שנאמר: "ויקחוהו וישליכו אותה הבורה" - לבור אחר שהזדמן להם, ולא לבור שסימן עליו ראובן, כשסיים הדיין מפאפא את דבריו, ראה אחד התלמידים החשובים כיצד הדיין מביט לכיוון פתח בית המדרש ומחווירות פניו. הוא הסתכל בעקבותיו וראה איש גדול וגבוה, בעל מראה נורא, כשהוא מנענע לרבו בראשו ומיד נעלם. לאחר השיעור שאל את הדיין מי הוא האיש שבא לכאן בעיצומו של השיעור. השתומם הדיין ושאלו בפליאה: "וכי ראיתם אותו?", וסירב בתחילה להשיב לשאלתו, אך לאחר הפצרות מרובות נעתר לבקשת תלמידו לגלות, שהיה זה ראובן בן יעקב בכבודו ובעצמו, שבא מן השמים להודות ולהחזיק לו טובה על שלימד עליו זכות!

תורה נוגא ומצלא

"ויפשיטו את יוסף את כותנתו את כתונת הפסים אשר עליו... וישליכו אותו הבורה."

שואל המאור ושמש זצ"ל: מדוע השבטים הפשיטו את כותנתו של יוסף לפני שהשליכוהו לבור, וכי לא יכלו להשליכו לבור כמו שהוא? אלא, השיב, אם יעקב אבינו עשה לבנו כותנת מיוחדת, ודאי השקיע בה כוונות וייחודים לשמירה מפני כל אסון ונזק, וידע שלא יקרה לו דבר כל עוד הוא לבוש בכותנת הפסים אשר עליו. לפיכך, ראשית כל הפשיטוהו ורק לאחר מכן השליכוהו הבורה.

והדברים מעוררים למחשבה, אם כוח כה רב טמון בסגולת שמירה מעשה ידי אדם, ויהיה זה הגדול בעולם, ובחיר האבות - כמה סגולה טמונה בתלמוד תורה. שעליו נאמר: בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך. תורה מגינה ומצילה! ומי לא ימהר לעטר עצמו בסגולות שמים אלו להיות שמור ונצור מפני כל רעה ופגע!

וכשם שאחי יוסף נטלו ממנו את שמירתו ואז גברו עליו, כך יודע היצר הרע שלא יוכל לגבור על האדם אם לא יטול ממנו את שמירתו, לפיכך עיקר מאמציו לגרום לרפיון בלימוד התורה, לבטל קביעות, לנתק משיעורי תורה. כי אז, חלילה, דרכו סלולה להוריד את האדם לבור מלא נחשים ועקרבים...

לפנינו סיפור נפלא על בעל השבט מוסר, ממנו נלמד שכאשר אדם מוסר עצמו ללימוד תורה, בכוחו להפוך גם את מלאך המוות שבא להורגו למלאך של חסד ורחמים. השבט מוסר היה משכים לקום בשעה מוקדמת מאוד. לילה אחד, התעורר מוקדם יותר, ואעפ"כ קם כארי ממיטתו כדי לעסוק בתורה. לאחר שנטל ידיו, ניגש, כבכל פעם לחגור את ה'גרטל', הלא הוא האבנט שהיה תמיד על מותניו. הצדיק לוקח את האבנט לידי, אבל הפעם הוא מרגיש שהאבנט עבה יותר מהרגיל, עד שקשה היה לו לקושרו סביב המותניים. בשל העלטה ששררה עדיין בחוץ לא יכול היה לברר את פשר הדבר, וכיוון שרצה כבר לישב וללמוד לא התייחס השבט מוסר לשינוי בצורת האבנט קשר אותו בדרך כל שהיא ושקע בלימודיו, והנה, לפתע הוא מרגיש שהקשר מתרופף, והאבנט "מתנועע" לו על מותניו עד שבשלב מסוים הוא נופל ארצה. מביט השבט מוסר סביבו ולתדהמתו הוא מבחין ב... נחש ארסי. עד מהרה התברר לו הנס הגדול שעשה עימו הקב"ה, כאשר במקום ה'גרטל' הקבוע הזדמן לו נחש ובשל חשקו הגדול ללימוד התורה, לא הבחין שהוא חוגר אותו במתניו, הנחש לא פגע בשבט מוסר שהמשיך ללמוד כהרגלו וכדי להודות להשם יתברך על "ההצלה" הגדולה, חיבר את הספר "אזור אליהו" על שם הנס שנעשה לו באזורו. זוהי כוחה של תורה וכדאיתא במדרש (תנחומא יתרו ח') אמר הקב"ה אין מכה שאין לה רפואה וניכרת רפואתה אם מבקש אתה שלא יגיע לגופך צרה, עסוק בתורה שהוא רפואה לכל הגוף.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

חנוכיית הפלאים שחוללה מהפך

לחלק והרכיב מהם יחדיו מנורה מופלאה זו. מנורה זו עברה את כל מאורעות השואה; בכל שנה ושנה כאשר הדליקו את הנרות בחנוכה, חיסנה היא את אותם מאות אומללים ומיוסרים שהביטו לעברה, וקיבלו ממנה כוחות להמשיך לחיות ולדעת ש'קץ ישים לחושך', ויבואו ימים טובים מאלה... רכשתי אותה תמורת דמים מרובים - המשיך המוכר - וחפץ אני שתפאר את גלריית החנוכיות שלי; כעת אתם מבינים מדוע אפוא אין בדעתי למכרה. "הילד שומע את סיפורו של המוכר, ועיניו מצטטות בדמעות. חשקו לרכוש את המנורה גבר. הוא לא הרפה מאביו שהינו אדם אמיד מאוד, "אנא תציע סכום כסף שיהיה בו כדי לשכנע את המוכר. "חפץ היה האב לעמוד בהבטחתו; הוא פלט מפיו סכום אסטרונומי, שגרם למוכר להתבלבל לכמה רגעים" ... בסכום כזה אני מוכן למכור!", נענה המוכר, והעסקה יצאה לפועל לשמחת כל הצדדים. הבן ניקה וצחצח את החנוכייה, הניחה במקום מכובד בחדרו, והרבה להביט בה. והנה, לא חלף זמן רב, ובאחד הימים, בעוד הנער מירק וצחצח את המנורה שכה 'נקשר' אליה, לפתע נשמטה המנורה מבין ידיו, נפלה על הרצפה, ומחמת היותה שברירית, התפרקה לחלוטין. הבן פרץ בבכי תמרורים, ואביו שראה את אשר אירע, ניסה להרגיעו ואמר "בוא ננסה להרכיב אותה מחדש, כל החלקים לפנינו, אולי נוכל להשיבה על כנה. "התיישבו האב והבן והחלו לחבר את ה'פאזל' המורכב שלפניהם. והנה, לפתע, נופל לעיניהם המשתאות פתק קטן, שנגלל והוחבא באחד מקני העץ החלולים של המנורה. פתח האב את הפתק, שהיה דהוי ומרופט, והחל לקרוא בו, כשהבן עוקב אחריו בדריכות. תוך כדי קריאת הפתק, פרץ האב בבכי עז, בכי שגבר ולא היה ביכולתו להפסיקו. סערת רוחו התגברה, עד שקרס והתעלף... הבהלה בבית הייתה גדולה, והזעקה מיד עזרה רפואית. רק כעבור דקות ארוכות רוחו של האב שבה אליו והוא נרגע מעט. כשפניו עדיין מכוסות בחיורון, סיפר בהתרגשות לבני משפחתו: אגלה לכם את שאירע לי. בפתק שנפל מהמנורה כתב האומן שבנה אותה, על מצבם הקשה והאומלל של היהודים במחנה, על הייסורים הנוראים העוברים עליהם יום יום... בסיום מכתבו הוא מסיים בבקשה מזרה וכך כתב: 'בונה אני מנורה זו כאן בתוך מחנה השמדה, תוך סכנה עצומה ומסירות נפש, אינני יודע אם אזכה בעצמי להדליק בה את נרות החנוכה בשנה זו, כי כל יום במקום זה הוא שאלה של חיים או מוות. אף אם אזכה להדליק נר ראשון מי יודע אם אזכה לחיות עד לנר השני; מבקש אני בכל לב - מי שתגיע מנורה זו לידו, מנורה שהשקעת בה כל כך הרבה מסירות נפש, אנא שידליק בה נרות ויאמר קדיש לעילוי נשמת המיסרת והדאובה...'. ומסיים האב ומגלה לבני משפחתו: כתב המכתב סיים בחתימת שמו שם משפחתו ושמות הוריו, ומה מאוד הזדעזעתי לגלות, שכותב המכתב המרגש הזה, הוא לא אחר מאשר - - - אבי מורי, ה' יקום דמו, שנספה באותו גטו בשואה! עוצמת ההשגחה הפרטית שנתגלתה אל רוכש המנורה, איך שמשמים כיוונו בצורה כה פלאית שמנורת אביו תגיע אליו, הגבירה את סערת רוחו. כל בני המשפחה היו המומים. החלטתו הבלתי-מובנת של הילד להיכנס לחנות היודאיקה, הצבעתו על המנורה, ועקשנותו לקנותה בכל מחיר, היוותה אות משמים למשפחה. כעת הם מבינים שעליהם לחזור לדרכם של אבותיהם, שכה מסרו נפשם על יהדותם וקיום מצוות התורה. לא חלף זמן רב, והמשפחה עקרה את מקום מגורה, ועברה לעיר בה קיימת קהילה יהודית חמה. לאט לאט החלו ללמוד אודות היהדות, עד שברבות הימים הפכו לשומרי תורה ומצוות המקפידים על קלה כבחמורה. הודות למסירות נפש של אבי המשפחה לשמירת התורה גם במצבים הכי קשים, זכה שבנו ומשפחתו ישובו בתשובה, יאמרו קדיש וידליקו נרות לעילוי נשמתו, כפי שביקש בפתק אותו גזז במנורה לפני מותו.

הסיפור המופלא והמרגש שלפנינו, נשלח אלינו מאת הרב צבי נקר שליט"א מחבר סדרת הספרים 'אמונה שלימה': מעשה שהיה ביהודי שבהיותו נער צעיר עבר את מאורעות השואה על גופו ועל רוחו, ומרוב ייסורים ותלאות שעברו עליו, נחלשה אמונתו רח"ל. לאחר השואה הגיע לאוסטרליה הרחוקה, ושם התחתן עם אישה שגם עברה את כל מאורעות המלחמה, והשניים בנו את ביתם ללא שום סממן יהודי. מקום מגוריהם היה במחוז רחוק ונידח בו אין מתגוררים יהודים כלל. שלושת הילדים שנולדו להם, לא ידעו מאומה אודות היהדות, וגם לא היו מודעים לעובדת היותם שייכים לעם היהודי. הילדים גדלו בחברת הגויים והתנהגו כמותם, עד שלא היה ניכר שום הבדל ביניהם. ויהי היום, נעשה בנו הגדול בן שלוש עשרה שנים. קרא לו האב ואמר לו: "היום הזה נחגוג את יום הולדתך, נצא יחד לרחוב העיר במלבורן הברירה, נעבור בין החנויות הגדולות, ומה שתאווה נפשך אקנה לך. אתה תבחר ואני אשלם!" הבן שמח מאוד לדברי אביו, ויצאו שניהם אל חצות העיר ורחובותיה. הם עוברים חנות אחר חנות, וראה זה פלא, הילד אינו רוצה מאומה; כל המשחקים ויתר המתנות שעמדו לפניו לבחירה בחלונות הראוה, לא מצאו חן בעיניו. עד שחלפו השניים ליד חנות ה'יודאיקה'. שם נפרשה גלריה מהודרת של כלי יהדות עתיקים, חפצי אומנות, שופרות מסוגים שונים, גביעים לקידוש, פמוטים עתיקים ויפייים, ואף חנוכיות בשלל צורות וגוונים. משום מה, הילד נעצר שם, ונפשו נמשכה לאותה חנות. האב עיקם את פרצופו וניסה להניאו מלהיכנס לחנות באומרו "הכל כאן עתיק ומיושן, אין מה לחפש פה הבה נתקדם לחנויות חדשות ומעניינות יותר. "אך הילד מתעקש ועומד על דעתו, "ברצוני להיכנס פנימה ולבחון מקרוב את המוצרים... הלווא הבטחת שתקנה לי כל מה שאחפוץ, ואולי פה אמצא את שאהבה נפשי. "לאבא כמובן לא הייתה ברירה, והם נכנסו פנימה. הילד הביט על המוצרים בהשתאות, ולפתע, צדה עינו מנורה עתיקה שהונחה על מדף גבוה במרכז החנות. הייתה זו חנוכייה שהיתה עשויה לא מזהב ולא מכסף, אלא מ... ממקלות עץ דקים. הילד הביט ארוכות במנורה שנבנתה מחתיכות של קני עץ מגולפים ביופי והדר, ואז פנה אל אביו ואמר לו: "אבא, בזאת חפצתי כמתנה ליום הולדתך", כשהוא מצביע באצבעו על אותה מנורה. האב נתקף בכעס וחרדה, הוא נפחד מהמחשבה שמא נתפס בנו בעיני יהדות. הבן כמובן לא ידע מאומה על המתחולל באותה שעה בנפש אביו, כמו שלא ידע כלום ממהותה של המנורה ומצוותיה. 'משהו פנימי' העצים אצלו את מראה המנורה ולכן ביקש לקנותה. האב ניסה לשכנע את הבן שלא לבחור במתנה הזו, "אין בה כלום! איזו תועלת תצמח לך ממנה?! הבה נפנה לאחת מחנויות המתנות, שם תבחר לך משחק שתהנה ממנו הרבה יותר ממנורה עתיקה ממקלות שתנוח על המדף בחדרך בלא שתוכל לעשות בה כלום... תוכל לקנות לעצמך אופניים חשמליות, מסוק עם שלט, מחשב או נעליים חדשות...". אך משום מה הבן ממשך להתעקש. "הבטחת לי הבטחה! עם המנורה הזו ברצוני לקשט את חדרי!". "משראה האב שאין לו ברירה, ניגש אל המוכר וביקש לרכוש את המנורה". צר לי - התנצל המוכר - מנורה זו אינה עומדת למכירה. היא ניצבת על המדף למזכרת נוי בלבד, אך לא למכירה. "הוא הצביע על מלאי גדול של חנוכיות בשלל גוונים, "מאלה תוכלו לרכוש", אמר. סקרנותו של האב התערורה. "מה המיוחד כל כך במנורה זו?", התעניין בפליאה. השיב לו המוכר: "אספר לך את ההיסטוריה של מנורה זו, ותבין מדוע אינה עומדת למכירה. "וכך סיפר: "מקורה של מנורה זו אינו כל כך עתיק כפי שהיא נראית, אך הנסיבות בהן נוצרה, הן שמעלות את ערכה. זו מנורה שנבנתה באחד מהגטאות שהקימו הנאצים יימח שמו. בנה אותה יהודי שנפשו המתה להדליק את נרות החנוכה. הוא אסף גרוטאות וקני עץ, גילפם בידו עם פצירה חדה, ובמומחיות רבה חיבר חלק

פינות ההלכה - הלכות חג חנוכה

- א. צריך להזהר מאד בהדלקת נרות חנוכה, כי היא מצוה חביבה עד מאד, שיש בה משום פרסום הנס בהודאה לה' יתברך על הנסים שעשה לנו, והעושה כן זוכה לבנים תלמידי חכמים (שבת כג:). ואפילו עני שאין לו מה יאכל אלא מן הצדקה, מוכר כסותו או נותנו בעבט כדי להשיג דמי שמן או נרות שעוה להדלקת נרות חנוכה, כדי שיעור נר אחד לכל לילה. ולכן מצווים כל גבאי צדקה להשגיח על העניים, ולתת להם שמן להדלקת נרות חנוכה, אלא שאינם מצווים לתת להם אלא כדי נר אחד בכל לילה, כפי עיקר הדין של המצוה.
- ב. כמה נרות צריך להדליק בחנוכה, אמרו חז"ל (שבת כא:): מצות חנוכה נר איש וביתו, והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין, בית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך. והיינו, כי מעיקר הדין די בנר אחד לכל בית ובית מישראל, אולם המהדרים במצוה זו, בלילה הראשון מדליקין נר אחד, מכאן ואילך מוסיף נר אחד בכל לילה עד שבלילה האחרון יהיו שמונה נרות, ואפילו אם היו בני הבית מרובים לא ידליקו יותר. וכן פסק מרן בשלחן ערוך. והאשכנזים נהגו כעין דברי הרמב"ם להדליק חנוכה לכל אחד ואחד.
- ג. מי שאין לו שמן לכל שמונת ימי חנוכה, אלא רק כדי הדלקת לילה אחת, שהוא שיעור חצי שעה, אין לו לחלק את השמן שבידו לשמונה חלקים, כדי שידליק מעט בכל לילה לפרסם הנס, אלא ידליק כשיעור בלילה הראשון, ואם לא ישאר ללילות אחרים, אין בכך כלום, דאנוס רחמנא פטריה.
- ד. מי שיש לו שמן לכל שמונת ימי חנוכה כמנהג המהדרין מן המהדרין, בצמצום, ולחבירו אין שמן כלל, מוטב שידליק כל לילה נר אחד בלבד, ויתן שמן לחבירו לזכותו לברך ולהדליק נר חנוכה. שהרי מן הדין אין צריך אלא נר אחד.
- ה. מי שטעה והדליק בלילה הראשון ב' נרות, או שהדליק בלילה השני ג' נרות, יצא ידי חובתו, ואין צריך לחזור ולהדליק לפי הראוי לאותו לילה. ואם חוזר להדליק כפי מנין היום, ומברך, הוה ליה ברכה לבטלה, אחר שיצא כבר ידי חובה.
- ו. אין להדליק נר חנוכה המונח למעלה מעשרים אמה מקרקע הדירה. (כל אמה 48 סנטימטר - 9.60 מטר) ואם עבר והדליק למעלה מעשרים אמה, לא יצא אף בדיעבד. וצריך לכבות את החנוכה ולהניחה במקום הכשר ויחזור וידליקנה, אך לא יברך שנית.

פרפראות לתורה

"אלה תולדות יעקב יוסף"

לפני עשר שנים הרב ישראל דוד ברינגר זצ"ל מבני ברק לא חש בטוב. הובל לבית החולים הכניסו אותו בבחילות הישר לטיפול נמרץ לב. במחלקה הוכח שמצבו חמור. טיפלו בו במסירות, המשפחה לא הייתה מודעת למצב החמור של אביהם. מנהל המחלקה קרא לאשתו ולבן, כדי להודיע את חומרת המצב. הם נכנסו לחדרו, בו שהו סטודנטים לרפואה, שהיו אמורים ללמוד ולראות את הפינה הקשה: כיצד רופא מודיע למשפחה על המצב האנוש של ראש משפחתם. הרופא ביקש מהאישה והבן לשבת, והחל להסביר את המצב הקשה שבו שרוי אביהם. הוא דיבר בנימה רצינית ובכובד ראש, ואט-אט, שלב אחרי שלב, הגיע בסוף לסיכום: "יש לו כמה שעות לחיות" "הבן תלמיד חכם, שאל: "האם אפשר לשמוע על סיכויים ועל אחוזים - כמה סיכויים בכל זאת יש לאבא לחיות, חמשה אחוזים, עשרה?" הרופא ענה: זו לא שאלה של אחוזים, המצב קשה מאוד. הרבנית יצאה מהחדר ופרצה בבכי. ואני מספר הבן הודעתי לאחיי ולאחיותיי שיעורו בתפילות. לאחר שלושה ימים בטיפול נמרץ פלוס יומיים במחלקה, מצבו של אבי התייצב והתחזק, ברוך ה'. ואני מספר לך כעת על היום החמישי, שהרופא הודיע על שחרורו. בשעת השחרור הייתי לצידו של אבא, פגשתי את מנהל המחלקה, שחתם על השחרור, לפתע פנה אלי הד"ר ושאל: סלח לי, האם אתה היית כאן בחדר לפני חמשה ימים? השבתי בחיוב. הרופא חיך בשביעות רצון ואמר: אתה רואה? הצלחנו, מי כמוך זוכר ויודע את המצב שהיה... כמה אחוזים באמת היו לו לחיות אז? "תראה, בכזה מצב שהוא היה, נכנסים לכאן אלפים ויוצאים יחידים, כך שלא נתתי לך שום אחוזים וסיכויים, ובאמת לא רציתי שתתלו תקווה, אבל אתה רואה - הצלחנו! כבוד הדוקטור, האם ברשותך, אני יכול לספר סיפור? בבקשה! הרופא התיישב. ופתחתי בסיפור: כאשר ראש הממשלה, מר אריאל שרון, היה במצב התרדמת הממושכת, פנה בנו של שרון לרופאים ושאל "האם היה אדם במצב של אבי ויצא ממנו לחיים. הרופא ענה לו, כי בהיסטוריה של המחלקה היה כאן פעם אחת אדם שיצא מהמצב הזה. הרופא מסר את שמו ואת כתובתו בירושלים בשכונת גאולה. בנו של ראש הממשלה שמע, התרגש, ופנה לכתובתו של האיש בן השבעים. הגיע לביתו וביקש להיכנס. אני בנו של ראש הממשלה, אריאל שרון. שמעת בוודאי כי אבי חולה כבר זמן ממושך. והרופאים מנסים לעוררו אך עד כה - לשווא. לטענת הרופאים, אתה - היית במצב שלו, היית כבר במוסד שיקומי כ"צמח" והתעוררת וחזרת לחיים, כפי שאני רואה אותך כאן מושך את עצמך, אבל חי ונושם. מה עשית? מה עשו לך? אולי יש בידך להחכים אותי במה שאנו לא יודעים, שמא תהליך מסוים שעבר עליך ובית החולים בו אבי שוהה - לא מודע לו? שקט שרר בבית הירושלמי הפשוט והצנוע. היה משהו אמר ר' יודל. באמת היה לי נס גדול. אכן עשו גם עשו משהו, אבל מה שעשו למעני, לא יוכלו לעשות לאבא שלך. בנו של אריאל שרון חיך: יש לנו אפשרות להעביר אותו לכל בית חולים. אני אומר לך, שהתהליך שעבר עלי לא רלוונטי לאבא שלך, לא מציאותי! כראש ממשלה אני יכול להעביר אותו לכל מקום רפואי בעולם. לא חסר לנו כלום, אתה פשוט מצחיק אותי, סליחה שאני מתבטא כך כעס מעט בנו של ראש הממשלה. ר' יודל התעקש: התהליך שעבר עלי, ונולדתי מחדש, זה ממש לא מציאותי לאבא שלך, בבקשה תאמר, תספר. היהודי הרצין, ושתי דמעות זלגו מעיניו: האם יש לאבא שלך שישים צאצאים - בנים ובנות ונכדים, שיבכו ויקרעו שערי שמים בתפילות כדי שאבא שלהם ישאר בחיים?!? שסבא שלהם ישוב הביתה?!? הם התפללו מכל הלב - כל הצאצאים! האם לאבא שלך יש האפשרות הזו כעת?!? עד כאן המעשה, אמרתי למנהל המחלקה ועתה הגבהתי מעט את קולי ופניתי אליו: הפרופסור לא נתן אפילו סיכוי קלוש לכמה שעות של חיים! דע לך, כי לאבא שלי, היושב כאן לצדנו ושומע את מה שאני אומר לך, לאבא היקר שלי יש מאה ושלושים צאצאים, שקרעו שערי שמים בחמשת הימים האחרונים. הם בכו והתפללו לקונה שמים וארץ, הרופא כל בשר ומפליא לעשות - שיחוס וירחם על אבא, על סבא היקר שלהם, ואתה אומר "הצלחנו"?!? הצלחנו?!? מנהל המחלקה קם על רגליו ואמר: "ניצחת!" ונפרד מאבא וממני בתקיעת כף ידידותית, בהתרגשות מרובה ובברכת חיים ארוכים.

חמאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כג' כסלו התש"פ			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	
16:24	17:16	17:47	י-ם
16:20	17:12	17:43	ת"א
16:20	17:11	17:42	חיפה
16:24	17:16	17:47	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

רבי חיים בן עטר זצ"ל מחבר הפירוש **אור החיים** על התורה. נולד בשנת תנ"ן בסאלי שבמרוקו. כבר בגיל צעיר החל לחבר פירושי על הגמרא וללמד תורה. כמו כן, למד קבלה, והיה בקיאה בה מאד. נאסר על ידי רשויות סאלי באשמת שוא, ולאחר שנפדה עבר לגור בפאס ולאחר מכן בטיטואן. **החל במסע תלאות לארץ ישראל**, בו ניצל מחיות טרף, מגזר דין מוות שהוטל עליו באלג'יר ומתעיה במדבריות. הגיע לליוורנו שבאיטליה, והתקבל שם בהערצה. למרות הפצרות הרבה מראשי הקהילות שם, החליט לא להישאר ולעלות לארץ ישראל.

כשהגיע ארצה, רבה של טבריה רבי **חיים אבולעפיה** זצ"ל, שהיה אז בן 93, הזמין לייסד ישיבה בטבריה ולכהן תחתיו ברבנות העיר, אולם הוא סרב מפני שרצה להתגורר בירושלים.

בירושלים יסד ישיבה, בה למד בין השאר **החיד"א**. לאחר פחות מעשר שנים, בשנת תק"ג, נפטר, ונטמן בהר הזיתים.

היצו הרע נטפל לפרקים לאדם, בכוחן של דמעות לעזור ולסייע כנגדו.

האם לברך שחלק מחכמתו? כבר הורה זקן, אמר על הרב **שפירא** זצ"ל באחד הביקורים של מו"ר אבי זצ"ל והרב **אליהו מרדכי** זצ"ל בארה"ב סיירו הרבנים במוסדות החינוך, ועמד שם אחד התלמידים וברך: 'שחלק מחכמתו ליראיו!'

אמו"ר זצ"ל אמר מיד כי זוהי ברכה לבטלה. **עמד** הגר"מ אליהו זצ"ל ואמר: אם ברכתם על הרב שפירא - אין זו ברכה לבטלה

הרב יוסף רפאלי מספר על מופתים שהתגלגלו מתחת לשולחן ועל רוח הקודש שנסוכה הייתה על כתליו. כך למשל, כאשר הלך אל הצדיק, הרה"צ רבי **אלעזר אבוחצירא** צוק"ל ידד של רפאלי שרכש מגרש גדול לבניה, והתלבט את מי מבין שלושת הקבלנים המוצעים לו, לבחור לביצוע הבניה. אחד מהם היה **חבר טוב** של הרוכש-המתייעץ. הוא סיפר לרבי אלעזר כי מדובר בחבר קרוב שכבר ביצע בעבר עבודות בניה, אולם רבי אלעזר לא התרשם והורה לו לבכר דווקא אחר.

זה, לא שת ליבנו להכונה ולהוראה שקיבל והחליט להעדיף את ידידו הקבלן. בתוך זמן קצר, התקיימו דברי הצדיק שצפה את העתיד. הקבלן גרם לו נזק משמעותי והלה הפסיד 180,000 שקלים

כבוד אב ואם הוא הדיבר החמישי בעשרת הדיברות. עובדה זו מלמדת אותנו על חשיבותו. הבן והבת חייבים להתייחס אל הוריהם בכבוד וביראה.

המסורת היהודית מדגישה מאוד את חשיבות מצוות כבוד ההורים, משני טעמים עיקריים: בשל העובדה שהם נתנו לנו את **מתנת החיים**, וכדי להדגיש את החשיבות שבהנחלת המסורת מדור לדור. עיקרה של מצווה זו הוא דווקא בחיים הבוגרים, כאשר הבנים מטפלים בהוריהם הקשישים.

חז"ל הוסיפו למצווה זו את החובה לכבד **תלמידי חכמים ומורים**.

כל הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו...

כשאתה קופץ מרוב שמחה, תזהר שאף אחד לא יזוז את האדמה מתחת לרגליך.

בכל פעם שנתקלו רבני הישיבה בקושיא קשה היו פונים אל רבי **עזרא עשיה** זצ"ל לא פעם היו עוזבים את השיעור בעיצומו וניגשים אל ראש הישיבה כדי להבין רש"י קשה או כדי לבקש הבהרה על דברי התוספות ועד מהרה היו שבים לכיתה **ושמחה של התרת ספקות** נסוכה על פניהם גם הם היו מלאי התפעלות מראש הישיבה השולט בכל רזי הסוגיות השונות הנלמדות בכיתות ומסוגל להשיב בד בבד על קושיא במסכת כתובות ועל קושיא במסכת עבודה זרה.

הכם **עשה עדים** זצ"ל, שאף הוא היה נוהג לעזוב את השיעור ולפנות אל ראש הישיבה לליבון העניינים תמיד היה שב ומכריז "ראש הישיבה האיר את עינינו" ומיד מסביר לתלמידים את התירוץ ששמע.

יוסיף דעת - יוסיף מכאוב - ומה נכין? דעת! לו לאדם להוסיף מכאוב, ובלבד שיוסיף דעת.

פקודה למוחשבת

'אתה מוזמן למשפט ביום חמישי הקרוב!' ההודעה הקצרה שנתלתה **על דלת ביתו של החלבן**, הסעירה את רוחו. הוא היה איש ישר, שהתנהג תמיד בנאמנות ובמסוריות הוא לא ידע למה מזמינים אותו למשפט. אבל האופה ידע. האופה היה רגיל לקנות חמאה וגבינה מהחלבן המקומי והשתמש בהם לאפיה. יום אחד עלה בו החשד שגושי החמאה שהחלבן מוכר לו שוקלים פחות מקילו, למרות שהחלבן מצהיר שכל גוש שוקל קילו בדיוק, לא פחות ולא יותר. האופה החליט לבדוק את העניין, ובמשך תקופה הוא שקל בעקביות כל גוש של חמאה שקנה מהחלבן, והוא אכן גילה שגושי החמאה שוקלים פחות מקילו, לפעמים 900 גרם, לפעמים 950, ופעם אחת אפילו 800. האופה היה נזעם. 'מרמים אותי' הוא אמר לאשתו ככעס, 'אני לא אשתוק על זה'. הוא ניגש אל השופט המקומי והתלונן על מעשיו של החלבן. 'חייבים להעמיד אותו לדיון!' אמר החלבן, 'אנשים סומכים עליו'. עוד באותו היום תלה שלוח של בית המשפט המקומי **הזמנה לדיון** על פתח ביתו של החלבן. החלבן הגיע לבית המשפט רועד ונפחד. הוא מעולם לא ראה את בית המשפט, ומעולם לא דיבר עם השופט שהטיל אימה 'אני מניח שיש לך משקל מדויק במחלבה?' פתח השופט את הדיון. - 'לא, כבודו!' אמר החלבן, 'אין לי משקל'. - 'או איך בדיוק אתה שוקל את החמאה שאתה מוכר לאופה?'

האם אתה סתם כך מחליט שזה קילו?! הרעים השופט בקולו. - 'חס והלילה, אדוני השופט. אני איש ישר, לעולם לא עלה על דעתי לעשות דבר כזה. פשוט מאוד, **בניתי לעצמי מין משקלי מאוניים**, כאלו שאתה צריך לשים משקולת בצד אחד כדי שתאזן את החמאה שבצד השני! השופט הנהן בראשו בהבנה, והחלבן המשיך: 'בכל יום כשאני בא לשקול את החמאה עבור האופה אני מניח בצד השני של המשקולת כיכר לחם של קילו שאותה אני קונה בבוקר מהאופה, וכך אני יודע כמה חמאה עלי לתת לו כדי שיצא קילו בדיוק! השופט חזר על דבריו של החלבן: 'אתה בעצם אומר לנו שכמות החמאה שאתה נותן **שווה למשקל** הכיכר שהאופה נותן לך'. בדיוק, כבודו! אמר החלבן, לפני האופה חפו.

לפני שאנחנו ניגשים להוכיח אחרים. בטרם שאנו שופטים את כל מי שמסביבנו, **הנה ונעשה בך בית פנימי**, האם אין אנו לוקים באותם החסרונות שאנו מייחסים לאחרים. ככה זה בחיים. אנחנו מקבלים בדיוק את מה שאנחנו נותנים. (העורך)

האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש, רבי **דובער שניאור**, עסק בהסברת ענייני החסידות ותבע מחסידיו להיות שקועים בחסידות, עד שאפילו 'שיחת החולין' שלהם תהיה בענייני חסידות עמוקים. אחד מגדולי חסידיו, הגאון רבי **יצחק אייזיק מהומיל**, נכנס אליו פעם אחת וביקש ברכה שיתקבל בדעתו ובהרגשתו שאכן 'הכול אלוקות' – שכל המציאות אינה אלא דבר ה' ורוח פיו. במקום לברכו אמר לו הרבי **שיאמר לפניו מאמר חסידות**. כאשר שמע רבי יצחק אייזיק את המאמר חש כאילו חדר חץ לליבו והבעיר אותו, ופתאום היה ברור לו כל-כך שכל דבר הוא אלוקות, עד שהתערער בו רצון עז לצאת אל הרחוב ולצעוק: "הכול אלוקות! הכול אלוקות!".

בכל עת וזמן נחשבת מה ה' יתברך שואל ממך עכשיו.

מי שעושה לשמה השכו שלו הוא למעלה מדרך הטבע.

רבי יוסף שבתי זצ"ל היה מראשי מזהירי שבת, אשר הוקמה לאור קריאת מרן החפץ חיים לייסד חבורה כזו בכל עיר ועיר בכל רחבי תבל, לזרוז את היהודים לקדושת השבת. בית שורות מזהירי שהת לחם כשר צבא ה', כאשר התייצב במלחמה הגדולה ולא פחד ולא מרתע משום ברייה שבעולם, ארע פעם כי **בריון מסוים**, אשר תמיד השאיר את חנותו פתוחה עד עיצומה של שבת קודש, ומזהירי שבת זוהירו אותו על כך פעם אחר פעם, החליט הלב להיפטר מהם אחת ולתמיד, הלך והביא בערב שבת **חלב מורעב ומסוכן** וכאשר באו מזהירי שבת לבקשו לבל יפתח את חנותו בשבת, גירה בהם את הכלב האימתני והמסוכן. רבי שבתי יחד עם רבי **אברהם קויפמן** זצ"ל קפצו על הכלב ותוך רגע קרעוהו לשניים.

רבי יוסף תאומים זצ"ל, בעל 'פרי מגדים', היה בצעירותו מלמד-תינוקות עני. כשהמצוקה בביתו גדלה התרעמה אשתו על שאביה הנכבד השיא אותה **לעני מרוד**. חיך רבי יוסף ואמר: "עכשיו התיישבו לי דברי הרמב"ם שהמקדש אישה על-מנת ששמו יוסף ונמצא שמו יוסף-שמעון – אינה מקודשת. ולכאורה, **מה אכפת לאישה** אם שמו יוסף-שמעון?" אלא ש'יוסף' היה השליט במצרים וכלכל את כל אחיו ובני משפחותיהם, ואילו על שמעון נאמר שצאצאיו יהיו סופרים ומלמדים עניים. "זוגתי התקדשה לי, ככל הנראה, משום ששמי 'יוסף', שם המבטא פרנסה ברווח, אך עכשיו היא מגלה שבעצם אני מלמד עני, כבני 'שמעון'. **על-כן התרעומת שלה מוצדקת**

עיקר לימוד התורה הוא ברציפות

הסוכות ירדו למעמקים... פינף-טייכן, גרמניה, סוכות **תשיה** הסוכות שלנו נמצאו במעמקי האדמה... בתחתית הבורות, לשם נהגנו – אנו האסירים – לרדת בעת התקפות האוויר של מטוסי "בנות הברית". את בורות אלה **סכנו בענפי עצים** ואליהם נכנסנו כל יום לאכול "כזית" פת, בברכת "לישב בסוכה". למרות שידענו כי אוי היה למי שנתפס משתמש ב"בורות" שלא בעת התקפה אווירית- אחת דינו להמית.

משולחן גבוה

דבריו תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (בראשית לו, א)

דרשו רבותינו (בראשית רבה פד, ה) אמר רבי חוניא משל לאחד שהיה מוהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתיירא מהם וישב לו ביניהם וברחו, כך יעקב אבינו כיון שראה את עשיו ואלופיו נתיירא מהם וישב לו ביניהם וברחו.

יש מבארים שמדרש זה בא ללמד מוסר השכל דכשרואה אדם שבאים עליו יסורים ח"ו, לא יבקש עצות איך לברוח מהצרות, אלא אדרבה מתוך הסבל עצמו עליו למצוא לו מקום, דהיינו שיאמין בלב שלם כי הכל מאת הקב"ה מן השמים, וממילא כל הצער אינו אלא הסתר חיצוני בעוד שבפנימיות המעב הכל לטובה וחסד ה' מלאה הארץ, וממילא על ידי זה ימצא לו מקום מנוחה בתוך הצער לישוב בה (שפתי צדיק).

מסופר על הגאון רבי **יהונתן אייבשיץ** זצ"ל רבה של פראג, שפעם פנה אליו כומר רשע שונא ישראל ושאל: שמעתי שאתם היהודים נוהגים כבוד ברב שלכם וכשרואים אותו קמים בפניו, וְהִדְרָת פְּנֵי זָקֵן (דברים יט, לב) ואין זקן אלא מי שקנה חכמה (קידושין לב ע"ב).

עוד שמעתי, המשיך הכומר, שיש אצלכם היהודים סגולה שבזמן שמתנפל עליכם כלב נובח לשבת על הארץ, ואם כן כיצד תנהגו אם יודמן לפניכם כלב ורב ביהד? (הרשע המרושע רצה להשוות הלילה וחס את כבוד הרב עם הכלב).

השיב לו רבי יהונתן השנון וההרירי, הלכה פסוקה היא בידינו (ברכות מה ע"א), כל הלכה שרופפת בידך פוק חזי מאי עמא דבר, עא וראה מה העם נוהג ותנהג כך גם אתה, מסתמא מנהג אבותיהם ואבות אבותיהם בידיהם, בוא ונצא אני ואתה ביחד (הרב ביהד עם הכומר-כלב) ונראה מה יעשו כולם ונראה מה ההלכה: הכומר הרשע תמיד היה מנסה לנגח ולרוב עם הרב, יום אחד הכומר השקה את גינתו ובדיקוק הרב עבר שם, אמר לו הכומר, רבי יהונתן, תגידי לי, מה ההבדל בין יהודי לחזיר, השיב לו רבי יהונתן בפיקחות: הגדר הזו שמבדילה בינינו... התורה הקדושה נותנת פקחות עצה ובינה לאדם, לי עצה ותושיה אני בינה לי גבונה.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

אחמד נוסע לפגישה בארה"ב בשדה תעופה הוא רואה מכונת פחיות הוא מכניס מטבע ויוצאת לו פחית מכניס עוד מטבע ויוצאת לו פחית אחרי חצי שעה הנהג שלו אומר לו: אנחנו מאחרים בוא נסע ואחמד אומר "איזה דבר זה. **דוקא ביום המזל שלי**"

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

רבי רייב חסמן זצ"ל קיים את דברי חכמים "זרוק מרה בתלמידים". אבל כל זה כשהעניין לא היה קשור אליו באופן ישיר. אם הדברים היו קשורים אליו אישית הפך עורו לרך כחמאה ואכן כך נמצא קבלה בין כתביו- **להיות רך כחמאה**. פעם נכנסו אליו בפורים ואחד התלמידים התחצף בצורה חמורה ביותר, וכולם יכלו להבחין איך שהוא נשאר רך כחמאה.

רק מי שלא מושפע מדברים חיצוניים וכל עמלו ועסקו הוא בתורת ה', דעתו היא דעת תורה.

עם הארץ מופלג, שהיה שרוי באבלות, התלבט ב"קושיה חריפה": "ידוע לי שבימי האבלות אסור לי לפתוח את בית מסחרי. כמו כן ידוע לי, שבשבת אין נוהגים אבלות שבפרהסייה. כיצד, איפוא, מתיישבים שני הדברים יחד? הרי כשאני סוגר את חנותי בשבת, **הרי זו אבלות שבפרהסייה?**"

אדמו"ר הזקן נהג לקרוא קריאה מדוייקת ומוטעמת, על-פי כל כללי הדקדוק, ועם כל טעמי המקרא. בכל פסוק כיוון לכל מה שמצא עליו בנגלה שבתורה. בכל תיבה כיוון את כל מה שנאמר עליה בתורת הנסתר. **והיה קורא לאנשים** לעלות לתורה לפי שייכותו של האיש לפרשה.

בלילה שלפני הניתוח התגברה על רבי **לוי יצחק בנדר** זצ"ל מחלתו עד מאוד. הוא הותקף בייסורים קשים ומרים, והחל להקיא דם. כך שכב וקיבל ייסוריו באהבה, כאשר מפיו אין נשמעים גניחות כלל. והנה הגיעה עת הצות. בכוחותיו האחרונים פתח **בלחש לומר תיקון הצות**, ואף פנה לשכנו לחדר: "אנא ממך יהודי יקר, רצונך ברפואה וישועה, הנה זו שעת רצון היא, אמור נא "תיקון הצות" וזו תהיה לך לרפואה וישועה..." "ב"ה, ב"ה" היה משיב בפנים מאירות לכל שואל לשלומו, גם בעת ההתגברות הייסורים ללא נשוא.

מקום להוסיף חומרה להלכה, מוטב להוסיף יראה לעשייה

בשבת פרשת ויגש הסבה חבורת תלמידי-חכמים בביתו של רבי **יוסף שטיינהארט**, רבה של פיורדה. אחד המסובים הזכיר את מאמר חז"ל, שמשום שיוסף שמע עשר פעמים את אחיו אומרים לו על יעקב אביו "עבד אבינו" או "עבדך אבי", והוא **שמע זאת ושחק** – נתקצרו חייו בעשר שנים. שאל האיש: הלא בתורה לא מצאנו את הביטויים האלה חמש פעמים בלבד ולא עשר! בעוד הרב חוכך בדעתו מה להשיב, **נענתה הרבנית** ואמרה: "הלא נאמר 'הם לא ידעו כי שומע יוסף, כי המליץ בינותם'. נמצאנו למדים כי אכן שמע יוסף את הביטויים האלה חמש פעמים – חמש פעמים מפי האחים ועוד חמש פעמים מפי המתרגם, שתרגם את דברי האחים באוזני יוסף..."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אלינה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעמה בת עזיה, שולמית חיה בת אסתר, סעדיה מויל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, ניגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אליעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בונגוס, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אוסיניה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חסם יהודה בן חנה פתייא **מיון הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

סוגרים

לרגל שיפוצים
והרחבת הדפוס

מיום ראשון כ"ד כסלו (22/12)
עד יום שני זאת חנוכה (30/12)
הדפוס יהיה סגור!

נדצור לשרתכם נאמנה כרפול החל מיום שלישי (31/12)

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00